JULES VERNE

DVA ROKY PRÁZDNIN

PODIVUHODNÉ CESTY

albatros

13-782-85 14/54
Vázaný výtisk 40,— Kčs

albatros

PODIVUHODNÉ CESTY

Svazek 2

DVA ROKY PRÁZDNIN

JULES VERNE

DVA ROKY PRÁZDNIN

ALBATROS PRAHA

Translation © Václav Netušil, 1973
© Albatros, 1973

ÚVOD

Už mnoho robinzonů udržovalo v napětí pozornost mladých čtenářů. Daniel Defoe ve svém nesmrtelném Robinsonu Crusoeovi uvedl na scénu jednoho člověka; Wyss ve Švýcarském robinzonu celou rodinu; Cooper v Kráteru líčí různorodou společnost. Autoři si vymysleli i Dvanáctiletého robinzona, Robinzona ledovců a Robinzonku. Přes velký počet románů tvořících celý robinzonský cyklus se mi zdálo, že zbývá doplnit jej ještě příhodami skupiny osmiletých až třináctiletých chlapců opuštěných na pustém ostrově a bojujících o svůj život; příhodami chlapců, kteří se dostávají do rozporů i pro různou národní příslušnost – zkrátka příhodami celé školy robinzonů.

V Patnáctiletém kapitánovi jsem chtěl ukázat všechno, co dokáže odvaha a inteligence chlapce, setká-li se s nebezpečím, s obtížemi a s odpovědností přesahující rámec jeho věku. A myslil jsem, že je-li poučení z této knihy potřebné všem, nutno je ještě doplnit.

Z těchto důvodů vzniklo mé nové dílo.

JULES VERNE

I

BOUŘE – NEOVLADATELNÝ ŠKUNER – ČTYŘI CHLAPCI NA PALUBĚ *CHRTA* – ROZERVANÁ PŘEDNÍ PLACHTA – POHLED DO VNITŘKU JACHTY – NAPOLO ZADUŠENÝ PLAVČÍK – VLNA NA ZÁDI – ZEMĚ V RANNÍ MLZE – PÁSMO SKALISEK

V noci 9. března 1860 splynula obloha s mořem a viditelnost se snížila jen na několik metrů.

Po vzdutém moři, v bledém svitu pěnících se vln, prchala malá loď skoro bez plachet.

Byla to jachta o sto tunách, škuner, což je jméno, kterým v Americe a v Anglii označují goelety.

Tento škuner se jmenoval *Chrt*, ale jeho jméno byste byli na zádi lodi hledali marně. Štít byl totiž buď vlnami, nebo při nějaké srážce urván.

Bylo jedenáct hodin večer. V těchto šířkách jsou noci počátkem března ještě krátké. Svítání se mělo projevit až k páté hodině ranní. Bude však hrozící nebezpečí menší, až slunce osvětlí vodní plochu? Nezůstane křehké plavidlo hříčkou vln? Skutečně, loď se může zachránit před potopením uprostřed oceánu, daleko od každé země, na níž by snad mohli trosečníci najít útočiště, jen tehdy, utiší-li se moře a uklidní-li se vichřice.

Na zádi *Chrta* stáli u kormidelního kola čtyři chlapci, jeden čtrnáctiletý, dva třináctiletí a dvanáctiletý plavčík, černoch. Všichni spojili své síly, aby čelili útokům vln, které hrozily stočit loď napříč větru. Byla to těžká práce, protože kormidelní kolo se otáčelo proti vůli chlapců a mohlo je každou chvíli odhodit přes pažení do moře.

Krátce před půlnocí narazila na bok lodi tak mohutná vlna, že se kormidlo jen zázrakem neutrhlo.

Chlapci sražení nárazem k zemi se však ihned postavili.

„Dá se kormidlovat, Briante?“ zeptal se jeden z nich.

„Ano, Gordone,“ odpověděl Briant a postavil se zas chladnokrevně na své místo.

Pak se obrátil ke třetímu:

„Drž se pevně, Doniphane! Nesmíme ztratit odvahu. Musíme zachránit ostatní.“

Těch několik slov pronesli chlapci anglicky, ač Briantův přízvuk prozrazoval chlapcův francouzský původ.

Briant se otočil k plavčíkovi:

„Nejsi raněn, Moko?“

„Ne, Briante,“ odpověděl plavčík. „Snažme se hlavně držet jachtu na vlnách, nebo se s námi potopí!“

V té chvíli se prudce otevřely dveře nad schody do hlavní kajuty škuneru. V úrovni paluby se objevily dvě mladé hlavy a zároveň s nimi i dobrácká hlava psa, který se rozštěkal.

„Briante, Briante!“ volal devítiletý chlapec. „Co se vlastně stalo?“

„Nic, Iversone, nic!“ odpověděl Briant. „Ale teď sestup i s Dolem do kajuty… a rychle!“

„Když my se hrozně bojíme,“ namítl druhý, ještě mladší chlapec.

„A co ostatní?“ zeptal se Doniphan.

„Taky se bojí,“ prohlásil Dole.

„Tak se honem vraťte!“ naléhal Briant. „Zavřete se, schovejte se pod pokrývky, zavřete oči a nebudete se bát. Žádné nebezpečí nehrozí.“

„Pozor! Zase jedna vlna!“ zvolal Moko.

Na záď lodi dopadl prudký úder. Naštěstí se voda na palubu nedostala. Kdyby vnikla poklopem do podpalubí, nebyla by se už příliš zatížená loď zvedla na vlny…

„Rychle dolů!“ vykřikl Gordon. „Vraťte se, nebo budete mít co dělat se mnou!“

„No tak, chlapci, vraťte se!“ dodal přívětivějším tónem Briant.

Obě hlavy zmizely právě v okamžiku, kdy se v rámci poklopu objevil další chlapec se slovy:

„Nepotřebuješ nás, Briante?“

„Ne, Baxtere,“ odpověděl Briant. „Cross, Service, Wilcox a ty zůstanete u malých. My čtyři tu na to stačíme.“

Baxter zmizel a poklop zvnitřku zavřel.

„Ostatní mají také strach,“ řekl před chvílí Dole.

Byly snad na palubě škuneru hnaného bouří jen děti? Ano, jenom děti! A kolik jich bylo? Patnáct i s Briantem, s Doniphanem, s Gordonem a s plavčíkem. Za jakých okolností se dostaly na loď? To se dovíme brzy.

Nebyl na jachtě ani jeden dospělý muž? Nevelel jí žádný kapitán? Žádný námořník tu nepomáhal při řízení? Žádný kormidelník nevedl loď strašnou bouří? Ne, žádný.

Nikdo na palubě nemohl také říci, jaká je přesná poloha *Chrta* na oceánu. A na jakém oceánu? Na největším ze všech! Byl to Tichý oceán, který se táhne v šířce deseti tisíc kilometrů od Austrálie a Nového Zélandu až k pobřeží Jižní Ameriky.

Co se tu vlastně stalo? Zahynula snad posádka škuneru při nějaké katastrofě? Neodvlekli ji snad malajští piráti a nenechali na palubě jen malé cestující odkázané na sebe? Děti, z nichž nejstaršímu bylo sotva čtrnáct let? Stotunová loď potřebuje aspoň kapitána, lodního mistra a pět nebo šest lodníků. Ale z posádky nezbytné pro řízení lodi byl tady jen plavčík! A odkud vlastně škuner plul? Z kterých australských vod nebo z kterého souostroví Oceánie? Jak dlouho už byl na cestě a kam měl namířeno? Na tyto otázky, které by položil při setkání s *Chrtem* v těchto vodách každý kapitán, byly by snad dovedly děti odpovědět. Ale v dohledu nebyla žádná loď, žádný zámořský parník křižující Oceánií ani parní nebo plachetní obchodní lodi, jaké do tichomořských přístavů vysílá po celých stovkách Evropa i Amerika. A i kdyby se tu objevila některá z lodí se silnými stroji nebo s mohutným plachtovím, pak – plně zaměstnána vlastním zápasem s bouří – nebyla by mohla poskytnout pomoc jachtě zmítající se na moři jako vrak.

Briant i jeho kamarádi zatím dbali na to, aby se škuner nestočil na jeden nebo druhý bok.

„Co budeme dělat?“ ptal se zoufale Doniphan.

„Vše, co bude pro záchranu možné," odpověděl Briant.

Tohle řekl chlapec ve chvíli, kdy by i nejstatečnější muž ztrácel poslední naději.

Bouře skutečně ještě zesílila. Vítr se hnal jako blesk, což je docela případné námořnické rčení, protože poryvy vichru hrozily rozbít *Chrta* jako ranami blesku. Tak plul škuner už osmačtyřicet hodin, napolo zbaven výstroje, s hlavním stěžněm přeraženým metr nad palubou. Nebylo možné natáhnout ani přední plachtu, která by jistě řízení usnadnila. Přední stěžeň zbavený šípového ráhna dosud držel, ale dalo se každým okamžikem čekat, že také spadne na palubu s urvanými výztužnými lany. Na přídi třaskaly zbytky šípové plachty s rachotem výstřelů. Jako jediná zbývala ještě hlavní plachta, ale i tu mohl vichr každou chvíli rozervat, protože chlapci už nestačili svými silami na to, aby ji trochu skasali a zmenšili tak její plochu. Roztrhá-li se, nebude už škuner vůbec nic udržovat ve směru větru, vlny jej napadnou z boku, loď se potopí a s ní zmizí v hlubinách i její cestující.

Až dosud se na širém moři neobjevil jediný ostrůvek a na východě se neukázala žádná pevnina. Najet na břeh je strašná možnost, ale tyto děti se jí musily bát méně než zuřivosti nekonečného moře. Jakékoli pobřeží i s mělčinami, s úskalím, se strašným vlnobitím a s neustálým příbojem bijícím do skal mohlo pro ně znamenat spásu, jen kdyby tu byla země místo toho oceánu, který se jim otvíral pod nohama.

Proto se chlapci zoufale snažili zahlédnout nějaké světlo, k němuž by zamířili…

Ale v hluboké tmě se žádná záře nikde neobjevila.

K jedné hodině ranní byl řev vichřice náhle přerušen ostrým zvukem.

„Zlomil se přední stěžeň!" zvolal Doniphan.

„Ne," odporoval plavčík, „to se vyrvala z ráhen plachta."

„Musíme ji uvolnit," řekl Briant. „Zůstaň, Gordone, s Doniphanem u kormidla a ty, Moko, mi pojď pomoci!"

Měl-li Moko jako plavčík jisté plavební znalosti, nebyl bez nich ani Briant. Při plavbě z Evropy do Oceánie přeplul už Atlantský a Tichý oceán a obeznámil se trochu s řízením lodi. Proto také ostatní chlapci, kteří plavbě vůbec nerozuměli, svěřili řízení škuneru jemu a Mokovi.

Briant s plavčíkem se okamžitě vydali odvážně na příď. Aby se loď nestočila bokem proti větru, musili ji stůj co stůj zbavit přední plachty. Ta totiž v dolní části vytvořila jakousi kapsu, do níž se opíral vítr, a loď se proto nakláněla tak silně, že už málem nabírala vodu. Kdyby k tomu došlo, nemohla by se už narovnat, ledaže by chlapci odřízli přední stěžeň u paluby a přeřezali jeho výztužná kovová lana. Ale jak by to děti dokázaly?

Briant a Moko však prokázali pozoruhodnou obratnost. S pevným odhodláním ponechat si co možno největší počet plachet, aby mohli po čas bouře držet *Chrta* po větru, podařilo se jim povolit ráhno tak, že se sneslo až na dva metry nad palubu. Cáry přední plachty pak nožem odřízli a její dolní cípy uchycené na ráhnových lanech uvázali na lanové kolíky na palubě. Přitom se oba chlapci desetkrát vystavili nebezpečí, že je vlny smetou do moře.

Pod plachtami zmenšenými na nejmenší míru mohl škuner zachovávat směr, kterým už tak dlouho plul. Stejně i pouhým trupem zachycoval tolik větru, že se řítil

vlnami rychlostí torpédovky. Zatím bylo nejdůležitější to, že při své větší rychlosti mohl unikat vlnám a zachycoval zádí strašné nárazy moře.

Když byli hotovi, vrátili se Briant i Moko k Doniphanovi a ke Gordonovi, aby jim pomohli kormidlovat.

V té chvíli se zdvihl palubní poklop podruhé. Jedno z dětí z něho vystrčilo hlavu. Byl to Jakub, o tři roky mladší bratr Briantův.

„Co chceš, Jakube?“ zeptal se ho Briant.

„Pojď sem rychle!“ odpověděl Jakub. „Voda už je až v kajutě.“

„Jak je to možné?“ zvolal Briant.

Vrhl se k poklopu a rychle sestoupil dolů.

Hlavní kajuta byla nejasně osvětlena jedinou, prudce se kymácející lampou. Uvnitř kajuty bylo vidět asi deset dětí ležících na lehátkách a v lodních lůžkách. Nejmenší – mohlo jim být osm až devět let – se k sobě tiskly, celé vyděšené hrůzou.

„Nehrozí žádné nebezpečí!“ řekl jim Briant, protože je chtěl především uklidnit. „Jsme tady! Nebojte se!“

Pak si posvítil lampou na podlahu kajuty a viděl, že mezi lodními boky se převaluje trochu vody.

Odkud se sem dostala? Nepronikla nějakou štěrbinou v palubě? To se musí zjistit.

Vpředu před kajutou byla velká místnost, za ní jídelna a pak kajuta posádky. Briant proběhl všemi místnostmi a zjistil, že voda nepronikà ani nad čárou ponoru, ani pod ní. Nabrala se na přídi, kam pronikla krytem lodní hlídky, a kymácením lodi se jí trochu dostalo na záď, kde vtekla do kajuty. Žádné nebezpečí z toho tedy nehrozilo.

Briant kamarády uklidnil, prošel kajutou zpět a sám už také klidnější vrátil se na své místo u kormidla. Velmi pevně stavěný škuner byl nově obložen silnými měděnými pláty, vodu nepropouštěl a mohl dobře vzdorovat útokům bouře.

Byla jedna hodina s půlnocí. V této noční době, kdy nebe ztemnělo hustými mraky, rozpoutávala se bouře stále zuřivěji. Jachta plula, jako by byla celá ponořena do tekutého živlu. Vzduchem se nesly ostré skřeky buřňáků. Dalo se z jejich příletu soudit na blízkost země? Ne, protože buřňáci létají na vzdálenost několika set kilometrů od pobřeží. Ale ani tito ptáci bouří nedokázali vzdorovat vichřici a letěli s ní jako škuner, jehož rychlost žádná lidská moc nemohla snížit.

O hodinu později se rozlehla nad palubou nová rána. To vítr urval zbytek přední plachty a cáry plátna zmizely v prostoru, podobny obrovským rackům.

„Teď jsme bez plachet!“ zvolal Doniphan. „A jiné vytáhnout nemůžeme.“

„Co na tom?“ odpověděl Briant. „Můžeme si být jisti, že proto nepoplujeme o nic pomaleji.“

„To je mi pěkná odpověď,“ namítl Doniphan. „Jestli tohle je nějaký způsob řízení lodi…“

„Pozor na vlny od zádi!“ vykřikl Moko. „Musíme se pevně přivázat, nebo nás odnesou!“

Plavčík větu ještě nedokončil, když se přes záď převalilo několik tun vody. Náraz vrhl Brianta, Doniphana a Gordona na palubní kryt, kde se mohli naštěstí zachytit. Ale plavčík zmizel s vodní záplavou, která se přehnala přes *Chrta* od zádi na příď a strhla s

sebou část ráhnoví, oba lodní čluny a jolu, ač byly dobře uloženy, a s nimi odnesla i několik trámců a budku s kompasem. Zároveň však prorazila pažení a mohla rychle vytéci, což zachránilo nesmírně přetíženou loď před potopením.

„Moko! Moko!“ zvolal Briant, jakmile byl schopen promluvit.

Briant a Moko prokázali pozoruhodnou obratnost

„Snad ho to nesrazilo do moře?“ řekl Doniphan.

„Ne! Není ho ani vidět, ani slyšet,“ prohlásil Gordon, když se naklonil přes pažení.

„Musíme ho zachránit. Hodit mu záchranný pás nebo lano,“ řekl Briant.

A využiv několikavteřinového utišení bouře, zvolal silným hlasem:

„Moko! Moko!“

„Pomoc… pomoc!“ ozval se plavčíkův hlas.

„Není v moři,“ řekl Gordon. „Hlas vychází z přídě.“

„Zachráním ho!“ zvolal Briant.

A počal se plazit na můstek, vyhýbaje se co možná kladkám houpajícím se na přetržených lanech a dávaje pozor na nesčetné výkyvy lodi, na kluzkém můstku ještě nebezpečnější.

Plavčíkův hlas znovu několikrát zazněl prostorem. Pak zmlkl.

Ale po nadlidské námaze se Briantovi přece jen podařilo dostat se ke kabině přední hlídky.

Zavolal. Žádná odpověď.

Neodnesl snad Moka po jeho posledním výkřiku nový náraz moře? Pak by už musel být nešťastný chlapec daleko za lodí, protože vlny by ho nenesly stejnou rychlostí, jakou letěl škuner. A to by byl ovšem nevyhnutelně ztracen.

Ne! K Briantovi dolehl nový, slabší výkřik. Chlapec se vrhl k rumpálu, v jehož podstavci byla zapuštěna pata předního stěžně, a tam narazil rukama na zmítající se tělo.

Byl to plavčík, vražený do kouta mezi palubou a předním pažením. Na krku měl smyčku lana, kterou si zoufalým úsilím stále víc utahoval. Ve chvíli, kdy ho obrovská vlna už unášela, smyčka ho napřed zachránila, ale teď mu hrozila uškrcením.

Briant otevřel svůj nůž a s námahou přeřízl provaz zadrhnutý plavčíkovi kolem krku.

Pak odvedl Moka na záď, kde se plavčík natolik vzpamatoval, že mohl říci:

„Děkuji ti, Briante, děkuji!“

A postavil se zas ke kormidlu, kde se všichni chlapci přivázali, aby lépe vzdorovali obrovským vlnám, které se za *Chrtem* zdvihaly.

Proti Briantovu očekávání se rychlost jachty trochu zmírnila, a to od okamžiku, kdy jim z přední plachty nezbylo už nic. V tom však bylo nové nebezpečí. Vlny se vskutku valily rychleji než loď a mohly ji odzadu napadat a zaplavovat. Ale co dělat? Nemohli napnout ani nejmenší kousek plachty!

Na jižní polokouli odpovídá březen měsíci září na polokouli severní. Noci jsou stejně dlouhé jako dny. A protože teď byly čtyři hodiny ráno, mělo už brzy svítat na východním obzoru, tedy v místech, kam bouře *Chrta* právě hnala. Neztratí snad uragán s úsvitem svou prudkost? Možná že chlapci zahlédnou i nějakou zemi a osud dětské posádky se pak rozhodne v několika minutách. To vše se uvidí, až se daleká obloha zabarví svítáním.

V půl páté pronikl slabý svit až k zenitu. Naneštěstí mlha snižovala viditelnost jen na půl kilometru. Mraky se řítily po obloze zřejmě úžasnou rychlostí. Uragán byl zatím stále stejně prudký a moře se ztrácelo v pěně bičovaných vln. Škuner se hned vyhoupával na hřebeny vln, hned se zase propadal na dno propastí, dvacetkrát vystaven nebezpečí, že se po úderu z boku potopí. Čtyři chlapci pozorovali zmatek zdivočelých vln. Pochopili, že neutiší-li se bouře včas, bude jejich situace beznadějná. *Chrt* nevydrží déle než čtyřiadvacet hodin vzdorovat nárazům moře, které nakonec lodní obložení prorazí.

Vtom Moko vykřikl:

„Země! Země!“

Plavčíkovi se zdálo, že trhlinou v mlze zahlédl na východě obrysy pobřeží. Nemýlil se? Je totiž velmi těžké rozpoznat z lodi nejasné obrysy země, někdy velmi podobné útvarům mraků.

„Země?“ divil se Briant.

„Ano,“ tvrdil Moko. „Země…na východě!“

A ukazoval k místu na obzoru, zakrytému teď shlukem par.

„Jsi si tím jistý?“ ptal se Doniphan.

„Ano…ano…určitě!“ odpověděl plavčík. „Jestliže se mlha znovu protrhá, dobře se dívejte! Tamhle…trochu vpravo od předního stěžně! Hleďte! Hleďte!“

Mlhy se právě trochu rozptýlily a počaly se uvolňovat od moře, aby vystoupily výš. Za několik vteřin se oceán na mnoho mil před jachtou vyjasnil.

„Ano…Země! Je to země!“ vykřikl Briant.

„A země velmi plochá,“ dodal Gordon, když si břeh prohlédl pozorněji.

Tentokrát se nemohli mýlit. Na devět až deset kilometrů před nimi se táhl na širokém úseku obzoru ostrov nebo pevnina. Popluje-li *Chrt* dosavadní rychlostí i směrem, z něhož mu bouře nedovoluje vybočit, musí tam za necelou hodinu dorazit. Bylo jen nebezpečí, že se tam rozbije, zvlášť když ho zastaví daleko před skutečným břehem pásmo útesů. Ale na to teď chlapci nemyslili. V této zemi, která se jim tak nečekaně objevila před očima, viděli a musili vidět jen spásu.

V tom okamžiku počal vichr vanout opět prudčeji. *Chrt* nesený jako pírko letěl k pobřeží, které se rýsovalo ostře jako inkoustová čára na bělavém podkladu oblohy. V pozadí se zdvihal pobřežní sráz vysoký asi čtyřicet až padesát metrů. V popředí se táhlo žlutavé pobřeží ohraničené vpravo oblou plochou, zřejmě částí vnitrozemského lesa.

Ach, kdyby tak *Chrt* mohl dosáhnout této písečné pláže a nenarazil na pásmo skalisek! Kdyby mu tam tak nabídlo útočiště ústí nějaké řeky! Pak by se snad mladí cestující dostali ze všeho živi a zdrávi.

Zatímco Doniphan, Gordon a Moko zůstali u kormidla, přeběhl Briant na příď a hleděl na zemi, která se při velké rychlosti lodi očividně blížila. Marně však hledal místo, kde by jachta mohla přistát za příznivějších podmínek. Neviděl ani ústí řeky nebo potoka, ani písečný pruh, kde by loď naráz uvázla. Před pobřežím se opravdu táhla řada útesů, jejichž černá temena vystupovala z vln a neustále bojovala se strašným příbojem. Tam se *Chrt* při prvním nárazu rozbije na kusy!

Briantovi teď napadlo, že bude lepší mít ve chvíli ztroskotání všechny děti na palubě. Otevřel proto poklop a zavolal:

„Všichni nahoru!“

Okamžitě vyrazil ven pes a za ním tucet dětí, které se ihned vrhly na záď jachty. Nejmenší z nich při pohledu na hrozné vlny počaly vyděšeně křičet.

Nedlouho před šestou hodinou dosáhl *Chrt* čáry příboje.

„Držte se dobře! Držte se!“ zvolal Briant.

Sám napolo vysvlečen připravil se na pomoc těm, které snad příboj odnese, protože

jachta určitě na skaliskách ztroskotá.

Náhle otřásl lodí první náraz. *Chrt* právě narazil zádí, ale přestože se celý trup prudce zachvěl, voda obložením nepronikla.

Pak ho zdvihla druhá vlna a mrštila jím o dvacet metrů dál, aniž se kýl dotkl skal, jejichž špičky tu na tisíci místech vyčnívaly z vody. Tam se loď naklonila na levý bok a zůstala v hukotu příboje bez hnutí.

Nebyla sice už na širém moři, ale k pobřeží to měla ještě půl kilometru.

II

V PŘÍBOJI – BRIANT A DONIPHAN – POZOROVÁNÍ POBŘEŽÍ – PŘÍPRAVY K ZÁCHRANĚ – HÁDKA O ČLUN – Z VRCHOLU PŘEDNÍHO STĚŽNĚ – ODVÁŽNÝ BRIANTŮV POKUS – ÚČINEK NÁHLÉHO PŘÍVALU MOŘE

Vzduch zbavený mlžné clony dovoloval teď výhled v širokém okruhu kolem škuneru. Mraky se hnaly se stále stejnou rychlostí; bouře dosud neztratila nic ze své prudkosti. A přece se zdálo, že bičuje tyto neznámé končiny Tichého oceánu už posledními silami.

Děti v to aspoň musily doufat, protože situace byla stejně nebezpečná jako v noci, kdy se *Chrt* rval s bouří na širém moři. Tiskly se teď k sobě, přesvědčeny o své zkáze pokaždé, když se přes pažení převalila vlna a pokryla je pěnou. Nárazy vod byly tím prudší, že škuner před nimi nemohl ustoupit. Ačkoli se při každém nárazu zachvíval až ke kýlním trámům, zdálo se, že se obložení neprorazilo, ani když se loď přehoupla přes skaliska, ani ve chvíli, kdy se doslova vklínila mezi vrcholky skal. Briant a Gordon sestoupili do kajut a zjistili, že voda do podpalubí dosud nevniká.

Uklidnili, jak nejlépe mohli, malé kamarády – především ty nejmenší.

„Nebojte se," opakoval stále Briant. „Jachta je pevná! Břeh není daleko! Počkejme a pak se pokusíme dosáhnout pobřeží."

„A proč máme čekat?" ptal se Doniphan.

„Ano, proč?" dodal jiný, asi dvanáctiletý chlapec jménem Wilcox. „Doniphan má pravdu. Proč čekat?"

„Protože moře je ještě pořád příliš rozbouřené a rozbilo by nás o skály," odpověděl Briant.

„A co když se jachta rozpadne?" zvolal třetí chlapec, Webb, stejně starý jako Wilcox.

„Myslím, že toho se bát nemusíme," namítl Briant, „aspoň za odlivu. Až moře zase stoupne a pokud nám to moře dovolí, pokusíme se o záchranu."

Briant měl pravdu. Ačkoli dmutí moře v Tichém oceánu je poměrně málo výrazné, může být rozdíl hladin za přílivu a za odlivu dost velký. Bude tedy lepší několik hodin počkat, zvlášť utiší-li se trochu vítr. Možná že odliv nechá část příbojové mělčiny na suchu. Pak bude snadnější opustit škuner a přejít oněch pět set metrů, které dělí loď od pobřeží.

Byl to sice návrh velice rozumný, ale nezdálo se, že Doniphan a dva nebo tři jiní chlapci jsou ochotni s ním souhlasit. Shromáždili se na přídi a tiše tam rokovali. Bylo už zřejmé, že Doniphan, Wilcox, Webb a další chlapec, jménem Cross, nemají chuť se s Briantem dohodnout. Jestliže byli za dlouhé plavby *Chrta* ochotni ho poslouchat, bylo to, jak už víme, proto, že se Briant v mořeplavbě trochu vyznal. Ale přitom si stále myslili, že jakmile se dostanou na zem, ponechají si zas volnost jednání. Tak

uvažoval především Doniphan, který se výchovou a inteligencí pokládal za lepšího než Briant i než všichni ostatní jeho kamarádi. Doniphanova žárlivost na Brianta byla vlastně velmi starého data, a už proto, že Briant byl Francouz, nehodlali mladí Angličané snášet jeho nadvládu.

Byly obavy, aby tento vztah nezvýšil vážnost situace už tak dost obtížné.

Teď pozorovali Doniphan, Wilcox, Cross a Webb pěnový pokryv moře, plný vírů a brázděný proudy velmi nebezpečnými pro plavbu. Ani nejobratnější plavec by byl nemohl vzdorovat příboji ustupujícího moře, vrhaného větrem zpět. Návrh počkat ještě několik hodin byl skutečně rozumný. I Doniphan a jeho druhové to musili uznat a vrátit se nakonec na záď, kde stáli nejmladší chlapci.

Briant tam řekl Gordonovi a několika chlapcům kolem něho:

„Musíme zůstat stůj co stůj pohromadě! Jakmile se rozdělíme, jsme ztraceni!“

„Nesnaž se nám dávat zákony!“ zvolal Doniphan, když to zaslechl.

„Nesnažím se o nic,“ odpověděl Briant. „Chci jen, abychom pro záchranu všech postupovali společně.“

„Briant má pravdu,“ dodal Gordon, chladnokrevný a vážný chlapec, který nemluvil nikdy bez rozmýšlení.

„Ano! Ano!“ zvolali dva nebo tři malí chlapci, které obdiv táhl k Briantovi.

Doniphan neodpověděl, ale zůstal se svými kamarády stranou a čekal na dobu vhodnou k záchraně.

Co to vlastně bylo za zem? Snad část některého z ostrovů v Tichém oceánu, nebo pevnina? Tuto otázku nebylo možno rozhodnout, protože *Chrt* byl příliš blízko břehu, než aby chlapci mohli pobřeží obhlédnout v dostatečné šíři. Vydutá čára břehu tvořila široký záliv zakončený dvěma skalnatými výběžky. Jeden z nich, dost vysoký, vybíhal do moře na severu, druhý, hodně rozeklaný, na jihu. Ale stáčí se za oběma mysy moře tak, že vytváří obrys ostrova? Briant se marně pokoušel zjistit to palubním dalekohledem.

Kdyby to byl ostrov, jak se dětem podaří jej opustit? Opravit škuner nebude možné; a příliv ho stejně odnese na skaliska a rozbije. A je-li ostrov neobydlený – takových je v Tichém oceánu dost –, jak zde uhájí život děti odkázané jen na sebe, když mají pouze to, co zachránili z lodních zásob?

Je-li to však pevnina, bude naděje na záchranu mnohem větší, protože by to mohla být jen Jižní Amerika. A na chilském nebo bolivijském pobřeží by jistě našli pomoc, když ne hned, určitě za několik dní po přistání. Ale je pravda, že na pobřeží v blízkosti pamp by jim zase hrozilo nebezpečí nepříjemných setkání. Teď ovšem musili chlapci pomýšlet jenom na to, jak se dostat na břeh.

Vyjasnilo se natolik, že už bylo vidět všechny podrobnosti. Chlapci zřetelně rozeznávali čelo pobřeží, za ním rámec strmých srázů a při jejich úpatí velké skupiny stromů. Briant si dokonce všiml na pobřeží vpravo jakési říčky.

I když břeh nepůsobil nijak lákavě, lesnatý porost svědčil o jisté úrodnosti, připomínající úrodnost mírného pásma. A za pobřežními srázy v závětří od moře má jistě rostlinstvo vhodnější půdu a rozrůstá se mnohem bujněji.

Nezdálo se však, že je tato část pobřeží obydlená. Nestály tam ani domy, ani

chatrče, ba ani u ústí řeky ne. Jsou-li zde nějací domorodci, dávají jistě přednost pobytu ve vnitrozemí, kde jsou méně vystaveni prudkým nárazům západních větrů.

„Nevidím nikde žádný kouř," řekl Briant odkládaje dalekohled.

„A na moři není žádný člun," dodal Moko.

„Jak by tu mohl být, když tady není žádný přístav?" divil se Doniphan.

„Přístav není podmínkou," řekl Gordon. „Rybářské bárky mohou přistávat i v ústí řeky. Možná taky, že je bouře zahnala do vnitrozemí."

Gordonova připomínka byla správná. Ať už z těch nebo oněch důvodů, žádný člun tam nebyl a pobřeží vyhlíželo opravdu pustě. Bude vůbec obyvatelné, budou-li se tam muset trosečníci na několik týdnů usadit? To je teď zajímalo především.

Moře zatím zvolna ustupovalo. Je ovšem pravda, že velmi pomalu, protože se vítr ze širého moře hnal proti odlivu, ač se zdálo, že trochu slábne a stáčí se k severozápadu. Bylo třeba připravit se na chvíli, kdy mělčiny mezi skalisky umožní přechod.

Bylo skoro sedm hodin. Všichni chlapci se zabývali vynášením nejpotřebnějších věcí na palubu. Počítali, že odnesou i další předměty, přižene-li je bouře až ke břehu. Velcí i malí přiložili ruce k dílu. Na palubě už bylo značné množství konzerv, sucharů i nasoleného a uzeného masa. Chlapci dělali balíky určené pro nejstarší z nich, kteří to vše musí dopravit na břeh.

Aby však mohli přejít, musí se pásmo útesů octnout zcela na suchu. Stane se tak za nízkého moře a dokáže odliv obnažit skaliska až k pobřeží?

Briant a Gordon pozorovali pečlivě moře. Se změnou směru větru se znatelně utišil i oceán a hukot příboje počínal slábnout. Kolem vyčnívajících skal už začínala hladina klesat. I škuner pociťoval účinky tohoto poklesu a lehal si víc na levý bok. Chlapci se dokonce báli, aby se sklon lodi nezvětšil tak, že by si škuner lehl úplně. Měl totiž útlý trup, zdvižené boky a vysoký kýl jako všechny rychlé jachty. Kdyby voda zaplavila palubu před odchodem dětí, stala by se situace nesmírně vážnou.

Jak teď chlapci litovali, že lodní čluny odnesla bouře! Do těchto plavidel by se vešli všichni a Briant s kamarády by se byl už teď mohl přepravit na břeh. Jak snadno by také zajistili spojení břehu se škunerem a převezli všechny užitečné předměty, které musili nechat zatím na palubě! Rozpadne-li se příští noci *Chrt* na kusy, co pak bude s troskami, přenese-li je příboj přes skály? Budou jich moci použít? Nebudou pak zbytky zásob docela zničeny? Nezůstanou malí trosečníci odkázáni na produkty této země?

Bylo opravdu mrzuté, že neměli čluny a nemohli se pokusit o záchranu.

Náhle se na přídi zdvihl křik. Baxter tam právě objevil něco velmi důležitého.

Jola škuneru, pokládaná za ztracenou spolu s čluny, zachytila se za podstavec čelního stěžně. Je pravda, že jola unesla jen pět až šest osob, ale protože nebyla poškozená – což chlapci zjistili, jakmile ji vytáhli na palubu –, budou jí moci použít, jestliže jim moře neumožní dostat se přes skaliska suchou nohou.

Teď musili čekat na nejnižší bod odlivu, ale právě z toho vzešla nová hádka mezi Briantem a Doniphanem.

Doniphan, Wilcox, Cross a Webb se totiž člunu zmocnili a chystali se jej spustit na

moře, když k nim přišel Briant.

„Co chcete dělat?“ zeptal se jich.

„To, co je třeba,“ odpověděl Wilcox.

„Chcete do člunu nasednout?“

„Ano,“ potvrdil Doniphan. „A ty nám v tom nezabráníš.“

„Zabráním vám v tom já i všichni ostatní, které chcete opustit!“ prohlásil Briant.

„Opustit? Co si myslíš?“ odpověděl Doniphan povýšeně. „Nechci nikoho opustit, rozumíš? Jakmile se dostaneme na břeh, jeden z nás se sem s člunem vrátí.“

„A nebude-li se moci vrátit?“ zvolal Briant, stěží se ovládaje. „Co když se člun o skaliska rozbije?“

„Nasedejme! Nasedejme!“ odpověděl Webb a odstrčil Brianta.

Pak s Wilcoxovou a s Crossovou pomocí nadzdvihl člun, aby jej spustil na moře.

Briant chytil člun za jeden konec.

„Nenasednete!“ řekl

„To uvidíme,“ odpověděl Doniphan.

„Nenasednete!“ opakoval Briant, rozhodnut zabránit tomu v zájmu všech. „Jola musí zůstat na palubě pro nejmenší, aby se dostali na břeh, zůstane-li tu i při odlivu příliš mnoho vody.“

„Nech nás být!“ vykřikl Doniphan v záchvatu vzteku. „Opakuji ti, Briante, že nám nezabráníš v tom, co chceme udělat!“

„A já opakuji,“ řekl Briant, „že ti v tom zabráním, Doniphane!“

Oba chlapci byli připraveni vrhnout se na sebe. V hádce byli Wilcox, Webb a Cross přirozeně na straně Doniphanově, kdežto Baxter, Service a Garnett se postavili vedle Brianta. Mohla z toho vzniknout vážná rvačka, kdyby byl nezakročil Gordon.

Gordon byl nejstarší a také se nejlépe ovládal. Pochopil, že hádka by mohla mít politováníhodné následky, a byl natolik rozumný, že se postavil na Briantovu stranu.

„Ticho! Ticho!“ zvolal. „Měj strpení, Doniphane! Vidíš přece, že moře je ještě rozbouřené a že bychom mohli o člun přijít.“

„Já však nestrpím,“ prohlásil Doniphan, „aby nám Briant něco nařizoval, jak si to v poslední době zvykl.“

„Ne! Ne!“ doplnili ho Cross a Webb.

„Nechci nikomu nic nařizovat,“ odpověděl Briant. „Ale sám si nedám nikým poroučet, když jde o záchranu nás všech!“

„Máme o všechny stejnou starost jako ty,“ namítl Doniphan. „A teď, když jsme na zemi…“

„Naneštěstí tam ještě nejsme,“ pokračoval Gordon. „Doniphane, nebuď paličatý a počkej na vhodnou chvíli, kdy budeme moci joly použít!“

Gordon zakročil velmi správně a včas jako zprostředkovatel mezi Briantem a Doniphanem, což musel udělat už mnohokrát, a oba jeho kamarádi se podřídili.

Moře kleslo o dalších šedesát centimetrů. Objeví se mezi skalami průliv? To musí chlapci zjistit.

Briantovi napadlo, že utváření skal pozná nejlépe ze stěžně, a proto zamířil na příď jachty, zachytil se výztužných lan na pravém boku a vyšplhal se do ráhnoví.

Za pásmem skalisek spatřil průliv, jehož směr vytyčovaly po obou stranách vyčnívající kameny; těmi se bude musit člun při plavbě k pobřeží řídit. Ale teď bylo mezi skalisky ještě příliš mnoho vírů a vln, než aby se tam mohli s úspěchem odvážit. Vlny by člun jistě vrhly na některé skalisko a okamžitě by ho rozbily. Bude lépe počkat, až hladina klesne a uvolní se splavný průliv.

Briant se na vrcholu stěžně obkročmo posadil a počal pozorněji zkoumat pobřeží. Prohlédl si dalekohledem celý břeh až k úpatí strmých srázů. Pobřeží bylo mezi oběma výběžky, vzdálenými od sebe čtrnáct až šestnáct kilometrů, zcela pusté.

Asi po půlhodinovém pozorování sestoupil Briant na palubu, aby kamarádům řekl, co viděl. Doniphan, Wilcox, Cross a Webb mlčky předstírali, že mu naslouchají, ale Gordon se zeptal:

„*Chrt* uvízl asi v šest hodin ráno, že?"

„Ano," potvrdil Briant.

„A za jak dlouho vyvrcholí odliv?"

„Myslím, že za pět hodin…Ne, Moko?"

„Ano, za pět až šest hodin," odpověděl plavčík.

„Pak tedy v jedenáct hodin nastane nejpříznivější doba k tomu, abychom se pokusili dosáhnout břehu," pokračoval Gordon.

„Tak jsem to počítal i já," přisvědčil Briant.

„Nuže," uzavřel Gordon, „připravme se na to a najezme se trochu! Budeme-li musit jít vodou, bude lepší, když to bude až za několik hodin po jídle."

Opatrný chlapec radil samozřejmě dobře. Všichni se hned pustili do snídaně z konzerv a ze sucharů. Briant si vzal na starost především ty nejmenší. Jenkins, Iverson, Dole a Costar se s bezstarostností v jejich věku zcela pochopitelnou počali uklidňovat a byli by snad jedli pořád, protože už čtyřiadvacet hodin neměli nic v ústech. Ale vše šlo hladce a nakonec pár kapek brandy s vodou poskytlo všem osvěžující nápoj.

Po jídle se Briant vrátil na příď škuneru, opřel se o pažení a pozoroval skaliska.

Jak pomalu to moře ustupovalo! Ale bylo znát, že hladina klesá, protože sklon jachty se zvětšoval. Moko olovnicí zjistil, že na mělčině je ještě čtrnáct metrů vody. Mohli doufat, že odliv umožní přechod suchou nohou?

Moko v to nevěřil a pokládal za svou povinnost říci to tiše Briantovi, aby ostatní nevyděsil.

Briant se šel poradit s Gordonem. Oba chápali, že i když se vítr stočil k severu, brání odlivu víc než za klidného počasí.

„Co budeme dělat?" ptal se Gordon.

„Nevím, nevím," odpověděl Briant. „Je to smůla, že to nevíme…že jsme vlastně děti, ač bychom potřebovali být už muži."

„Nezbytnost nás všemu naučí," namítl Gordon. „Nezoufejme, Briante, a jednejme opatrně!"

„Ano, jednejme, Gordone! Jestli neopustíme *Chrta* před novým přílivem a budeme tu muset strávit další noc, jsme ztraceni."

„To je docela jisté, protože se jachta rozpadne. Musíme ji proto stůj co stůj opustit."

„Ano, stůj co stůj, Gordone.“

„Neměli bychom se pokusit postavit si nějaký vor, nějakou převozní pramici?“

„Také jsem na to myslil,“ odpověděl Briant. „Naneštěstí všechna prkna odnesla v noci z paluby bouře. A vytrhat palubu? Na to nemáme čas. Zbývá jen jola, ale té při rozbouřeném moři použít nemůžeme. Mohli bychom se jedině pokusit natáhnout přes skaliska lano a druhým koncem je uvázat pevně ke skále. Pak se nám snad podaří dostat se ručkováním na břeh. . .“

„A kdo tam lano dopraví?“ ptal se Gordon.

„Já,“ řekl Briant.

„A já ti pomohu,“ dodal Gordon.

„Ne, půjdu sám,“ namítl Briant.

„Použiješ člunu?“

„Tím bych ho vystavil velkému nebezpečí, Gordone. Musíme si jej uchovat jako poslední možnost.“

Před provedením odvážného pokusu chtěl však Briant učinit opatření pro každý případ.

Na palubě bylo několik záchranných pásů. Briant přinutil nejmenší chlapce, aby si je ihned navlékli. Budou-li musit jachtu opustit a bude-li tu příliš velká hloubka, aby mohli přejít, pásy udrží malé děti nad hladinou a starší chlapci se pokusí postrkovat je k pobřeží, přičemž se budou zachycovat lana.

Bylo čtvrt na jedenáct. Za pětačtyřicet minut dosáhne odliv nejnižšího bodu. Pod bokem *Chrta* bylo už jen sto dvacet až sto padesát centimetrů vody. Zdálo se však, že se už moře nedostane ani o palec dál. Ovšem na padesát metrů k pobřeží dno opravdu znatelně vystoupilo. Bylo to zřejmé podle tmavší barvy vody a podle četných kamenů vystupujících u pobřeží. Obtížné bude překonat hloubku před jachtou. Podaří-li se však Briantovi natáhnout přes ni lano, uvázat je pevně za skálu a z paluby je napnout rumpálem, dostanou se snad chlapci na místa, kde už budou stačit. Nadto mohou po lanu spouštět i balíky s potřebnými věcmi a dopravit je bez poškození na břeh.

Přes značné nebezpečí tohoto pokusu nechtěl se dát Briant nikým zastoupit a počal se k němu připravovat.

Na palubě bylo mnoho lan dlouhých až třicet metrů, kterých se používá jako lan vlečných. Briant si z nich vybral lano střední síly, podle jeho mínění nejvhodnější, a ovázal si je koncem k pasu, když se byl předtím svlékl.

„Pojďte sem rozvíjet lano!“ volal Gordon na ostatní. „Pojďte na příď!“

Doniphan, Wilcox, Cross a Webb nemohli odmítnout pomoc při pokusu jehož důležitost plně chápali. A tak přes svůj odmítavý postoj se připravili k rozvíjení lana, které musili vodou změkčit, aby šetřili Briantovými silami.

Ve chvíli, kdy se Briant chystal spustit do moře, přiběhl k němu jeho bratr a volal:

„Briante! Briante!“

„Neboj se, Jakube! Neboj se o mne!“ uklidňoval ho Briant.

Za okamžik už byl ve vodě a rychle plaval, zatímco se lano za ním odvíjelo.

I za klidného moře by to byl pokus nesnadný, protože příboj bil zuřivě do dlouhé řady skal. Proudy a protiproudy nedovolovaly odvážnému chlapci udržovat přímý

směr, a když ho strhly, vyprošťoval se z nich jen s největší námahou.

Přesto se Briant pomalu blížil ke břehu, zatímco kamarádi za ním rozvíjeli lano. Bylo však vidět, že už je u konce svých sil, ačkoli doplaval jen na patnáct metrů od škuneru. Před ním se točil velký vír vzniklý srážkou dvou protisměrných vln. Dokáže-li Briant vír obeplout, dosáhne snad svého cíle, protože dál už bylo moře klidnější. Pokusil se zabočit prudce doleva. Ale jeho snaha byla marná. Ani velmi zdatný plavec v plné síle by to byl nedokázal. Kroužící voda Brianta strhla a táhla ho neodolatelnou silou do středu nebezpečného víru.

„Pomoc! Táhněte! Táhněte!“ stačil ještě vykřiknout, než zmizel pod vodou.

Na palubě jachty zavládlo všeobecné zděšení.

„Táhnout!“ zvolal Gordon chladnokrevně.

Všichni kamarádi počali lano spěšně přitahovat, aby dostali Brianta na palubu, dříve než se ve vodě zadusí.

V necelé minutě ho vytáhli v bezvědomí nahoru, kde se však v bratrově náručí brzy vzpamatoval.

Pokus natáhnout lano přes mělčinu u skalisek se nezdařil. A nikdo jej nemohl s nadějí na úspěch opakovat. Nešťastné děti musily teď čekat… Na co? Na pomoc? Ale odkud a od koho by mohla přijít?

Bylo po poledni. Počal se už projevovat příliv a příboj vzrůstal. A vzhledem k novému měsíci bude příliv silnější než včera. Jestli se k tomu ještě stočí vítr od moře, může se škuner octnout v nebezpečí, že se ze svého skalního lůžka vytrhne. A narazí-li znovu, rozbije se na čáře skalisek. Takový konec ztroskotání by nikdo nepřežil! A nedalo se nic dělat!

Na zádi stáli v kruhu velkých chlapců malí a dívali se na stoupající moře, v němž jeden po druhém mizely vrcholky skal. Naneštěstí se vítr stočil zase na západ jako minulé noci a bičoval naplno zemi. Z hlubší vody se valily větší vlny a pokrývaly *Chrta* vodní tříští. Zanedlouho ho už napadnou samy. Kdo pomůže zoufale křičícím malým trosečníkům?

Krátce před druhou hodinou příliv jachtu narovnal, takže se už nenakláněla na levý bok. Ale kymácela se, až příď bušila do dna, zatímco záď byla ještě vklíněna do skal. Kýl teď narážel nepřetržitě a *Chrt* se houpal ze strany na stranu. Děti se musely držet jedno druhého, aby nespadly přes palubu.

Najednou se tři sta metrů za lodí zvedla pěnivá hora. Byla to vlna náhlé zátopy nebo mořského přívalu, vysoká přes sedm metrů. Přiřítila se s prudkostí bouře, pokryla celou mělčinu u skalisek, zvedla *Chrta* a přenesla jej přes úskalí, takže se jich loď vůbec nedotkla.

V necelé minutě byl *Chrt* vířící vodou zanesen až na střed pobřeží a spočinul na písečném pruhu dvě stě kroků před prvními stromy lesa pod pobřežními srázy. Tam zůstal nehybně ležet, tentokrát na pevné zemi, zatímco voda ustupovala zpět a nechávala pobřeží na suchu.

III

CHAIRMANOVA ŠKOLA V AUCKLANDU – VELCÍ A MALÍ – PRÁZDNINY NA MOŘI – ŠKUNER *CHRT* – NOC 15. ÚNORA – JACHTA NA MOŘI – SRÁŽKA – BOUŘE – VYŠETŘOVÁNÍ V AUCKLANDU – CO ZBÝVÁ ZE ŠKUNERU

V době našeho příběhu byla Chairmanova internátní škola nejproslulejší školou v celém Aucklandu, hlavním městě Nového Zélandu, důležité anglické kolonie v Tichém oceánu.

Ve škole bylo sto chlapců z nejlepších rodin v kraji. Maorové, původní obyvatelé tohoto souostroví, tam ovšem své děti posílat nemohli. Pro ty byly zřízeny jiné školy. V Chairmanově škole byli jen mladí Angličané, Francouzi, Američané a Němci, synové statkářů, obchodníků a státních úředníků. Dostávalo se jim tam nejlepšího vzdělání, stejného jako v podobných školách v Anglii.

Souostroví Nového Zélandu se skládá ze dvou hlavních ostrovů. Na severu je to ostrov Ika-Na-Mawi neboli Rybí ostrov a na jihu Tawai-Ponamu neboli země Zeleného nefritu. Oba ostrovy odděluje Cookův průliv. Celý archipel leží mezi třicátým čtvrtým a čtyřicátým pátým stupněm jižní šířky. Jeho poloha odpovídá na severní polokouli poloze oné části Evropy, kde leží Francie a severní Afrika.

Ostrov Ika-Na-Mawi je v severní části velmi členitý a má tvar nepravidelného lichoběžníku, protaženého k severozápadu až po mys Van Diemenův.

Téměř na okraji pobřežního oblouku, na místě, kde je poloostrov široký jen několik kilometrů, rozkládá se Auckland. Poloha města připomíná polohu Korintu v Řecku, a proto se Aucklandu také říká Jižní Korint. Má dva otevřené přístavy, jeden na západě a druhý na východě. Východní přístav v zálivu Hauraki je příliš mělký, takže tam musili postavit několik mol, u nichž mohou přistávat lodi střední tonáže. Nejdále sahá obchodní molo, u něhož vyúsťuje Královnina třída, jedna z hlavních ulic města.

A uprostřed této třídy stála Chairmanova škola.

Dne 15. února 1860 odpoledne vyšlo z této školy asi sto chlapců se svými rodiči. Všichni měli radost v tvářích a chovali se vesele jako ptáci puštění právě z klece.

Byl totiž počátek prázdnin. Dva měsíce volnosti, dva měsíce svobody! A pro některé z dětí znamenaly prázdniny také cestu po moři, kterou Chairmanova škola organizovala už odedávna. Nemusíme snad říkat, jakou závist budili žáci, jimž štěstěna dovolila zúčastnit se plavby na palubě jachty *Chrt*, přichystané k okružní cestě podél novozélandských břehů.

Tento krásný škuner najatý rodiči chlapců byl připraven na šestitýdenní plavbu. Patřil otci jednoho z žáků, Williamu H. Garnettovi, bývalému kapitánovi obchodního loďstva, na něhož se mohli všichni plně spolehnout. Sbírka, na kterou přispělo několik rodin, měla krýt výdaje plavby konané v nejlepších podmínkách bezpečí a pohodlí. Pro chlapce to byla úžasná věc. Však by také bylo nesnadné najít lepší využití několika

prázdninových týdnů.

V anglických internátních školách se způsob výchovy značně liší od výchovy na školách francouzských. Ponechávají tam dětem více iniciativy, a tím i víc poměrné volnosti, což má šťastný vliv na budoucí povahu žáků. Děti tam zůstávají dětmi mnohem kratší dobu. Zkrátka výchova se tam pojí s vyučováním. Z toho plyne, že děti jsou většinou zdvořilé, pozorné, dobře vychované – a což je nejpozoruhodnější – málo náchylné k nepozornosti a ke lži, i když se mají podřídit spravedlivému trestu. Stojí za povšimnutí, že v těchto školních ústavech jsou děti mnohem méně vázány pravidly společného života, a tím i požadavkem stálého ticha. Většinou se něčím zaměstnávají ve svých pokojích, jedí tam, a scházejí-li se k hlavnímu jídlu ve společné jídelně, mohou tam zcela volně hovořit.

Žáci jsou rozděleni do tříd podle věku. V Chairmanově škole bylo pět tříd. V první a ve druhé byly ještě malé děti, které líbají rodiče na tváře. Ve třetí třídě nahrazovali žáci synovské políbení stiskem ruky – jako dospělí. V této škole nebyli ani žádní studijní dozorci, děti směly číst knihy i noviny, měly pravidelné dny prázdna, studijní hodiny a výborně vedenou tělesnou výchovu, gymnastiku, box a všechny možné hry. Vedle této poměrné volnosti, které žáci zpravidla nezneužívali, byly však zavedeny tělesné tresty, především výplata bičem. Pro mladé Anglosasy není ostatně bičování ničím pokořujícím. Uznají-li žáci, že trest je zasloužený, podrobují se mu bez odporu.

Je známo, jakou úctu k tradicím mají Angličané v soukromém i ve veřejném životě. Tyto tradice jsou zachovávány – i když jsou někdy směšné – také ve školách. Ničím však nepřipomínají týrání francouzských žáků. Starší žáci mají za úkol pečovat o nováčky, ale ti jim za to musí prokazovat jisté služby, kterým se nemohou vyhnout. Nosí jim snídaně, čistí jim obuv a šaty a konají pro ně různé pochůzky. Takovým službám se říká „faggismus“ a malým služebníčkům „faggové“. Jsou to ti nejmenší z první třídy, kteří slouží jako faggové chlapcům z vyšších tříd. Kdyby odmítli, čekal by je trpký život. Na to však nikdo z nich ani nepomyslí. Každý se podřizuje kázni, jakou u žáků francouzských škol nenajdeme. Tradice to ostatně vyžaduje, a je-li nějaká země, která dbá především na tradici, pak je to Anglie, kde se tradici podřizuje prostý člověk z londýnské ulice stejně jako nejvyšší šlechtic z Horní sněmovny lordů.

Plavby *Chrta* se měli zúčastnit žáci z různých tříd Chairmanovy školy. Jak jsme se už mohli přesvědčit, byly na palubě škuneru děti od osmi do čtrnácti let. A těch patnáct chlapců i s plavčíkem měl nyní osud zavléci do nejhroznějšího dobrodružství!

Teď se tak trochu podíváme na jejich jména, věk, zvyky, povahy, rodinný původ a vzájemné vztahy navázané ve škole, kterou právě na dobu prázdnin opustili.

Kromě dvou Francouzů, bratrů Briana a Jakuba, a kromě Američana Gordona byli všichni ostatní anglosaského původu.

Doniphan a Cross, bratranci, pocházeli z rodin bohatých vlastníků půdy, tedy z přední novozélandské společnosti. Bylo jim třináct let a několik měsíců a oba chodili do páté třídy. Doniphan se rád oblékal a velmi na sebe dbal. Byl to bezesporu chlapec ze všech nejlépe vychovaný, velmi nadaný a pilný. Nikdy nepropadl, ne snad z touhy po vzdělání, ale z touhy vyniknout nad své kamarády. Trochu šlechtické chování mu vyneslo přezdívku „lord Doniphan“. Při své panovačné povaze se všude snažil své

okolí ovládat. Proto také vzniklo už před několika lety mezi ním a Briantem soupeřství a to ještě vzrostlo za okolností, v nichž Briantův vliv na kamarády zesílil. Cross byl chlapec zcela průměrný a plný obdivu ke všemu, co si myslel, říkal a dělal jeho bratranec Doniphan.

Ze stejné třídy byl i třináctiletý Baxter, chladnokrevný, přemýšlivý, pilný, velmi vynalézavý a velmi obratný hoch. Byl synem malého, celkem nezámožného obchodníka.

Webbovi a Wilcoxovi bylo dvanáct a půl roku a chodili do čtvrté třídy. Oba středně nadaní, svévolní a hádaví chlapci byli při využívání svých faggů velmi nároční. Jejich bohaté rodiny patřily k vyšším úřednickým vrstvám.

Garnettovi z třetí třídy – stejně jako jeho kamarádu Serviceovi – bylo dvanáct let. Garnett byl syn námořního kapitána ve výslužbě a Service syn zámožného kolonisty z North Shoru na severním břehu přístavu Weitemaly. Obě jejich rodiny byly spřáteleny a z toho také plynulo nerozlučné přátelství Garnetta a Service. Byli to dobrosrdeční, ale málo pilní chlapci; jestliže měli možnost dostat se někam ven, vždycky jí využili. Garnett především vášnivě rád hrál na harmoniku, oblíbený nástroj anglických námořníků. Jako syn námořníka hrál na svou harmoniku v každé volné chvíli a vzal si ji i na palubu *Chrta*. Service byl nejveselejší a nejvykutálenější ze všech, skutečný šašek Chairmanovy školy, který snil jen o dobrodružných cestách a ležel neustále v Robinsonu Crusoeovi a ve Švýcarském robinzonu, svých nejoblíbenějších knihách.

Nyní musíme jmenovat dva devítileté chlapce. První z nich, Jenkins, byl syn ředitele společnosti nazvané Novozélandská královská společnost. Druhý z nich, Iverson, byl syn pastora v metropolitním chrámu sv. Pavla. Ač jeden chodil do třetí třídy a druhý do druhé, patřili oba k nejlepším žákům ústavu.

Konečně tam byly dvě děti, osm a půl roku starý Dole a osmiletý Costar, oba synové důstojníků novozélandské armády, usazených v městečku Ušunga, deset kilometrů od Aucklandu na pobřeží při přístavu Manukau. Byly to skutečně ještě děti, o nichž se dá těžko co říci. Snad jen to, že Dole byl velmi paličatý a Costar velmi mlsný. I když v první třídě příliš nevynikali, byli na sebe dost domýšliví, protože uměli číst a psát, což jim v jejich věku nedávalo velké právo na vychloubání.

Je vidět, že všechny děti patřily k váženým rodinám usedlým na Novém Zélandě už velmi dlouho.

Zbývá říci něco o posledních třech chlapcích na škuneru. Byli to dva Francouzi a Američan.

Američanu Gordonovi bylo čtrnáct let. Z jeho tváře i z chování vyzařovala pravá yankeeská tvrdost. Ač byl trochu neobratný, byl rozhodně nejsilnější ze všech chlapců páté třídy. Neměl sice skvělé chování Doniphanovo, ale měl cit pro spravedlnost a praktický smysl a už to mnohokrát prokázal. Zabýval se rád vážnými věcmi, měl pozorovací talent a byl velmi chladnokrevný. Metodický až k puntičkářství, srovnával si myšlenky v hlavě jako předměty ve své zásuvce, kde si vše označoval, třídil a zapisoval pak do zvláštního zápisníku. Kamarádi si ho celkem vážili, uznávali jeho dobré vlastnosti a přes jeho neanglický původ ho všude rádi viděli. Gordon pocházel z Bostonu.

Chairmanova škola

Ztratil záhy otce i matku a neměl žádné příbuzné kromě svého poručníka, bývalého konzulárního jednatele, který nabyl značného jmění, usadil se na Novém Zélandě a bydlil už několik let v jedné z krásných vil roztroušených na kopcích kolem osady Mount Saint John.

Oba mladí Francouzi, Briant a Jakub, byli synové významného inženýra, který přišel před půltřetím rokem řídit velké vysušovací práce v bažinách na Ika-Na-Mawi. Staršímu bylo třináct let. Ač byl velmi bystrý, nebyl příliš pracovitý. Častokrát se mu stalo, že byl v páté třídě poslední. Chtěl-li však, rychle se dostal mezi první žáky, neboť se uměl snadno přizpůsobit a měl také úžasnou paměť; a na to nejvíc žárlil Doniphan. Proto se s ním Briant nemohl v Chairmanově škole nikdy shodnout a my už víme, jak se jejich soupeřství projevilo na palubě *Chrta*. Briant byl odvážný, podnikavý, v tělesné výchově obratný, v odpovědích pohotový, a nadto úslužný a dobrý chlapec. Neměl nic z Doniphanovy pýchy a byl velmi otevřený a neupjatý – prostě Francouz. Tím se právě lišil od svých kamarádů anglického původu. Často se zastával slabších, když jich silnější chlapci zneužívali, a sám se nikdy nechtěl podřídit zákonům faggismu. Z toho pramenily časté rozpory, hádky a rvačky, z nichž díky své síle a odvaze vycházel skoro vždy vítězně. Všichni ho měli rádi, a když se ujal velení na *Chrtu*, jeho kamarádi – kromě některých – ho bez výhrad poslouchali, tím spíš, že měl značné mořeplavecké vědomosti, získané za plavby z Evropy na Nový Zéland.

Jeho mladší bratr Jakub byl až dosud pokládán za největšího čtveráka třetí třídy, ne-li celé Chairmanovy školy, nemluvíme-li o Serviceovi. Vymýšlel pořád nové taškařiny, prováděl kamarádům stále nové kousky a dával víc příčin k trestům, než bylo rozumné. Ale brzy uvidíme, že se jeho povaha od odjezdu jachty podstatně změnila, aniž kdo věděl proč.

Takoví byli tedy chlapci, které bouře vrhla na neznámou zemi v Tichém oceánu.

Při několikatýdenní plavbě podél novozélandských břehů měl *Chrta* řídit jeho majitel. Garnettův otec, jeden z nejodvážnějších mořeplavců v australských vodách. Kolikrát se už jeho jachta objevila u pobřeží Nové Kaledonie, Nového Holandska, od Torresova průlivu k jižním břehům Tasmánie, ve vodách moluckých, u Filipín a u Celebesu, v místech tak nebezpečných lodím větší tonáže. Ale *Chrt* byl pevně stavěná a dokonale vyzbrojená jachta, která se držela na moři i za špatného počasí vždy obdivuhodně.

Posádka se skládala z palubního mistra, ze šesti námořníků, z kuchaře a z plavčíka. Moko byl dvanáctiletý černoch, jehož rodina byla už dlouho ve službách jistého novozélandského kolonisty. A nesmíme zapomenout, že na palubě byl i lovecký pes americké rasy, Fan; patřil Gordonovi a svého pána nikdy neopouštěl.

Den odjezdu byl stanoven na 15. února. *Chrt* kotvil u konce obchodního mola, tedy hodně daleko v moři.

Posádka nebyla ještě na palubě, když 14. února večer přišli na palubu malí cestující. Kapitán Garnett měl přijít až před zdvižením kotvy. Gordona a jeho kamarády uvítali jen palubní mistr a plavčík. Mužstvo šlo ještě vypít poslední sklenici whisky. Když už chlapci leželi, myslel si palubní mistr, že může jít za posádkou do jednoho z přístavních hostinců, a tam se neodpustitelně zdržel až do pozdních hodin

nočních. Plavčík zalezl do kajuty mužstva a usnul. Co se potom stalo? Pravděpodobně se to nikdy nikdo nedoví. Je jen jisté, že kotva lodi byla buď neopatrností, nebo ze zlé vůle zdvižena. Na palubě to nikdo nezpozoroval.

Přístav i záliv Hauraki zalila černá noc. Od země vanul silný vítr a jachta stržená odlivovým proudem na širé moře hnala se po vzdutém oceánu pryč.

Když se plavčík probudil, kymácel se *Chrt* jako za vlnobití, které nebylo možno pokládat za obvyklý příboj. Moko si hned pospíšil na palubu. Jachta plula po širém moři!

Na plavčíkův pokřik Gordon, Briant, Doniphan a někteří další chlapci vyskočili ze svých lůžek a vyběhli z kajuty. Marně však volali o pomoc. Nespatřili ani jediné světlo města nebo přístavu. Škuner plul po moři asi šest kilometrů od pobřeží.

Na Briantovu radu, kterou podporoval i plavčík, pokusili se chlapci vytáhnout plachtu, aby se mohli křižováním vrátit do přístavu. Ke správnému natočení byla však plachta příliš těžká, a tak neměla jiný účin, než že zanesla loď v západním větru ještě dál. *Chrt* obeplul mys Colville, proplul úžinou oddělující mys od ostrova Velké bradlo a byl brzy několik kilometrů od Nového Zélandu.

Každý jistě pochopí vážnost takové situace. Briant a jeho kamarádi nemohli doufat v žádnou pomoc ze země. Vyjede-li z přístavu na průzkum nějaká loď, uplyne mnoho hodin, než je dostihne, připustíme-li, že lze škuner v takové tmě vůbec najít. Ostatně i za bílého dne by bylo velmi těžké hledat tak malou loď na rozvlněném moři! A jak by se mohli malí chlapci dostat z obtížné situace vlastními silami? Nezmění-li se vítr, budou se musit vzdát naděje na návrat k zemi!

Zbývala ještě možnost, že se setkají s lodí plující do některého novozélandského přístavu. Přes malou pravděpodobnost této naděje vyvěsil Moko na přední stěžeň svítilnu. Teď mohli čekat jen na rozednění.

Malé chlapce, které ani noční hluk neprobudil, nechali starší raději spát.

Přesto učinili několik dalších opatření, aby se *Chrt* dostal z větru. Ale ten loď ihned zase strhl a hnal ji rychle k východu.

Náhle se objevilo pět až šest kilometrů daleko jakési světlo. Bylo to bílé světlo na vrcholu stěžně – výrazné signální světlo plujících parníků. Brzy se objevilo i červené a zelené světlo poziční, a protože obě byla viditelná, znamenalo to, že parník pluje přímo k jachtě.

Marně chlapci vyráželi zoufalé výkřiky. Hukot vln, sykot páry, unikající z válců parníku, a vítr, na širém moři mnohem silnější, přehlušily chlapecké hlasy, takže se ztratily v prostoru. I když je nemohla slyšet, spatřila snad lodní hlídka aspoň svítilnu na stěžni *Chrta?* To byla poslední naděje.

Naneštěstí se při kymácení lodi zlomilo ráhno a svítilna spadla do moře. Teď už na přítomnost *Chrta* neupozorňovalo nic a parník plul dál rychlostí dvaadvaceti kilometrů za hodinu. V několika vteřinách narazí na jachtu z boku a okamžitě ji potopí. Ke srážce však došlo na zádi. Parník jen urval část štítu se jménem lodi a trup nijak nepoškodil.

Byl to náraz tak slabý, že parník nechal *Chrta* napospas blížící se bouři a pokračoval v cestě.

Někteří kapitáni se někdy ani nesnaží poskytnout pomoc lodi, na niž narazili. Je to

chování zločinné, ale bohužel časté. V tomto případě se ovšem dalo předpokládat, že na palubě parníku si vůbec neuvědomili srážku s jachtou, kterou ve tmě ani nespatřili.

Chlapci unášení větrem se už museli pokládat za ztracené. Když se rozednilo, byl oceán pustý. V této málo navštěvované části Tichého oceánu parníky plující z Ameriky do Austrálie nebo z Austrálie do Ameriky sledují jižnější nebo severnější cesty. Žádný z nich se také v dohledu jachty neobjevil.

Přišla nová noc, ještě horší než předešlá. I když poryvy bouře byly mírnější, vítr nepřestával vanout k východu.

Ani Briant, ani jeho kamarádi si nedovedli představit, jak dlouho tato plavba potrvá. Marně se snažili manévrovat tak, aby zavedli loď do novozélandských vod. K řízení plavidla jim všem scházely potřebné vědomosti a k vytažení plachet síly.

Za těchto podmínek vyvinul Briant na svůj věk obdivuhodnou energii a počal uplatňovat na své kamarády vliv, jemuž se musel podřídit i Doniphan. Ačkoli se Briantovi ani s Mokovou pomocí nepodařilo obrátit loď k západu, užil aspoň všech svých námořnických znalostí k tomu, aby udržel loď v potřebných navigačních podmínkách. Nevzdálil se z paluby, bděl dnem i nocí a umíněně hlídal obzor, nespatří-li tam možnost záchrany. Postaral se také o vyhození několika lahví se zprávou o *Chrtu.* Byla v tom naděje jistě nepatrná, ale Briant nechtěl opomenout ani tu.

Západní vichr hnal zatím jachtu napříč Tichým oceánem; nikdo nemohl loď řídit ani snížit její rychlost.

Víme už, co se stalo. Několik dní potom, co proud odnesl jachtu ze zálivu Hauraki, zvedla se bouře a řádila dva týdny s neobyčejnou prudkostí. *Chrt,* napadený obrovskými vlnami, stokrát málem rozdrcený strašnými nárazy moře, dosáhl díky své pevné stavbě a plavebním schopnostem konečně pobřeží neznámé země v Tichém oceánu.

Jaký osud čeká tuto školu trosečníků, zavlečenou na tři tisíce kilometrů daleko od Nového Zélandu? Odkud jim přijde pomoc, když si sami pomoci nemohou?

Jejich rodiny měly jistě plné právo věřit, že se děti se škunerem potopily.

Proč?

Když v Aucklandu zjistili, že *Chrt* v noci ze 14. na 15. února zmizel, poslali ihned zprávu kapitánu Garnettovi i rodinám nešťastných dětí. Je jistě zbytečné líčit dojem z této události ve městě, kde nastalo všeobecné zděšení.

Jestliže se však kotevní lano rozvázalo nebo přetrhlo, pak odliv odnesl škuner na moře v zálivu. Jistě budou moci loď najít, ač stále sílící západní vítr napovídal velmi tragické možnosti.

Správa přístavu neztrácela čas a učinila vše pro záchranu jachty. Vyslala dva malé parníky, aby prohledaly prostor několik kilometrů od zálivu Hauraki. Po celou noc proplouvaly okolními vodami, kde se už moře počínalo prudce vzdouvat. Když se lodi za svítání vrátily, vzaly rodinám zdrceným strašnou katastrofou i tu poslední naději.

Ale i když parníky nenašly *Chrta,* přivezly aspoň nějaké trosky. Byla to část lodního štítu spadlá do moře při srážce s peruánským parníkem *Quito* – při srážce, o níž tato loď vůbec nevěděla. Na trosce se dala přečíst dvě nebo tři písmena slova *Chrt.* Teď bylo jasné, že jachta podlehla náporu moře a že se celá potopila i s tuctem dětí na

širém moři, pětadvacet kilometrů daleko od Nového Zélandu.

IV

PRVNÍ PRŮZKUM POBŘEŽÍ – BRIANT A GORDON V LESE – MARNÁ SNAHA NAJÍT JESKYNI – SOUPIS VĚCÍ – POTRAVINY, ZBRANĚ, STŘELIVO, ODĚVY, LOŽNÍ PRÁDLO, PŘÍSTROJE, NÁSTROJE A NÁŘADÍ – PRVNÍ SNÍDANĚ – PRVNÍ NOC

Jak už Briant zjistil z vrcholu stěžně, byl břeh docela pustý. Celou hodinu ležela už jachta na pobřeží v písku a žádný domorodec se zatím neukázal. Ani pod stromy u pobřežního srázu, ani na březích říčky naplněné vodou stoupajícího přílivu nebylo vidět žádný dům, chýši nebo chatrč. Ani otisky lidských nohou nebyly na pobřeží, kde příbojovou čáru lemoval dlouhý pruh chaluh. Při ústí říčky nebylo jediné rybářské plavidlo. A konečně žádný kouř se nevinul vzduchem v obvodu zálivu mezi jeho severním a jižním výběžkem.

Briant s Gordonem se především rozhodli prohlédnout skupinu stromů a vyšplhat se na strmý sráz, bude-li to vůbec možné.

„Jsme aspoň na zemi a to už je něco," řekl Gordon. „Ale co je to za zemi? Zdá se neobydlená!"

„Důležité je, že není neobyvatelná," odpověděl Briant. „Na nějakou dobu máme potraviny a střelivo. Chybí nám jen přístřeší a to musíme najít… aspoň pro ty nejmenší. Pro ně především."

„Ano, máš pravdu," souhlasil Gordon.

„Zjišťovat, kde jsme, na to budeme mít čas později," pokračoval Briant, „až uděláme to nejpotřebnější. Je-li to pevnina, máme snad naději na záchranu. A je-li to ostrov, neobydlený ostrov, poznáme to. Pojď, Gordone, vydáme se na průzkum!"

Oba dva došli rychle k okraji lesa, který stoupal vzhůru po srázu při pravém břehu říčky asi tři sta až čtyři sta kroků od ústí proti proudu.

V lese nenašli žádnou stopu lidí, žádný průsek, žádnou stezku. Staré, věkem poražené stromy ležely na zemi a Briant s Gordonem zapadali až po kolena do zetlelého listí. Před nimi však prchali vyděšení ptáci, jako by už poznali strach z lidí. Bylo pravděpodobné, že břeh – třeba neobydlený – navštěvují asi domorodci ze sousedních území.

V deseti minutách prošli chlapci lesem, který byl mnohem hustší v sousedství skalní stěny, stoupající jako strmá zeď do výše asi padesáti metrů. Při úpatí stěny bylo několik výstupků, pod nimiž by bylo možné najít přístřeší. A to velmi potřebovali. Tady by jim poskytla výtečný útulek jeskyně chráněná před větry z moře stěnou stromů, i za největších bouří mimo dosah vln. Tady by se mohli mladí trosečníci prozatím usadit, dokud jim podrobnější průzkum pobřeží neumožní proniknout bezpečně do vnitrozemí.

Naneštěstí v této stěně, strmé jako pevnostní zeď, nenašel Briant s Gordonem žádnou jeskyni ani puklinu, kterou by mohli vystoupit až na hřeben. Aby pronikli do

vnitrozemí, budou musit asi obejít tento sráz, jehož utváření pozoroval Briant už ze stěžně *Chrta*.

Asi půl hodiny postupovali chlapci k jihu podél úpatí srázu. Došli tak až na pravý břeh říčky vinoucí se východním směrem. Zatímco pravý břeh stínily krásné stromy, na levém břehu měl kraj docela jiný vzhled; nebyla tam ani zeleň, ani terénní výstupky. Vypadal jako rozsáhlá bažina táhnoucí se až k jižnímu obzoru.

Zklamáni ve své naději, že vystoupí na hřeben srázu, z něhož by jistě mohli obhlédnout kraj v okruhu několika kilometrů vrátili se Briant a Gordon k *Chrtu*.

Tam přecházel Doniphan s několika kamarády mezi skalisky, zatímco Jenkins, Iverson, Dole a Costar se bavili sbíráním lastur.

Briant a Gordon podali starším chlapcům zprávu o výsledcích svého průzkumu. Protože skutečný průzkum je zavede ještě mnohem dál, uznali zatím za vhodné držet se u škuneru. Ačkoli měl rozbitý spodek trupu a velkou díru v levém boku, mohl stále sloužit jako zatímní obydlí na místě ztroskotání. Paluba na přídi nad kajutou mužstva byla sice proražená, ale ložnice a jídelna na zádi poskytnou dostatečný úkryt před větrem. Kuchyně nárazem na útesy nijak neutrpěla, což uspokojilo především nejmenší chlapce, protože ty otázka jídla zajímala ze všeho nejvíc.

Jaké štěstí, že chlapci nemuseli odnášet na břeh věci nezbytné k utáboření!

I kdyby se jim to bylo podařilo, byli by se vystavovali těžké námaze a velkým obtížím. A jak by byli mohli všechen materiál zachránit, kdyby byl býval *Chrt* zůstal na prvním útesu? Moře by bylo jachtu rychle zničilo, a jak by pak mohli chlapci zachránit z několika trosek rozptýlených po písku konzervy, zbraně, náboje, oděvy, prádlo a všechny možné nástroje, tak užitečné pro tento malý svět? Naštěstí vrhl mořský příval *Chrta* až za čáru útesů. I když už nikdy nebude moci plout, je aspoň obyvatelný, protože palubní kajuty vzdorovaly úspěšně bouři i strašnému nárazu a teď už nic nemohlo vyrvat kýl z jeho písečného lůžka. Trvalým účinkem slunce a deště se loď sice rozpadne, boky povolí, paluba popraská a dnešní útočiště nebude nakonec stačit, ale do té doby snad malí trosečníci buď objeví nějaké město nebo vesnici, anebo si najdou v pobřežních skalách jeskyni, jestliže je bouře vrhla na nějaký opuštěný ostrov.

Nejrozumnější bylo zůstat zatím na palubě *Chrta*. Na tom se dohodli ještě téhož dne. Na pravém lodním boku zavěsili provazový žebřík, po němž malí i velcí dosáhli rychle paluby. Moko se jako plavčík vyznal trochu i v kuchaření, a tak počal připravovat jídlo se Servicem, který rád dobře jedl. Všichni posnídali s velkou chutí; Jenkins, Iverson, Costar a Dole se dokonce trochu rozveselili. Jen Jakub, bývalý smíšek školy, držel se stále stranou. Taková proměna jeho povahy i chování musila každého překvapit. Ale Jakub mlčel a vyhýbal se všem otázkám, když se ho kamarádi na to vyptávali.

Nakonec všichni chlapci, unavení tolika dny a nocemi, strávenými v tisícerém nebezpečí bouře, myslili jen na spánek. Malí se uložili v lodních kajutách a brzy za nimi přišli i velcí. Briant, Doniphan a Gordon měli střídavě hlídku. Nemusí se snad obávat, že budou napadeni šelmami nebo stejně nebezpečnými domorodci? Nestalo se však nic. Noc uplynula klidně, a když se rozednilo, zabývali se všichni pracemi, jak si

to okolnosti vynutily.

Především musili provést soupis zásob potravin a všeho materiálu, zbraní, nástrojů, náčiní, oděvů, přístrojů atd. Nejvážnější otázkou byla otázka jídla, protože břeh se zdál docela pustý. Jediným pramenem potravy tu může být lov nebo rybolov, je-li zde

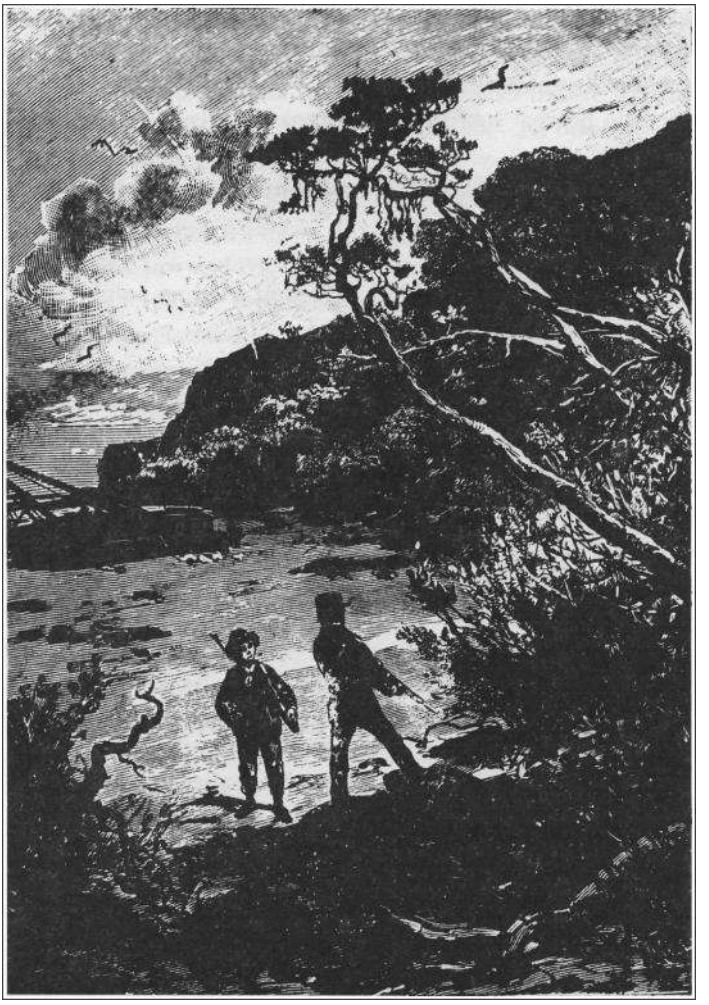

Briant s Gordonem došli k okraji lesa

ovšem nějaká zvěř. Velmi obratný střelec Doniphan nespatřil dosud nic kromě hejn ptáků na skaliskách a v pobřežních skalách. Bylo by však mrzuté, kdyby byli odkázáni jen na mořské ptáky. Potřebovali také vědět, na jak dlouho jim při největší šetrnosti vystačí zásoby z lodi.

Zjistili, že kromě velké zásoby sucharů mají konzervované šunky, masové suchary

z nejlepší mouky, z mletého masa a z koření, dále hovězí konzervy, nasolené maso, krabice dušeného masa, všeho nejvýš na dva měsíce, a to ještě s nimi musí velmi šetřit.

Už od prvního dne budou muset využívat produktů této země, aby ušetřili potraviny pro případ, že by se musili vydat na cestu několik set kilometrů dlouhou k nějakému přístavu na pobřeží nebo k vnitrozemskému městu.

„Jen aby se část konzerv nezkazila!“ upozornil Baxter. „Jestli po našem ztroskotání vnikla do podpalubí voda...“

„To uvidíme, až otevřeme konzervy nějak poškozené,“ odpověděl Gordon. „Možná však, že po převaření jich budeme moci použít.“

„O to se postarám,“ prohlásil Moko.

„A dej se hned do práce,“ řekl Briant, „protože v prvních dnech budeme muset žít jen ze zásob *Chrta*.“

„A proč bychom už dnes nešli do skal na severu zálivu a nehledali tam vejce dobrá k jídlu?“

„Ano! Ano!“ volali Costar a Dole.

„A proč už nelovit ryby?“ dodal Webb. „Nejsou snad na palubě udice a v moři ryby? Kdo chce jít se mnou lovit?“

„Já! Já!“ volali ti malí.

„Dobrá,“ souhlasil Briant. „Tohle však není hra. Udice vydáme jen skutečným rybářům.“

„Buď klidný, Briante,“ odpověděl Iverson. „Uděláme to jako úkol.“

„Ano, ale dřív sepíšeme vše, co je na lodi,“ řekl Gordon. „Nesmíme myslet jen na jídlo!“

„K snídani můžeme nasbírat mlže,“ navrhl Service.

„Dobrá,“ řekl Gordon. „Jděte, chlapci, tři nebo čtyři sbírat! Moko, jdi s nimi!“

„Ano,“ přikývl plavčík.

„A dávej na ně dobrý pozor!“ připomínal Briant.

„Neměj strach!“

Na plavčíka se mohli spolehnout. Byl to úslužný, obratný a velmi odvážný chlapec, který trosečníkům jistě prokáže platné služby. Měl nejraději Brianta a ten zas dával Mokovi najevo svou náklonnost, za niž by se byli jeho anglosaští kamarádi styděli.

„Pojďme!“ zvolal Jenkins.

„Ty s nimi nepůjdeš, Jakube?“ obrátil se Briant k bratrovi.

Jakub zavrtěl hlavou.

Jenkins, Costar, Dole a Iverson odešli pod plavčíkovým vedením a stoupali podle dlouhé čáry útesů právě obnažených mořem. V dutinách skal najdou jistě plno mlžů, slávek, přílipek a snad i ústřic, které uvařené a upečené vydatně doplní oběd. Všichni radostí skákali, protože ve výpravě viděli spíš zábavu než užitečnou práci. Bylo to v jejich věku pochopitelné, když na prožité útrapy už pozapomněli a na nebezpečí hrozící jim v budoucnosti nemysleli.

Jakmile malá skupina odešla, provedli velcí prohlídku na palubě jachty. Doniphan, Wilcox, Cross a Webb prohlédli zbraně, náboje, oděvy, ložní prádlo a palubní přístroje i nástroje. Briant, Garnett, Baxter a Service sepsali nápoje – víno, pivo, brandy, whisky

a džin – uložené v dolním skladišti v soudcích o obsahu pětačtyřiceti až sto osmdesáti litrů. Gordon si každý zjištěný předmět zapsal do kapesního zápisníku. Měl v něm již plno poznámek o zařízení i o zásobách na škuneru. Metodický Američan, od narození výborný počtář, měl už úplný seznam všech věcí, takže teď si jej zřejmě jen ověřoval.

Především zjistil, že tu je úplná souprava záložních plachet, lan, provazů a kabelů všech druhů. Kdyby byla jachta ještě schopna plavby, nebylo by scházelo nic k jejímu vystrojení. Ale i když výborné plachty a nová lana nemohou už sloužit jako lodní výstroj, použijí jich chlapci na zemi, až se tam budou musit usadit. V seznamu bylo i několik rybářských potřeb, ruční, hloubkové a vlečné sítě. To budou pomůcky velmi potřebné, žije-li v těchto vodách dost ryb.

Ze zbraní si Gordon do zápisníku zapsal osm loveckých pušek se středovým zapalováním, jednu pušku na kachny s velkou donosností a tucet revolverů. Co se střeliva týče, měli tři sta nábojnic pro zadovky, dva soudky střelného prachu po dvaceti kilogramech a velké množství olova, broků a kulek. Tohoto střeliva, určeného k lovu při přistání škuneru u novozélandských břehů, použijí zde užitečněji k zajištění společného života. Jen aby ho nemusili použít k obraně! Lodní zbrojnice obsahovala také jisté množství raket pro noční signalizování a asi třicet nábojů a střel pro dvě malá palubní děla, jichž snad nebudou musit použít k odrážení útoků domorodců.

Co se týče kuchyňského náčiní a oděvů, těch bylo tolik, že postačí trosečníkům i pro velmi dlouhý pobyt. Část nádobí se sice nárazem *Chrta* na útes rozbila, ale zbytek stačí pro kuchyni i pro jídelnu. Nebylo to ostatně věci naprosto nezbytné. Důležitější bylo to, že tu našli flanelové, bavlněné a plátěné oděvy v takovém množství, že je mohli měnit podle počasí. Je-li tato země na stejné zeměpisné šířce jako Nový Zéland – a to bylo pravděpodobné, protože škuner od vyplutí z Aucklandu byl hnán stále západním větrem –, musili být trosečníci připraveni na velká letní vedra a na kruté zimní mrazy. Naštěstí byl na palubě dostatek oděvů potřebných k několikatýdenní plavbě, v kufrech posádky byly nadto uloženy kalhoty, vlněné kazajky, voskované čepice a silné trikotové prádlo, které chlapci mohou snadno přešít na postavy větších i menších kamarádů, aby mohli vzdorovat kruté zimní době. Budou-li okolnostmi přinuceni vyměnit škuner za jistější přístřeší, vezme si samozřejmě každý úplné lůžko s žíněnkami, s prostěradly, s poduškami a s přikrývkami. Při dobré a soustavné péči jim mohou všechny tyto věci vydržet velmi dlouho.

Dlouho! Možná že to slovo znamená „provždy“!

Pak si Gordon zapsal v zápisníku do rubriky palubních přístrojů dva aneroidy, lihový teploměr, dvojí palubní hodiny, několik měděných hlásných trub, jichž se používá v mlze a které nesou hlas na velkou vzdálenost, tři dalekohledy na malou a velkou vzdálenost, palubní busolu s kompasnicí a dva menší kompasy, bouřkový tlakoměr, několik anglických vlajek a soupravu vlajek signalizačních, které slouží na moři k předávání zpráv z lodi na loď. Nakonec si zapsal i malý gumový člun, který se dá složit do vaku a hodí se pro plavbu přes řeku nebo přes jezero.

Kufr lodního mistra obsahoval úplnou soupravu nástrojů, pytlík hřebíků, šrouby i šroubky a veškeré kování potřebné k opravám na jachtě. Nechyběly ani knoflíky, nitě a jehly. Postaraly se o ně matky dětí, počítající s nutností častých správek. Trosečníkům

nehrozil ani nedostatek ohně. Měli na lodi zásobu zápalek i troud s křesadly. To vše jim vydrží na tak dlouhou dobu, že mohou být v tomto směru bez starosti.

Na palubě byly i velké mapy. Bohužel jen speciální mapy pobřeží novozélandských ostrovů, tedy v těchto neznámých končinách zcela zbytečné. Naštěstí si vzal Gordon s sebou velký Stielerův atlas s mapami Starého i Nového světa, nejdokonalejší dílo moderní geografie. Lodní knihovna obsahovala velký počet dobrých anglických a francouzských knih, především cestopisy a několik vědeckých spisů, nemluvě o dvou báječných Robinsonech, které Service zachránil tak, jako kdysi portugalský básník Camoẽs zachránil při ztroskotání lodi rukopis své velké básně Lusovci.

Stejně zachránil Garnett svou harmoniku, která přečkala náraz i ztroskotání bez pohromy. Kromě čtení bylo tu i vše potřebné ke psaní: pera, tužky, inkoust, papír a také kalendář na rok 1860, na němž Baxter z pověření kamarádů škrtal každý uplynulý den.

„Náš ubohý *Chrt* najel na břeh 10. března," řekl. „Dnes tedy škrtám desátý březen 1860 a všechny dny předešlé!"

Za zmínku ještě stojí, že v lodní pokladně našli chlapci pět set liber ve zlatě. Možná že i těchto peněz budou moci použít, dosáhnou-li nějakého přístavu, odkud by se mohli vrátit do vlasti.

Gordon si pak pečlivě poznamenal soupis všech soudků uložených v podpalubí. Některé bečky s vínem, s pivem a s džinem se nárazem na útes rozbily a jejich obsah prasklými stěnami vytekl. Byla to nenapravitelná ztráta a chlapci budou musit se zbytkem co nejvíc šetřit.

Ve skladišti škuneru bylo ještě čtyři sta padesát litrů vína, dvě stě padesát litrů džinu, brandy a whisky, čtyřicet soudků piva o obsahu sto litrů a asi třicet lahví různých likérů. Láhve ve slaměných obalech vydržely i náraz na útes.

Patnáct trosečníků z *Chrta* si mohlo tedy říci, že mají živobytí aspoň na určitou dobu zajištěno. Zbývalo vyzkoumat, jsou-li na této zemi nějaké zdroje potravin, které jim dovolí šetřit vlastními zásobami. Jestliže je bouře vrhla na ostrov, nemohli doufat v návrat dříve, dokud se v těchto vodách neobjeví nějaká loď, které by mohli dát zprávu o svém pobytu. Oprava jachty, výměna prasklých žeber v trupu a správka pažení, to vše byly práce nad jejich síly, nehledě k tomu, že ani neměli potřebné nástroje. A na stavbu nové lodi z trosek staré nemohli vůbec pomýšlet. Jak by také dokázali přeplout Tichý oceán na Nový Zéland, když se nevyznali v mořeplavbě? S čluny ze škuneru by se sice mohli dostat na pevninu nebo na jiný ostrov, je-li v této části Pacifiku nějaký nablízku, ale oba čluny smetl náraz vln a na palubě zůstala jen jola schopná plavby nanejvýš podle pobřeží.

K polednímu se skupina malých chlapců vedená Mokem vrátila k *Chrtu*. Tím, že se dali vážně do práce, byli nakonec velmi užiteční. Přinesli značnou zásobu mlžů, které plavčík počal ihned upravovat. I vajec tu musilo být hodně, protože Moko zahlédl nesčetné množství skalních holubů, kteří mají chutné maso a hnízdí vysoko ve skalních štěrbinách.

„To je výborné," řekl Briant. „Jednou na ně uspořádáme lov, který bude jistě velmi

úspěšný.“

„To určitě,“ potvrdil Moko. „Třemi nebo čtyřmi výstřely dostaneme tucet holubů. A spustíme-li se po provaze k hnízdům, jistě se snadno zmocníme i vajec.“

„Umluveno,“ řekl Gordon. „A jestli se bude Doniphan chtít vydat zítra na lov…“

„Nepřeji si nic jiného,“ prohlásil Doniphan. „Webb, Cross a Wilcox půjdou se mnou.“

„Moc rádi,“ odpověděli všichni tři chlapci, okouzleni představou, že si budou moci vystřelit do hejna těchto ptáků.

„Doporučuji vám však,“ připomněl jim Briant, „abyste příliš mnoho holubů nestříleli. Víme, kde je najít, až je budeme potřebovat. A je pro nás důležité neplýtvat zbytečně prachem a olovem.“

„No dobrá…,“ odpověděl Doniphan, který nesnášel žádná napomínání, zvlášť od Brianta ne. „Nebude to náš první výstřel a žádné rady nepotřebujeme.“

Za hodinu Moko oznámil, že oběd je hotov. Všichni vystoupili spěšně na palubu škuneru a usadili se v jídelně. Stůl se vzhledem k poloze jachty nakláněl hodně k levému boku. Ale chlapcům zvyklým na kymácení lodi to nevadilo. Mlže, především slávky, prohlásili za výtečné jídlo, ač jim chybělo okořenění. Ale není snad v tomto věku chuť nejlepším kořením? Potom si vzali suchary, pořádný kus hovězího masa a několik kapek brandy, kterou rozředili čerstvou vodou z ústí říčky za odlivu, kdy neměla ani nejslabší slanou příchuť. Byl to docela dobrý oběd.

Odpoledne se chlapci zabývali různými pracemi v podpalubí a tříděním všech sepsaných předmětů. Jenkins s kamarády se zatím věnoval rybolovu v řece, kde se to hemžilo nejrůznějšími rybami. Po večeři si šli všichni lehnout kromě Baxtera a Wilcoxe, kteří měli až do rána hlídku.

Tak uplynula první noc na této zemi v Tichém oceánu.

Chlapci zde měli celkem značnou možnost obživy, což trosečníkům na pustých ostrovech velmi často chybí. Silní a důmyslní lidé by měli v těchto podmínkách naději, že se ze všeho dostanou. Ale co ti chlapci, z nichž nejstaršímu bylo čtrnáct let? Dokážou zde uhájit své životy, budou-li odsouzeni žít v těchto podmínkách dlouhá léta?

O tom se dalo pochybovat.

V

OSTROV, NEBO PEVNINA? – VÝPRAVA – BRIANT ODCHÁZÍ SÁM – PLOUTVONOŽCI – HEJNA TUČŇÁKŮ – SNÍDANĚ – Z VRCHOLU MYSU – TŘI OSTRŮVKY NA ŠIRÉM MOŘI – MODRÁ ČÁRA NA OBZORU – NÁVRAT K *CHRTU*

Ostrov, nebo pevnina? To byla stále vážná otázka, kterou se zabývali Briant, Gordon a Doniphan, svými povahami a inteligencí skuteční vůdcové tohoto malého světa. Zatímco ti nejmladší se upnuli na přítomnost, oni myslili na budoucnost a často o ní rokovali. Ať je tato země ostrovem, nebo pevninou, neleží zřejmě v tropickém pásmu. Prozrazovala to její vegetace – duby, buky, břízy, krušiny, borovice a různé druhy myrtovitých a lomikamenovitých rostlin, prostě stromy a keře, jaké ve střední části Tichého oceánu nerostou. Dokonce se zdálo, že tato země leží jižněji než Nový Zéland, to jest blíž k jižnímu pólu. Chlapci se tedy musili obávat, že tu budou zimy velmi kruté. Už teď pokrývala půdu v lese vrstva spadaného listí. Jen smrky a borovice si uchovávaly zelené větve, jejichž jehličí se nevyměňuje najednou, nýbrž postupně.

„Právě proto pokládám za rozumné neusazovat se v této části pobřeží natrvalo," řekl Gordon druhého dne poté, co se *Chrt* změnil v nepohyblivé obydlí.

„To je i můj názor," odpověděl Doniphan. „Zdržíme-li se tu do zimy, bude pozdě na cestu k nějakému obydlenému místu, zvlášť kdyby nás čekalo několik set kilometrů cesty!"

„Jen trpělivost!" řekl Briant. „Vždyť nemáme ani polovinu března."

„No, pěkné počasí může vydržet až do konce dubna," pokračoval Doniphan.

„A za šest týdnů se ujde pořádný kus cesty!"

„Když nějaká cesta je," namítl Briant.

„A proč by nebyla?"

„Snad je," odpověděl Briant. „Ale existuje-li, víme, kam vede?"

„Vím jen jedno," řekl Doniphan, „totiž že by bylo směšné neodejít ze škuneru před příchodem mrazů a dešťů, a proto nesmíme hned vidět na každém kroku překážky!"

„Je lepší, když je vidíme," namítl Briant, „než když se pustíme jako blázni nazdařbůh přes kraj, který neznáme!"

„To je náramně snadné, nadávat bláznů těm, kdo s tebou nesouhlasí," řekl ostře Doniphan.

Doniphanova slova by byla možná vyvolala podrážděnou odpověď jeho kamaráda a byla by změnila hovor v hádku, kdyby byl nezakročil Gordon.

„Nemá cenu se hádat," řekl. „Chceme-li se z toho dostat, musíme se napřed dohodnout. Doniphan má pravdu, říká-li, že jestliže je nablízku obydlená země, musíme se tam bez meškání dostat. Je to však možné? ptá se Briant. A ptá se plným právem."

„K čertu, Gordone," zvolal Doniphan, „půjdeme-li na sever, na jih nebo na východ,

musíme nakonec přijít…“

„Ano, jsme-li na pevnině,“ přerušil ho Briant. „Ale co když jsme na ostrově a když je to ostrov úplně pustý?“

„Právě proto musíme zjistit, kde vlastně jsme,“ pokračoval Gordon. „A neopustit *Chrta* dříve než zjistíme, je-li na východě moře, nebo není…“

„*Chrt* nás opustí sám!“ zvolal Doniphan, stále náchylný lpět paličatě na své myšlence. „Nebude moci vzdorovat zimním bouřím na tomto pobřeží!“

„To je pravda,“ přikývl Gordon. „A přece před odchodem do vnitrozemí musíme bezpodmínečně vědět, kam jdeme.“

Gordonův důvod byl tak průkazně správný, že se Doniphan musil chtě nechtě podřídit.

„Já jsem ochoten vydat se na průzkum,“ řekl Briant.

„Já také,“ dodal Doniphan.

„To bychom chtěli všichni,“ pravil Gordon. „Nebylo by však opatrné tahat s sebou i ty malé na průzkum, který bude dost možná dlouhý a únavný. Myslím, že dva nebo tři z nás by na to stačili.“

„Jaká škoda, že tu není nějaký pahorek, z něhož bychom se mohli rozhlédnout po okolí,“ řekl Briant. „Jsme bohužel na ploché zemi a ani ze širého moře jsem tu nezahlédl žádnou horu, dokonce ani na obzoru ne. Zdá se, že tu není žádná vyvýšenina kromě toho srázu za pobřežím. Za ním jsou asi jen lesy, planiny a rozlehlé močály, kterými protéká říčka, jejíž ústí jsme už prozkoumali.“

„A přece by bylo užitečné, kdybychom se po tom kraji rozhlédli, dříve než se pokusíme obejít srázy, kde jsme s Briantem marně hledali jeskyni,“ odpověděl Gordon.

„Proč se tedy nevydat na severní konec zálivu?“ ptal se Briant. „Zdá se mi, že kdybychom vylezli na mys, který záliv uzavírá, viděli bychom daleko…“

„Právě na to myslím,“ odpověděl Gordon. „Ano, ten mys může být sedmdesát až sto metrů vysoký a musí přečnívat přes pobřežní srázy…“

„Já tam půjdu,“ řekl Briant.

„Nač?“ ptal se Doniphan. „Co chceš z té výše vidět?“

Na konci zálivu se skutečně tyčila skupina skal, jakýsi pahorek spadající srázně do moře a z druhé strany spojený s pobřežní skalní stěnou. Od *Chrta* k mysu to bylo po pobřežním oblouku nejvýš třináct až patnáct kilometrů, vzdušnou čárou sotva devět. A Gordon se nemohl moc mýlit, odhadoval-li výšku mysu na sto metrů nad mořskou hladinou.

Bude však tato výška stačit k širokému rozhledu po kraji? Nebude výhledu na východ bránit nějaká překážka? Rozhodně se aspoň pozná, co je za mysem, to jest, zda se za ním břeh táhne dál k severu, nebo zda se za ním oceán stáčí. Už proto bude třeba jít na konec zálivu a vystoupit tam na mys. A objeví-li se na východě země, obhlédne ji zrak v okruhu mnoha kilometrů.

Proto se chlapci rozhodli, že tento plán provedou. I když ho Doniphan nepokládal za příliš užitečný – snad proto, že jej navrhl Briant, a ne on sám –, mohl přesto přinést dobré výsledky.

Zároveň se chlapci zcela správně rozhodli, že *Chrta* neopustí, dokud nebudou mít jistotu, zda jsou, nebo nejsou na pobřeží pevniny, což by pak mohla být jedině pevnina americká.

K výpravě však v nejbližších pěti dnech nedošlo. Nastalo mlhavé počasí s častými jemnými dešti. Vítr sice nejevil sklon k zesílení, ale mlžný opar na obzoru by chystaný průzkum znemožnil.

Těchto několik dní však nebylo ztraceno. Chlapci jich využili k různým pracím. Briant se věnoval malým dětem, nad nimiž neustále bděl, jako by se jeho povaha potřebovala projevovat otcovskou náklonností. Staral se neustále o to, aby ti malí měli všechnu péči, jakou okolnosti vůbec dovolovaly. Proto když začala klesat teplota, přinutil je, aby si vzali teplejší šaty, které pro ně upravili z oděvů nalezených v kufrech námořníků. Byla to krejčovská práce, při níž byly v činnosti spíš nůžky než jehla. Moko jako všestranný plavčík uměl i šít a prokázal v této práci velký důmysl. Nedalo se sice tvrdit, že Costar, Dole, Jenkins a Iverson vypadají v širokých kalhotách se zkrácenými nohavicemi a v kazajkách nějak elegantně, ale na tom nezáleželo!

Starší chlapci je také nenechali zahálet. Pod Garnettovým nebo Baxterovým vedením chodili nejčastěji sbírat při odlivu lastury nebo lovit v říčce do sítí i na udice. Pro ně to byla zábava a ostatním to přinášelo užitek. A když se tak zabývali oblíbenou prací, nemyslili na situaci, jejíž vážnost by ani nebyli mohli pochopit. Vzpomínka na rodiče je samozřejmě trápila stejně jako jejich kamarády, ale vůbec jim nepřišlo na mysl, že by se s nimi už nikdy neshledali.

Gordon a Briant téměř neopouštěli *Chrta* jehož údržbu si vzali na starost. Častokrát tam s nimi zůstal i Service a byl jim vždy užitečný. Měl rád Brianta a nikdy se nedružil s chlapci, kteří horovali spíš pro Doniphana. A Briant zas projevoval náklonnost k němu.

„To půjde… to půjde!“ říkával rád Service. „Ta miloučká vlna nám přenesla *Chrta* na břeh v pravý čas a ani ho moc nepoškodila. Takové štěstí neměli na svých ostrovech ani Robinson Crusoe, ani Švýcarský robinzon!“

A co Jakub? Když přišel bratrovi pomáhat při různých drobných pracích na palubě, sotva odpovídal na Briantovy otázky, a chtěl-li se mu někdo podívat do očí, odvracel hlavu.

Brianta Jakubovo chování vážně znepokojovalo. Byl o tři roky starší a měl na bratra vždy značný vliv. Ale od odjezdu škuneru se zdálo, že se Jakub chová jako dítě trápené výčitkami svědomí. Dopustil se snad něčeho vážného? Nějakého činu, s nímž se nechtěl svěřit ani bratrovi? Jeho zarudlé oči už mnohokrát bezpečně prozradily, že právě plakal.

Briantovi napadlo, není-li nějak ohroženo Jakubovo zdraví. Jakou péči by mu mohl zajistit, kdyby ten chlapec onemocněl? Tato vážná starost vedla Brianta k tomu, že se bratra vyptával, co mu je. Jakub vždycky odpovídal:

„Nic mi není…ne, ne, nic.“

Nic jiného z něho nedostal.

V době mezi 11. a 15. březnem se Cross a Webb zabývali lovem ptáků hnízdících ve skalách. Chodili stále spolu a zřejmě se snažili vytvořit zvláštní skupinu. Gordon se

na to díval s obavami. Proto při nejbližší příležitosti domlouval jedněm i druhým a pokoušel se je přesvědčit, jak důležitý je společný postup. Na jeho vývody však hlavně Doniphan odpovídal tak chladně, že Gordon pokládal za vhodnější dál nenaléhat. Přesto neztrácel naději, že se mu podaří potlačit už v zárodku rozkol, který by mohl

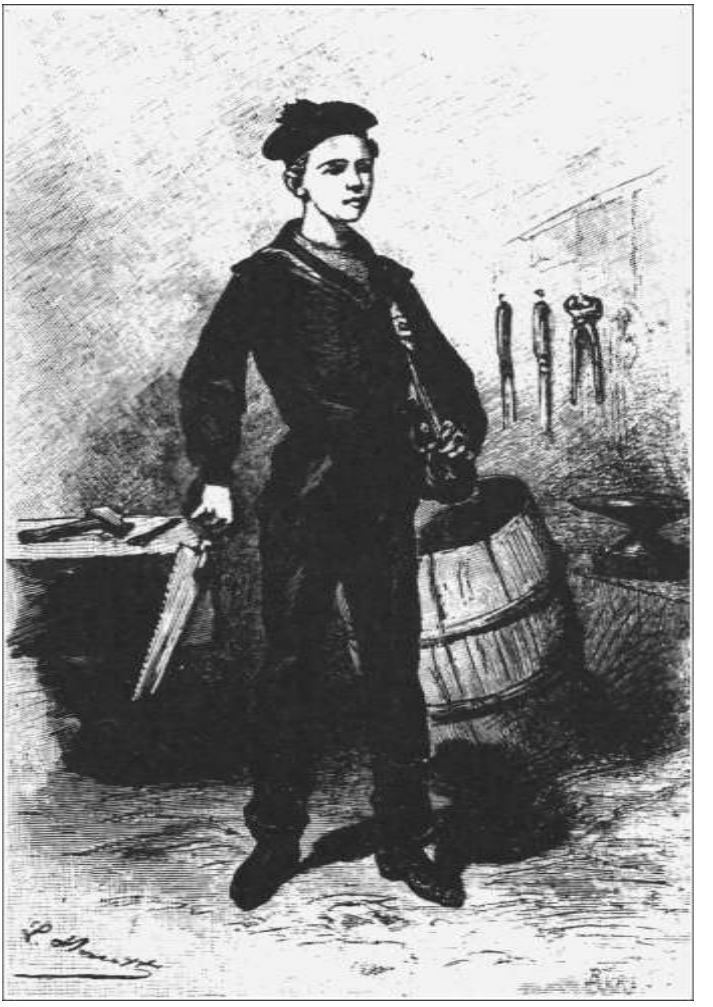

Baxter

vést k velmi smutným koncům. Je ostatně možné, že příští události navodí sblížení, což jeho rady nedokázaly.

Za těchto mlhavých dnů, které zabránily chystané výpravě k severnímu konci zálivu, podnikli chlapci několik úspěšných lovů. Doniphan jako vášnivý sportovec byl i velmi obratným střelcem. Na svou obratnost byl nesmírně hrdý – snad až příliš – a

pohrdal všemi ostatními způsoby lovu, jako jsou pasti, sítě nebo oka, jimž dával zase přednost Wilcox. V situaci, v níž se jeho kamarádi octli, bylo ovšem sporné, zda jim prokáže větší služby Doniphan než Wilcox. Webb střílel dobře, ale Doniphanovi se nevyrovnal. Cross měl rozhodně špatnou mušku a spokojoval se jen obdivem k obratnosti svého bratrance. Musíme se však zmínit i o Fanovi, který se vždy vyznamenával a neváhal vrhnout se i do vln, aby přinesl zvěřinu spadlou až za útesy.

Je také pravda, že mezi zastřelenými ptáky bylo mnoho ptáků mořských, s nimiž Moko nemohl nic dělat. Byli to kormoráni, rackové, chaluhy a potápky. Měli však i dost skalních holubů stejně jako divokých hus a kachen s nesmírně chutným masem. Husy byly z rodu bernešek a podle směru, kterým po výstřelu rychle odlétaly, dalo se soudit, že hnízdí někde ve vnitrozemí.

Doniphan zastřelil také několik ústřičníků, kteří se živí mlži; nejraději mají přílipky, zaděnky, slávky apod. Chlapci si tedy mohli vybrat. Tato zvěřina však obyčejně vyžadovala zvláštní úpravu, aby ztratila olejnatou příchuť. Mokovi se přes dobrou vůli nepodařilo vždycky zhostit se tohoto úkolu tak, aby byli všichni spokojeni. Ale chlapci si nesměli moc vybírat, jak to často zdůrazňoval prozíravý Gordon, a musili šetřit všemi lodními zásobami kromě sucharů, jichž měli dostatek.

Proto také spěchali s výstupem na onen mys. Vždyť měl rozhodnout důležitou otázku ostrova nebo pevniny. Na této otázce opravdu závisela celá budoucnost, a tím i zatímní nebo trvalý pobyt na této zemi.

Dne 15. března se zdálo, že se počasí už zlepšilo a že budou moci svůj plán provést. V noci se nebe vyčistilo od hustých mraků, které nakupil nečas posledních dnů. Jasné sluneční paprsky pozlatily hřeben srázu. Chlapci mohli doufat, že východní obzor se při šikmém odpoledním osvětlení dostatečně zjasní. A právě obzor si chtěli prohlédnout. Jestliže se i na oné straně táhne vodní čára, pak je tato země ostrovem a chlapci mohou čekat pomoc jedině od lodi, pokud se v těchto vodách vůbec nějaká objeví.

Víme už, že výprava k severu byl Briantův nápad, a on se také rozhodl podniknout ji sám. Jistě by rád souhlasil s Gordonovým doprovodem, ale opustit kamarády, když s nimi nebyl Gordon, by ho bylo příliš znepokojilo.

Tak 15. března večer po zjištění, že tlakoměr ukazuje na trvale pěkné počasí, ohlásil Briant Gordonovi, že nazítří za svítání vyrazí. Ujít vzdálenost osmnácti až dvaceti kilometrů – samozřejmě tam i zpět –, to pro silného chlapce, zvyklého na únavu, nebylo nic těžkého. K úspěšnému dokončení výpravy mu jistě stačí den a Gordon si mohl být jist, že se Briant před příchodem noci vrátí.

Briant vyrazil brzy ráno, aniž o tom ostatní věděli. Ozbrojil se jen holí a revolverem pro případ, že by se snad setkal s nějakou šelmou, ačkoli mladí lovci za svých předešlých výprav nenašli dosud žádné podezřelé stopy.

Ke svým zbraním přidal Briant přístroj, který mu měl úkol usnadnit, až vystoupí na vrchol mysu. Byl to výborný dalekohled z *Chrta* se značnou světelností. Do torby u pasu si vložil suchary, kus soleného masa a polní láhev s vodou a trochou brandy, aby měl něco k obědu, popřípadě i k večeři, kdyby ho snad nějaká příhoda zdržela.

Briant kráčel rychle nejprve podle pobřeží lemovaného při vnější straně příbojové

čáry dlouhým pruhem chaluh, od postupujícího odlivu dosud mokrých. Za hodinu přešel nejzazší místo, kam až se dostal Doniphan se svými kamarády, když si sem vyšli na lov skalních holubů. Tito ptáci se teď Brianta nemusili bát. Nechtěl se ničím zdržovat, aby se dostal co nejrychleji na mys. Počasí bylo jasné, nebe bez mráčku, a toho musil využít. Nakupí-li se odpoledne na východě mraky, nebude mít výprava žádný výsledek.

Během první hodiny mohl jít Briant dost rychle a zdolat tak polovinu cesty. Nenarazí-li na žádnou překážku, může dojít až k mysu v osm hodin ráno. Ale jak se pobřežní srázy přibližovaly, stával se břeh stále neschůdnějším. Písečný pruh se tak zúžil, že se už přes něj převalovaly příbojové vlny. Místo pružné a pevné země, jaká byla mezi lesem a zálivem poblíž říčky, našel tu teď Briant roztroušená kluzká skaliska s kalužemi vody, pokrytými porézními řasami. Musel je obcházet a dávat přitom pozor na vratké balvany, na nichž nacházela noha jen velmi nedostatečnou oporu. Byla to chůze hodně únavná a znamenala bohužel i dvouhodinové zpoždění.

A přece musím dojít k mysu, než začne příliv! říkal si Briant. Tato část pobřeží byla při posledním vzdutí moře zaplavena a příští příliv ji jistě pokryje až k úpatí srázů. Budu-li se musit vrátit nebo vylézt na nějakou skálu, přijdu příliš pozdě! Musím tedy projít stůj co stůj, než bude pobřeží zaplaveno!

Odvážný chlapec nedbal na únavu, kterou už začínal pociťovat, a snažil se jít nejkratší cestou vpřed. Na mnohých místech si musel sundat boty a ponožky, aby se přebrodil přes kaluže s vodou, jež mu sahala do půli nohou. Když se zas octl na temenech skal, pouštěl se hned dál, nedbaje nebezpečí pádů, jichž se uvaroval jen díky své síle a obratnosti.

Zjistil, že právě v této části zálivu je nejvíc mořských ptáků. Doslova se to tam hemžilo holuby, ústřičníky a kachnami. Na svazích skal lezly dva nebo tři páry tuleňů. Tito ploutvonožci však nejevili žádnou bázeň a ani se nesnažili utéci do vody. Dalo se z toho soudit, že jsou přesvědčeni o neškodnosti člověka a nebojí se ho, což znamená, že sem za nimi asi už několik let žádný lovec nepřišel.

Když tak o tom Briant přemýšlel, vyvodil z přítomnosti tuleňů závěr, že tyto břehy leží jižněji, než si myslel, mnohem jižněji než souostroví Nového Zélandu. Škuner se musil při plavbě přes Tichý oceán podstatně odchýlit k jihovýchodu.

A ve svém názoru se ještě utvrdil, když po příchodu k úpatí skalnatého výběžku spatřil hejno tučňáků, kteří navštěvují antarktické vody. Kolébali se tam v celých stovkách a třepali nemotorně křidélky, která jim neslouží k létání, ale k plavání. S jejich hořkým a olejnatým masem se však nedá nic dělat.

Bylo deset hodin dopoledne. Tolik času potřeboval Briant ke zdolání posledních kilometrů. Unaven a vyhladovělý pokládal za rozumné odpočinout si před výstupem na mys, jehož hřeben se zdvíhal na sto metrů nad mořskou hladinu.

Briant si sedl na skálu mimo dosah přílivu, který už překročil pásmo útesů. Za hodinu by už přes útesy nebo při úpatí srázu neprošel bez nebezpečí, že bude přílivem zasažen. To ho však nyní neznepokojovalo. Až odpolední odliv odvede zas vodu do moře, najde zde opět volný průchod.

Pořádný kus masa a několik doušků z polní láhve mu stačilo k ukojení hladu i k

uhašení *žízně,* a také jeho nohy si během zastávky odpočinuly. Přitom Briant uvažoval. Sám a daleko od kamarádů posuzoval chladně celou situaci a rozhodl se dovést až do konce dílo společné záchrany, při němž na sebe vezme největší část práce. Myslel přitom na chování Doniphana i několika dalších chlapců, protože v něm viděl možnou příčinu neblahého rozkolu. Byl však rozhodnut postavit se tvrdě proti všem činům, které by jeho kamarádům škodily. Pak si vzpomněl na svého bratra Jakuba, jehož duševní stav mu dělal vážné starosti. Zdálo se mu, že ten chlapec skrývá nějakou vinu, které se dopustil patrně ještě před odplutím, a umínil si naléhat na Jakuba tak dlouho, až ho přinutí k doznání.

Briant si prodloužil zastávku na celou hodinu, aby se plně zotavil. Pak sebral svou brašnu, přehodil si ji přes rameno a počal šplhat do prvních skal.

Mys se táhl na konci zálivu a končil ostrým cípem velmi podivného geologického složení. Byla to krystalická hornina vulkanického původu, tedy vzniklá působením sopečných sil.

Vrchol však nebyl spojen se skalní stěnou, jak se zdálky zdálo. Také se od ní svým složením podstatně lišil, protože se skládal ze žuly, a nikoli z vápencových vrstev podobných vrstvám na březích Lamanšského průlivu.

To vše mohl Briant zjistit a všiml si také, že mezi mysem a skalním srázem je úzký průliv. Za ním se pobřeží táhlo do nedozírna k severu. Protože vrchol mysu vyčníval nad okolí výšiny o třicet metrů, byl z něho jistě výhled daleko do vnitrozemí. A to bylo důležité.

Výstup byl dost obtížný. Briant musil šplhat ze skály na skálu, někdy tak vysokou, že se jen stěží dostal na její horní okraj. Ale protože patřil mezi děti, které možno nazvat rozenými horolezci, a poněvadž už od dětství projevoval výraznou zálibu ve šplhání po skalách, a tím získal odvahu, mrštnost a neobyčejnou hbitost, dostal se nakonec na vrchol; několikrát se však předtím jen s námahou uvaroval pádu, který mohl být i smrtelný.

Nejdříve se s dalekohledem u oka rozhlédl východním směrem. Kam až dohlédl, všude plochý kraj. Hlavní vyvýšeninou byl jen pobřežní sráz, jehož plošina se skláněla volně do vnitrozemí. Za ním bylo ještě několik pahrbků, ale to celkový vzhled kraje nijak nenarušovalo. Tímto směrem se táhly zelené lesy, skrývající pod svými korunami říčky, které jistě tekly k pobřeží. Až k obzoru to byla plochá pláň, jejíž délka se dala odhadnout asi na dvacet kilometrů. Nezdálo se, že by byla na konci ohraničena mořem. Aby chlapci zjistili, je-li tato země pevninou, nebo ostrovem, budou muset uspořádat větší výpravu dále na východ.

Ani na severu nezahlédl Briant konec pobřeží, které se tu táhlo v přímé linii na vzdálenost třinácti až patnácti kilometrů. Za ním byl další, velmi protáhlý mys, který se stáčel k dlouhému písečnému pobřeží, připomínajícímu rozlehlou poušť.

Na jihu za druhým mysem, vybíhajícím na konci zálivu, se břeh stáčel od severovýchodu k jihozápadu a ohraničoval rozlehlé bažiny, ostře se lišící od pustých břehů severních.

Briant posouval pozorně objektiv dalekohledu po všech částech širokého obzoru.

Byl na ostrově, nebo na pevnině? To nemohl říci. Jestliže to však je ostrov, má

určitě velkou rozlohu. To jediné mohl potvrdit.

Pak se obrátil k západu. Tam jiskřilo moře v šikmých paprscích slunce sklánějícího se už k obzoru.

Briant náhle zdvihl prudce k očím a zamířil jej na nejvzdálenější část širého moře.

„Lodi!“ zvolal. „Plující lodi!“

Na konci jiskřivých vod se opravdu objevily tři tmavé body ve vzdálenosti ne větší než třicet kilometrů. Brianta to nesmírně vzrušilo. Nestal se jen hříčkou šálení smyslů? Vidí opravdu tři lodi?

Skutečně, ty tři body vypadaly jako lodi, jejichž trupy není ještě vidět. Stěžně dosud nerozeznával a ani žádný kouř nenaznačoval, že to jsou plující parníky. Briantovi napadlo, že jsou-li to lodi, jsou příliš daleko, aby mohly zahlédnout jeho znamení. Ale protože jeho kamarádi velmi pravděpodobně lodi nespatřili, měl by se raději co nejrychleji vrátit k *Chrtu* a zapálit na pobřeží velký oheň. A pak… po západu slunce…

Zatímco takto uvažoval, nepřestával ony tři body pozorovat. Ale jak byl zklamán zjištěním, že se nepohybují!

Znovu na ně zamířil dalekohled a několik minut je držel v zorném poli. Brzy poznal, že ony tři body jsou jen tři ostrůvky na západ od pobřeží. Škuner musil podle nich proplout, když ho bouře hnala na břeh. Ostrůvky však zůstaly v mlze neviditelné.

To bylo hrozné rozčarování.

Byly dvě hodiny. Moře počalo ustupovat a obnažilo pás útesů pod skalním srázem. Briant usoudil, že je čas k návratu na *Chrta* a připravil se k sestupu na úpatí pahorku.

Chtěl se jen ještě jednou rozhlédnout po východním obzoru. Možná že pod šikmějšími slunečními paprsky zahlédne ještě jiný kus kraje, který až dosud neviděl.

Poslední pozorování tímto směrem prováděl nesmírně pečlivě a této péče nijak nelitoval.

Nejdále kam oko dohlédlo, až za posledním pásem zeleně, zahlédl opravdu zcela zřetelnou modravou čáru táhnoucí se od severu k jihu v délce mnoha kilometrů. Oba její konce se ztrácely za nejasnou hradbou lesa.

„Co je to?“ řekl si Briant.

Podíval se tam ještě pozorněji.

„Moře! Ano… je to moře!“

A dalekohled mu vypadl z rukou.

Nemohl už pochybovat, že na východě se rozkládá moře. *Chrt* tedy neztroskotal u pevniny, ale u ostrova ztraceného v širošírém Tichém oceánu, u ostrova, z něhož se nebudou moci nikdy dostat!

A tu se chlapcovou myslí jako rychlé vidění přehnala všechna možná nebezpečí. Srdce se mu sevřelo tak prudce, že ani necítil jeho tep. Když se však tomuto bezděčnému ochabnutí vzepřel, pochopil, že se nesmí dát ničím zkrušit, byť byla budoucnost sebehorší!

Po čtvrthodině sestoupil Briant na pobřeží a vydal se zpět cestou, po níž šel už ráno. Před pátou hodinou došel k *Chrtu* kde už všichni netrpělivě čekali na jeho návrat.

VI

ROZHOVOR – NAVRŽENÁ A ODMÍTNUTÁ VÝPRAVA – NEPOHODA – RYBOLOV – OBROVSKÉ CHALUHY – COSTAR A DOLE NA NEPŘÍLIŠ RYCHLÉM KONI – PŘÍPRAVY K ODCHODU – POD JIŽNÍM KŘÍŽEM

Téhož dne po večeři oznámil Briant větším chlapcům hlavní výsledky svého průzkumu. Vyplývalo z nich, že východním směrem za pásmem lesů je zcela zřetelná vodní čára táhnoucí se od severu k jihu. Nedá se pochybovat, že je to mořský obzor. *Chrt* naneštěstí ztroskotal u ostrova, a ne u pevniny!

Gordon i jeho kamarádi přijali napřed Briantovu zprávu s živým vzrušením. Jsou tedy na ostrově a nemají možnost odplout! Teď musili zamítnout původní plán vyhledat ve vnitrozemí nějakou cestu na východ. Mohli jen čekat, až se jim v dohledu pobřeží objeví nějaká loď. Je možné, že by to byla pro budoucnost jediná naděje na záchranu?

„Ale co když se Briant při pozorování mýlil?“ namítl Doniphan.

„To je pravda, Briante,“ dodal Cross. „Nepokládal jsi za moře nějaký pruh mraků?“

„Ne,“ odpověděl Briant. „Jsem přesvědčen, že jsem se nemýlil. To, co jsem na východě viděl, byla opravdu vodní čára, která se stáčela po obzoru.“

„A v jaké vzdálenosti?“ ptal se Wilcox.

„Asi jedenáct kilometrů od mysu.“

„A nebyly za ní nějaké hory nebo vyšší země?“ ptal se Webb.

„Ne! Nic než obloha.“

Briant mluvil tak přesvědčivě, že nemělo smysl o tom pochybovat.

Jen Doniphan jako při každé hádce s Briantem trval umíněně na svém názoru.

„A já znova tvrdím,“ pokračoval, „že se Briant mohl mýlit, a dokud se nepřesvědčíme na vlastní oči…“

„To také uděláme,“ řekl Gordon. „Musíme přece vědět, na čem jsme.“

„A já bych řekl, že nesmíme ztratit ani jediný den,“ dodal Baxter, „chceme-li odejít ještě před počátkem zimy – jestliže jsme ovšem na pevnině.“

„Když nám to dovolí počasí, vydáme se hned zítra na výpravu. Bude možná trvat i několik dnů,“ pokračoval Gordon. „Říkám, bude-li hezky, protože podniknout cestu do lesa za špatného počasí by bylo šílenství…“

„Smluveno, Gordone,“ odpověděl Briant. „A jakmile se dostaneme na opačné pobřeží ostrova…“

„Je-li to ovšem ostrov,“ zvolal Doniphan a neodpustil si pokrčit rameny.

„Je to ostrov,“ namítl Briant s netrpělivým gestem. „Nemýlil jsem se. Spatřil jsem jasně na východě moře! Doniphan se podle svého zvyku rád hádá.“

„Však nejsi neomylný, Briante!“

„Ne, to opravdu nejsem. Ale tentokrát uvidíme, zda jsem se dopustil omylu. Půjdu sám to moře obhlédnout, a chce-li jít Doniphan se mnou…“

„Samozřejmě že půjdu."

„A my také," zvolali tři nebo čtyři další chlapci.

„Dobrá, dobrá," řekl Gordon, „uklidněte se, hoši! I když jsme doposud děti, snažme se jednat jako muži. Naše postavení je vážné a neopatrností by se mohlo ještě zhoršit. Ne! Na cestu lesem se nemůžeme pouštět všichni. Především malí by nám nestačili a nechat je u *Chrta* samotné, to je vyloučeno. Ať jde na tu výpravu Doniphan s Briantem a s nimi dva jejich kamarádi."

„Já!" zvolal Wilcox.

„A já!" řekl Service.

„Dobrá," souhlasil Gordon. „Čtyři na to stačí. Nevrátíte-li se včas, budou vám moci jít někteří z nás naproti, kdežto ostatní zůstanou na škuneru. Nezapomínejte, že je tu náš tábor, náš domov, a že ho nesmíme opustit, dříve než budeme mít jistotu, že jsme na pevnině."

„Jsme na ostrově," namítal Briant. „Říkám vám to naposled..."

„To uvidíme," odsekl Doniphan.

Gordonovou dobrou radou skončilo nedorozumění mladých hlav. Sám Briant uznával, že je skutečně nutné projít lesem a dosáhnout té vodní čáry, kterou spatřil. Ostatně i když připustí, že se na východě táhne moře, mohly by být docela dobře tímto směrem další ostrůvky oddělené jen průlivy, které budou moci přeplout. Musí zjistit, netvoří-li ty ostrůvky celé souostroví a nejsou-li tam na obzoru nové hory. Ano, to musí vědět, než učiní rozhodnutí, na němž bude záviset jejich záchrana. Zatím bylo nepochybné, že na západ od těchto vod až k Novému Zélandu není žádná země. Proto nemohli mladí trosečníci doufat, že najdou spojení s obývanou zemí jinde než na straně vycházejícího slunce.

Opatrnost však velela pokusit se o tuto výpravu jen za pěkného počasí. Jak už Gordon řekl, nesměli myslet a jednat jako děti, ale jako muži. Kdyby se za okolností, které je postavily před tak hrozivou budoucnost, předčasně nerozvinula inteligence těchto chlapců, kdyby je ovládala jen lehkomyslnost a nedůslednost, v jejich věku zcela přirozená, kdyby dokonce mezi nimi došlo k rozkolu, znamenalo by to nesmírné ztížení jejich situace, už tak dost kritické. Právě proto se Gordon rozhodl učinit vše pro udržení souladu mezi svými kamarády.

Ač Doniphan i Briant s odchodem spěchali, změna počasí je přinutila výpravu odložit. Druhého dne nastaly chladné deště s krátkými přestávkami. Trvalý pokles tlakoměru předvídal bouřkové období, jehož konec nemohl nikdo předvídat. Vydat se na výpravu za tak nepříznivých podmínek by bylo příliš odvážné.

A měli snad čeho litovat? Jistě ne. Je ovšem pochopitelné, že všichni – kromě těch nejmenších – chtěli už vědět, zda je moře obklopuje ze všech stran. Ale i kdyby měli jistotu, že jsou na pevnině, nemohli by se přece pouštět do neznámé země, zvlášť když už se blížila nepříznivá roční doba. Jak by dokázali přemoci cestovní útrapy, čeká-li je pochod dlouhý stovky kilometrů? Měli by aspoň ti nejzdatnější tolik sil, aby došli k cíli? Ne! Aby byl takový podnik rozumný, musí být přeložen na období dlouhých dnů, kdy už nebude třeba se bát zimního nečasu. Proto se musili chlapci smířit s přezimováním v táboře *Chrta*.

Gordon se přirozeně snažil zjistit, v které části Tichého oceánu ztroskotali. Ve Stielerově atlase z palubní knihovny bylo několik map Tichého oceánu, ale když se chlapci snažili určit průběh plavby z Aucklandu až na americké pobřeží, našli severně od souostroví Paumotu jen Velikonoční ostrov a ostrov Juana Fernandeze, na němž strávil část života skutečný Robinson, Alexandr Selkirk. Na jihu nebyla žádná země až k nekonečným antarktickým vodám. Na východě našli jen skupinku chilských ostrovů a souostroví Madre de Dios, táhnoucí se podle chilských břehů. Trochu níž pak průliv Magalhãesův a Ohňovou zemi, o niž se rozbíjejí vlny strašných vod mysu Hoorn.

Jestliže tedy bouře vrhla škuner na některý z neobydlených ostrovů v sousedství pamp, musili by chlapci ujít stovky kilometrů, než by se dostali do obydlených krajů v Chile, u La Platy nebo v Argentině. A jakou pomoc by našli v těchto rozlehlých pustinách, kde na cestujícího čekají všechna možná nebezpečí?

Při takových vyhlídkách musí chlapci jednat nesmírně opatrně a nesmějí se vystavovat bídné smrti, která by jim hrozila za nebezpečné cesty napříč neznámem.

Tak aspoň uvažoval Gordon. Briant a Baxter s jeho názorem souhlasili. Snad to jednou uzná i Doniphan se svými kamarády.

Nicméně stále počítali s plánem, že prozkoumají moře na východě. Ale v nejbližších čtrnácti dnech se na výpravu vydat nemohli. Bylo hanebné počasí, od rána do noci pršelo a přicházely nesmírně prudké bouřky. Teď by lesem projít nemohli. Musili průzkum nutně odložit, ač všichni už chtěli mít v otázce pevniny nebo ostrova jistotu.

Za těchto dlouhých větrných dnů zůstával Gordon s kamarády na palubě. Nijak tam nezaháleli. Musili nejen pečovat o všechen materiál, ale i neustále opravovat jachtu, která nečasem velmi trpěla. Pažení už nahoře prasklo a paluba propouštěla vodu. Déšť trhlinami na mnoha místech zatékal a koudelové ucpávky se ponenáhlu třepily, takže je chlapci musili neustále znovu pěchovat.

Nejnaléhavějším úkolem teď bylo najít nějaké bezpečnější přístřeší. I když počítali s cestou na východ, mohli ji uskutečnit až za pět měsíců, a do té doby *Chrt* jistě nevydrží. A budou-li ho muset opustit uprostřed zimy, kde najdou úkryt, když skalní stěna neměla na západní straně jedinou použitelnou dutinu? Nové útočiště mohli hledat jedině na opačné straně v závětří od širého moře. Tam by si podle potřeby mohli postavit přístřeší.

Zatím prováděli nejnutnější opravy, aby popraskaným kýlem nepronikala voda a vítr. Musili také zajistit rozestouplé bednění. Gordon by byl mohl použít zásobních plachet a pokrýt jimi trup, ale bylo mu líto brát k tomu tak husté plátno, z něhož by si mohli postavit stan, kdyby musili tábořit pod širým nebem. Proto potáhli palubu jen dehtovanou plachtovinou.

Celý náklad byl rozdělen do balíků, které si Gordon zapsal pod pořadovými čísly do svého zápisníku a které v nutném případě přenesou rychleji pod stromy.

Když se nepohoda na několik hodin utišila, vycházeli Doniphan, Wilcox, Cross a Webb na lov skalních holubů a Moko se s větším nebo menším úspěchem pokoušel upravit je na různé způsoby. Garnett, Service a Baxter zas odcházeli s malými na rybolov a někdy se k nim připojoval na výslovný Briantův příkaz také Jakub. Ve

vodách plných ryb, kterými se záliv přímo hemžil, nacházeli mezi řasami zachycenými na prvních útesech ryby z řádu měkkoploutvých, především velké tresky. Mezi stélkami obrovských chaluh, dlouhých až sto dvacet metrů, hemžila se hejna drobných rybek, které mohli chytat do rukou.

Potáhli palubu dehtovanou plachtovinou

Měli jste slyšet ten šťastný pokřik malých rybářů, když spouštěli sítě nebo udice na okraji pásma útesů!

„Mám ji! Mám nádhernou!“ volal Jenkins. „Ach, ta je!“

„A co já? Mám větší než ty!“ hlásil Iverson a zval si Dolea na pomoc.

„Uteče nám!“ křičel Costar.

A běžel jim pomáhat.

„Držte dobře! Držte dobře!“ opakovali Garnett a Service a běhali od jednoho k druhému. „Hlavně vytahujte rychle síť!“

„Ale já nemohu! Nemohu!“ naříkal Costar, když ho váha sítě strhávala.

Všichni spojili své úsilí, a tak se jim podařilo vytáhnout síť na písek. Byl nejvyšší čas, protože v jasné vodě zahlédli nesmírně žravé okatice, které rychle polykaly ryby uvízlé v okách sítě. Ač jich tak mnoho ztratili, zbytek plně stačil potřebám kuchyně. Hlavně tresky jim daly výtečné maso, ať už je jedli čerstvé, nebo konzervované v soli.

Rybolovem v ústí říčky získávali jen středně velké ryby z rodu mřenek, které mohl Moko pouze smažit.

Dne 27. března neobyčejně velký úlovek vyvolal nesmírně komickou scénu.

Když odpoledne přestalo pršet, vyšli si malí chlapci se svým rybářským náčiním k říčce. Náhle se odtamtud ozval výkřik, sice radostný, ale volající o pomoc.

Gordon, Briant, Service a Moko přerušili svou práci na škuneru a rozběhli se k místu, odkud zněl pokřik. Za chvíli přeběhli vzdálenost pěti nebo šesti set kroků, která je od říčky dělila.

„Pojďte! Pojďte!“ volal Jenkins.

„Podívejte se na Costara a na jeho koně!“ křičel Iverson.

„Rychleji, Briante, rychleji, nebo nám uteče!“ opakoval Jenkins.

„Dost už! Dost! Sundejte mě! Bojím se!“ naříkal Costar a mával rukama.

„Hyje! Hyje!“ křičel Dole, když si sedl za Costara na pohybující se tělo.

Nebylo to nic jiného než želva obrovských rozměrů, jedna z velkých mořských želv, které lodníci často zastihují při spánku na mořské hladině.

Tentokrát ji chlapci zastihli na pobřeží. Želva se snažila utéci do svého přirozeného živlu. Chlapci jí uvázali na vystrčenou hlavu provaz, ale marně se snažili zvíře udržet. Želva pokračovala v cestě, a i když nelezla nijak rychle, „táhla“ s tak neodolatelnou silou, že za sebou vlekla celou dětskou skupinu. Jenkins z taškářství posadil Costara želvě na štít, za ním se obkročmo posadil Dole a ten držel malého chlapce, který neustále zoufale křičel, tím silněji, čím více se želva blížila k moři. „Drž se dobře! Drž se, Costare!“ volal Gordon.

„A dej si pozor, aby se ti kůň nesplašili“ vykřikl Service.

Briant se nemohl ubránit smíchu, protože žádné nebezpečí nehrozilo. Jakmile Dole Costara pustí, může se chlapec jen skulit na zem a bude po strachu.

Důležitější bylo zvíře chytit. Ale ani když Briant a ostatní chlapci spojili své síly, nepodařilo se jim želvu zastavit. Teď musili vymyslet nějaký způsob, jak jí zabránit v další cestě, dříve než jim zmizí pod vodou, kde by už byla v bezpečí.

Revolverů, kterými se Gordon a Briant před odchodem ze škuneru ozbrojili, použít nemohli, protože kulka želví štít neprorazí. A kdyby se do ní pustili sekerou, zatáhne želva hlavu i nohy do krunýře, mimo dosah sekery.

„Je jen jeden prostředek,“ řekl Gordon. „Musíme ji převrátit na záda!“

„Ale jak?“ namítl Service. „To hovado váží nejméně tři metráky a to nebudem moci nikdy…“

„Sochory! Sochory!“ zvolal Briant.

A rozběhl se s Mokem úprkem k *Chrtu*.

V té chvíli byla želva asi třicet kroků od moře. Gordon rychle sundal Costara i Dolea ze štítu. Pak vzali všichni provaz a táhli ze všech sil. Ale zpomalit pohyb zvířete nedokázali. Mělo takovou sílu, že by bylo utáhlo celou Chairmanovu školu.

Naštěstí se Briant s Mokem vrátili, dříve než želva dosáhla moře.

Podstrčili jí pod štíty dva sochory a těmi se jim jako pákami po značné námaze podařilo převrátit želvu na záda. Teď byla konečně chycena, protože sama se na nohy převrátit nemohla.

A ve chvíli, kdy vystrčila hlavu, zasadil jí Briant sekerou takovou ránu, že byla okamžitě mrtvá.

„Tak co, Costare, ještě se toho velkého zvířete bojíš?" ptal se chlapce.

„Ne… ne, Briante. Už je mrtvé!"

„To je dobré!" zvolal Service. „Ale vsadil bych se, že se ji neodvážíš jíst!"

„Copak se jí?"

„Samozřejmě!"

„Jestli je dobrá, tak ji budu jíst," prohlásil Costar a předem se už olizoval.

„Je výtečná!" řekl Moko, který nijak nepřeháněl tvrzením, že želví maso je neobyčejně jemné.

Protože nemohli pomýšlet na dopravu takového těla až k jachtě, musili želvu rozčtvrtit na místě. Byla to odporná práce, ale mladí trosečníci si už zvykali i na nepříjemnosti robinzonského života.

Nejobtížnější bylo rozbít štít tvrdý jako kov, o nějž by se bylo ostří otupilo. Chlapcům se však podařilo vrazit do švů štítu dláto. Pak maso rozsekali na kusy a odnesli je na *Chrta*. Toho dne se mohli všichni přesvědčit, že želví polévka je výtečná. A to nemluvíme o želví pečeni, kterou chlapci přímo hltali, ač ji Service nechal nad příliš žhavým uhlím trochu připálit. I Fan svým způsobem dokázal, že ani psí plemeno nemůže pohrdat zbytky tak dobrého zvířete.

Želva jim dala pětadvacet kilogramů masa, takže mohli šetřit konzervy z jachty.

Konec března uplynul za stejných podmínek. V těch třech týdnech od ztroskotání *Chrta* pracoval každý, jak nejlépe uměl, a s vědomím, že se jejich pobyt na této části pobřeží prodlouží. Ale ještě před příchodem zimy musí chlapci rozhodnout důležitou otázku ostrova nebo pevniny.

Dne 1. dubna bylo zřejmé, že se počasí brzy změní. Tlakoměr zvolna stoupal a měnící se vítr jevil známky uklidnění. V těchto příznacích blízkého a patrně dlouhého zlepšení se nemohli mýlit. Teď se jim tedy nabízí možnost podniknout výpravu do vnitrozemí.

Velcí chlapci o tom toho dne rokovali a po rozmluvě vykonali ihned přípravy k cestě, jejíž důležitost všichni chápali.

„Myslím, že nám nic nebrání, abychom vyrazili už zítra ráno," řekl Doniphan.

„Taky doufám, že nic," odpověděl Briant. „A bude třeba, abychom byli hned za svítání připraveni."

„Poznamenal jsem si," řekl Gordon, „že ta vodní čára, kterou jsi na východě zahlédl, je asi jedenáct až třináct kilometrů od mysu."

„Ano," potvrdil Briant. „Ale protože se záliv zarývá dost hluboko, je tato vzdálenost od našeho tábora možná kratší."

„Pak byste nemusili být pryč déle než čtyřiadvacet hodin," pokračoval Gordon.

„Ano, Gordone, kdybychom mohli postupovat přímo na východ. Ale najdeme v lese schůdný průchod, až obejdeme skalní stěnu?"

„Ach, taková obtíž nás nezastaví!" namítl Doniphan.

„Dobrá," odpověděl Briant, „ale mohou se nám postavit do cesty jiné překážky, třeba řeka, močál nebo co já vím. Bude rozhodně prozíravější, když si vezmeme potraviny na několikadenní cestu."

„A střelivo!" připomněl Wilcox.

„To je samozřejmé," pokračoval Briant. „A dohodněme se, Gordone, že nevrátíme-li se do osmačtyřiceti hodin, nebudeš se o nás strachovat…"

„Nebudu mít klid, ani když budete pryč jen půl dne," odpověděl Gordon. „Ale o to tu teď nejde. Protože je o výpravě už rozhodnuto, vydejte se na ni! Vaším úkolem nebude ostatně jen průzkum toho moře, které Briant zahlédl na východě. Musíte prozkoumat i kraj za pobřežními srázy. Tady nejsou žádné jeskyně, a až opustíme *Chrta,* budeme musit přenést náš tábor do závětří od širého moře. Myslím, že na tomto pobřeží strávit zimu opravdu nemůžeme."

„Máš pravdu, Gordone," odpověděl Briant. „Budeme hledat nějaké příhodné místo, kde bychom se usadili."

„Ledaže by se ukázalo, že můžeme tento zdánlivý ostrov nadobro opustit," dodal Doniphan, který se stále vracel ke své myšlence.

„To je samozřejmé," odpověděl Gordon, „ačkoli příliš pokročilá doba se k tomu už nehodí. Uděláme však to nejlepší, co budeme moci udělat. Zítra tedy odejdete."

Přípravy byly brzy skončeny. Potraviny na čtyři dny vložili chlapci do vaků, které si hodí přes rameno. Dále si vzali čtyři pušky, čtyři revolvery, dvě malé palubní sekery, kapesní kompas, dost silný dalekohled, aby mohli obhlédnout kraj v okruhu pěti až osmi kilometrů, a cestovní přikrývky. Do kapes se dali ještě hubky, křesadla a zápalky. To mělo podle jejich názoru stačit na krátkodobou, ale jistě nebezpečnou výpravu. Briant a Doniphan i jejich průvodci Wilcox a Service budou postupovat s největší opatrností a nikdy se nebudou rozdělovat.

Gordon si právem myslel, že jeho účast by byla Doniphanovi i Briantovi prospěšná, ale pokládal za moudřejší zůstat u *Chrta* a bdít nad malými kamarády. Vzal si však Brianta stranou a vynutil na něm slib, že se vyhne každé příčině nesouladu nebo hádky.

Předpověď tlakoměru se splnila. Kvečeru zmizely na západě i poslední mraky. Čára moře se tam stáčela po zcela jasném obzoru. Na nebi jiskřila nádherná souhvězdí jižní polokoule a mezi nimi i krásný Jižní kříž, zářící na jižním světovém pólu.

Gordonovi a jeho kamarádům bylo v předvečer rozloučení úzko. Co se přihodí na této výpravě, vystavené tolika vážným nebezpečím? Zatímco hleděli na oblohu, zalétaly jejich myšlenky k rodičům, k rodinám, k vlasti, kterou možná už nikdy nespatří!

VII

BŘEZOVÝ LES – Z VRCHOLU SRÁZU – CESTA LESEM – PŘEHRADA NA POTOCE – ŘÍČKA JAKO PRŮVODCE – NOČNÍ TÁBOR – CHATRČ – MODRAVÁ ČÁRA – FAN HASÍ ŽÍZEŇ

Briant, Doniphan, Wilcox a Service opustili tábor v sedm hodin ráno. Slunce stoupající po čisté obloze věštilo krásný den, jaký často přináší obyvatelům mírného pásma na severní polokouli měsíc říjen. Chlapci se nemusili bát ani horka, ani chladna. Zdrží-li je nebo zastaví nějaká překážka, způsobí to jedině nerovný terén.

Mladí výzkumníci se napřed pustili šikmo přes pobřeží, aby se dostali k úpatí skalní stěny. Na Gordonovu radu si s sebou vzali Fana, jehož pud jim může být užitečný. Tak se inteligentní pes stal členem výpravy.

Za čtvrt hodiny po odchodu zmizeli čtyři chlapci pod lesní klenbou, k níž se dostali velmi rychle. Pod stromy poletovali drobní lovní ptáci. Ale protože se teď chlapci nechtěli zdržovat lovem, potlačil Doniphan svou vášeň a docela rozumně se lovu zřekl. I Fan nakonec pochopil, že by marným pobíháním zbytečně ztrácel čas, a držel se proto raději u chlapců. Vzdaloval se jen natolik, nakolik to vyžadovala jeho role pátrače.

Chlapci měli v plánu jít při úpatí srázu až k mysu na severním konci zálivu, nebudou-li ovšem moci ještě dříve skalní stěnu zlézt. Pak by se pustili přímo k vodní ploše, kterou zahlédl Briant. Tento cestovní plán nebyl nejkratší, ale měl tu výhodu, že byl nejjistější. A zacházka dvou nebo tří kilometrů nemohla silným chlapcům a dobrým chodcům vadit.

Jakmile došli ke srázu, poznal Briant místo, kde se zastavil s Gordonem při prvním průzkumu. Protože v této části vápencové stěny nenašli cestou k jihu žádný průchod, musili hledat schůdný svah na severu, i kdyby měli dojít až k mysu. To si možná vyžádá celý den, ale bude-li stěna neschůdná v celém západním svahu, nebudou moci postupovat jinak.

Tak to také Briant kamarádům vysvětlil a Doniphan po několika marných pokusech zdolat strmé svahy už nic nenamítal. Všichni čtyři tedy šli podél úpatí stěny lemované posledními řadami stromů.

Tak kráčeli asi hodinu. Protože budou muset jít patrně až k mysu, začal se Briant strachovat, že tam vůbec neprojdou. Nezaplavil už stoupající příliv celé pobřeží? Tak by ztratili půl dne čekáním, až odliv zas obnaží pásmo útesů.

„Pospěšme si!“ řekl, když chlapcům vysvětlil, proč chce předejít příliv.

„I co,“ řekl Wilcox, „nanejvýš si umáčíme kotníky!“

„Kotníky, pak prsa a nakonec uši!“ řekl mu Briant. „Moře tu vystupuje nejméně o sto padesát až sto osmdesát centimetrů. Opravdu si myslím, že jsme měli jít přímo k mysu.“

„Tak jsi to měl navrhnout!“ odpověděl Doniphan. „Děláš nám vůdce, a zpozdíme-li

se, bude to jen tvoje vina!“

„Dobrá, Doniphane. Ale teď rozhodně neztrácejme ani minutu. Kde je Service?“

A zavolal:

„Servici, Servici!“

Chlapec tu nebyl. Vzdálil se se svým přítelem Fanem a zmizel za výstupkem skalní stěny asi sto kroků vpravo.

Ale vtom se ozval křik a s ním zároveň štěkot psa. Neoctl se Service v nějakém nebezpečí?

Briant, Doniphan i Wilcox okamžitě doběhli ke svému kamarádovi, který se zastavil před zřícenou částí stěny. Musila se tu sesout už dávno. Vnikáním vody nebo prostě působením nečasu se vápencová skála narušila a vytvořila nálevkovitou trhlinu s užším koncem dole, táhnoucí se od hřebenu skály až k jejímu úpatí. Ve strmé stěně se teď otevírala kuželovitá strž, jejíž vnitřní stěny neměly sklon větší než čtyřicet nebo padesát stupňů. Jejich nepravidelný povrch skýtal množství opor, takže se tudy dalo snadno vylézt. Pružní a obratní chlapci mohli bez větší námahy dosáhnout horní plošiny, jestliže ovšem výstupem nevyvolají další sesun.

Ač to bylo nebezpečné, neváhali.

Doniphan se pustil první přes kamennou suť na úpatí.

„Počkej! Počkej!“ volal na něho Briant. „Nesmíme být neopatrní!“ Ale Doniphan ho neposlouchal, a protože chtěl z ješitnosti kamarády předstihnout – především Brianta – byl za chvíli už v polovině strže.

Ostatní se pustili za ním. Snažili se jen nešplhat přímo pod ním, aby je nezasáhly uvolněné kameny valící se až dolů.

Vše dopadlo dobře a Doniphan vystoupil s uspokojením na hřeben srázu první. Ostatní přišli za chvilku po něm.

Doniphan už vytáhl z pouzdra dalekohled a rozhlížel se po lesní ploše táhnoucí se až do nedozírna k východu.

Spatřil tam totéž panoráma zeleně a oblohy jako Briant z mysu. Ne ovšem do takové hloubky, protože mys převyšoval skalní stěnu o třicet metrů.

„Tak co?“ ptal se Wilcox. „Nevidíš nic?“

„Vůbec nic,“ odpověděl Doniphan.

„Teď se podívám já,“ řekl Wilcox.

Doniphan podal dalekohled kamarádovi. Ve tváři se mu přitom zračilo zřejmé uspokojení.

„Nevidím vůbec žádnou vodní čáru,“ řekl Wilcox, když dalekohled odložil.

„To je docela pravděpodobné, protože v tu stranu žádná není,“ odpověděl Doniphan. „Můžeš se podívat, Briante! Myslím, že teď se už přiznáš k omylu.“

„To je zbytečné,“ odpověděl Briant. „Jsem si jist, že jsem se nemýlil.“

„No tohle už je moc… My nevidíme nic!“

„To je úplně přirozené, protože sráz není tak vysoký jako mys, takže máme menší rozhled. Kdybychom byli ve výši, v jaké jsem byl já, objevila by se nám ve vzdálenosti jedenácti až třinácti kilometrů modrá čára. Pak byste viděli, že je tam, kde jsem ji zahlédl, a že není možné splést si ji s mračny.“

„To se snadno řekne!“ namítl Wilcox.

„A také snadno zjistí,“ odpověděl Briant. „Přejděme skalní plošinu, projděme lesem a pusťme se přímo před sebe, až tam dojdeme...“

„Dobrá,“ řekl Doniphan, „ale to bychom se mohli dostat hodně daleko, a já

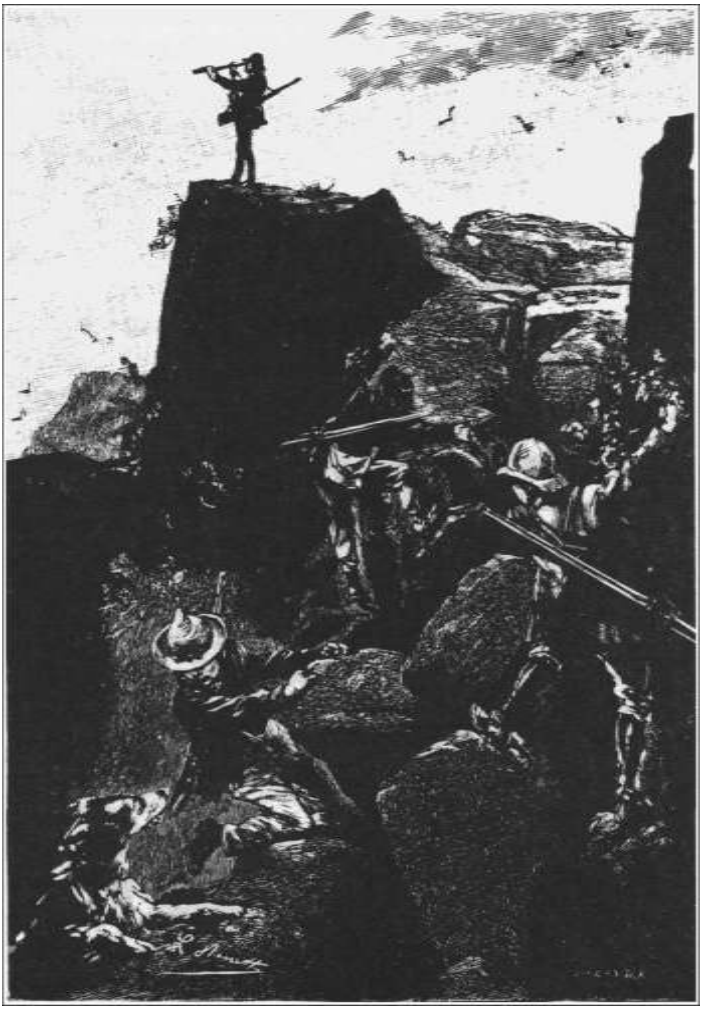

Doniphan už vytáhl z pouzdra dalekohled

opravdu nevím, stojí-li to za to.“

„Tak si tu zůstaň, Doniphane,“ odpověděl Briant, který se na Gordonovu radu přes kamarádovu zlovůli stále ovládal. „Zůstaň tady a já tam půjdu se Servicem.“

„My půjdeme taky,“ prohlásil Wilcox. „Pojďme, Doniphane, pojďme!“

„Ale až se nasnídáme,“ řekl Service.

Museli se opravdu před odchodem pořádně posilnit. To také v půlhodince udělali a pak se zas vydali na cestu.

První dva kilometry ušli rychle. Travnatá půda jim nekladla žádné překážky. Jen tu a tam vystupovaly skalní výčnělky pokryté mechem a lišejníkem. Místy míjeli skupiny keřů různých druhů. Byly to křovité kapradiny a plavuně, vřes, trnovníky, cesmíny s ostrými listy a trsy dřišťálu s kožnatými listy, který roste i ve velkých šířkách.

Když Briant a jeho přátelé přešli horní plošinu, podařilo se jim se značnými obtížemi sejít po protějším svahu srázu. Byl stejně vysoký a stejně strmý jako nad zálivem. Nebýt koryta polovyschlé bystřiny, jehož zákruty zmírňovaly strmost strže, byli by se musili chlapci vrátit k mysu.

Jakmile přišli do lesa, postupovali na půdě pokryté divokými rostlinami a porostlé vysokou trávou mnohem pomaleji. Častokrát narazili na padlý strom nebo na křoví tak husté, že si museli cestu prosekávat. Tady se chlapci oháněli sekerami jako první průkopníci, kteří se odvážili do pralesů Nového světa. Znamenalo to neustálé zastávky, při nichž se unavovaly víc ruce než nohy. Tím se chlapci velmi zpozdili. Od rána až do večera neušli jistě víc než šest až osm kilometrů.

Opravdu se zdálo, že pod tuto lesní klenbu lidská bytost dosud nikdy nevkročila. Aspoň tu po lidech nenašli nikde ani stopu. A přece kdyby tu někdo žil, prozradila by ho aspoň úzká stezka. A padlé stromy tu neporazila ruka člověka, ale věk nebo bouře. Na některých místech prozrazovala pošlapaná tráva, že tudy nedávno prošla nějaká menší zvířata. Některá chlapci zahlédli na útěku, ale nemohli poznat, k jakému druhu patří. Rozhodně se jich nemuseli bát.

Netrpělivého Doniphana určitě svrběly dlaně. Jenjen chytit pušku a na bázlivé čtvernožce vystřelit! Ale rozum zvítězil a Briant nemusil zakročovat, aby kamarádovi zabránil v takové nepředloženosti. Nač prozrazovat výstřelem svou přítomnost? I když Doniphan pochopil, že musí uložit své oblíbené zbrani mlčení, příležitostí k hovoru měli dost. Na každém kroku před nimi vzlétaly tinamy inambu, podobné koroptvím, i tinamy chocholaté, dále kvíčaly, divoké husy, jeřábi a četní jiní ptáci, kterých by chlapci snadno sestřelili celé stovky.

Kdyby se musili usadit v této krajině, určitě by si tu lovem zajistili dostatek potravy. To Doniphan také konstatoval hned na počátku průzkumu a rozhodl se, že se tu později odškodní za zdrženlivost vynucenou dnešními okolnostmi.

Hlavní lesní porost tu tvořily především různé druhy bříz a buků, které rozkládaly své jemně zelené větve až do výše třiceti metrů. Mezi těmito stromy rostly i nádherně urostlé cypřiše, myrtovité stromy s narůžovělým a velmi tvrdým dřevem a skvostné skupiny vřesovcovitých rostlin, jejichž kůra šíří nádhernou vůni, podobnou vůni skořice.

Byly dvě hodiny, když se chlapci zastavili podruhé na malé světlině, kterou protékal mělký potok. Voda v potoce byla úplně průzračná a tekla volně korytem s tmavými kameny. Podle klidné a nehluboké vody, neznečištěné ani spadaným listím, ani strženými travinami, dalo se soudit, že pramen nemůže být daleko. Aby se k němu dostali, stačilo jen přejít koryto po roztroušených kamenech. Na jednom místě byly dokonce ploché kameny uloženy tak pravidelně, že přilákaly pozornost chlapců.

„To je divné," řekl Doniphan.

Vypadalo to skutečně jako upravený přechod z jednoho břehu na druhý.

„Řekl bych, že si tu někdo dělal přehradu," zvolal Service, když se chystal přejít.

„Počkej! Počkej!" zadržel ho Briant. „Musíme si uspořádání kamenů prohlédnout!"

„Není přece možné," dodal Wilcox, „že by se tu tak srovnaly samy!"

„To ne," mínil Briant. „Zdá se, že si tu chtěl někdo udělat přechod přes potok. Podívejme se na to blíž!"

Prohlédli si pozorně každý kámen této stezky. Všechny vyčnívaly jen několik centimetrů nad vodu a v době dešťů musí být určitě zatopeny.

Mohli však říci, že si těmito kameny usnadnila přechod přes potok lidská ruka? Ne. Nedalo se spíše soudit, že kameny sem strhl prudký proud v době záplav, pozvolna je ohladil a vytvořil přirozenou přehradu? To bylo nejjednodušší vysvětlení a Briant s kamarády je po pečlivé prohlídce přijal.

Nutno ještě dodat, že ani na levém, ani na pravém břehu nebyly žádné známky, které by prozrazovaly, že touto světlinou někdy prošla lidská noha.

Tok potoka směřoval k severovýchodu, na opačnou stranu od zálivu. Že by se vléval do onoho moře, jež Briant údajně zahlédl z vrcholu mysu?

„Ledaže by tenhle potok vtékal do nějaké větší řeky, která se obrací zpět k západu," mínil Doniphan.

„To uvidíme," řekl Briant, který pokládal za zbytečné obnovovat hádku na tento námět. „Ale protože teče na východ, myslím, že uděláme dobře, půjdeme-li podle něho, nemá-li ovšem příliš mnoho zákrutů."

Čtyři mladí chlapci přešli po kamenech potok, aby ho nemusili přecházet v dolním toku za podmínek možná horších, a vydali se na další cestu.

Mohli sledovat břeh potoka docela snadno. Jen na několika místech se nořily kořeny stromů až do tekoucí vody a stromy na obou březích spojovaly své koruny nad hladinou. I když se potok místy prudce stáčel, jeho hlavní směr vedl chlapce stále k východu, jak si to ověřili busolou. Ústí nemohlo být daleko, protože proud se už nezrychloval a koryto nerozšiřovalo.

Před půl šestou Briant a Doniphan s politováním zjistili, že se potok stáčí přímo k severu. Kdyby ještě dále sledovali jeho tok, dostali by se příliš daleko a do směru, který by je odváděl od jejich cíle. Dohodli se proto, že břeh potoka opustí a budou pokračovat v cestě k východu hustým porostem bříz a buků.

Byla to namáhavá cesta. V trávě vysoké někde až nad hlavu musili na sebe volat, aby se navzájem neztratili.

Ale ani po celodenním pochodu nic ještě nenasvědčovalo tomu, že je nablízku moře. Briant se začínal znepokojovat. Že by se byl stal při pozorování z vrcholu mysu obětí šálení smyslů?

„Ne, ne," opakoval. „Nemýlil jsem se! To nemůže být! To není pravda!"

Buď jak buď, k sedmé hodině večerní nedošli ještě na konec lesa a nadto se tak setmělo, že dál už postupovat nemohli.

Briant s Doniphanem se proto rozhodli zastavit se tady a strávit noc pod stromy. S kusem hovězího masa nebudou trpět hladem a pod dobrou přikrývkou nepocítí chlad.

Mohli si ostatně docela dobře i zapálit trochu suchých větví, ale tento výborný prostředek proti zvěři by je zase prozradil, kdyby se k nim v noci přiblížil nějaký domorodec.

„Bude lepší nevystavovat se nebezpečí, že nás tu někdo objeví," mínil Doniphan.

Všichni s ním souhlasili, a proto se teď zabývali jen večeří. Chuť jim opravdu nechyběla. Když snědli pořádnou část svých cestovních zásob a chystali se ulehnout u paty obrovské břízy, upozornil je Service na nedaleké husté křoví. Pokud mohli v šeru vidět, vyčníval z křovin středně velký strom s větvemi sahajícími až na zem. Tam si také na kupě spadaného listí všichni lehli a zabalili se do přikrývek. V jejich věku spánek na sebe nedal dlouho čekat, a tak hned tvrdě usnuli. A Fan, ač mu uložili noční hlídku, napodobil své malé velitele.

Přesto zaslechl pes dvakrát nebo třikrát jakési dlouhé mručení. Lesem se určitě potloukala nějaká divoká zvířata. Ale do blízkosti tábora nepřišla.

Bylo sedm hodin ráno, když se Briant a jeho přátelé probudili. Slunce ozařovalo místo noclehu ještě nejasně.

Když Service vylezl z křoví jako první, zaslechli ostatní jeho výkřik, nebo spíš projev překvapení.

„Briante! Doniphane! Wilcoxi! Pojďte sem! Honem!"

„Co je?" ptal se Briant.

„Co je mu?" bručel Wilcox. „Service nám tím svým věčným křikem jen nahání strach!"

„No dobře, dobře," odpověděl Service. „Podívejte se teď, kde jsme to spali!"

Nebylo to žádné křoví, ale chatrč z větví, prostá chýše, jaké Indiáni říkají „ažupa" a jakou si stavějí z propletených větví. Tato chýše musila být postavena už velmi dávno, protože stěny i strop držely jen díky stromu, o nějž se opíraly a jehož větve tvořily novou krytinu. Celkem se tato stavba podobala chýším jihoamerických domorodců.

„Tak přece tu někdo bydlí," řekl Doniphan a rychle se kolem sebe rozhlédl.

„Nebo aspoň bydlel," odpověděl Briant, „protože tato chatrč se sama nepostavila."

„To by vysvětlovalo i přechod z kamenů na potoce," dodal Wilcox.

„Tím lépe!" zvolal Service. „Jsou-li tu nějací obyvatelé, jsou to jistě dobří lidé, protože nám postavili tuhle chatrč jen proto, abychom v ní mohli přenocovat."

Ve skutečnosti bylo nesmírně nejisté, zda jsou zdejší domorodci dobří lidé, jak říkal Service. Bylo jen jasné, že domorodci navštěvovali tuto část lesa v době více nebo méně vzdálené. A mohli to být jedině Indiáni, je-li tato země částí Nového světa, nebo Polynésané, a tedy lidožrouti, je-li tohle ostrov z některého souostroví Oceánie. Poslední možnost by znamenala velké nebezpečí. Právě teď více než kdy jindy bylo nutné rozhodnout otázku ostrova nebo pevniny.

Proto Briant ihned souhlasil, když Doniphan navrhl chatrč bedlivě prohlédnout. Zdálo se ostatně, že už je dávno opuštěná.

Ale možná, že tam najdou nějaký předmět, nějaký nástroj, nějaké náčiní, jehož původ se jim podaří určit.

Prohlédli pečlivě lůžko ze suchého listí na podlaze chatrče a Service našel v rohu kousek pálené hlíny, zřejmě střep z talíře nebo džbánu. To byl další znak lidské práce,

který však nic jiného neříkal. Chlapcům nezbývalo než vydat se na další cestu.

V půl osmé zamířili všichni s kompasem v ruce k východu: terén teď zvolna klesal. Tak šli pomalu, velmi pomalu asi dvě hodiny neprostupnou spletí trávy a křovisek, v níž si dvakrát nebo třikrát musili prosekávat cestu sekerami.

Voda byla sladká

Konečně před desátou hodinou se před nimi objevilo něco jiného než nekonečná hradba stromů. Za lesem se táhla rozlehlá planina porostlá lentiškem, tymiánem a vřesem. Asi kilometr na východ byla pláň vystřídána písečným pruhem, na němž tiše uléhaly vlny onoho moře, které Briant zahlédl a které se tu táhlo až k hranicím obzoru.

Doniphan mlčel. Pro pyšného chlapce bylo hrozně těžké přiznat si, že se jeho kamarád nemýlil.

Briant se však nijak nesnažil triumfovat a rozhlížel se s dalekohledem u oka po moři.

Břeh jasně osvětlený slunečními paprsky stáčel se na severu trochu vlevo.

Na jihu tentýž pohled, jenže tam se pobřeží stáčelo větším obloukem.

Teď už nemohli pochybovat! Tohle nebyla pevnina, ale ostrov, na nějž bouře vrhla jejich škuner. Musili se vzdát každé naděje na odchod, nepřijde-li jim pomoc zvenčí.

A na širém moři nebyla žádná země v dohledu. Zdálo se, že tento osamělý ostrov je zcela ztracen uprostřed nesmírného oceánu.

Briant, Doniphan, Wilcox a Service přešli přesto pláň táhnoucí se až k pobřeží a zastavili se pod písečným pahorkem. Chtěli se tu nasnídat a pak se pustit lesem dál. Kdyby si pospíšili, mohli by se možná vrátit k *Chrtu,* ještě než nastane noc.

Během smutné snídaně si vyměnili sotva několik slov.

Doniphan konečně vzal svou brašnu i pušku, vstal a řekl:

„Pojďme!“

A všichni čtyři se naposled rozhlédli po tomto moři, připraveni k přechodu planiny, když se Fan náhle rozběhl dlouhými skoky k pobřeží.

„Fane! Sem, Fane!“ zvolal Briant.

Pes však čichal k vlhkému písku a běžel dál. Pak se vrhl skokem do drobných vln příboje a počal hltavě pít.

„On pije! On pije!“ vykřikl Doniphan.

Mžikem přeběhl písečný pruh a zdvihl ke rtům trochu vody, kterou Fan hasil žízeň… Byla sladká!

Tohle tedy nebylo vůbec moře! Bylo to jezero, které se táhlo až k východnímu obzoru!

VIII

PRŮZKUM ZÁPADNÍHO BŘEHU JEZERA – CESTOU PODLE ŘEKY – CHLAPCI ZAHLÉDNOU PŠTROSY – ŘEKA VYTÉKAJÍCÍ Z JEZERA – KLIDNÁ NOC – VÝBĚŽEK SKALNÍ STĚNY – HRÁZ – TROSKY ČLUNU – NÁPIS – JESKYNĚ

Důležitá otázka, na níž závisela spása mladých trosečníků, nebyla tedy stále ještě rozřešena s konečnou platností. Chlapci už nemohli pochybovat, že předpokládané moře je vlastně jezero. Není však možné, že to je jezero na ostrově? Kdyby prodloužili průzkum ještě dál, přišli by třeba ke skutečnému moři, přes něž se žádným způsobem nebudou moci dostat.

Ale bylo to jezero podivuhodných rozměrů, protože se táhlo přes tři čtvrtiny obzoru, jak na to upozornil Doniphan. Chlapci z toho mohli usoudit, že jsou na pevnině, a ne na ostrově.

„Ale pak by to znamenalo, že jsme ztroskotali na americké pevnině," řekl Briant.

„To jsem vždycky říkal," odpověděl Doniphan. „A zdá se, že jsem se nemýlil."

„Určitě to je ta vodní čára, kterou jsem na východě viděl," pokračoval Briant.

„Dobře, ale moře to není!"

Tato odpověď prozrazovala Doniphanovo uspokojení, v němž bylo víc pýchy než dobrého srdce. Briant už neodporoval. Pro společný zájem bylo ostatně lepší, že se mýlil. Na pevnině nebudou takovými zajatci jako na ostrově. Ale přesto by bylo lepší počkat s výpravou k východu na příznivější dobu. Obtíže vyvolané cestou z tábora k jezeru, pochodem pouze několik kilometrů dlouhým, byly by mnohem větší, kdyby museli pochodovat dlouho a s celou skupinou. Teď byl počátek dubna a zima na jižní polokouli přichází mnohem dřív než na polokouli severní. Před návratem pěkného počasí nemohou s odchodem počítat.

A přece na západním pobřeží, neustále bičovaném větry ze širého moře, bude situace brzy neudržitelná. Ještě před koncem měsíce budou nezbytně musit škuner opustit. A když Briant s Gordonem nenašli žádnou jeskyni na západním svahu skalní stěny, musili se chlapci teď podívat, zda by se nemohli usadit v lepších podmínkách poblíž jezera. Potřebovali si pečlivě prohlédnout celé jeho okolí. Tento průzkum se přímo vnucoval, i když se tím možná návrat o den nebo dva oddálí. V Gordonovi by to jistě vyvolalo živý neklid, ale Briant s Doniphanem neváhali. Zásob měli ještě na čtyřiadvacet hodin a na změnu počasí nemohli z ničeho usuzovat. Proto se vydali podle jezera k jihu.

K prodloužení průzkumné cesty je nutil ještě jiný důvod.

Tato část území byla kdysi zcela určitě obydlená, nebo aspoň navštěvovaná domorodci. Stezka z kamenů přes potok, chatrč, jejíž stavba prozrazovala přítomnost člověka v době více nebo méně dávné, to vše byly důkazy, které si musili chlapci ještě před zřízením nového zimního tábora doplnit. Kdo ví, zda se ke stopám už objeveným

nepřipojí stopy jiné? A nejsou-li tu domorodci, mohl tu docela dobře žít nějaký trosečník až do chvíle, než se dostal do nějakého města na pevnině. To vše určitě stálo za to, prodloužit výpravu do kraje kolem jezera.

Zbývalo jen rozřešit otázku, mají-li Briant a Doniphan zamířit k severu, nebo k jihu. Protože však cestou na jih se přiblíží k *Chrtu,* rozhodli se pro tento směr. Později uvidí, nebude-li vhodnější dojít až na konec jezera.

Po tomto rozhodnutí se vydali všichni čtyři v půl deváté na cestu mezi travnatými pahorky vyčnívajícími z planiny, kterou na západě lemovala zelená hradba.

Fan slídil vpředu a plašil celá hejna tinam, které zapadaly do úkrytů v lentiškových a kapradinových porostech. Tam rostly trsy červené a bílé klikvy a divokého celeru, jehož mohli chlapci využít pro své zdraví. Pušky však nesměly budit poplach, protože bylo možné, že okolí jezera navštěvují kmeny domorodců.

Cestou podle břehu, brzy při úpatí přesypů, brzy po pruzích písku, mohli chlapci bez velké námahy ujít během toho dne až dvacet kilometrů. Ale nikde nenašli stopy po domorodcích. Z lesního masívu nestoupal nikde žádný kouř. Žádný otisk nohy nebyl v písku omývaném vodami, jejichž konec se ztrácel v nedohlednu. Zdálo se jen, že jejich západní břeh se stáčí k jihu, aby se tam uzavřel. Jinak byly zcela pusté. Žádná plachta na obzoru, žádný člun na hladině. Jestliže toto území bylo kdysi obydlené, dnes už zřejmě není.

Co se zvířat týče, neviděli tu chlapci ani šelmy, ani býložravce. Jen dvakrát třikrát za odpoledne zahlédli při okraji lesa několik velkých ptáků, aniž se k nim mohli přiblížit. Service však vykřikl:

„Vždyť to jsou pštrosi!“

„Ale nějací divní pštrosi,“ odpověděl Doniphan. „Jsou docela malí.“

„Jsou-li to pštrosi,“ řekl Briant, „a jsme-li na pevnině…“

„Ty o tom ještě pochybuješ?“ řekl ironicky Doniphan.

„Pak by to musila být jen americká pevnina, kde tito ptáci žijí ve velkém množství,“ odpověděl Briant. „To je vše, co jsem chtěl říci.“

K sedmé hodině večerní se chlapci zastavili. Nenarazí-li zítra na nečekané překážky, využijí dne k návratu do zálivu *Chrta.* Tak totiž chlapci nazvali onu část pobřeží, kde škuner ztroskotal.

Dnes večer už nemohli jít dál na jih. V těchto místech byla jedna z řek, jimiž vytékala voda z jezera. Byli by ji musili přeplavat. Ale v šeru už viděli vzhled kraje velmi nejasně. Zdálo se jim jen, že pravý břeh této řeky lemuje skalní stěna.

Briant, Doniphan, Wilcox a Service nemyslili po večeři na nic jiného než na odpočinek – tentokrát pod širým nebem, protože tady žádná chatrč nebyla. Ale na obloze jiskřily jasné hvězdy, zatímco srpek měsíce pomalu mizel na západním obzoru Pacifiku.

Na jezeře i na břehu byl klid. Čtyři chlapci si zalezli mezi kořeny buku a usnuli spánkem tak hlubokým, že by je byl ani hrom neprobudil. Stejně jako Fan neslyšeli ani blízké štěkání šakalů, ani vzdálené řvaní šelem. V těchto končinách, kde žili divocí pštrosi, mohli se chlapci obávat i příchodu jaguárů a pum, těchto tygrů a lvů rovníkové Ameriky. Ale noc uplynula bez příhod. Nicméně ke čtvrté hodině ranní, kdy nad

jezerním obzorem nezačalo ještě svítat, počal pes jevit neklid, temně vrčel a větřil při zemi, jako by se chtěl za něčím pustit.

Bylo přesně sedm hodin, když Briant vzbudil své kamarády zavrtané do pokrývek.

Všichni hned vstali, a zatímco Service chroupal kousek sucharu, ostatní se šli poprvé rozhlédnout krajem za vodním tokem.

„Udělali jsme opravdu dobře, že jsme se večer nesnažili řeku přejít," řekl Wilcox. „Byli bychom se dostali doprostřed bažin."

„Skutečně," odpověděl Briant, „je tu močál táhnoucí se daleko na jih, že konec ani nevidíme."

„Podívejte se!" zvolal Doniphan. „Vidíte ta nesčetná hejna kachen, čírek a sluk na hladině? Kdybychom se tady mohli usadit na zimu, nechyběla by nám nikdy zvěřina!"

„A proč se tu neusadit?" odpověděl Briant a zamířil k pravému břehu řeky.

Za ní se tyčila vysoká skalní stěna, ohýbající se téměř v pravém úhlu. Jedno rameno se táhlo rovnoběžně s břehem říčky a druhé proti jezeru. Byla to snad táž stěna, které vroubila záliv *Chrta* a prodlužovala se k severovýchodu? To chlapci zjistí až při podrobnější prohlídce kraje.

Pravý břeh řeky, široké asi šest metrů, táhl se při úpatí okolních vyvýšenin a levý, velmi nízký břeh splýval s prohlubněmi, s kalužemi a s tůněmi bažinaté pláně, která se táhla do nedozírna k jihu. Aby zjistili směr vodního toku, musili by nezbytně vyšplhat na skalní stěnu. Briant si umínil nevracet se k zálivu *Chrta,* dříve než vystoupí nahoru.

Především však musili prozkoumat řeku v místech, kde se do jejího koryta vlévá voda z jezera. Byla tam jen dvanáct metrů široká, ale cestou k ústí se jistě rozšiřovala i prohlubovala, zvlášť přijímá-li buď z močálu, nebo z horní planiny nějaký přítok.

„Podívejte se!" zvolal Wilcox, když došel ke skalnímu výběžku.

Jeho pozornost tam upoutala hromada kamení tvořící jakousi hráz, podobnou oné přehradě z kamenů objevené včera v lese.

„Tentokrát už o tom nemůžeme pochybovat," řekl Briant.

„Ne, opravdu ne," odpověděl Doniphan a ukázal na kusy dřeva na konci hráze.

Byly to bezpečně kusy lodního trupu a mezi nimi jeden napolo zetlelý a porostlý zeleným mechem. Jeho prohnutý tvar prozrazoval lodní trosku, na níž ještě visel rzí rozežraný kruh.

„Kruh! Kruh!" zvolal Service. Všichni se zaraženě rozhlíželi, jako by člověk, který té lodi používal a postavil i tuto hráz, měl se právě objevit.

Ne, nikdo! Od doby, kdy člun zůstal opuštěn na břehu řeky, uplynulo už mnoho let. Buď se člověk, který tu trávil život, shledal se svými bližními, nebo skončil svůj bědný život v této zemi, kterou nemohl opustit.

Každý pochopí vzrušení mladých chlapců nad tímto svědectvím o zásahu člověka, což už nemohl nikdo popírat.

A tehdy si chlapci všimli podivného chování psa. Fan určitě vyčenichal nějakou stopu. Vztyčil uši, vrtěl prudce ocasem a s nosem u země větřil v trávě.

„Podívejte se na Fana!" řekl Service.

„Něco cítí," mínil Doniphan a vykročil za psem.

Fan se právě se zdviženou tlapou a s nataženým čumákem zastavil. Pak se prudce

vrhl ke skupině stromů při úpatí stěny proti jezeru.

Briant s kamarády šel za ním. Za chvilku se zastavili před starým bukem, do jehož kůry byla vyryta dvě písmena a letopočet v tomto uspořádání:

F B
1807

Briant, Doniphan, Wilcox a Service by byli dlouho zůstali mlčky a bez pohnutí stát před nápisem, kdyby se byl Fan nevrátil po své stopě zpět a nezmizel za ohbím skalního výčnělku.

„Sem, Fane, sem!“ volal Briant.

Pes se však nevrátil. Chlapci jen slyšeli jeho rychlý štěkot.

„Pozor, chlapci!“ řekl Briant. „Nerozdělujme se a buďme připraveni!“

Tady opravdu musili jednat s největší obezřelostí. Možná že je nablízku tlupa domorodců. A jsou-li to divocí Indiáni, kteří pustoší jihoamerické pampy, musí se chlapci jejich přítomnosti spíš bát než po ní toužit.

Nabili si proto pušky, vzali do rukou revolvery a připravili se k obraně.

Pak se pustili vpřed. Když obešli skalní výběžek, proklouzli po úzkém břehu podle řeky. Neudělali však ani dvacet kroků, když se Doniphan shýbl a sebral něco se země.

Byla to motyka, jejíž ostří už sotva drželo na polozetlelé násadě, a to motyka americké nebo evropské výroby, tedy žádný nástroj vyrobený polynéskými divochy. Stejně jako kruh byla i motyka úplně zrezivělá. Ležela na tomto místě zřejmě už mnoho let.

I tady pod úpatím skály byly známky obdělávání půdy; několik nepravidelných brázd a malý záhon smldníku, který už zdivočel.

Náhle se ozvalo zlověstné zaštěkání. Zároveň se objevil Fan a projevoval nesmírné vzrušení, které si chlapci nedovedli zatím vysvětlit. Točil se kolem nich, díval se na ně a zřejmě je vyzýval, aby šli za ním.

„Je tu jistě něco neobyčejného,“ řekl Briant, který se marně snažil psa uklidnit.

„Pojďme tam, kam nás chce zavést!“ odpověděl Doniphan a dal Serviceovi i Wilcoxovi znamení, aby šli s ním.

O deset kroků dál se Fan zastavil před křovisky, jejichž větve se splétaly při samém úpatí skály.

Briant postoupil vpřed, aby zjistil, zda v té spleti není mrtvola nějakého zvířete, nebo dokonce člověka, kterou tam Fan vystopoval. Sotva však křoví rozhrnul, spatřil úzký otvor ve skále.

„Že by tu byla jeskyně?“ zvolal a ustoupil o několik kroků.

„Je to možné,“ řekl Doniphan. „Ale co v ní je?“

„To uvidíme,“ prohlásil Briant.

A počal sekerou prosekávat širokou mezeru v křovisku překrývajícím ústí otvoru. Když naslouchal, neslyšel žádný podezřelý zvuk.

Service se už chystal vniknout do uvolněného otvoru, ale Briant mu řekl:

„Počkej napřed, co udělá Fan!“

Pes stále vyrážel temný štěkot, který chlapce nijak neuklidňoval.

Ale kdyby se v této dutině skrývalo nějaké zvíře, bylo by už dávno vyběhlo!

Chlapci musili vědět, na čem jsou. Protože však vzduch uvnitř jeskyně mohl být zkažený, vhodil Briant do otvoru hrst zapálené suché trávy. Tráva po dopadu na zem

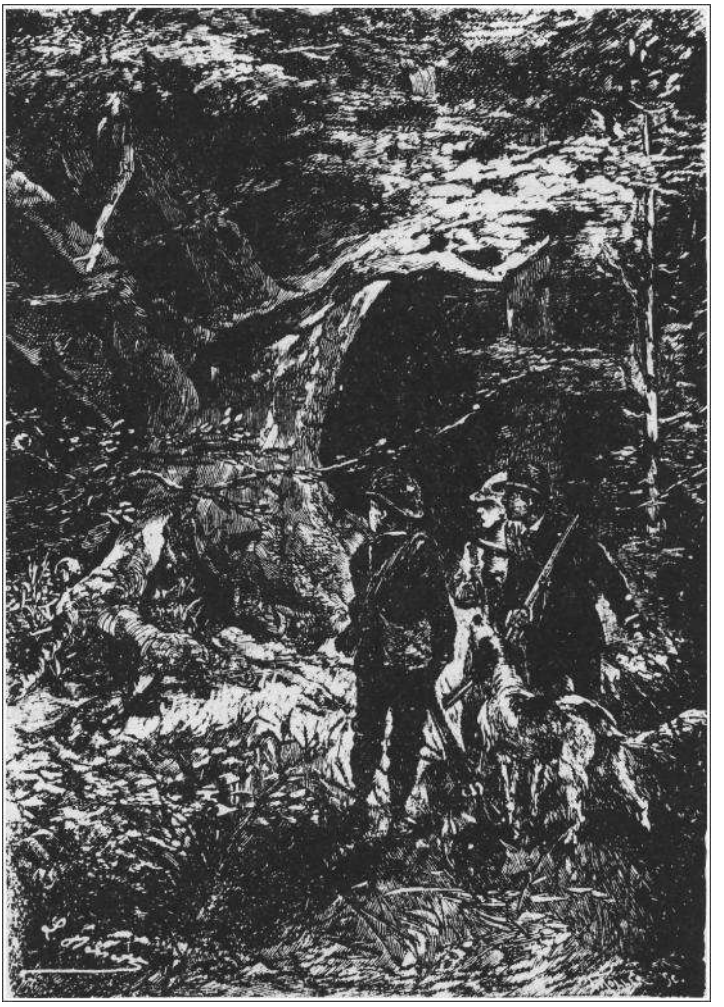

Spatřili zbytky lidské kostry

rychle shořela, což byl nepopiratelný důkaz, že uvnitř je dýchatelný vzduch.

„Vlezeme tam?“ zeptal se Wilcox.

„Ano,“ odpověděl Doniphan.

Uřízl z borovice rostoucí na břehu řeky smolnou větev a zapálil ji. Pak vklouzl do křoví a jeho kamarádi za ním.

Otvor byl při svém ústí půldruhého metru vysoký a šedesát centimetrů široký. Potom se však rychle rozšiřoval v jeskyni vysokou tři a půl metru a dvakrát tak širokou, pokrytou suchým, nesmírně jemným pískem.

Když tam Wilcox vnikl, narazil na dřevěnou stoličku u stolu, na němž leželo trochu domácího nářadí, pískovcový džbán, široké lastury sloužící zřejmě jako talíře, zrezivělý nůž se zlomenou střenkou, dva tři rybářské háčky a plechový šálek, prázdný stejně jako džbán. U protější stěny stála jakási bedna z hrubě otesaných prken a v ní cáry oděvů.

Tato jeskyně byla zcela určitě kdysi obývána. Ale kdy a kým? Neleží tu někde v koutě lidská bytost, která zde žila?

V pozadí stálo ubohé lůžko pokryté rozedranou vlněnou přikrývkou. U hlavy postele stále lavička a na ní druhý šálek a dřevěný svícen, v jehož misce byl jen kousek zuhelnatělého knotu.

Při pomyšlení, že pod pokrývkou je mrtvola, vyděšení chlapci napřed rychle ucouvli.

Briant však přemohl svůj odpor a přikrývku nadzvedl.

Lůžko bylo prázdné.

Nesmírně vzrušení chlapci vyšli pak k Fanovi, který zůstal venku a neustále žalostně štěkal.

Všichni se pustili po říčním břehu, ale po dvaceti krocích se prudce zastavili. Záchvěv hrůzy jako by je přibil k zemi.

Mezi kořeny buku spatřili zbytky lidské kostry!

Sem tedy přišel zemřít nešťastník, který žil v oné jeskyni možná několik let! A ani ubohé přístřeší, z něhož si udělal domov, nestalo se jeho hrobem!

IX

PROHLÍDKA JESKYNĚ – NÁBYTEK A NÁČINÍ – BOLA A LASO – HODINKY – SKORO NEČITELNÝ SEŠIT – TROSEČNÍKOVA MAPA – KDE JSOU – NÁVRAT DO TÁBORA – PRAVÝ BŘEH ŘEKY – BAHNISKO – GORDONOVY SIGNÁLY

Briant, Doniphan, Wilcox a Service zachovávali hluboké mlčení. Kdo to přišel zemřít na tohle místo? Byl to trosečník, který se ani do poslední hodiny nedočkal pomoci? Přišel do této země jako mladý člověk? Zemřel jako starý muž? Jak si tu mohl zajišťovat životní potřeby? A jestliže se sem dostal po ztroskotání lodi, nepřežili katastrofu i jiní lidé? Nebo tu zůstal po smrti svých společníků sám? A pocházely předměty nalezené v jeskyni z jeho lodi, nebo si je vyrobil vlastníma rukama?

Kolik to bylo otázek, na něž chlapci nedostanou možná nikdy odpověď!

A mezi nimi ta nejzávažnější: Když ten člověk ztroskotal na pevnině, proč neodešel do nějakého města ve vnitrozemí nebo do nějakého přístavu na pobřeží? Stavěly se snad jeho návratu do vlasti takové překážky, že je nemohl zdolat? Nebo by byl musel jít tak daleko, že to pokládal za neproveditelné? Jisté bylo, že ten nešťastník padl zesláblý nemocí nebo věkem a neměl už sílu vrátit se do jeskyně. A tak zemřel u paty toho stromu! A neměl-li možnost vyhledat záchranu v severní nebo ve východní části zdejšího kraje, nebudou na tom stejně i trosečníci z *Chrta*?

Buď jak buď, teď si musili chlapci prohlédnout jeskyni s největší pozorností. Kdo ví, zda tam někde není doklad podávající nějaké údaje o tomto člověku, o jeho původu, o tom, jak dlouho tady žil… Ostatně i z jiného důvodu potřebovali zjistit, zda by se tu nemohli usadit, až opustí jachtu.

„Pojďme!“ řekl Briant.

Sledováni Fanem, vklouzli do otvoru osvětleného druhou smolnou větví.

První předmět, který spatřili na prkénku při levé stěně, byl svazek hrubých svíček vyrobených z tuku a z koudelových vláken. Service jednu z nich zapálil a vsadil ji do dřevěného svícnu. Prohlídka začala.

Především si musili chlapci prohlédnout uspořádání jeskyně; o tom, že je obyvatelná, nemohli už pochybovat. Byla to široká dutina jistě už z dávných geologických dob. Nikde nenesla žádné známky vlhkosti, ač byla větrána jen oním otvorem vyúsťujícím na břeh. Stěny byly suché bez nejmenší stopy po pronikajících růžencích vodních kapek, z nichž v některých porfyrových a čedičových jeskyních krystalizují krápníky. Svou polohou byla jeskyně chráněna před větry od moře. Po pravdě řečeno nevnikalo tam ani světlo. Tento nedostatek by se však snadno odstranil a vnitřní větrání by se zajistilo vyhloubením jednoho nebo dvou otvorů v přední stěně.

Svými rozměry – šestkrát devět metrů – by jeskyně určitě mohla sloužit jako ložnice i jídelna a zároveň jako hlavní sklad a kuchyně. Šlo by ostatně jen o pobyt v pěti nebo šesti zimních měsících. Pak by se chlapci stejně vydali k severovýchodu, aby

se dostali do nějakého bolivijského nebo argentinského města. A kdyby bylo nezbytně nutné usadit se tady trvale, pokusili by se zařídit si to tu pohodlněji tím, že by vyhloubili v dost měkkém vápenci další dutinu.

Když to chlapci zjistili, prohlédl si Briant pečlivě všechny předměty v jeskyni. Bylo jich vskutku málo! Ten nešťastník se sem musel dostal skoro bez ničeho. Co také mohl po ztroskotání zachránit? Několik beztvarých trosek, zlomená ráhna a zbytky pažení, z nichž si vyrobil bídné lůžko, stůl, bednu, lavičku a několik stoliček – jediný nábytek ubohého příbytku. Štěstí mu nepřálo tak jako trosečníkům z *Chrta;* neměl po ruce tolik materiálu jako oni. Trochu náčiní, jako motyka, sekera, dva tři kusy kuchyňského nádobí, malý soudek, zřejmě od pálenky, kladivo, dvoje nůžky – to bylo vše, co chlapci našli nejdříve. Všechno to náčiní zachránil trosečník zřejmě v člunu, z něhož už zbyly jen trosky u výtoku řeky z jezera.

Tak si to představoval Briant a tak to také kamarádům vysvětlit. Po prvním záchvatu hrůzy z pohledu na kostru a při pomyšlení, že je jim možná souzeno zemřít ve stejné opuštěnosti, uvědomili si chlapci, že jim neschází nic z toho, co scházelo tomu nešťastníkovi. Nabyli tím znovu sebedůvěry.

Ale co to bylo za člověka? Odkud pocházel? Kdy tady ztroskotal? Od doby, kdy zemřel, uplynulo jistě už mnoho let. Dokazoval to stav kostry, kterou našli u paty stromu. I ostří motyky a lodní kruh, rozežrané rzí, a hustota křoví před vchodem do jeskyně dokazovaly, že trosečník zemřel už velmi dávno.

Nenajdou snad chlapci nějaký nový důkaz, který změní tuto domněnku v jistotu?

Pokračovali proto v prohlídce a objevili další předměty. Druhý nůž, železný klín a lanový roubík, tedy námořnické potřeby. Ale žádný námořnický přístroj – ani dalekohled, ani kompas – ani žádnou pušku k lovu zvěře a k obraně proti zvířatům nebo proti domorodcům! Ale protože musel trosečník žít, určitě se spokojil jen s kladením pastí. Ostatně i to se brzy vysvětlilo, když Wilcox vykřikl:

„Co je tohle?“

„Tohle?“ řekl Service.

„Nějaká hra s koulemi,“ odpověděl Wilcox.

„Hra s koulemi?“ divil se Briant.

Ihned však poznal, k čemu asi byly dva kulaté kameny, které Wilcox právě zdvihl. Byl to lovecký nástroj nazývaný bola. Jsou to dvě koule, každá na jednom konci provazu, jichž používají jihoameričtí Indiáni. Vrhne-li bolu obratná ruka, zaplete se provaz zvířeti do nohou, zabrání mu v útěku a lovec se ho pak snadno zmocní.

Tento nástroj si vyrobil nepochybně obyvatel jeskyně stejně jako laso, dlouhé kožené lano, s nímž se zachází podobně jako s bolou, ale na kratší vzdálenost.

To bylo vše, co chlapci v jeskyni našli. Briant a jeho kamarádi byli jistě mnohem bohatší. Byli ovšem jen děti, kdežto trosečník byl muž.

Byl to prostý námořník, nebo důstojník, který zde mohl využít své inteligence rozvinuté předběžným vzděláním? To by se dalo těžko zjistit bez nějakého nálezu, který by chlapcům dovolil vnést do záhady více jistoty.

Když Briant zdvihl v hlavách lůžka cár pokrývky, objevil tam Wilcox hodinky pověšené na hřebík ve stěně.

Nebyly to běžné námořnické hodinky, nýbrž strojek velmi jemné výroby. Měly dvojitý stříbrný plášť, u něhož visel klíček na řetízku ze stejného kovu.

„Kolik ukazují? Podívejme se, kolik ukazují!“ zvolal Service.

„Hodina nám nic neřekne,“ odpověděl Briant. „Ty hodinky se mohly zastavit už dávno před smrtí toho nešťastníka.“

Briant otevřel se značnou námahou hodinkové pouzdro, na okraji víček už zoxidované, a viděl, že ručičky ukazují tři hodiny, sedmadvacet minut.

„Ale v těch hodinkách je jméno!“ upozornil Doniphan. „To by nám mohlo určit…“

„Máš pravdu,“ řekl Briant.

Podíval se dovnitř pouzdra a tam se mu podařilo přečíst na víčku vyrytá slova: *Delpeuch, Saint-Malo.*

Jméno výrobce a jeho adresa.

„Byl to Francouz, můj krajan!“ zvolal vzrušeně Briant.

Nebylo už pochyb, že v této jeskyni žil Francouz, a to až do chvíle, kdy smrt ukončila jeho trápení!

K tomuto důkazu se připojil brzy další, neméně průkazný. Když Doniphan lůžko odstavil, zdvihl se země jakýsi sešit, jehož zežloutlé stránky byly pokryty tužkou psaným písmem.

Naneštěstí většina řádek byla téměř nečitelná. Chlapci mohli rozluštit jen několik slov a mezi nimi i jméno *François Baudoin.*

Dvě slova, určitě ta, jejichž počáteční písmena vyryl trosečník do stromu! Prostý sešit byl jeho deníkem od chvíle, kdy na tomto místě ztroskotal. A ve zbytcích vět, které čas zcela nevymazal, podařilo se Briantovi přečíst ještě dvě slova *Duguay-Trouin.* Bylo to jistě jméno lodi, která se ztratila v dalekých vodách Pacifiku.

Hned na začátku byl i letopočet. Tentýž rok byl vyryt také pod iniciálami. Zřejmě rok ztroskotání! François Baudoin se tedy dostal na zdejší pobřeží už před třiapadesáti roky! A po celou tu dobu se mu nedostalo pomoci!

Jestliže se však François Baudoin nemohl dostat na nějaké jiné místo této pevniny, pak se mu jistě postavily do cesty nepřekonatelné překážky.

Chlapci si teď více než kdy jindy uvědomili vážnost svého postavení. Jak by mohli dokázat to, co nedokázal tento člověk, námořník zvyklý těžké práci a zocelený tvrdým strádáním?

Poslední nález je ostatně přesvědčil, že každá snaha opustit tuto zemi by byla marná.

Když Doniphan v sešitu listoval, spatřil mezi stránkami složený papír. Byla to mapa nakreslená inkoustem vyrobeným asi z vody a ze sazí.

„Mapa!“ zvolal.

„Kterou asi kreslil sám François Baudoin,“ odpověděl Briant.

„Pak ale ten člověk nebyl obyčejným námořníkem,“ řekl Wilcox, „ale důstojníkem na lodi Duguay-Trouin, když byl s to nakreslit mapu…“

„Že by to byla mapa…,“ zvolal Doniphan.

Ano, byla to mapa tohoto kraje! Chlapci na první pohled poznali záliv *Chrta,* pásmo útesů, pobřeží s jejich táborem, jezero, na jehož západní břeh Briant s kamarády

právě došel, tři ostrůvky na širém moři, skalní stěnu při břehu řeky i lesy pokrývající střední část kraje.

Za protějším jezerním břehem byly dva další lesy táhnoucí se až k čáře nového pobřeží. A toto pobřeží v celé jeho šíři omývalo moře!

Tím padly plány, podle nichž se chtěli chlapci vydat na východ a hledat tam záchranu! Tím zvítězil Briant nad Doniphanem. Předpokládanou pevninu obklopovalo ze všech stran moře! Byli tedy ostrově, a proto také se François Baudoin nemohl odtud dostat!

Na mapě bylo jasně vidět, že všeobecný tvar ostrova je nakreslen velmi přesně. Všechny rozměry byly jistě zjišťovány jen odhadem podle doby potřebné k projití jednotlivých úseků, a ne triangulačním měřením. Ale podle toho, co Briant a Doniphan už poznali v kraji mezi zálivem *Chrta* a jezerem, nemohly být omyly nijak závažné.

Bylo zřejmé, že trosečník prošel celým ostrovem, protože si zakreslil všechny geografické podrobnosti. I chatrč a přehrada na potoce byly jistě jeho dílem.

Na nákresu Françoise Baudoina byl zobrazen celý ostrov se všemi svými částmi.

Ostrov měl oválný tvar obrovského motýla s rozpjatými křídly. Ve střední části mezi zálivem *Chrta* a protějším zálivem na východě byl zúžen a v jižní části měl další, otevřenější záliv. V rámci rozsáhlých lesů leželo jezero dlouhé třicet a široké devět kilometrů. Tyto rozměry stačily, aby Briant, Doniphan, Service a Wilcox po příchodu na západní břeh neviděli ani severní, ani jižní, ani východní pobřeží. Tím si také chlapci vysvětlili, proč při prvním pohledu pokládali jezero za moře. Z jezera vytékalo několik řek, mezi nimi i ta, která tekla kolem jeskyně a vlévala se do zálivu *Chrta*.

Jedinou důležitější vyvýšeninou se zdála stěna táhnoucí se šikmo od mysu až na pravý břeh řeky. Severní část ostrova byla podle mapy pustá a písčitá, kdežto za řekou se rozkládaly až k ostrému jižnímu mysu rozsáhlé bažiny. Na severovýchodě a na jihovýchodě se střídaly dlouhé řady písečných přesypů, takže tam pobřeží vypadalo docela jinak než u zálivu *Chrta*.

Podle měřítka nakresleného dole na mapě měl ostrov ve své největší délce od severu k jihu asi devadesát kilometrů. S přihlédnutím ke všem nepravidelnostem jeho tvaru měl v obvodu asi dvě stě osmdesát kilometrů.

Ke které skupině polynéských ostrovů však patří? Nebo je to osamělý ostrov uprostřed Pacifiku? O tom chlapci nemohli dělat vážné závěry.

Buď jak buď, pro trosečníky z *Chrta* z toho plynula nutnost usadit se tady trvale, a ne pouze dočasně. A protože jim jeskyně nabízela výborné útočiště, bylo třeba přenést sem všechny věci, dříve než první zimní bouře dokončí zkázu škuneru.

Teď se však musili chlapci bez meškání vrátit. Gordon je už jistě velmi neklidný a určitě se bojí, že se jeho kamarádům přihodilo nějaké neštěstí. Vždyť od odchodu Brianta a jeho přátel uplynuly už tři dny.

Na Briantovu radu se chlapci rozhodli odejít ještě téhož dne v jedenáct hodin dopoledne. Bylo zbytečné šplhat na skalní stěnu od východu na západ. Až k zálivu to bylo nejvýš třináct kilometrů, které mohli chlapci zdolat za několik hodin.

Před odchodem však chtěli splnit ještě svou poslední povinnost vůči francouzskému trosečníku. Vykopali tedy motykou hrob pod stromem, do něhož

François Baudoin vyryl iniciály svého jména, a označili to místo dřevěným křížem. Po skončení obřadu se všichni čtyři vrátili k jeskyni a zahradili vchod, aby tam nemohla vniknout divoká zvířata. Když pak snědli zbytky zásob, vydali se na cestu po pravém břehu řeky a podle úpatí skalní stěny. Za hodinu došli na místo, kde se stěna otáčela šikmo k severozápadu.

Pokud šli podle říčního toku, postupovali dost rychle, protože břeh byl jen řídce porostlý stromky, křovinami a trávou.

Cestou podle řeky Briant neustále bedlivě pozoroval její tok. Předpokládal totiž, že jim řeka poslouží jako spojení mezi jezerem a zálivem. Zdálo se mu, že aspoň v horním toku by mohli člun nebo prám buď táhnout na lanech, nebo odstrkovat bidlem. To by jim usnadnilo dopravu materiálu, zvlášť kdyby využili přílivu, jehož účinek se projevoval až u jezera. Důležité bylo, aby řeka neměla nikde peřeje a byla hloubkou i šířkou všude splavná. Tak tomu také bylo. V délce pěti kilometrů od výtoku z jezera skýtala řeka zřejmě výborné podmínky pro plavbu.

Ke čtvrté hodině odpolední musili však chlapci břeh opustit. Procházel totiž širokým korytem a mělkým močálem, přes nějž se bez nebezpečí odvážit nemohli. Bylo rozumnější pustit se napříč lesem.

S kompasem v ruce zamířil tedy Briant k severozápadu, aby se dostal nejkratší cestou k zálivu *Chrta*. Ale velmi se zdrželi, protože vysoká tráva tam pokrývala půdu těžko prostupnou spletí. A pod hustou klenbou bříz a buků se setmělo téměř zároveň se západem slunce.

Tak urazili chlapci tři a půl kilometru únavné cesty. Když obešli močál táhnoucí se daleko k severu, mohli se zas vrátit k řece, která se podle mapy vlévala do zálivu *Chrta*. Ale to by byla zacházka příliš dlouhá, a Briant s Doniphanem nechtěli ztrácet čas tím, že by se vraceli původním směrem. Pokračovali proto v cestě lesem a k sedmé hodině večerní bezpečně zjistili, že zabloudili.

Budou zas nuceni strávit noc pod stromy? Nebylo by to žádné neštěstí, ale chlapci už neměli co jíst a cítili pořádný hlad.

„Pojďme dál," řekl Briant. „Cestou na západ musíme přece dojít k táboru."

„Jestli nám ovšem mapa nedává špatné informace," odpověděl Doniphan. „Třeba tohle ani není ta řeka, která se vlévá do zálivu."

„A proč by měla být ta mapa nepřesná, Doniphane?"

„A proč by měla být přesná, Briante?"

Doniphan zřejmě ještě nestrávil své zklamání a umínil si nedůvěřovat příliš trosečníkově mapě. Mýlil se však, protože podle kraje už prozkoumaného mohli soudit, že François Baudoin kreslil mapu opravdu přesně.

Briant se o tom nechtěl zbytečně hádat a vykročil rázně vpřed.

V osm hodin byla už taková tma, že se chlapci nedovedli orientovat. A les neměl nikde konce.

Náhle se mezi stromy objevilo jasné světlo a šířilo se celým prostorem.

„Co je to?" zvolal Service.

„Snad padající hvězda," mínil Wilcox.

„Ba ne, je to raketa!" odpověděl Briant. „Raketa vystřelená z *Chrta!*"

„Pak je to Gordonovo znamení!“ zvolal Doniphan a odpověděl výstřelem z pušky.

Ve chvíli, kdy do tmy vzlétla druhá raketa, chlapci zjistili směr podle jedné z hvězd, zamířili k ní a za tři čtvrtě hodiny došel Briant s kamarády do tábora.

Gordon se opravdu bál, že zabloudili, a rozhodl se proto vystřelit několik raket, aby jim označil polohu škuneru.

Byl to výborný nápad, protože jinak by se Briant, Doniphan, Service a Wilcox nebyli mohli zotavit ze své únavy na lůžkách ve škuneru.

X

ZPRÁVA O VÝPRAVĚ – ROZHODNUTÍ O ODCHODU Z *CHRTA* – VYLOŽENÍ LODNÍHO NÁKLADU A ROZEBRÁNÍ JACHTY – BOUŘE DOKONČUJE ZKÁZU – STANOVÝ TÁBOR – STAVBA PRÁMU – NAKLÁDÁNÍ A NALODĚNÍ – DVĚ NOCI NA ŘECE – PŘÍJEZD K FRANCOUZOVĚ JESKYNI

Jistě si dovedete představit, jak chlapci Brianta a jeho kamarády přivítali. Gordon, Cross, Baxter, Garnett a Webb je objímali a ti malí jim skákali na krk. To bylo radostných výkřiků a stisků ruky! I Fan se podílel na srdečném přivítání a připojil se svým štěkotem k vítěznému křiku chlapců. Jak se to rozloučení zdálo dlouhé!

Zabloudili snad? Nepadli do rukou domorodců? Nepřepadly je nějaké šelmy? To byly otázky, které si kladli ti, kdo zůstali v táboře *Chrta*.

Ale Briant, Doniphan, Wilcox a Service se vrátili a teď chtěli ostatní vyslechnout příhody z jejich výpravy. Protože však byli všichni čtyři celodenním pochodem velmi unaveni, odložili rozhovor o výpravě na druhý den.

„Jsme na ostrově!“

Víc Briant neřekl. Ale stačilo to, aby chlapcům vyvstala před očima budoucnost se všemi možnými nebezpečími. Přesto Gordon přijal tu zprávu, aniž projevil přílišné zklamání. Jako by říkal: Dobrá, to jsem čekal a nijak mě to nevzrušuje!

Druhý den ráno, 5. dubna, se na přídi jachty shromáždili všichni velcí chlapci: Gordon, Briant, Doniphan, Baxter, Cross, Wilcox, Service, Webb, Garnett a Moko, který dovedl vždy dobře poradit. Ostatní ještě spali. Briant a Doniphan se rozhovořili před kamarády o všem, co zažili. Vyprávěli o kamenné přehradě na potoce a o zbytcích chatrče v hustém křoví, podle nichž usoudili, že tento kraj je nebo byl obydlen. Vysvětlili, že obrovská vodní plocha, kterou pokládali za moře, je vlastně jezero, líčili, jak je další stopy zavedly až k jeskyni na místo, kde z jezera vytéká řeka, jak objevili kostru Francouze Françoise Baudoina a jak jim mapa nakreslená trosečníkem prozradila, že *Chrt* ztroskotal u ostrova.

Ve své důkladné zprávě nezapomněli Briant a Doniphan na nejmenší podrobnosti. Všichni si pak prohlédli mapu a uvědomili si, že nyní mohou čekat záchranu jen z moře.

Přestože se jim teď budoucnost jevila v nejtemnějších barvách, přestože se mladí trosečníci mohli spoléhat jen na šťastnou náhodu, nutno říci, že nejméně obav projevil Gordon. Mladého Američana nečekala na Novém Zélandu žádná rodina. A tak jeho praktický, metodický a organizátorský duch neviděl v úkolu založit tu jakousi malou kolonii nic strašného. Viděl v tom jen příležitost k uplatnění svých přirozených sklonů a neváhal také povzbudit náladu svých kamarádů slibem, že za jejich pomoci se postará všem o docela snesitelný život.

Chlapci především usoudili, že není možné, aby ostrov tak velkých rozměrů nebyl

zakreslen na mapě Tichého oceánu poblíž jihoamerických břehů. Ani po důkladném studiu však nezjistili, že by Stielerův atlas uváděl nějaký důležitější ostrov mimo souostroví, jež tvoří ostrovy při Ohňové zemi a ostrovy Magalhãesovy, jako je ostrov Desolación, ostrov královny Adelaidy, Clarencův atd. A kdyby byl jejich ostrov součástí tohoto archipelu, odděleného od pevniny jen úzkými průlivy, byl by to François Baudoin jistě na své mapě naznačil. To však neudělal. Byl to tedy osamělý ostrov a chlapci z toho musili vyvozovat, že leží severněji nebo jižněji od těchto vod. Ale bez dostačujících údajů a bez nezbytných přístrojů nemohli jeho polohu v Pacifiku určit.

Proto jim nezbývalo než usadit se tu trvale, než jim zima přestěhování znemožní. „Nejlepší bude, když se usadíme v jeskyni, kterou jsme našli na břehu jezera." řekl Briant. „Zajistí nám výborné přístřeší."

„A je dost velká, abychom se tam vešli všichni?" ptal se Baxter.

„To není," odpověděl Doniphan. „Ale já věřím, že ji budeme moci rozšířit, když si ve skále vyhloubíme druhou. Nástroje na to máme."

„Spokojme se napřed s takovou, jaká je," řekl Gordon, „i když tam budeme stísněni."

„A především se snažme co nejdřív se tam přestěhovat," dodal Briant.

To bylo opravdu nutné. Jak už Gordon upozornil, škuner den ze dne chátral. Po posledních deštích přišly neobyčejně teplé dny a trup i paluba se úplně rozestoupily. Roztrhanou plachtovinou vnikaly dovnitř voda i vítr. Nadto se pobřeží vespodu podmílalo, pobřežním pískem prosakovala voda, loď se nakláněla stále víc a zároveň se do změklého podkladu znatelně propadala. Kdyby se strhla nad tímto pobřežím prudká bouře, jaké jsou tu v období rovnodennosti docela běžné – a toto období dosud trvalo –, rozpadl by se *Chrt* v několika hodinách. Proto musili chlapci loď nejen opustit, ale také ji systematicky celou rozebrat, aby z ní zachránili vše, co jim může být někdy užitečné pro zařízení Francouzovy jeskyně: trámy, prkna, železo a měď.

„Ale kde budeme bydlet, než se tam budeme moci přestěhovat?" ptal se Doniphan.

„Pod stanem," odpověděl Gordon. „Pod stanem, který si postavíme na břehu řeky mezi stromy."

„To bude nejrozumnější," řekl Briant. „A neztrácejme čas!"

Rozebrat jachtu, vyložit všechen materiál a zásoby, postavit prám pro přepravu celého lodního nákladu, to vše si vyžádá aspoň měsíc práce. Než chlapci opustí záliv *Chrta,* bude už počátek května, což odpovídá začátku listopadu na severní polokouli. A to už je začátek zimy.

Gordon si vybral za nové tábořiště břeh řeky zcela správně, protože přepravu celého přestěhování provedou po vodě. Žádná jiná cesta nebyla pohodlnější a kratší. Převážet vše, co z jachty po rozebrání zbude, lesem nebo po břehu řeky by byla práce téměř nemožná. Když však chlapci naopak využijí během několika přílivů přílivové vlny, jež se projevuje až u jezera, dostanou se s prámem bez velké námahy až k cíli.

Do stanu uložili nástroje, zbraně a střelivo

Víme už, že Briant nenašel na horním toku žádnou překážku, ani vodopád, ani peřeje, ani balvanitý zátaras. Průzkum dolního toku od bažin až k ústí provedla druhá výprava, tentokrát na jole. Briant a Moko se na ní mohli přesvědčit, že dolní tok je stejně splavný jako horní. Tak měli chlapci docela vhodné spojení Francouzovy jeskyně se zálivem *Chrta*.

Dalších dnů využili ke zřízení tábora na břehu řeky. Nízké větve dvou buků, spojené bidlem s větvemi buku třetího, posloužily jim k zachycení velké zásobní plachty, jejíž strany spadaly až na zem. Tento jednoduchý stan vypnuli pomocí provazů a uložili do něho všechna lůžka, nejpotřebnější nástroje, zbraně, střelivo a balíky potravin. Ze zbytků jachty si postaví prám. Zatím však musili počkat, dokud celou jachtu nerozeberou.

Na počasí si stěžovat nemohli. Bylo stále sucho. Občas se zdvihl sice vítr, ale vanul z vnitrozemí, a tak pracovali v příznivých podmínkách.

K 15. dubnu zbyly na palubě jachty už jen nejtěžší předměty, které mohli chlapci přenést až po rozebrání lodi. Byly to hlavně olověné plotny lodní zátěže, vodní nádrže zapuštěné do podpalubí, vratidlo a kuchyňská kamna, tedy těžké předměty, které bez pomocného zařízení nezdvihnou. Co se týče lodní výstroje, které bylo na škuneru značné množství, tu chlapci postupně přenesli vedle stanu. Byly to například přední stěžeň, ráhna, výztužná a železná lana, řetězy, kotvy, provazy a příze.

I když to byla práce naléhavá, nezapomínali chlapci přirozeně na opatřování denních potřeb. Doniphan, Webb a Wilcox věnovali vždy několik hodin lovu skalních holubů a jiného ptactva v močálech. Malí chlapci se zabývali sběrem mlžů na útesech obnažených odlivem. Byla to radost, vidět Jenkinse, Iversona, Dolea a Costara brouzdat se jako hejno kachňat kalužemi! Trochu se vždycky umáčeli a přísný Gordon je za to huboval, kdežto Briant je vždy omlouval. Jakub pracoval se svými malými kamarády, ale nikdy se s nimi nesmál.

Tak pokračovala práce podle plánu a metodicky, přičemž se projevovaly zásahy Gordona, jemuž nikdy nechyběl praktický smysl. I Doniphan mu přiznával to, co by byl nikdy nepřiznal Briantovi nebo někomu jinému. Celkem vládla v tom malém světě dokonalá shoda.

Chlapci si však musili pospíšit. V druhé půli dubna už nebylo tak pěkně. Teploměr několikrát klesl časně ráno až na nulu. Blížila se zima a s ní přijdou i její průvodci, krupobití, sníh a vichřice, v jižních vodách Pacifiku zvlášť obávané.

Velcí i malí se musili z opatrnosti obléci už do teplého prádla, do kalhot ze silné látky a do vlněných kabátů připravených předem pro krutou zimu. Stačilo jen nahlédnout do Gordonova zápisníku, aby hned každý věděl, kde najít které šatstvo, rozdělené podle druhu a podle velikosti.

O ty nejmenší se staral Briant. Dbal na to, aby neměli nikdy mokré nohy a aby nechodili na prudký vítr, když byli uříceni. Při nejslabší rýmě musili zůstat doma, nebo dokonce ležet vedle ohřívadla, v němž se dnem i nocí topilo. Tak Dole a Costar si několikrát poleželi pod stanem a Moko jim dával pít odvar z léčivých bylin, kterých bylo v lodní lékárně dost.

Jakmile chlapci z jachty všechno vyložili, pustili se do trupu, který už stejně na

všech stranách praskal.

Pláty měděného obložení pečlivě odtrhali. Měly jim posloužit při zařizování Francouzovy jeskyně. Teď nastoupily do práce i kladiva, kleště a sochory, kterých chlapci použili při odtrhávání pažení spojeného hřebíky a svorníky se žebry. Byla to perná práce pro nezkušené ruce a pro dosud slabé paže. Proto také rozebírání pokračovalo pomalu až do 25. dubna, kdy přišla pracovníkům na pomoc bouřka.

Ač už vlastně nastalo chladné období, strhla se v noci prudká bouře, předem ohlášená poklesem bouřkového tlakoměru. Širým prostorem šlehaly blesky a hřmění rachotilo od půlnoci k východu slunce k velkému zděšení malých chlapců. Naštěstí nepršelo. Chlapci však musili dvakrát nebo třikrát zajišťovat stan proti vichřici.

Stan pod ochranou stromů vydržel, ale nevydržela jachta, vystavená přímo nárazům vichru od širého moře a zaplavovaná obrovskými vlnami vzdutých vod.

Jachtu to úplně rozbilo. Vyrvané pažení, zpřelámaná žebra, kýl zlomený několika prudkými údery kováním, to vše bylo brzy v troskách. Chlapci však toho nemusili litovat, protože zpětné vlny odnesly jen část trosek. Většina jich uvázla na temenech útesů. A kování chlapci snadno v písku najdou.

To byla práce, které zasvětili další dny. Prkna a trámy, vodní nádrže z podpalubí a všechny ostatní předměty, které nemohli odnést, ležely teď porůznu na pobřeží. Stačilo je jen sebrat a odnést na pravý břeh řeky několik kroků od stanu.

Byla to opravdu těžká práce, ale chlapci ji časem přes velkou únavu zvládli. Bylo zajímavé pozorovat je zapřažené do těžkého kusu dřeva, když jej za povzbuzujícího křiku táhli za sebou. Pomáhali si troskami, používajíce jich jako sochorů nebo kulatin, po nichž valili nejtěžší kusy. Nejobtížnější bylo dopravit na místo určení kormidlo, kuchyňská kamna a neobyčejně těžké plechové vodní nádrže. Jak teď chlapcům chyběl zkušený člověk, který by je byl řídil! Kdyby tu byli Briantův a Garnettův otec, inženýr a kapitán, ušetřili by chlapce mnohých chyb, kterých se dopustili a ještě dopustí. Nicméně Baxter, chlapec nesmírně nadaný v oboru mechaniky, prokázal velmi mnoho obratnosti a píle. Jeho zásluhou a podle Mokových rad postavili chlapci na kůlech zaražených do písku dva kladkostroje, které znásobily sílu celé skupiny a pomohly práci dokončit.

Zkrátka 28. dubna večer bylo vše, co z *Chrta* zbylo, uloženo na místě nalodění. To nejhorší měli teď chlapci za sebou, protože o dopravu všeho materiálu k Francouzově jeskyni se už postará řeka.

„Zítra se pustíme do stavby prámu," řekl Gordon.

„Ano," odpověděl Briant. „A abychom se nemuseli namáhat se spouštěním prámu na vodu, navrhuji postavit ho přímo na řece."

„To bude obtížné," řekl Doniphan.

„Na tom nezáleží; pokusíme se o to," odpověděl Gordon. „I když se nám bude stavět hůř, nebudeme se už muset starat, jak prám spustit na vodu."

Tento pracovní postup byl skutečně výhodnější, a tak si chlapci hned ráno připravili základ prámu. Měl být dost velký, aby unesl těžký a objemný náklad.

Trámy vytrhané ze škuneru, na dva kusy zlomený kýl, přední stěžeň a pahýl hlavního stěžně zlomeného metr nad palubou, hlavní trám trupu, čelen, ráhno přední a

hlavní plachty a vidlicové ráhno brigantýny, to vše chlapci složili u řeky na místo, kam moře zasahovalo jen v době vrcholícího přílivu. Na ten okamžik pak počkali, a když příliv dřevo zdvihl, spustili je chlapci na řeku. Tam nejdelší kusy srovnali vedle sebe a kratší uvázali pevně napříč.

Tak dostali pevný podklad skoro devět metrů dlouhý a čtyři a půl metru široký. Pracovali bez přestávky celý den a do večera byli se stavbou hotovi. Briant prám z opatrnosti přivázal ke stromům na břehu, aby jej stoupající příliv nestrhl proti toku řeky směrem k Francouzově jeskyni nebo po toku do moře.

Všichni, nesmírně unaveni celodenní prací, povečeřeli s neobyčejnou chutí a až do rána tvrdě spali.

Nazítří, 30. dubna, se dali za svítání zase do práce.

Teď musili na rám prámu přidělat plošinu. K tomu jim posloužila palubní prkna a pažení z trupu *Chrta*. Prudkými údery kladiv do nich narazili hřebíky a provazy svázali všechny části prámu k sobě, takže vytvořily pevný celek.

Tato práce trvala celé tři dny; všichni už spěchali, protože nechtěli ztratit ani hodinu. Povrch vody totiž mezi útesy i na řece už několikrát zamrzl.

Přístřeší pod stanem už nestačilo, ačkoli tam měli ohřívač. I když se Gordon a jeho kamarádi k sobě přitiskli, i když se zabalili těsně do přikrývek, nemohli se ubránit zimě. Musili proto práce urychlit, aby už začali s konečným zařizováním Francouzovy jeskyně. Doufali, že tam budou moci odolávat zimě, která bývá v těchto šířkách velmi krutá.

Je samozřejmé, že plošinu na prámu sestavili chlapci co nejpevněji, aby se cestou nerozpadla a všechen materiál se neutopil na dně řeky. Aby podobné katastrofě zabránili, raději odjezd o čtyřiadvacet hodin odložili.

„Je v našem zájmu," upozornil Briant, „abychom tu nezůstali přes šestý květen."

„Proč?" ptal se Gordon.

„Protože bude novoluní a příliv bude několik dní stoupat. A čím bude větší, tím víc nám pomůže v plavbě proti toku řeky. Počítej s tím, Gordone. Budeme-li nuceni vléci prám na lanech nebo odstrkovat ho bidly, nepodaří se nám nikdy proud přemoci."

„Máš pravdu," odpověděl Gordon. „Nejpozději do tří dnů musíme vyplout."

Všichni se rozhodli neodpočívat, dokud práci nedokončí.

Dne 3. května se pustili do nakládání. Musili vše pečlivě srovnávat, aby byl prám zatížen rovnoměrně. Každý přispěl k této práci podle svých sil. Jenkins, Iverson, Dole a Costar byli pověřeni přenášením drobných předmětů, náčiní, nástrojů a přístrojů, na plošinu, kde Briant s Baxterem vše metodicky ukládali podle Gordonových pokynů. Starším chlapcům připadla tvrdá práce – nakládat těžké předměty: kamna, nádrže na vodu, kormidlo, kování, měděné pláty atd. Naložili také balíky potravin, soudky s vínem, s pivem a s pálenkou a nezapomněli i ani na sůl, kterou sebrali mezi skalisky v zálivu. Aby si nakládání ulehčili, postavil Baxter na břeh dvě bidla a vyztužil je čtyřmi lany. Na konci této kozy upevnil kladkostroj spojený s malým lodním rumpálem. Tak mohli předměty zdvihat se země a bez poškození je přenášet na plošinu prámu.

Zkrátka všichni pracovali tak opatrně a pilně, že odpoledne 5. května byly všechny věci na místě. Stačilo jen odvázat lana od prámu. To chtěli udělat nazítří ráno k osmé

hodině, jakmile se v ústí řeky počne projevovat příliv.

Chlapci si možná mysleli, že po skončení prací se budou moci až do večera těšit zaslouženému odpočinku. Nestalo se tak, protože Gordonův návrh jim dal novou práci.

„Chlapci," řekl jim Gordon, „protože odjíždíme od zálivu, nebudeme už moci

Tak dostali pevný podklad

pozorovat moře, a kdyby k tomuto pobřeží připlula nějaká loď, nebudeme jí moci dát znamení. Myslím, že by tedy bylo dobré, kdybychom na skalním srázu postavili stožár a vytáhli na něj naposled naši vlajku. Doufám, že to postačí k přilákání pozornosti lodí na širém moři."

Chlapci návrh přijali a odvlekli stožárový trám, kterého při stavbě prámu nepoužili,

k úpatí skály u řeky, kde se dalo na stěnu vylézt. Nicméně je stálo ještě mnoho námahy, než šťastně vystoupili křivolakou strží nahoru na hřeben skály.

Nakonec se jim to podařilo a trám zapustili pevně do země. Baxter pak vztyčil na lanu anglickou vlajku, kterou Doniphan pozdravil výstřelem z pušky.

Gordon řekl Briantovi:

„Nu, Doniphan právě zabral ostrov jménem Anglie!“

„Moc bych se divil, kdyby jí už nepatřil!“ odpověděl Briant.

Gordon se přitom ušklíbl, protože ze způsobu, jakým mluvil o „svém“ ostrově, vyplývalo, že jej pokládá za americké území.

Nazítří při východu slunce byli už všichni vzhůru. Složili rychle stan a přenesli ložní potřeby na prám, kde přes ně natáhli plachty, aby byly všechny věci chráněny po dobu plavby až k cíli. Zdálo se ostatně, že počasí se chlapci bát nemusí. Jen změní-li se vítr, může být ostrov zahalen mlhou ze širého moře.

V sedm hodin byly všechny přípravy skončeny. Chlapci upravili plošinu tak, aby se na ní mohli zařídit na dva až tři dny. Moko si vybral na cestu takové potraviny, aby k jejich úpravě nepotřeboval oheň.

V půl deváté zaujali všichni svá místa na prámu. Velcí chlapci se postavili na příď s háky a s bidly, což byly jediné pomůcky k řízení, protože kormidlo by jim v proudu nebylo nic platné.

Nedlouho před devátou hodinou se projevil příliv. Rámem prámu projel temný praskot, jak se trámy v lanech pohnuly. Ale už po prvním nárazu se chlapci nemusili bát, že se prám rozpadne.

„Pozor!“ zvolal Briant.

„Pozor!“ opakoval Baxter.

Oba dva se postavili k lanům, která poutala příď i záď a jejichž volné konce měli teď v rukou.

„Jsme připraveni!“ zvolal Doniphan stojící s Wilcoxem na zadní straně plošiny.

Když Briant viděl, že prám se přílivovým proudem začíná pohybovat, zvolal:

„Povolte!“

Rozkaz byl okamžitě vykonán a uvolněný prám vyplul zvolna mezi břehy s jolou ve vleku.

Když chlapci viděli těžký prám v pohybu, zmocnila se všech radost. Kdyby si byli postavili loď s vysokou palubou, nebyli by projevili větší spokojenost. Odpusťme jim však tuto nevinnou pýchu.

Víme už, že pravý břeh lemovaný stromy byl znatelně vyšší než břeh levý, což byl jen úzký pruh podle močálů. Briant, Baxter, Doniphan, Wilcox a Moko vynaložili všechno své úsilí, aby dostali prám od nízkého břehu, kde mohl snadno uvíznout. Značná hloubka jim umožnila dostat se bez potíží na druhou stranu.

Teď udržovali prám pokud možno při pravém břehu, kde byl přílivový proud přímější a kde se mohli lépe zachycovat háky.

Za dvě hodiny po vyplutí měli za sebou asi dva kilometry. Nikde nenarazili, a tak se zdálo, že za těchto podmínek se dostane prám bez poškození až k Francouzově jeskyni.

Podle dřívějšího Briantova odhadu by měl být vodní tok od výtoku z jezera až k ústí do zálivu dlouhý jedenáct kilometrů. Protože však za přílivu nemohli ujet víc než tři a půl kilometru, budou k plavbě až na místo určení potřebovat několik přílivových vln.

K jedenácté hodině počal odliv skutečně odvádět vodu po proudu. Chlapci prám rychle přivázali, aby ho proud nestrhl do moře.

Mohli sice znovu vyplout na sklonku dne, až se projeví noční příliv, ale to by znamenalo pustit se do tmy.

„Myslím, že by to bylo velmi neopatrné," mínil Gordon, „protože prám by byl vystaven nárazům, při nichž by se mohl rozbít. Navrhuji proto čekat do zítřka a využít až denního přílivu."

Byl to návrh tak rozumný, že si získal všeobecný souhlas. I když znamenal čtyřiadvacetihodinové zpoždění, bylo to lepší než ohrožovat bezpečnost vzácného nákladu, svěřeného říčnímu proudu.

Teď musí chlapci strávit na tomto místě půl dne a celou noc. Doniphan se svými společníky a s Fanem si hned pospíšili vystoupit na pravý břeh a vydali se na lov.

Gordon jim doporučil, aby nechodili příliš daleko, a oni musili jeho rady poslechnout. Když však přinesli dva páry tučných dropů a růženec tinam, byla jejich ješitnost ukojena. Na Mokovu radu schovali tuto zvěřinu na první jídlo připravené v jídelně Francouzovy jeskyně, ať už to bude snídaně, oběd nebo večeře.

Za této výpravy nepřišel Doniphan na žádnou stopu prozrazující starší nebo novější přítomnost člověka v této části lesa. Co se zvířat týče, zahlédl jen nějaké velké ptáky prchající do křovin, ale poznat je nemohl. Nastal večer. Potom po celou noc Baxter, Webb a Cross společně bděli, připraveni v případě potřeby lana prámu buď utáhnout, nebo povolit, kdyby se proud obrátil.

K žádnému poplachu však nedošlo. Druhý den ve tři čtvrti na deset se plavidlo vydalo s přílivem na cestu za stejných podmínek jako včera.

Noc byla velmi chladná a den také. Byl už čas, aby se dostali k cíli. Co by se stalo, kdyby řeka náhle zamrzla nebo kdyby z jezera vypluly ledové kry k zálivu *Chrta?* To byl podnět k mnohému zneklidnění, kterého se chlapci zbaví teprve po příjezdu k Francouzově jeskyni.

A přece nemohli plout rychleji než přílivová vlna a nemohli také postupovat za odlivu proti proudu. Tak neurazili víc než necelé dva kilometry za půldruhé hodiny. To byl aspoň cestovní průměr toho dne. K jedné hodině po poledni se zastavili u močálu, který musil Briant při návratu k *Chrtu* obcházet. Využili toho k prozkoumání jeho části poblíž řeky. Moko, Doniphan a Wilcox pluli celou hodinu s jolou severním směrem a zastavili se až tam, kde už nebyla voda. Tento močál byl zřejmě prodloužením bažin za levým břehem a zdálo se, že oplývá vodním ptactvem. Doniphan tam zastřelil několik sluk, které přidal ke dropům a k tinamám v palubní spíži.

Noc byla klidná, ale velmi chladná. Vanul sem říčním údolím ostrý vítr. Na vodě se vytvořil tenký led, který se však při sebeslabším nárazu lámal. Přes všechna provedená opatření nebylo nikomu na prámu dobře, i když se všichni krčili pod plachtou. Některé z nejmenších, především Jenkinse a Iversona, přivedla špatná nálada až k nářku nad

tím, že opustili tábor *Chrta*. Briant je musel několikrát povzbuzujícími slovy uklidňovat.

Konečně druhý den odpoledne připlul prám za přílivu trvajícího až do půl čtvrté odpoledne na dohled jezera a přistal u břehu proti vchodu do Francouzovy jeskyně.

XI

PRVNÍ ÚPRAVY VE FRANCOUZOVĚ JESKYNI – VYKLÁDÁNÍ PRÁMU – NÁVŠTĚVA TROSEČNÍKOVA HROBU – GORDON A DONIPHAN – KUCHYŇSKÁ KAMNA – PERNATÁ A SRSTNATÁ ZVĚŘ – NANDU – SERVICEŮV NÁPAD – PŘÍCHOD ZIMY

Přistání uvítali malí chlapci radostným pokřikem. Pro ně byla každá změna obvyklého života novou hrou. Dole skákal po břehu jako malé kůzle. Iverson a Jenkins běželi hned k jezeru, zatímco Costar si vzal stranou Moka a šeptal mu:

„Slíbil jsi nám dobrý oběd, Moko!“

„No, dnes se bez něho obejdeš, Costare!“

„A proč?“

„Protože dnes nebudu mít na přípravu oběda čas.“

„Cože? My nebudeme obědvat?“

„Ne, ale navečeříme se. A dropi nám budou k večeři právě tak chutnat.“

A Moko ukázal ve smíchu své krásné bílé zuby.

Chlapec ho přátelsky šťouchl a běžel za svými kamarády. Briant jim ostatně přikázal, že se nesmějí nikam vzdalovat, aby je měl stále na očích.

„Ty s nimi nepůjdeš?“ zeptal se bratra.

„Ne, raději zůstanu tady,“ odpověděl Jakub.

„Udělal bys lépe, kdyby ses trochu proběhl,“ pokračoval Briant. „Nelíbíš se mi, Jakube. Něco přede mnou skrýváš. Nejsi snad nemocný?“

„Ne Briante, nic mi není.“

Stále táž odpověď, která Briantovi nestačila. Rozhodl se, že si o tom získá jasno i za cenu výstupu mezi ním a tím malým paličákem.

Teď však nesměli ztrácet čas, jestliže chtěli strávit noc ve Francouzově jeskyni.

Především ji musili ukázat těm, kdo ji ještě neznali. Jakmile prám pevně přivázali ke břehu ve zpětných vírech mimo říční proud, vyzval Briant chlapce, aby šli s ním. Plavčík si vzal svítilnu se silnou čočkou, jejíž plamen vydával jasné světlo.

Pak uvolnili vchod. Našli ho tak, jak jej Briant s Doniphanem upravili. Žádný člověk nebo zvíře se tedy nepokusili do Francouzovy jeskyně vniknout.

Když větve odstranili, vešli všichni úzkým vchodem dovnitř. Svítilna osvětlila jeskyni mnohem líp, než to mohly udělat smolné větve nebo hrubá trosečníkova svíčka.

„Budeme tu ale stísněni!“ řekl Baxter, když změřil hloubku jeskyně.

„I co!“ namítl Garnett. „Dáme prostě lůžka nad sebe jako v kajutě.“

„Proč?“ ptal se Wilcox. „Stačí srovnat je do řady na zem.“

„Ale pak tu nebude místo na přecházení,“ upozornil je Webb.

„No, nebudeme tedy přecházet a bude to!“ odpověděl Briant. „Můžeš nám nabídnout něco lepšího, Webbe?“

„To ne, ale…“

„Ale je důležité, že máme dostatečné přístřeší,“ dodal Service. „Snad si Webb nepředstavuje, že tady najde úplný byt se salónem, s jídelnou, ložnicí, halou, kuřárnou a s koupelnou…“

„To ne,“ řekl Cross, „ale mělo by tu být místo, kde by se mohlo vařit.“

„Vařit mohu venku,“ prohlásil Moko.

„Za nečasu by to bylo nepohodlné,“ namítl Briant. „Myslím, že zítra bychom sem měli postavit kamna z *Chrta*.“

„Kamna… v jeskyni, kde budeme jíst a spát!“ řekl Doniphan s hlubokým pohrdáním.

„Tak si čichneš k soli, lorde Doniphane!“ zvolal Service a dal se do smíchu.

„Bude-li se mi chtít, ty kuchtíku!“ odpověděl povýšeně Doniphan a zamračil se.

„Dobrá… dobrá!“ řekl rychle Gordon. „Ať je to příjemné nebo není, musíme o tom rozhodnout hned. Ostatně kamna nebudou sloužit jen k vaření, ale také k vytápění jeskyně. A budeme-li se chtít zařídit pohodlněji, vyhloubíme si další prostor ve skále; budeme na to mít celou zimu, dokážeme-li to. Teď však berme Francouzovu jeskyni, tak jak je, a zařiďme se zde co možná nejlíp!“

Ještě před večeří přenesli chlapci lůžka a srovnali je do řady na písek. Ač je musili dát těsně k sobě, příliš jim to nevadilo; vždyť byli ze škuneru na úzké kajuty zvyklí.

Zařizování jim zabralo celý zbytek dne. Uprostřed jeskyně postavili velký stůl z jachty a Garnett, jemuž malí chlapci přinesli různé palubní nádobí, vzal si na starost prostření.

Také Moko se Serviceovou pomocí vykonal dobrou práci. U paty skalního výčnělku si mezi dvěma velkými kameny upravil ohniště a Webb s Wilcoxem mu přinášeli zpod stromů na břehu suché větve. K šesté hodině už šířilo jídlo – masité suchary – libou vůni. K uvaření stačilo několik minut. Pak si ještě opekli tucet řádně oškubaných tinam, nabodnutých na rožně v plápolajícím ohni nad pánví, do níž by si byl Costar hrozně rád namočil suchar. Zatímco Costar s Iversonem otáčeli svědomitě rožni, sledoval Fan každý jejich pohyb s velmi výrazným zájmem.

Před sedmou hodinou se všichni shromáždili v jediné místnosti Francouzovy jeskyně – v jídelně, která byla zároveň ložnicí. S lavicemi z kajuty mužstva si tam přinesli i stoličky, skládací židle a proutěná sedadla z *Chrta*. Mladí stolovníci se při Mokově i vlastní obsluze najedli dosyta. Horká polévka, kus hovězího masa, pečené tinamy, suchary místo chleba, čerstvá voda s trochou brandy, kus sýra a několik sklenic vína je odškodnilo za skromné jídlo posledních dnů. Malí chlapci přes vážnost situace projevovali veselí v jejich věku zcela přirozené a Briant se nesnažil mírnit jejich radost a potlačovat jejich smích.

Byl to velmi únavný den. Když ukojili hlad, toužili všichni už jen po odpočinku. Gordon však z pocitu pietní povinnosti kamarády vyzval, aby všichni společně navštívili hrob Françoise Baudoina, jehož obydlí teď zabrali.

Jezero už nocí ztemnělo a jeho hladina neodrážela ani poslední zásvity dne. Když chlapci obešli skalní výčnělek, zastavili se před malou vyvýšeninou s dřevěným křížem. Tam všichni zůstali stát se skloněnou hlavou a věnovali vzpomínku

nešťastnému trosečníkovi.

V devět hodin už byli všichni na lůžkách. Jakmile se chlapci zabalili do svých přikrývek, okamžitě usnuli. Jen Wilcox s Doniphanem zůstali na hlídce a udržovali u vchodu oheň, který měl zahánět nebezpečné návštěvníky a zároveň vyhřát vnitřek jeskyně.

Nazítří, 9. května, a v dalších třech dnech byli všichni zaměstnáni vykládáním prámu. Se západním větrem už přicházely mlhy a ty oznamovaly období dešťů, nebo dokonce sněhu. Teplota skutečně nevystupovala nad nulu. Vyšší vrstvy ovzduší musily už být velmi chladné. Proto se chlapci rozhodli odnést do bezpečí Francouzovy jeskyně vše, co by se mohlo zkazit: střelivo, potraviny i nápoje.

V těch několika dnech lovci pro nával práce nevycházeli daleko. Ale protože na jezeře i v močálech bylo dost vodního ptactva, měl je Moko stále v zásobě. Sluky, kachny, lžičáci a čírky dali Doniphanovi příležitost k několika zásahům.

Přestože to byly lovy úspěšné, Gordon nelibě nesl ztráty olova i prachu. Trval na tom, aby se šetřilo střelivem, jehož stav si poznamenal do svého zápisníku. Doporučoval proto Doniphanovi, aby střelivem příliš neplýtval.

„Jde o náš zájem v budoucnosti," řekl.

„Souhlasím," odpověděl Doniphan, „ale stejně musíme šetřit i naše zásoby! Naskytne-li se nám někdy možnost ostrov opustit, budeme litovat, že už žádné nemáme."

„Opustit ostrov?" divil se Gordon. „Dokážeme snad postavit loď, která by byla schopna plavby?"

„A proč ne, Gordone, je-li v sousedství ostrova nějaká pevnina? Rozhodně tady nechci zemřít jako Briantův krajan!"

„Budiž," řekl Gordon. „Ale než budeme pomýšlet na odjezd, smiřme se s myšlenkou, že tu možná budeme muset žít dlouhá léta."

„To je celý Gordon!" zvolal Doniphan. „Jsem přesvědčen, že by byl šťastný, kdyby tu založil kolonii."

„To jistě, nebudeme-li moci dělat nic jiného."

„Gordone, nevěřím, že získáš mnoho přívrženců pro svou oblíbenou myšlenku. Dokonce ani svého přítele Brianta ne!"

„Máme čas pohovořit si o tom," odpověděl Gordon. „A co se Brianta týče, Doniphane, věř mi, že mu křivdíš. Je to dobrý kamarád a prokázal nám už mnohokrát svou obětavost…"

„Samozřejmě, Gordone," odpověděl Doniphan oním pohrdavým tónem, jehož se nedokázal zbavit. „Briant má všechny dobré vlastnosti. Je to hotový hrdina!"

„To ne, Doniphane; má chyby jako my všichni. Ale tvůj vztah k němu může vést až k rozkolu, který by naši situaci ještě ztížil. Brianta mají všichni rádi…"

„Ach, všichni?"

„No, aspoň většina našich kamarádů. Nevím, proč Wilcox, Cross, Webb a ty o něm nechcete ani slyšet. Říkám ti to jen tak mezi řečí, Doniphane, a jsem přesvědčen, že o tom budeš přemýšlet."

„Už jsem o tom přemýšlel, Gordone."

Gordon viděl, že ten pyšný chlapec není schopen řídit se jeho radami, což ho velice rmoutilo, protože v tom viděl značné potíže pro budoucnost.

Jak už bylo řečeno, trvalo celé vykládání prámu tři dny. Zbývalo už jen rozebrat plošinu a rám. Trámů i prken by mohli chlapci použít ve Francouzově jeskyni. Naneštěstí se všechen materiál do jeskyně nevešel. Kdyby ji nemohli rozšířit, museli by si postavit nějakou kůlnu, kde by byly balíky chráněny před nečasem.

Zatím na Gordonovu radu složili všechny věci v ohybu skalního výběžku a přikryli je dehtovanou plachtovinou, která kdysi sloužila k ochraně průvlaků a palubních přístřešků.

Dne 13. května sestavili Baxter, Briant a Moko kuchyňská kamna a odvlekli je po kulatinách do Francouzovy jeskyně. Tam je postavili těsně ke stěně u vchodu, aby měla co nejlepší tah. Komín pro odvádění zplodin spalování nasadili jen s velkou námahou. Ale protože vápencová skála byla dost měkká, podařilo se Baxterovi prorazit v ní otvor, do něhož komín zavedli tak, aby kouř unikal ven. Když plavčík odpoledne ve svých kamnech zatopil, s uspokojením zjistil, že budou sloužit docela dobře. Tak si chlapci zajistili přípravu jídel i za špatného počasí.

Během dalšího týdne mohli Doniphan, Wilcox, Cross a Webb uspokojit své lovecké choutky. Připojil se k nim i Garnett a Service. Jednoho dne si vyšli do březového a bukového lesa asi kilometr od Francouzovy jeskyně. Na několika místech přišli na zřetelné stopy lidské práce. Byly to jámy vykopané v zemi, překryté spletí větví a dost hluboké, aby zvíře, které tam spadne, nemohlo už vylézt. Ale stav jim prozrazoval, že pocházejí z velmi dávné doby. V jedné z nich byly ještě zbytky zvířete, jehož druh však nedovedli chlapci určit.

„Rozhodně to jsou kosti velkého zvířete," řekl Wilcox, když skočil na dno jámy, kde sebral stářím vybělené kosti.

„A byl to čtvernožec, protože tu jsou kosti čtyř nohou," dodal Webb.

„Jestli tu ovšem nežijí zvířata s pěti nohama," řekl Service. „Pak by to mohl být pohádkový skopec nebo cirkusové tele."

„Děláš pořád jen hloupé vtipy, Servici!" řekl Cross.

„Smích přece není zakázaný," namítl Garnett.

„Muselo to být jistě velmi silné zvíře," řekl Doniphan. „Podívejte se, jak velkou má hlavu! A ta čelist ozbrojená špičáky! Ať si Service dělá vtipy na pětinohá telata a na cirkusové skopce, když ho to baví! Ale kdyby tohle zvíře obživlo, myslím, že by nám do smíchu nebylo!"

„To se povedlo!" zvolal Cross.

„Myslíš tedy, že to byla nějaká šelma?" ptal se Webb Doniphana.

„O tom není pochyby."

„Lev? Tygr?" ptal se Cross zřejmě nepřesvědčen.

„Když ne lev nebo tygr, tak určitě jaguár nebo puma," odpověděl Doniphan.

„Ale pak si musíme dávat pozor!" řekl Webb.

„A nepouštět se moc daleko," dodal Cross.

„Slyšíš Fana?" zvolal Service a otočil se k psovi. „Tady je jistě nějaké velké zvíře!"

Fan odpověděl veselým zaštěknutím, v němž však nezněl žádný neklid.

Mladí lovci se tedy chystali k návratu do Francouzovy jeskyně.

„Mám nápad!“ řekl Wilcox. „Co kdybychom ty jámy pokryli novými větvemi? Možná že bychom nějaké zvíře ještě chytili.“

„Jak chceš, Wilcoxi,“ odpověděl Doniphan. „Já ovšem raději střílím volnou zvěř, než abych ji ubíjel na dně jámy!“

To z něho promluvil sportovec. Zato Wilcox se svou vrozenou náklonností k lovu do pastí ukázal víc praktického ducha než Doniphan.

Hned také počal svůj nápad uskutečňovat. Kamarádi mu pomohli nařezat větve na okolních stromech a nejdelší z nich pak položili přes jámy. Listí otvory úplně zakrylo. Byly to jistě pasti velmi primitivní, ale lovci na pampách používají takových nástrah velmi často.

Aby místa s vykopanými jámami poznali, udělal Wilcox až ke kraji lesa do stromů zářezy. Pak se všichni vrátili do Francouzovy jeskyně.

Lovy zde byly velmi úspěšné. Pernaté zvěře tu byl nadbytek. Kromě dropů a tinam vídali chlapci množství mořských vlaštovek, jež se bíle kropenatým peřím podobají perličkám, a dále hejna skalních holubů a antarktických hus s dost dobrým masem, které se ovšem pečením musí zbavit olejnaté příchuti. Co se srstnaté zvěře týče, tu zde zastupovali hlodavci nazývaní „tukutuko“ a schopní nahradit zadělávané králíky, dále mary, podobné ryšavým zajícům s černým křížem na ocase a stejně chutné jako aguti, pásovci s tvrdým krunýřem a velmi jemným masem, pak malí, prasatům podobní pekari a konečně parohatí, jelenům příbuzní přežvýkavci, rychlí také jako jeleni.

Doniphan sice některá z těchto zvířat zastřelil, ale protože bylo velmi nesnadné dostat se k nim blíž, byla spotřeba prachu a olova neúměrná dosaženým výsledkům, přirozeně k velké střelcově nelibosti. To také přimělo Gordona k výtkám, které Doniphanovi kamarádi slyšeli právě tak neradi jako Doniphan sám.

Z jedné takové výpravy přinesli chlapci značnou zásobu dvou vzácných rostlin, které tu Briant objevil už za první výzkumné cesty k jezeru. Byl to divoký celer, který rostl ve velkém množství na vlhkých místech, a dále řeřicha, jejíž mladé výhonky vyrážející ze země jsou bohatou zásobnicí vitamínu C. Tyto rostliny se pak staly ze zdravotních důvodů součástí všech jídel.

Protože mráz dosud nepokryl ani jezero ledem, lovili chlapci na udici pstruhy a štiky; bylo to výborné jídlo, když si dali pozor, aby se příliš četnými kostmi nezadávili. A konečně jednoho dne se vrátil Iverson vítězně s obrovským lososem, s nímž velmi dlouho zápasil, až přitom málem přetrhl vlasec. Podaří-li se chlapcům v době tahu těchto ryb od ústí řek nalovit jich velké množství, zajistí si tím důležitou zásobu na zimu.

V oné době se byli také několikrát podívat na lapací jámy upravené Wilcoxem. Žádné zvíře však do nich nespadlo, ač lovci na dno nalíčili velké kusy masa, aby přilákali nějakou šelmu.

Ale 17. května se udála zvláštní příhoda.

Toho dne si vyšel Briant s několika chlapci do lesa v sousedství skalní stěny. Chtěli zjistit, zda v blízkosti Francouzovy jeskyně není nějaká přirozená dutina, která by posloužila jako skladiště pro zbytek materiálu.

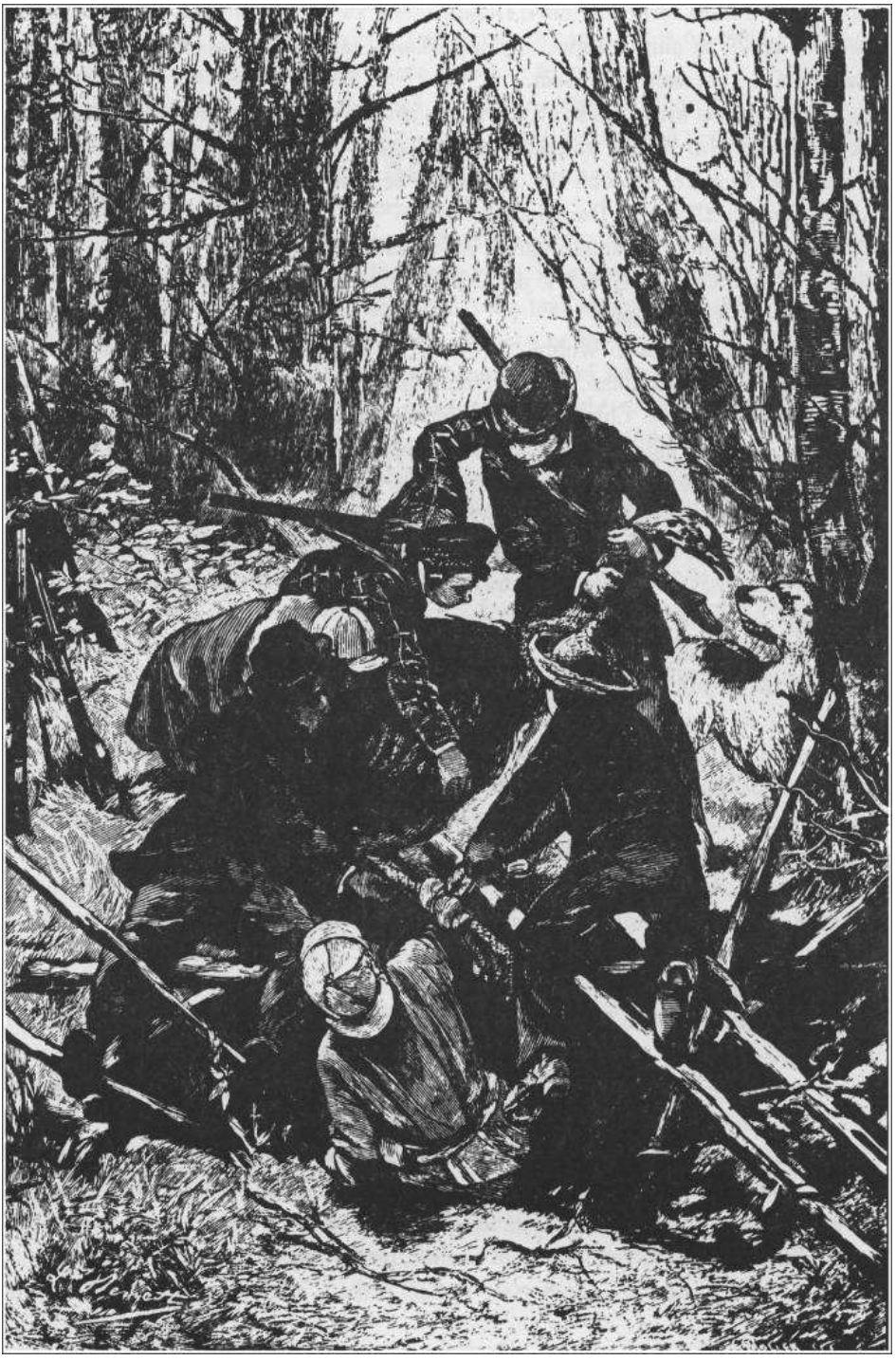

„Konečně ho máme!“ zvolal Webb

Když se přiblížili k jedné z lapacích jam, zaslechli z ní drsný křik.

Briant tam zamířil, sledován ihned Doniphanem, který se nechtěl dát předejít. Ostatní šli několik kroků za nimi s připravenými puškami, zatímco Fan postupoval se zdviženýma ušima a s nataženým ocasem.

Nebyli ani dvacet kroků od jámy, když křik zesílil. V pokryvu z větví spatřili chlapci široký otvor, kterým zřejmě propadlo dovnitř nějaké zvíře.

Co to bylo za zvíře, nemohli říci. Rozhodně se však musí mít na pozoru.

„Běž, Fane, běž!" zvolal Doniphan.

Pes se ihned vrhl se štěkotem vpřed, ale nejevil žádný neklid.

Briant s Doniphanem přiběhli k jámě. Jakmile se nad ni sklonili, zvolali:

„Pojďte sem! Pojďte sem!"

„Není to jaguár?" ptal se Webb.

„Ne," odpověděl Doniphan. „Je to dvounohé zvíře…pštros!"

Byl to opravdu pštros. Chlapci si mohli blahopřát, že vnitrozemskými lesy probíhají takoví ptáci, protože jejich maso je výborné, zejména tučná část hrudi.

Byl to nepochybně pštros. Ovšem jeho středně velké tělo, hlava podobná hlavě husy a peří složené z drobných pírek šedobílé barvy, pokrývajících celé tělo, ho řadily k druhu nandu pampový, který žije velmi hojně na jihoamerických préríích. Ačkoli nandu nemůže být srovnáván se pštrosem africkým, dělá přesto čest zvířeně svého kraje.

„Musíme ho dostat živého!" řekl Wilcox.

„To si myslím," dodal Service.

„To jen tak nepůjde," mínil Cross.

„Pokusme se o to," prohlásil Briant.

Silné zvíře nemohlo nijak uniknout, protože krátká křídla mu nedovolila dostat se nad úroveň okolní půdy a nohama se na svislých stěnách jámy zachytit nedokázalo. Wilcox proto musel seskočit do jámy – i za cenu několika klofanců, kterými ho mohl pták vážně zranit. Povedlo se mu však hodit nanduovi přes hlavu kazajku a tak ho zneškodnit. Pak už bylo snadné svázat mu nohy dvěma nebo třemi navázanými kapesníky. Společným úsilím chlapců dole i nahoře podařilo se nandua z jámy vytáhnout.

„Konečně ho máme!" zvolal Webb.

„Ale co s ním?" ptal se Cross.

„To je jednoduché," odpověděl Service, který byl vždy brzy hotov. „Odvedeme ho do Francouzovy jeskyně, ochočíme ho a budeme na něm jezdit! Beru si to na starost po vzoru svého přítele Jacka ze Švýcarského robinzona!"

Bylo přinejmenším pochybné, že by se dalo nandua využít tímto způsobem, i když Service uvedl onen případ. Ale když si chlapci uvědomili, že k výživě nandua postačí tráva a listí, přistoupili na to. Pro malé to byla nesmírná zábava, když mohli zvíře obdivovat a přiblížit se až k němu – ovšem ne moc, protože nandu byl uvázán na dlouhém provaze. A když se dověděli, že Service vycvičí ptáka k jízdě, musil jim slíbit, že si je posadí za sebe.

„Budete-li ovšem hodná, děťátka," řekl jim Service, na něhož se ti malí dívali už

jako na hrdinu.

„Budeme, budeme!“ volal Costar.

„Cože, Costare?“ divil se Service. „I ty se odvážíš sednout si na tohle zvíře?“

„Za tebe… a když se tě budu dobře držet… to ano.“

„A vzpomínáš si na svůj strach, když jsi seděl na zádech želvy?“

„To bylo něco jiného,“ odpověděl Costar. „Tohle zvíře aspoň nechodí do vody!“

„To ne, ale může ulétnout!“ řekl Dole.

Nad tím se oba chlapci vážně zamyslili.

Je pochopitelné, že od usídlení ve Francouzově jeskyni zorganizoval si Gordon se svými kamarády zcela pravidelný denní program. Jakmile se zabydleli, snažil se Gordon řídit zaměstnání každého tak, aby především malí chlapci nezůstali nikdy bez dozoru. Ti by si byli jistě nepřáli nic jiného, než aby se mohli zúčastnit podle svých sil společných prací. Ale proč přitom nepokračovat v učení jako v Chairmanově škole?

„Máme knihy a můžeme se podle nich učit dál,“ řekl Gordon. „Z toho, co jsme se naučili a ještě naučíme, musí mít prospěch i naši malí kamarádi.“

„Dobrá,“ souhlasil Briant. „A podaří-li se nám tento ostrov opustit, máme-li se zase shledat se svými rodinami, snažme se neztrácet příliš mnoho času!“

Tak se chlapci dohodli, že vypracují program práce. Jakmile bude schválen, budou dbát na to, aby ho také všichni dodržovali.

Až přijde zima, nastanou nevlídné dny, kdy nebudou moci velcí ani malí vycházet. A bylo důležité, aby ten čas neuplynul bez užitku. Zatím všechny obyvatele Francouzovy jeskyně trápily malé rozměry jediné místnosti, v níž byli doslova namačkáni. Musili bez prodlení najít nějaký způsob, jak jeskyni dostatečně rozšířit.

XII

ROZŠÍŘENÍ FRANCOUZOVY JESKYNĚ – PODEZŘELÝ ZVUK – FAN ZMIZEL – FAN SE ZASE OBJEVIL – ÚPRAVA A ZAŘÍZENÍ HALY – NEČAS – NÁZVOSLOVÍ – CHAIRMANŮV OSTROV – NÁČELNÍK KOLONIE

Při posledních vycházkách prozkoumávali mladí lovci několikrát skalní stěnu v naději, že tam najdou dutinu. Kdyby ji objevili, mohla by jim posloužit za hlavní skladiště, v němž by uložili zbytek materiálu, který musili nechat venku. Průzkumem však na nic nepřišli a musili se vrátit k plánu, že rozšíří dosavadní přístřeší vyhloubením několika prostorů spojených s Francouzovou jeskyní.

V žule by to byla práce jistě neproveditelná, ale v tomto vápenci, do něhož lehce vnikaly špičák i motyka, nesetkají se snad s velkými obtížemi. Nezáleželo jim ha tom, jak dlouho bude ta práce trvat. Budou mít aspoň zaměstnání na zimní dny. Do návratu pěkného počasí to může být hotovo, jestliže se skála nezřítí nebo nevnikne-li tam voda. Především toho se báli.

Nebude ostatně nutné trhat skálu střelným prachem. Postačí nářadí, které se osvědčilo při prorážení stěny pro komín od kuchyňských kamen.

Baxterovi se už podařilo s jistou námahou rozšířit vchod do Francouzovy jeskyně tak, že tam mohl vsadit veřeje a dveře z *Chrta*. Vlevo a vpravo od vchodu prorazili také dvě okna, nebo lépe dva otvory, jimiž dovnitř vnikalo volně světlo a vzduch.

Teď už celý týden trvalo špatné počasí. Na ostrov se snášely prudké bouřky. Ale Francouzova jeskyně nebyla díky svému umístění k jihu a k východu napadána přímo. Dešťové a sněhové přívaly se s burácením převalovaly přes hřeben skály. Lovci teď pronásledovali zvěř jen v sousedství jezera, a to hlavně kachny, sluky, čejky, chřástaly, vodní slípky a ptáky známé z Tichomoří pod jménem bílí holubi. Ač jezero ani řeka dosud nezamrzly, postačí při prvních mrazech, které přijdou po bouřích, jediná jasná noc, aby se pokryly ledem. Chlapci teď byli většinou uvězněni, a tak se mohli pustit do práce na rozšíření jeskyně. Dali se do toho 27. května.

Nejdřív napadli špičákem a motykami pravou stěnu.

„Budeme-li kopat šikmo,“ upozornil Briant, „vyjdeme možná proti jezeru a získáme tam druhý vchod do Francouzovy jeskyně. Tak se budeme moci lépe bránit útoku, a nebudeme-li moci při nečasu vycházet jedním vchodem, použijeme prostě druhého.“

To bude uspořádání jistě velmi výhodné pro potřeby společného života a bylo možné to dokázat.

Vnitřek jeskyně oddělovalo od východní strany skály nejvýš dvanáct patnáct metrů. Stačilo tedy vyhloubit chodbu tímto směrem, určeným podle kompasu. Práci budou provádět tak, aby zabránili závalu. Baxter ostatně navrhl nelámat zatím prostor v konečné šířce a výšce, nýbrž jen úzký průchod, který později dostatečně rozšíří. Tak

budou oba prostory Francouzovy jeskyně spojeny chodbou, kterou budou moci na obou koncích uzavřít a v níž vyhloubí ještě do stran jeden nebo dva sklípky. To byl skutečně nejlepší návrh, výhodný i tím, že umožní opatrnější ohledávání skály. Kdyby tam někde začala vnikat náhle voda, mohou ražení zastavit.

Práce pokračovala ve dnech 27. až 30. května celkem dobře. Měkký vápenec se dal téměř krájet nožem. Musili v něm proto stavět výdřevu, což nebylo příliš obtížné. Úlomky skal vynášeli hned ven, aby jim nezatarasovaly cestu. Protože pro nedostatek místa nemohly být zaměstnány všechny paže najednou, pokračovala práce nepřetržitě. Když přestalo pršet a sněžit, zabývali se ostatní rozebíráním prámu, aby mohli dřev z rámu i plošiny použít k novému zabydlení. Prohlíželi také věci složené v ohbí skalního výčnělku, protože dehtová plachtovina je proti nečasu chránila velmi nedostatečně.

Práce pokračovala pomalu a neobešla se bez namáhavého tápání. Chodba už byla proražena v délce půldruhého metru, když odpoledne 30. května došlo k nečekané příhodě.

Briantovi, který byl skloněn vpředu jako horník při ražení štoly, se zdálo, že zaslechl ze skály jakýsi temný zvuk.

Přestal pracovat a pozorně naslouchal. Zvuk dolehl k jeho uším podruhé.

Briant okamžitě z chodby vyběhl ke Gordonovi a Baxterovi, kteří pracovali na začátku otvoru, a řekl jim, co slyšel.

„To byl klam," mínil Gordon. „Zdálo se ti, že něco slyšíš…"

„Postav se na mé místo, Gordone," odpověděl Briant, „přitiskni ucho ke stěně a poslouchej!"

Gordon vklouzl do chodby a za chvilku se vrátil.

„Nemýlil ses," řekl. „Slyšel jsem něco jako vzdálené vrčení."

Baxter si to šel poslechnout také. A vrátil se se slovy:

„Co by to jen mohlo být?"

„Nedovedu si to vysvětlit," odpověděl Gordon. „Musíme to říci Doniphanovi a ostatním."

„Ale malým ne," řekl Briant. „Báli by se."

Všichni chlapci se však právě vrátili k obědu a malí se tak dověděli, co se děje. Vyděsili se.

Doniphan, Wilcox, Webb a Garnett se postupně vystřídali v chodbě. Ale hluk už ustal. Neslyšeli nic a skoro věřili, že se jejich kamarádi mýlili.

Přesto se rozhodli práci nepřerušovat a hned po obědě v ní pokračovali.

Celý večer se žádný zvuk neozval. Až k deváté hodině proniklo jasně skalní stěnou nové vrčení.

Fan, který se vrhl do chodby, vyrazil v té chvíli ven se zježenou srstí a s vyceněnými špičáky za ohrnutými pysky. Jevil nepopiratelné znaky vzrušení a prudce štěkal, jako by tím chtěl odpovídat na vrčení uvnitř skalního masívu.

Malí chlapci, u nichž se až dosud mísila ke strachu i zvědavost, propadli úplnému zděšení. Představivost anglických dětí je totiž neustále živena severskými pohádkami, které je už od kolébky obklopují skřítky, pidimužíky, vílami, divoženkami, rusalkami a všemi možnými duchy. A tak Costar, Dole, Iverson a Jenkins nijak neskrývali, že

umírají strachem. Když se Briant marně pokoušel je uklidnit, přinutil je, aby šli spát. A to se jim ještě zdálo o zjeveních, o přízracích a o nadpřirozených bytostech, které straší v hlubinách skal. Tlačila je zkrátka noční můra.

Gordon a ostatní chlapci pokračovali tiše v hovoru o tomto jevu. Několikrát slyšeli, že se vrčení opakuje, a Fan nepřestával projevovat podivné vzrušení.

Konečně všechny přemohla únava a chlapci kromě Brianta a Moka šli spát. Pak až do rána vládlo ve Francouzově jeskyni hluboké ticho.

Nazítří byli všichni už brzy ráno na nohou. Žádný zvuk se již neozval. Pes přebíhal sem tam a neprojevoval žádný neklid. Ani se nesnažil útočit proti skalní stěně, jak to dělal včera.

„Dejme se zas do práce!" řekl Briant.

„Ano," odpověděl Baxter. „Jestli zas uslyšíme nějaký podezřelý zvuk, budeme moci vždycky přestat."

„A nebylo by možné, že to vrčení byl prostě zvuk nějakého pramene vyvěrajícího uvnitř skály?" připomněl Doniphan.

„Pak bychom to slyšeli stále," namítl Wilcox. „A teď přece neslyšíme nic."

„To je pravda," řekl Gordon. „Já bych spíš myslel, že to dělá vítr, který proniká dovnitř nějakou puklinou na hřebenu skalní stěny."

„Vystupme na horní plošinu," řekl Service. „Možná že tam něco objevíme…"

Návrh byl přijat.

Asi padesát kroků po břehu dolů vedla křivolaká stezka na hřeben skály. Baxter a dva tři další chlapci se okamžitě vyšplhali nahoru a přešli po horní plošině nad Francouzovu jeskyni. Bylo to zbytečné. Na tomto skalním kozím hřbetě, porostlém nízkou a hustou trávou, nenašli žádnou puklinu, kterou by mohl proniknout vzduch nebo voda. A když sestoupili, nevěděli o podivném jevu zase nic. Malí chlapci si ho naivně vysvětlovali jako něco nadpřirozeného. A tak pokračovali v ražení až do večera. Od rána už nezaslechli nic, ačkoli podle Baxterova pozorování dosud matně znějící stěna počínala znít dutě. Je snad ve směru chodby nějaká přirozená dutina, do níž chodba ústí? A nemohlo ono vrčení vycházet právě z této dutiny? Domněnka, že vedle jeskyně je další dutina, nebyla nijak nepřijatelná. Všichni si dokonce přáli, aby tomu tak bylo, protože by jim to ušetřilo práci s rozšiřováním chodby.

Je pochopitelné, že chlapci vložili do díla neobyčejný zápal. Však také tento den patřil mezi dosud nejúnavnější. Nicméně uplynul bez nějaké pozoruhodnější příhody. Jen večer Gordon zjistil, že pes zmizel.

Během jídla Fan obyčejně nechyběl na svém místě vedle Gordonovy stoličky. Toho večera však zůstalo jeho místo ve Francouzově jeskyni poprvé prázdné.

Všichni Fana volali, ale pes jim neodpovídal.

Gordon vyšel ven. A znovu volal. Všude vládlo úplné ticho.

Doniphan a Wilcox vyběhli také, jeden na břeh řeky a druhý na pobřeží jezera. Po psu nikde ani stopy.

Marně prodloužili průzkum na několik set kroků od Francouzovy jeskyně. Fana nenašli.

Bylo zřejmé, že pes nebyl prostě na doslech, protože na Gordonovo volání by byl

jistě odpověděl. Zabloudil snad? To nemohli chlapci připustit. Nezahynul v zubech nějaké šelmy? To se mohlo stát a také to Fanovo zmizení vysvětlilo nejlépe.

Všichni se vrátili velmi zneklidněni. A nejen zneklidněni, ale přímo zoufalí při pomyšlení, že to inteligentní zvíře zmizelo snad navždy.

Někteří chlapci si šli lehnout, jiní si sedli ke stolu a na spánek ani nepomyslili. Zdálo se jim, že jsou teď ještě osamělejší, opuštěnější, dál od vlasti a od svých rodin!

Náhle zaznělo do ticha nové zavrčení. Tentokrát to bylo spíš zavytí doprovázené bolestným nářkem, který trval skoro minutu.

„Odtamtud… odtamtud to zní!“ vykřikl Briant a vrhl se do chodby.

Všichni vstali, jako by čekali nějaké zjevení. Malých chlapců se znovu zmocnila taková hrůza, že se schovali pod přikrývky.

Briant se hned vrátil se slovy:

„Tam musí něco být, nějaká dutina s vchodem při úpatí skály!“

„A nějaká dvě zvířata se tam uchýlila na noc,“ řekl Gordon.

„To je možné,“ odpověděl Doniphan. „Hned zítra si to tam důkladně prohlédneme.“

V tom okamžiku zazněl štěkot, vycházející stejně jako prve vytí z vnitřku skal. „Že by tam byl Fan?“ zvolal Wilcox. „A rval se s nějakým zvířetem?“

Briant se zas vrátil do chodby a naslouchal tam s uchem přitisknutým ke skále na konci chodby. Nic! Ať už tam Fan byl, nebo nebyl, byla tam určitě další dutina spojená s vnějškem patrně nějakou dírou pod spletí křovisk při úpatí skály.

Uplynula noc a ani štěkot, ani vytí se už znovu neozvaly.

Za svítání prohledali chlapci skálu proti řece i proti jezeru, ale se stejným výsledkem jako včera na hřebenu stěny.

Ačkoli Fana hledali a volali na něho v celém okolí Francouzovy jeskyně, pes se neobjevil.

Briant a Baxter se zas dali do práce. Špičák a motyka nezahálely. Za dopoledne prorazili chodbu o dalších šedesát centimetrů. Občas se zastavovali a pozorně naslouchali… Neslyšeli nic.

V poledne práci na hodinu přerušili a po obědě v ní opět pokračovali. Provedli také všechna opatření pro případ, že by poslední rána špičákem skálu prorazila a uvolnila nějakému zvířeti průchod. Malé chlapce odvedli na břeh řeky. Doniphan, Wilcox a Webb byli s puškami a s revolvery v ruce připraveni na vše.

Ke druhé hodině Briant vykřikl. Jeho špičák právě pronikl vápencem a prorazil v něm dost široký otvor.

Briant přiběhl ke kamarádům, kteří nevěděli, co se stalo.

Ale než mohl otevřít ústa, proklouzlo chodbou nějaké zvíře a vřítilo se jediným skokem do jeskyně.

Byl to Fan!

Ano, Fan, který se napřed vrhl k okovu s vodou a počal hltavě pít. Pak začal vrtět ocasem a bez nejmenší známky vzrušení skákal kolem Gordona. Chlapci se tedy neměli čeho bát.

Briant vzal svítilnu a vlezl do chodby. Gordon, Doniphan, Wilcox, Baxter a Moko

šli za ním. Za okamžik prolezli všichni dírou proraženou špičákem a octli se v temné dutině, kam odnikud nevnikalo světlo.

Byla to druhá jeskyně, stejně široká a vysoká jako Francouzova jeskyně, ale mnohem delší. Podlahu o ploše asi čtyřiceti čtverečních metrů pokrýval jemný písek.

Protože tato jeskyně neměla asi žádné spojení s vnějším světem, mohli se chlapci právem obávat, že vzduch v ní bude nedýchatelný. Ale lampa hořela plným světlem, a tak bylo zřejmé, že tam vzduch někudy vniká. Jak jinak také by se tam byl Fan dostal?

Vtom Wilcox vrazil nohou do nějakého nehybného a chladného těla – jak zjistil dotekem ruky.

Briant se k němu přiblížil s lampou.

„To je tělo šakala!" zvolal Baxter.

„Ano. Je to šakal, kterého náš statečný Fan zadávil!" odpověděl Briant.

„Tím je vysvětleno to, co jsme si nedovedli vysvětlit," dodal Gordon.

Ale jestliže si jeden nebo více šakalů mohlo udělat z této jeskyně doupě, jak se tam dostali? To museli rozhodně zjistit.

Briant se ihned vrátil do Francouzovy jeskyně a vyšel ven před skalní stěnu proti jezeru. Tam zavolal. Z jeskyně mu odpověděl pokřik ostatních chlapců. Tak objevili úzký otvor za křovisky přímo u země. Tudy tam šakal proklouzl! Ale když tam za ním vnikl Fan, skála se zřítila a otvor zahradila. Tak to aspoň chlapci vyšetřili.

Vše bylo vysvětleno. Vytí šakala i štěkot psa, který se celých čtyřiadvacet hodin nemohl dostat ven.

Všem chlapcům se tím ulevilo. Nejenže se Fan vrátil ke svým pánům, ale navíc měli ušetřenou práci. Tady byla už „hotová" jeskyně, jak to řekl Dole, prostorná jeskyně, o níž trosečník Baudoin neměl ani tušení. Když chlapci její otvor rozšíří, získají druhý východ proti jezeru. Tím snadno uspokojí všechny své požadavky. Proto teď v nové jeskyni vyrazili radostný pokřik, k němuž se s veselým štěkotem připojil i Fan.

Všichni se pak pustili s nesmírným zápalem do práce, aby otvor přeměnili v pohodlnou chodbu. Druhá jeskyně měla takové rozměry, že si plně zasloužila název hala, který jí chlapci dali. Zatím tam přenesli všechen materiál na tak dlouho, dokud v chodbě nevyhloubí postranní sklípky. Bude jim teď sloužit také jako ložnice a dílna, kdežto první jeskyně bude kuchyní, spíží a jídelnou. Protože s ní Gordon počítal jako s hlavním skladištěm, navrhl říkat jí tak už teď.

Návrh byl přijat.

Nejdříve přenesli postele a srovnali je symetricky v hale, kde bylo místa dost. Pak tam rozestavili nábytek z *Chrta,* jako pohovky, křesla, stoly, skříně atd. A nakonec přišlo to nejdůležitější – kamna z lodních kajut, která umístili tak, aby mohla vytápět celý ten velký prostor. Zároveň rozšířili východ proti jezeru, aby do něho mohli vsadit dveře ze škuneru. To byla práce, kterou s jistými obtížemi provedl Baxter. Protože vedle těchto dveří prorazili dva další otvory, bylo v hale dost světla. Večer pak rozsvěcovali lampu zavěšenou pod klenbou jeskyně.

Tyto úpravy si vyžádaly čtrnáct dní práce. A byl opravdu čas, že je skončili, neboť dosud klidné počasí se počalo měnit. Ač nebyla ještě příliš velká zima, vanul velmi

ostrý vítr a chlapci nemohli vycházet.

Vichřice byly tak silné, že i v závětří skalní stěny zdvihaly se na jezeře vlny jako na moři. Vzduté vody se valily tak prudce, že by byly jistě zničily každou rybářskou bárku nebo pirogu domorodců. Chlapci musili vytáhnout jolu na břeh, aby ji vlny neodnesly. Mnohokrát se i voda z řeky pod tlakem větru proti proudu vylila z břehů a hrozila zaplavit okolí až ke skalnímu výběžku. Naštěstí skladiště, ani hala nebyly vystaveny náporům bouře přímo, protože vítr vanul od západu. Kamna i kuchyňský sporák hořely docela dobře, protože tu byla zásoba suchého dříví.

Bylo už řečeno, že všechny věci zachráněné z *Chrta* uložili chlapci na bezpečném místě. Nikdo se nemusil bát, že zásoby potravin nějak utrpí nepříznivým počasím. Gordon a jeho kamarádi měli za zimního uvěznění dost času upravit si vše co nejpohodlněji. Rozšířili chodbu a vyhloubili v ní hluboké přístěnky. Jeden z nich opatřili dveřmi a složili do něho všechno střelivo tak, aby vyloučili jakékoli nebezpečí výbuchu. Protože lovci se teď nemohli odvažovat do okolí Francouzovy jeskyně, dostával Moko k úpravě jen vodní ptáky. Bohužel se mu vždy nepodařilo odstranit jejich bahnitou příchuť, což vyvolávalo protesty i pošklebky chlapců. Ale jinak bylo vše v pořádku. A musíme ještě uvést, že v koutě skladiště vyhradili chlapci kousek místa i nanduovi. Později mu postaví venku ohradu.

Tehdy si také Gordon usmyslil sestavit pracovní program, který by celý kolektiv schválil a kterým by se pak všichni řídili. Po zajištění materiálních podmínek musili myslit i na život duševní. Vědí snad, jak dlouho tu pobudou? A podaří-li se jim odplout, budou aspoň spokojeni, že tu využili času ve svůj prospěch. S několika knihami z lodní knihovny si mohli velcí chlapci doplnit své vědomosti a postarat se zároveň o vyučování těch mladších. Byla by to záslužná práce, která by užitečně i příjemně vyplnila zimní večery.

Ale než se pustili do sestavení programu, provedli ještě jinou práci.

Večer 10. června se po večeři všichni shromáždili v hale kolem sálajících kamen a rozhovořili se o nutnosti pojmenovat všechny hlavní zeměpisné prvky ostrova.

„Bylo by to užitečné a praktické," řekl Briant.

„Ano, ano," zvolal Iverson. „A vybereme hodně hezká jména!"

„Jak to dělali skuteční i vymyšlení robinzoni," dodal Webb.

„Však nejsme nic jiného, chlapci," řekl Gordon.

„Škola robinzonů!" zvolal Service.

„Když pojmenujeme záliv, řeky, lesy, jezero, skály, bažiny a mysy, snadněji se všude vyznáme," pokračoval Gordon.

Návrh byl samozřejmě přijat. Aby se našla vhodná jména, stačilo jen povolit uzdu fantazii.

„Máme už záliv *Chrta,* kde naše jachta ztroskotala," řekl Doniphan, „a já myslím, abychom mu to jméno nechali, když už jsme si na ně zvykli."

„To jistě!" odpověděl Cross.

„Stejně ponecháme našemu obydlí jméno Francouzova jeskyně," dodal Briant. „Na památku trosečníka, jehož místo jsme zaujali."

Nikdo proti tomu nic neměl, dokonce ani Doniphan ne, ač návrh vyšel od Brianta.

„A jak nazveme řeku vtékající do zálivu *Chrta?“ ptal* se Wilcox.

„Řekou Zélandem,“ navrhl Baxter. „Aspoň nám bude připomínat vlast.“

„Přijato! Přijato!“

Jednohlasně schváleno.

„Protože řeka dostala jméno Zéland,“ řekl Doniphan, „dejme jezeru jméno, které nám bude připomínat naše rodiny. Říkejme mu Rodinné jezero!“

Návrh byl přijat s jásotem.

Chlapci se, jak vidno, dokonale shodli a se stejnými pocity přijali i název pro skalní stěnu – Aucklandská skála. Mys, kterým končila a z něhož Briant spatřil ono domnělé moře, nazvali na Briantův návrh mysem Nepravého moře.

Tak byly postupně přijaty i další návrhy. Les Nástrah byla část lesa, kde chlapci objevili lapací jámy. Bažinatý les se táhl mezi zálivem *Chrta* a skalním srázem. Jižní močál byla krajina na jižním cípu ostrova. Přehradní potok byl potok s onou stezkou z kamenů. Na Bouřlivém pobřeží ztroskotala jejich jachta. Sportovní louka bylo prostranství mezi pravým břehem řeky a jezerem. Bylo určeno ke sportovním cvičením podle denního programu.

Ostatní části ostrova pojmenují chlapci tak, jak je budou poznávat, a podle toho, co se na nich stane.

Uznali však za vhodné pojmenovat ještě hlavní mysy zakreslené na mapě Françoise Baudoina. Výběžek na severním cípu ostrova nazvali Severním mysem a jižnímu výběžku dali jméno Jižní mys. Západní výběžky ostrova do Tichého oceánu byly nazvány – jak se chlapci jednomyslně dohodli – Francouzský mys, Anglický mys a Americký mys na počest tří národností, anglické, francouzské a americké, zastoupených v malé kolonii.

V kolonii! Ano, toto označení mělo dětem připomínat, že jejich usídlení na ostrově nemá prozatímní charakter. Návrh dal přirozeně Gordon, který se zabýval spíš organizováním života v nové zemi než snahou dostat se odtud. Chlapci nebyli podle něho žádní trosečníci z *Chrta,* ale kolonisté ostrova…

A kterého ostrova? Zbývalo pokřtít i ostrov!

„Poslyšte… já vím, jak bychom mu měli říkat!“ zvolal Costar.

„Ty že to víš?“ divil se Doniphan.

„Malý Costar je pašák!“ zvolal Garnett.

„Určitě navrhne jméno ostrov Nemluvňat!“ chechtal se Service.

„Počkejte, nesmějte se!“ zarazil je Briant. „Vyslechněte jeho návrh!“

Chlapec zmateně zmlkl.

„Jen mluv, Costare,“ pokračoval Briant a pokynem ruky ho povzbudil. „Jsem přesvědčen, že máš docela dobrý nápad.“

„No, protože jsme žáci Chairmanovy školy, říkejme mu Chairmanův ostrov!“ řekl Costar.

Na nic lepšího nemohli opravdu přijít. Toto jméno přijali všichni s potleskem a Costar byl na to nesmírně hrdý.

Chairmanův ostrov! To jméno mělo opravdu zeměpisný zvuk a mohlo by se na příštích mapách vyjímat docela dobře.

Když obřad „křtu“ k všeobecné spokojenosti skončil a byl čas jít spát, vyžádal si Briant ještě slovo.

„Chlapci,“ řekl, „když jsme už dali svému ostrovu jméno, neměli bychom si zvolit náčelníka, který by jej spravoval?“

„Náčelníka?“ zeptal se živě Doniphan.

„Ano. Myslím, že by všechno šlo lépe,“ pokračoval Briant, „kdyby jeden z nás měl u všech ostatních autoritu. A není snad dobré pro Chairmanův ostrov to, co je dobré v každé zemi?“

„Ano… náčelníka! Zvolme si náčelníka!“ volali zároveň velcí i malí.

„Zvolme si tedy náčelníka,“ řekl Doniphan, „ale pod podmínkou, že bude zvolen jen na omezenou dobu… třeba na rok.“

„A že může být zvolen znovu,“ dodal Briant.

„Souhlasím… A koho zvolíme?“ ptal se Doniphan poněkud úzkostným hlasem.

Zdálo se, že ten žárlivý chlapec má jedinou obavu, aby totiž volba jeho kamarádů nepadla na Brianta místo na něho. Ale byl ihned vyveden z omylu.

„Koho zvolíme?“ odpověděl Briant. „Přece nejrozumnějšího ze všech… našeho kamaráda Gordona!“

„Ano… ano! Hurá Gordonovi!“

Gordon chtěl zprvu přiřčenou poctu odmítnout. Raději organizoval, než rozkazoval. Ale když si pomyslil, k jakým sporům a vášnivým projevům může v budoucnosti dojít u těchto mladých chlapců, stejně prudkých jako dospělí muži, řekl si, že jeho autorita tu nebude marná.

A tak byl Gordon prohlášen náčelníkem kolonie na Chairmanově ostrově.

XIII

STUDIJNÍ PROGRAM – NEDĚLNÍ VYCHÁZKA – KOULOVÁNÍ – DONIPHAN A BRIANT – VELKÉ MRAZY – OTÁZKA PALIVA – VÝPRAVA DO LESA NÁSTRAH – TULENI A TUČŇÁCI – VEŘEJNÉ POTRESTÁNÍ

V měsíci květnu zavládla nad Chairmanovým ostrovem trvale zima. Jak dlouho potrvá? Nejméně pět měsíců, má-li ostrov větší zeměpisnou šířku než Nový Zéland.

Gordon provedl proto všechna nutná opatření na obranu před hrozící dlouhou zimou.

Mladý Američan si k zápisům o svých meteorologických pozorováních pro všechny případy poznamenal: Zima začala až v květnu, to znamená dva měsíce před červencem na jižní polokouli, což odpovídá lednu na polokouli severní. Z toho lze usuzovat, že skončí dva měsíce po červenci, tj. uprostřed září. Ale i pak musíme ještě počítat s bouřemi, které jsou v době rovnodennosti velmi časté.

Bylo tedy pravděpodobné, že mladí kolonisté budou ve Francouzově jeskyni uvězněni až do prvních říjnových dnů a že do té doby nebudou moci uspořádat žádnou větší výpravu napříč Chairmanovým ostrovem nebo kolem jeho břehů.

Aby zorganizoval život v kolonii za nejlepších podmínek, rozhodl se Gordon vypracovat program denního zaměstnání.

Je samozřejmé, že praktiky faggismu – o němž už byla řeč při líčení života v Chairmanově škole – nebyly na stejnojmenném ostrově přijatelné. Všechno Gordonovo úsilí směřovalo k tomu, aby si chlapci zvykli na myšlenku, že jsou už skoro dospělí, a aby jako dospělí jednali. Proto ve Francouzově jeskyni nebyli žádní faggové, to znamená, ti nejmenší nebyli nuceni sloužit starším. Kromě toho však chlapci respektovali všechny tradice, které jsou hlavním řídícím prvkem anglických škol.

V Gordonově programu měli pochopitelně malí a velcí povinnosti velmi rozdílné. Knihovna ve Francouzově jeskyni obsahovala vedle cestopisů jen omezený počet vědeckých knih. A cestopisy mohly přispět ke studiu chlapců jen do určité míry. Je ovšem pravda, že nejlepší životní školou budou pro chlapce obtíže jejich zdejšího pobytu, boj za opatřování životních potřeb, nezbytnost bystřit si úsudek a představivost řešením nejrůznějších situací. A když starší chlapci měli docela přirozeně vychovávat své mladší kamarády, vyplývala z toho pro ně povinnost také je vyučovat.

Ač nechtěli ty děti přetěžovat prací nad jejich síly, využijí každé příležitosti k tomu, aby cvičili tělo i ducha. Když to počasí dovolí, budou muset chodit v teplých šatech ven, běhat na čerstvém vzduchu a pracovat manuálně na kraji lesa podle svých sil.

Celkem byl program ustaven podle zásad anglosaské výchovy, vyjádřených hesly:

Jakmile se nějaké práce bojíš, vykonej ji!

Využij každé příležitosti k vrcholnému výkonu!

Nelituj žádné námahy, protože žádná není zbytečná!
Praktickým prováděním těchto zásad sílí duch i tělo.

Nakonec byl celou kolonií schválen a přijat tento program:

Dvě hodiny dopoledne a dvě hodiny odpoledne společná práce v hale. Briant, Doniphan, Cross a Baxter z páté třídy a Wilcox a Webb ze čtvrté třídy budou střídavě učit žáky třetí, druhé a první třídy. Budou s nimi probírat matematiku, zeměpis a dějepis, přičemž použijí knih z knihovny a využijí svých vlastních znalostí. Pro ně to bude příležitost k opakování toho, co už znají. Dvakrát týdně, v neděli a ve čtvrtek, bude společná beseda na níž se bude hovořit na vědní, historický nebo současný námět. Velcí se přihlásí buď pro, nebo proti, a budou spolu diskutovat, což přinese všeobecné poučení i zábavu.

Gordon jako náčelník kolonie bude dbát na dodržování programu a výjimky povolí jen v mimořádných případech.

Především byla provedena opatření týkající se měření času. Chlapci měli kalendář z Chrta a musili na něm pravidelně škrtat každý uplynulý den. Měli také palubní hodiny, které bylo nutno pravidelně natahovat, aby ukazovaly přesný čas.

Touto službou byli pověřeni dva velcí chlapci. Wilcox dostal na starost hodiny, Baxter kalendář. Na jejich pečlivost se mohli všichni spolehnout. Povinnost zaznamenávat denně do ostrovního deníku údaje tlakoměru a teploměru připadla Webbovi.

Dále se chlapci dohodli, že povedou denní zápisy o všem, co se událo, a co se ještě během jejich pobytu na Chairmanově ostrově stane. Baxter se nabídl, že si tuto práci vezme na starost, a tak díky jemu byl veden deník Francouzovy jeskyně s úzkostlivou přesností.

Byla tu ještě jedna, nesmírně důležitá práce, která nesnesla odkladu: praní prádla. Mýdla měli naštěstí dost. A bylo přirozené, že malí chlapci se přes Gordonovo napomínání vždy velmi umazali, když si hráli na Sportovní louce nebo lovili na břehu řeky ryby. Mnohokrát za to dostali vyhubováno, a dokonce jim hrozil i trest. Bylo tedy s praním dost práce. Moko se v tom sice dokonale vyznal, ale sám by na to nebyl stačil. Proto mu velcí chlapci přes svou nechuť k takové práci musili pomoci, aby udrželi prádlo v dobrém stavu.

Druhého dne byla neděle a my už víme, jak přísně chápají Angličané a Američané nedělní klid. Život ve městech i na vesnicích jako by se v neděli zastavil. Zvyklosti zakazují toho dne všechna rozptýlení a všechny zábavy. Angličané se nejen musí nudit, ale musí to také dávat najevo. Toto pravidlo zavazuje stejně přísně děti i dospělé. Tradice! Stále ta hrozná tradice!

Na Chairmanově ostrově se však děti dohodly, že z této přísnosti trochu sleví, a tak se té neděle odpoledne vydali mladí kolonisté na vycházku k břehu Rodinného jezera. Protože silně mrzlo, byli všichni rádi, když se po dvouhodinové vycházce a po závodech v běhu, jichž se na Sportovní louce zúčastnili i ti malí, octli zas v teplé hale. Ve skladišti je už čekal horký oběd, jehož jednotlivá jídla velmi pestře sestavil obratný mistr kuchař Francouzovy jeskyně.

Večer skončil koncertem, při němž orchestr zastoupila Garnettova harmonika. A

chlapci zpívali více nebo méně falešně, ale všichni s pravým anglosaským důrazem. Ze všech chlapců jedině Jakub měl pěkný hlas. Ale ten se ve svém podivném duševním stavu zábav svých kamarádů nezúčastňoval. I při této příležitosti přes prosby přátel odmítl zazpívat některou z dětských písní, kterými byl na Chairmanově škole proslulý.

Té neděle v deset hodin večer už všichni spali pod dozorem Fana, na něhož se mohli v případě nebezpečí spolehnout.

Během června mrazy neustále sílily. Webb zjistil, že tlakoměr se drží v průměrné výšce šesti set pětaosmdesáti milimetrů a teploměr ukazuje deset až dvanáct stupňů pod nulou. Když se jižní vítr stočil k západu, teplota trochu stoupla a okolí Francouzovy jeskyně zapadlo sněhem. Mladí kolonisté vybojovali několik bitev sněhovými koulemi, jak je to v Anglii zvykem. Došlo přitom k několika menším zraněním. Jednoho dne však byl vážněji zraněn právě Jakub, ač bitvě přihlížel jen jako divák. Cross totiž hodil kouli tak prudce, že Jakub, jemuž ostatně nebyla koule určena, po tvrdém zásahu bolestně vykřikl.

„Neudělal jsem to schválně," řekl Cross, což říkají obvykle všichni nemotorové.

„Snad," namítl mu Briant přilákaný bratrovým výkřikem na bojiště. „Ale nemáš házet koule tak prudce!"

„Tak proč tam Jakub stál," pokračoval Cross, „když si nechtěl hrát?"

„To je řečí pro ošklivé bebíčko!" posmíval se Doniphan.

„Dobře, vážné to není," odpověděl Briant, když vycítil, že Doniphan jen hledá záminku k zásahu do hádky. „Žádám jen Crosse, aby to víckrát nedělal."

„A proč bys ho žádal?" namítl Doniphan výsměšně. „Vždyť to neudělal schválně!"

„Nevím, proč se do toho vůbec pleteš, Doniphane," pokračoval Briant. „Týká se to přece jen Crosse a mne."

„Mne se to týká také, Briante, když hovoříš tímto tónem," odpověděl Doniphan.

„Dobrá... Můžeš to vyřešit, jak chceš a kdy chceš!" řekl Briant a založil si ruce.

„Hned!" zvolal Doniphan.

V té chvíli přišel Gordon, právě včas, aby zabránil hádce, která mohla skončit rvačkou. Pokáral především Doniphana. Ten se musel podřídit a vrátil se s proklínáním do Francouzovy jeskyně. Byly však obavy, že se oba sokové dostanou do sebe při jiné příležitosti.

Po osmačtyřicet hodin neustále sněžilo. Service a Garnett postavili pro obveselení malých obrovského sněhuláka s velkou hlavou, dlouhým nosem a širokými ústy – prostě úplné strašidlo. A nutno říci, že i když se Costar a Dole odvážili ve dne házet po sněhuláku koulemi, večer se na něj dívali se strachem, protože v šeru se jeho rozměry zdály mnohem větší.

„Ach vy zbabělci!" volali na ně Jenkins a Iverson s předstíranou statečností, ačkoli nebyli o nic srdnatější než jejich kamarádi.

Ke konci června se musili chlapci těchto zábav vzdát. Sněhu napadlo až do výše jednoho metru, takže se v něm nedalo chodit. Odvážit se na několik set kroků od Francouzovy jeskyně znamenalo třeba se už nevrátit.

Tak byli mladí kolonisté čtrnáct dní – až do 9. července – uvězněni. Učení tím nijak neutrpělo, naopak, všichni přísně dodržovali denní program. Ve stanovené dny se

konaly společné besedy. Chlapci v nich našli zálibu a nikdo se nedivil, že Doniphan při své výmluvnosti a při svém značném vzdělání je vždycky první. Ale proč jen na to byl tak pyšný? Jeho pýcha znehodnocovala ostatní jeho skvělé vlastnosti.

Ačkoli chlapci musili trávit chvíle odpočinku v hale, jejich zdraví tím netrpělo. Obě

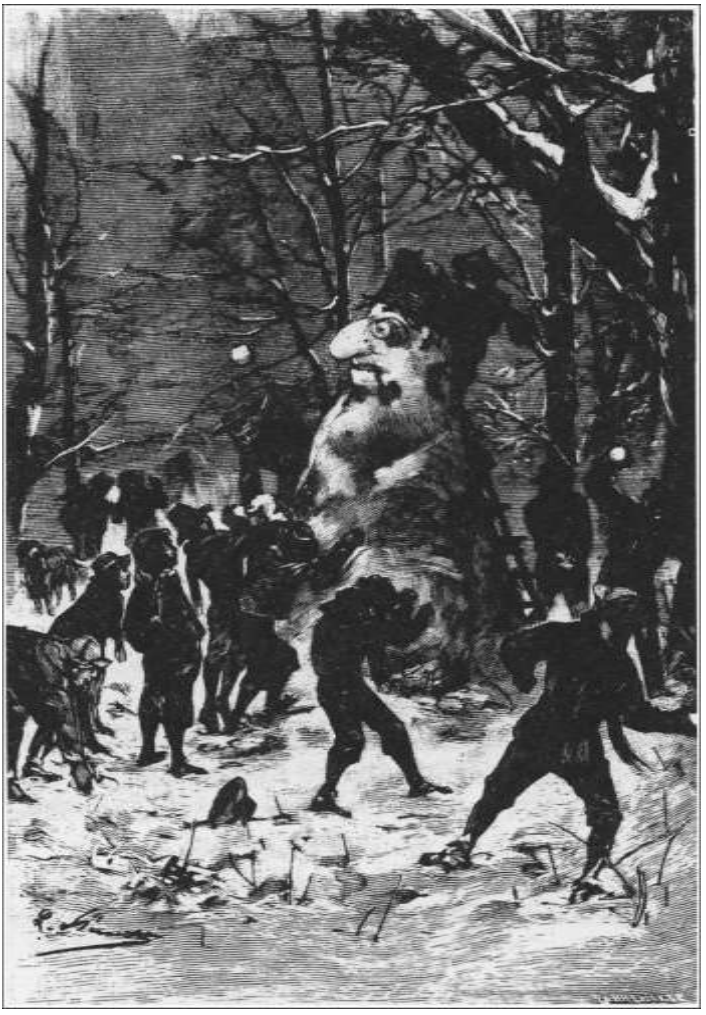

Service a Garnett postavili sněhuláka

místnosti byly totiž společnou chodbou větrány. Přesto pokládali za nejdůležitější otázku hygieny. Jak by mohli zajistit nezbytnou péči dítěti, které by onemocnělo? Naštěstí postihla některé z nich jen rýma nebo je rozbolelo v krku. Ale když zůstali v posteli a pili horké nápoje, nemoc vždy rychle ustoupila.

V té době se chlapci zabývali i řešením jiné otázky. Vodu pro potřeby Francouzovy

jeskyně brali až dosud z řeky při odlivu, kdy neměla slanou příchuť. Ovšem kdyby hladina řeky zamrzla, nemohli by to dělat. Gordon se radil se svým „inženýrem“ Baxterem o potřebných opatřeních. Baxter po delším uvažování navrhl položit potrubí několik centimetrů pod zemí – aby nezamrzlo – a přivádět jím říční vodu až do skladiště. Byla to však nesnadná práce, jakou by byl Baxter nikdy nedokázal bez olověných trubek, které sloužily k přívodu vody do umýváren na *Chrtu*. Ale po mnoha pokusech byl přítok vody do skladiště šťastně zajištěn. Pro osvětlení měli do lamp ještě dostatek oleje, avšak po zimě si budou musit opatřit nový tuk nebo aspoň vyrobit svíčky z tuku, který Moko ukládal do zásoby.

V oné době jim také dělalo jisté starosti opatřování potravy pro malou kolonii, protože teď nemohli lovit ani rybařit. Na Sportovní louce se sice potloukala hladová zvířata, ale byli to většinou šakali, které Doniphan s Crossem svými výstřely jen zaháněli. Jednoho dne se tam objevila smečka o dvaceti kusech, před níž chlapci musili zahradit vchody do haly a do skladiště. Přepad těmito šelmami zdivočelými strádáním mohl být velmi nebezpečný. Fan je však naštěstí zvětřil a šakali se k útoku na vchod Francouzovy jeskyně nedostali. Za těchto nepříjemných okolností musil Moko sahat častěji k zásobám z jachty, ač je jinak co možná šetřil. Gordon k tomu dával svolení hrozně nerad. Pozoroval smutně dlouhé sloupce úbytků ve svém zápisníku, kde sloupec přírůstků zůstával beze změn. Protože však měli značnou zásobu napolo upečených kachen a dropů, uzavřených neprodyšně v plechovkách, mohl Moko použít tohoto masa právě tak jako lososů naložených v octě. Nesmíme zapomínat, že Moko musil ve Francouzově jeskyni živit patnáct úst a uspokojovat hlad osmiletých až čtrnáctiletých chlapců!

Nicméně ani v zimě nebyli bez čerstvého masa. Wilcox, mající zálibu ve všech možných loveckých nástrahách, postavil na břehu řeky pasti. Byly to jen prosté sklopce nadzdvižené kouskem dřeva ve tvaru číslice 4, ale přesto se do nich už několikrát chytila drobná zvěř.

Wilcox s pomocí kamarádů natáhl také na břehu řeky lapací síť. Použil k tomu rybářské sítě z *Chrta* upevněné na dlouhých bidlech. V okách této dlouhé pavoučí sítě uvízlo při přeletu přes řeku velmi mnoho ptáků z Jižního močálu. I když se většina lapených ptáků mohla vyprostit z ok, pro vzdušný lov příliš malých, přesto jich v některých dnech sebrali chlapci tolik, že to stačilo na dvě jídla.

Značnou starost však dělalo chlapcům krmení nandua. Nutno přiznat, že ochočování tohoto divokého zvířete nedělalo žádné pokroky, ačkoli Service, pověřený jeho výcvikem, tvrdil pravý opak.

„To bude skvělé jezdecké zvíře!“ říkával často, ač nikdo nevěděl, jak je dokáže osedlat.

Nandu byl samozřejmě býložravec a Service mu musel vyhrabávat jeho denní dávky trávy a kořínků zpod vrstvy sněhu, někdy půl metru až metr vysoké. Ale co by byl při opatřování potravy pro své oblíbené zvíře neudělal! Jestliže nandu během té nekonečné zimy trochu zhubne, nebude to vinou jeho věrného strážce! A bude tu vždycky naděje, že s příchodem jara nabude nandu zas své normální váhy.

Dne 9. července brzy ráno vyšel Briant před Francouzovu jeskyni a zjistil, že se vítr

stáčí znatelně k jihu.

Mráz tak zesílil, že se Briant musel vrátit rychle do haly, kde na změnu počasí upozornil Gordona.

„Toho jsem se bál," řekl Gordon. „A nedivil bych se, kdybychom tu museli snášet ještě několik měsíců velmi tuhou zimu."

„To dokazuje," dodal Briant, „že *Chrt* byl zavlečen na jich mnohem dál, než jsme předpokládali."

„Snad," řekl Gordon. „Ale v našem atlase není při antarktickém moři zakreslen žádný ostrov!"

„To si nedovedu vysvětlit, Gordone, a opravdu nevím, v kterou stranu bychom se měli vydat, kdyby se nám podařilo Chairmanův ostrov opustit."

„Opustit náš ostrov?" zvolal Gordon. „Ty na to ještě pomýšlíš, Briante?"

„Stále, Gordone. Kdybychom si mohli postavit loď, která by se jakžtakž udržela na moři, neváhal bych pustit se s ní na průzkum."

„Dobrá… dobrá…," řekl Gordon. „Jen žádný spěch! Počkejme aspoň, až si svou malou kolonii dáme do pořádku!"

„Gordone, ty zapomínáš, že máme doma rodiny!" odpověděl Briant.

„To jistě… jistě, Briante. Ale nejsme tu konečně příliš nešťastní. Všechno jde dobře a já se ptám, co nám tu vlastně chybí."

„Mnoho věcí, Gordone," odpověděl Briant, který nepokládal za vhodné prodlužovat hovor na tento námět. „Hleď, nemáme například už téměř žádné palivo."

„Však jsme všechny lesy na ostrově ještě nespálili!"

„To ne, Gordone. Ale je čas doplnit zásoby dříví, protože nám už docházejí."

„Třeba hned dnes," odpověděl Gordon. „Podívejme se, kolik ukazuje teploměr!"

Teploměr ve skladišti ukazoval jen pět stupňů nad nulou, a to byla kamna rozpálená. Když ho pak dali před vnější stěnu, klesl rychle na sedmnáct stupňů pod nulou.

To byl opravdu silný mráz, který jistě ještě zesílí, jestliže bude několik týdnů jasno a sucho. Teplota ve Francouzově jeskyni už teď znatelně poklesla, ač v obojích kamnech v hale i v kuchyňském sporáku to přímo hučelo.

Po snídani k deváté hodině se chlapci rozhodli jít do lesa Nástrah a přinést zásobu dříví.

Když je úplné bezvětří, snese se bez následků i velmi silný mráz. Nejhorší je prudký vítr, který přímo řeže do rukou a do tváří a před nímž se lze jen těžko chránit. Naštěstí byl toho dne jen zcela slabý větřík a nebe tak dokonale čisté, jako by byl i vzduch zmrzl.

Místo měkkého včerejšího sněhu, do něhož se chlapci bořili až po pás, ležel teď na zemi sníh tvrdý jako kámen. Kdyby měli chlapci potřebné pomůcky, mohli by po něm jít jako po povrchu zamrzlého Rodinného jezera nebo řeky Zélandu. S několika páry sněžnic, jakých používají domorodci v polárních krajích, nebo se saněmi taženými psy nebo soby mohli by za několik hodin přejít jezero v celé jeho délce od severu k jihu.

Ale o tak dlouhou výpravu zatím nešlo. Teď musili nezbytně dojít jen do sousedního lesa a nadělat tam zásoby paliva.

Ovšem dopravit větší množství dříví do Francouzovy jeskyně bude práce velmi těžká, protože chlapci mohli dříví nosit jen v náručí nebo na zádech. Moko však přišel na dobrý nápad a chlapci ho hned provedli. Později si ovšem postaví z lodních prken vhodnější dopravní prostředek. Teď si vzali ze skladiště velký a pevný stůl, dlouhý tři a půl metru a metr dvacet široký, převrátili ho nohama vzhůru a táhli jej po zledovatělém povrchu sněhu. Čtyři velcí chlapci se pak zapřáhli do provazů a primitivní vozidlo vyjelo v osm hodin k lesu Nástrah.

Malí chlapci s červenými nosy a s ošlehanými tvářemi skákali kolem jako psíci a Fan jim šel příkladem napřed. Někdy si i vyskočili na stůl s mnohými hádkami a s pošťuchováním, jen pro radost z jízdy bez ohledu na možné překulení, které by ovšem nemělo žádné vážné následky. Jejich křik se nesl chladným a suchým vzduchem neobyčejně jasně. Byla to opravdu radost, vidět tu malou kolonii v takové náladě a při takovém zdraví!

Mezi Aucklandskou skálou a Rodinným jezerem bylo všude, kam oko dohlédlo, bílo. Stromy s ojíněnými větvemi, pokrytými jiskřivými krystalky, se tyčily v dálce jako kouzelná dekorace. Nad povrchem jezera létala hejna ptáků až k opačné straně skalní stěny. Doniphan a Cross si samozřejmě nezapomněli vzít pušky. Bylo to velmi prozíravé, protože zahlédli podezřelé otisky, zřejmě stopy jiných zvířat než šakalů, jaguárů a pum.

„Možná že to jsou divoké kočky, kterým se říká ‚paperos‘,“ řekl Gordon, „a které jsou stejně nebezpečné.“

„Ach, když to jsou jen kočky!“ odpověděl Costar a pokrčil rameny.

„Však tygři jsou také kočky!“ namítl mu Jenkins.

„Je to pravda, Servici, že tyhle kočky jsou zlé?“ ptal se Costar.

„Velmi zlé,“ potvrdil mu Service. „Překousnou děti jako myš!“

Tato odpověď Costara velmi zneklidnila.

Kilometr cesty od Francouzovy jeskyně k lesu Nástrah ušli malí dřevorubci brzy a dali se hned do práce. Pustili se sekerami jen do stromů určité výšky. Pak jim osekali větve, ale ne, aby měli klestí, které za chvíli shoří, nýbrž aby získali polena, kterými se dá vydatně topit v kamnech i ve sporáku. Na stůl potom složili těžký náklad. Stolové saně klouzaly docela lehce a chlapci táhli s takovým úsilím, že do dvanácti hodin vykonali dvě cesty.

Po poledni v práci pokračovali a skončili až ve čtyři hodiny, když se už stmívalo. Byli hodně unaveni, ale protože nemuseli práci nijak přehánět, odložil ji Gordon na zítřek. A když Gordon něco nařídil, nezbylo než poslechnout.

Po návratu do Francouzovy jeskyně musili ostatně polena ještě rozřezat, rozštípat a dříví uložit ve skladišti. To jim trvalo až do chvíle, kdy chodili spát.

Tak vozili dříví nepřetržitě šest dní a zajistili si tím palivo na několik týdnů. Všechnu zásobu dříví nemohli ovšem uložit ve skladišti. Nic jim však nebránilo, aby zbytek nesložili venku u paty skalního výběžku.

Dne 15. července byl podle kalendáře svátek svatého Swithina a tento světec má v Anglii stejnou pověst jako u nás svatý Medard.

„Bude-li dnes pršet,“ řekl Briant, „bude nám pršet ještě čtyřicet dní!“

„To nám je teď opravdu jedno," prohlásil Service, „protože je zima. Být to tak v létě…"

Obyvatelé jižní polokoule se opravdu nemusí bát vlivu svatého Swithina nebo svatého Medarda, což jsou u našich protinožců světci zimního období.

Baxter vytáhl na stožár novou vlajku

A tak deště nepřišly, vítr se stočil k jihovýchodu a uhodily takové mrazy, že Gordon nikomu nedovolil vystrčit ani nos.

V první půli srpna klesl teploměr až na sedmadvacet stupňů pod nulou. Když někdo vyšel na čerstvý vzduch, srážel se mu dech v jíní. Rukou se nikdo nesměl dotknout kovového předmětu, nebo okamžitě pocítil prudkou bolest, stejnou jako při

spálení.

Chlapci musili provést všechna opatření, aby udrželi teplotu uvnitř jeskyně na dostatečné výši.

Tak prožili velmi krušných čtrnáct dní. Všichni více nebo méně trpěli nedostatkem pohybu. Briant se znepokojením pozoroval bledé obličeje malých chlapců, z jejichž tváří zmizela zdravá barva. Přesto díky horkým nápojům, kterých měli stále dost, přečkali mladí kolonisté až na několik nezbytných rým a katarů průdušek nebezpečné období bez velké újmy.

K šestnáctému srpnu se počasí počalo měnit, a to když se změnil vítr, který se stočil k západu. Teploměr vystoupil na dvanáct stupňů pod nulou, což byla za bezvětří teplota docela snesitelná.

Doniphan, Briant, Service, Wilcox a Baxter si umínili vykonat výpravu až k zálivu *Chrta*. Vyjdou-li brzy ráno, mohou být do večera zpět.

Chtěli se podívat, zda tamní pobřeží navštěvují ještě ploutvonožci, obvyklí hosté antarktických krajů. Několik jich tam zahlédli už v době ztroskotání. Zároveň vymění vlajku, z níž po zimních bouřích zůstaly jistě jen cáry. Na Briantovu radu chtěli pak přibít na stožár cedulku s udáním polohy Francouzovy jeskyně pro případ, že by nějací námořníci vlajku zahlédli a vylodili se.

Gordon k tomu dal svůj souhlas, ale doporučil jim, aby se před večerem vrátili. Malá skupina vyrazila 19. srpna brzy ráno, ještě před rozedněním. Nebe bylo jasné a měsíc v poslední čtvrti je osvětloval svými bledými paprsky. Jedenáct kilometrů až k zálivu nemohlo dobře odpočinuté chlapce zaleknout.

Pochod byl velmi rychlý. Bažiny ve Velkém močále byly zamrzlé, takže je chlapci nemusili obcházet. To jim cestu zkrátilo. Už před devátou hodinou ranní došli Doniphan i jeho kamarádi na pobřeží.

„Podívejte se na to hejno ptáků!“ zvolal Wilcox.

A ukazoval na útesy, kde bylo několik tisíc ptáků podobných velkým kachnám, se zobáky protaženými do tvaru lastury. Jejich pronikavý křik byl velmi nepříjemný.

„Vypadají jako malí vojáci na přehlídce před svým generálem,“ řekl Service.

„Jsou to však jen tučňáci,“ odpověděl Baxter, „a nestojí vůbec za výstřel.“

Tito tupí ptáci se drží téměř vzpřímeně, protože mají nohy posunuté hodně nazad. Na útěk vůbec nepomýšleli, takže chlapci by je byli mohli ubíjet klacky. Doniphan snad měl chuť na to zbytečné krveprolití, ale Briant se tomu z opatrnosti vzepřel, a tak lovci nechali tučňáky na pokoji.

Tito ptáci jim nemohli být ničím užiteční, ale bylo tam mnoho jiných zvířat, jejichž tuk by mohl sloužit k osvětlování Francouzovy jeskyně příští zimu.

Byli to ploutvonožci druhu rypoušů sloních, kteří dováděli na útesech pokrytých teď vrstvou ledu. Kdyby však chlapci chtěli některé zastřelit, musili by jim odříznout u útesů cestu k ústupu. Jakmile se k nim Briant s kamarády přiblížili, rypouši podivnými skoky uprchli a zmizeli pod vodou. Na lov těchto ploutvonožců budou musit chlapci zorganizovat později zvláštní výpravu.

Když skromně poobědvali ze svých zásob, šli obhlédnout záliv v celé jeho šíři. Od ústí řeky Zélandu až k mysu Nepravého moře se táhl jednotvárný bílý koberec. Kromě

tučňáků tam byli někteří mořští ptáci, jako rackové, buřňáci a chaluhy. Ostatní opeřenci zřejmě pobřeží opustili a odletěli do vnitrozemí ostrova hledat tam cokoli k snědku. Na pobřeží bylo na šedesát až devadesát centimetrů sněhu. I poslední zbytky škuneru zmizely pod tímto silným kobercem. Přílivová čára s chaluhami a řasami zachycenými na vnější straně útesů prozrazovala, že záliv *Chrta* nebyl vysokými přílivy za rovnodennosti zasažen.

Moře bylo stále pusté až k nejzazším hranicím obzoru, který Briant už tři dlouhé měsíce neviděl. Stovky kilometrů dál pak byl Nový Zéland. A Briant se stále nevzdával naděje, že ho jednoho dne zas uvidí.

Baxter zatím vytáhl na stožár novou vlajku a přibil tam cedulku udávající, že Francouzova jeskyně je jedenáct kilometrů proti proudu řeky. K jedné hodině s poledne se už po levém břehu vraceli zpět.

Doniphan cestou zastřelil párek divokých kachen a párek čejek, které letěly při hladině řeky. Ke čtvrté hodině, když už se začínalo šeřit, došli všichni k Francouzově jeskyni. Tam podali Gordonovi zprávu o všem, co zažili. A protože záliv *Chrta* navštěvovali tuleni, rozhodli se uspořádat na ně lov.

Zimní období už mělo opravdu brzy skončit. V posledním týdnu srpna a v prvním týdnu září začal foukat vítr od moře. Plískanice způsobily rychlý vzestup teploty. Sníh roztál a led na jezeře s ohlušujícím rachotem praskal. Kry, pokud neuvízly na pobřeží, odplouvaly do řeky, kde se na sebe nakupily a vytvořily ledovou bariéru, která se uvolnila až 10. září.

Tak uplynula zima. Malá kolonie díky patřičným opatřením příliš neutrpěla. Všichni se těšili dobrému zdraví a pokračovali pilně v učení. Gordon nemusil zakročovat proti žádným vzpurníkům.

Až jednoho dne byl donucen potrestat Dolea, který si vysloužil veřejný trest.

Malý paličák několikrát odmítl plnit svou povinnost. Gordon mu za to udělil důtku, ale Dole na jeho domluvy nedbal.

Ve francouzské škole by byl odsouzen, zavřen a dostával by jen chleba a vodu. V anglických školách je tomu jinak, a proto byl Dole odsouzen k několika ranám bičem.

Už jsme řekli, že mladí Angličané nemají k tomuto trestu žádný odpor, který by bezpochyby pocítili Francouzi. Briant by byl při této příležitosti rád protestoval proti takovému způsobu potrestání, ale nechtěl se protivit Gordonovu rozhodnutí. Ostatně tam, kde by byl francouzský školák krutě zahanben, anglický školák se stydí jen tehdy, když projeví strach před tělesným trestem.

Tak dostal Dole několik ran, které mu lanem uštědřil Wilcox, pověřený funkcí vykonavatele veřejných trestů. Provedl to tak příkladně, že k novému potrestání už nedošlo.

Dne 10. září tomu bylo šest měsíců, co *Chrt* u ostrova ztroskotal.

XIV

POSLEDNÍ PROJEVY ZIMY – KÁRA – NÁVRAT JARA – SERVICE A JEHO NANDU – PŘÍPRAVY K CESTĚ NA SEVER – DOUPATA – ODDYCHOVÁ ŘEKA – ROSTLINSTVO A ZVÍŘECTVO – SEVERNÍ CÍP RODINNÉHO JEZERA – PÍSEČNÁ POUŠŤ

S blížícím se pěkným počasím mohli mladí kolonisté uskutečnit několik záměrů pojatých za dlouhých zimních volných chvil.

Bylo jim zcela jasné, že na západě nesouvisí s ostrovem žádná země. Ale je tomu stejně i na severu, na jihu a na východě? Není tento ostrov součástí některého tichomořského archipelu nebo skupiny ostrovů? Asi ne, pokud se mohou spolehnout na mapu Françoise Baudoina. Nicméně v oněch vodách by nějaká země mohla být, i když ji trosečník neviděl. Vždyť neměl dalekohled a z Aucklandské skály obsáhl zrakem okruh sotva několik kilometrů široký. Mladí chlapci byli k pozorování širého moře vybaveni lépe a mohli by objevit něco, co trosečník z lodi *Duguay-Trouin* vidět nemohl.

Z utváření Chairmanova ostrova plynulo, že ve střední části východně od Francouzovy jeskyně není širší než dvaadvacet kilometrů. Protože se moře vrývalo hluboko do ostrova, bylo třeba vést průzkum tímto směrem.

Ale než navštíví různé části ostrova, musí chlapci napřed prozkoumat území mezi Aucklandskou skálou, Rodinným jezerem a lesem Nástrah. Co tam všechno je? Nerostou tam stromy a keře, jichž by mohli využít? Aby se to dověděli, rozhodli se uspořádat tam v prvních listopadových dnech výpravu.

Ačkoli astronomické jaro už začalo, Chairmanův ostrov to při své vysoké zeměpisné šířce dosud nepocítil. Přes celé září až do poloviny října bylo velmi špatné počasí. Stále byly silné mrazy, které ovšem netrvaly nikdy dlouho, protože směr větru se neustále měnil. V době rovnodennosti se atmosférické poruchy projevovaly s tak bezpříkladnou silou, že se téměř vyrovnaly bouři, která odnesla *Chrta* přes Tichý oceán. Zdálo se, že pod strašnými údery vichřice se Aucklandská skála celá chvěje, zvlášť když jižní vichr, přinášející z antarktických moří ledový vzduch, nenarážel cestou přes Jižní močál na žádné překážky. Bylo nesmírně obtížné uzavřít před ním dveře do Francouzovy jeskyně. Dvacetkrát je vyrazil a vnikl až do skladiště a chodbou do haly. Za těchto prudkých vichřic trpěli chlapci víc než za krutých mrazů, kdy rtuťový sloupec klesl až na třicet stupňů pod nulou. A nebyla to jen vichřice, ale i lijáky a krupobití, proti nimž musili chlapci bojovat.

K dovršení trápení se zdálo, že všechna zvěř zmizela, jako by si byla našla útočiště v oněch částech ostrova, kde nebyla tak vystavena vichřicím z období rovnodennosti. Zmizely i ryby, zřejmě vyděšené zmítáním vod hučících podél jezerních břehů.

Ve Francouzově jeskyni přesto nikdo nezahálel. Stolu jako saní už použít nemohli, protože vrstva ztvrdlého sněhu zmizela, a tak se Baxter snažil vyrobit nějakou káru pro

převážení těžších předmětů.

Chtěl k tomu použít dvou stejných kol z palubního rumpálu. Při práci si však často nevěděl rady tam, kde by se byl zkušený řemeslník lehce vyznal. Rumpálová kola byla totiž ozubená a Baxter se marně snažil zuby nějak urazit. Nakonec musel mezery mezi nimi vyplnit těsnými dřevěnými špalíky a celek ovinout kovovou obručí. Obě kola pak spojil železnou tyčí a na tuto osu nasadil pevnou prkennou korbu. Byl to vůz nesmírně primitivní, ale i tak měl prokázat, a také prokázal, velmi užitečné služby. Je zbytečné dodávat, že když neměli koně, muly nebo mezky, zapřahali se do káry nejsilnější kolonisté.

Kdyby se tak mohli zmocnit nějakých zvířat, která by si vycvičili k tahu, ušetřilo by jim to mnoho námahy. Proč jen zvířena Chairmanova ostrova – kromě několika šelem, jejichž zbytky nebo stopy chlapci našli – byla bohatá spíš na ptactvo než na čtvernožce! Ale byla by taková zvířata ochotna dát se ochočit? Soudě podle Serviceova nandua, asi sotva.

Nandu se opravdu nijak nezbavil své divné povahy. Nikdo se k němu nesměl přiblížit; každého hned napadal zobákem i nohama a neustále se snažil zbavit provazu, jímž byl uvázán. Kdyby se mu to bylo podařilo, byl by ihned zmizel pod stromy lesa Nástrah.

Service však stále neztrácel naději. Dal nanduovi přirozeně jméno Větroplach, jak pojmenoval svého pštrosa Jack ze Švýcarského robinzona. Přestože se z přemíry ješitnosti pokoušel ptáka zkrotit, nesvedl s ním nic ani po dobrém, ani po zlém.

„Ale Jack si přece vycvičil svého pštrosa na rychlé jezdecké zvíře!“ řekl jednou Service, který četl Wyssův román znovu a znovu.

„To je pravda,“ odpověděl Gordon. „Ale mezi tebou a tvým hrdinou je stejný rozdíl jako mezi tvým nanduem a jeho pštrosem!“

„Jaký, Gordone?“

„Prostě rozdíl mezi výmyslem a skutečností!“

„Co na tom?“ namítl Service. „Však já se svému nanduovi dostanu na kobylku… nebo uvidí co proto!“

„Byl bych namouduši udiven míň, kdyby ti nandu dřív něco řekl, než tě poslechl,“ smál se Gordon.

Přestože si ho kamarádi tak dobírali, byl Service rozhodnut sednout si na nandua hned, jakmile mu to počasí dovolí. Podle vzoru svého vymyšleného hrdiny udělal nanduovi postroj z plachtoviny a jakousi čepičku s pohyblivými klapkami přes oči. Neřídil snad Jack svého pštrosa tím, že mu zakrýval levé nebo pravé oko klapkou? A proč by se nepovedlo Serviceovi to, co se povedlo Jackovi? Service zhotovil i obojek. Podařilo se mu dokonce navléci jej zvířeti na krk, ač by se byl nandu bez této ozdoby jistě rád obešel. Zato čepičku mu nemohl nasadit na hlavu ani zanic.

Tak uplynuly dny v práci a Francouzova jeskyně byla zařizována stále pohodlněji. Bylo to nejlepší zaměstnání v době, kdy chlapci nemohli pobývat venku. Nijak tedy nekrátili čas určený k práci.

Období rovnodennosti už ostatně končilo. Slunce začínalo hřát a obloha se vyjasňovala. Byla polovina října. Země předávala své teplo stromům a keřům

připraveným obléci se do nové zeleně.

Teď už mohli chlapci vycházet v Francouzovy jeskyně na několik hodin. Teplé šaty, kalhoty z hrubého sukna a vlněné prádlo odložili, spravili a pečlivě složili do beden a Gordon všechno řádně označil. Mladí kolonisté, kterým bylo v lehčích šatech mnohem volněji, pozdravili radostně příchod jara. Nadto je neopouštěla naděje, že se stane něco, co jejich situaci úplně změní. Což by nemohla připlout v létě do těchto vod nějaká loď? A kdyby se octla na dohled Chairmanova ostrova, proč by nepřistála, spatří-li na hřebenu Aucklandské skály vlát jejich vlajku?

V druhé půli října vykonali chlapci několik výprav v okruhu tří a půl kilometru kolem Francouzovy jeskyně. Zúčastnili se jich však jen lovci. Projevilo se to na jídelníčku, i když Gordon doporučoval co nejpřísněji šetřit prachem a olovem. Wilcox kladl oka a ulovil do nich několik párů tinam, dropů, a dokonce i mar podobných zajícům a aguti. Chlapci chodili prohlížet oka několikrát za den, protože šakali a lišky častokrát lovce předešli a kořist jim sežrali. Bylo to opravdu k zlosti, lovit pro tyhle šelmy, a tak jich chlapci nešetřili, když se jim k tomu naskytla příležitost. Několik jich chytili do opravených starých lapacích jam i do nových, vykopaných na kraji lesa. Několikrát přišli i na nové stopy velkých šelem, ale před těmi se měli stále na pozoru a jejich útoky zatím nemusili odrážet.

Doniphan také zastřelil několik pekariů a guakuli – malých prasat a jelenů – s velmi jemným masem. Nikdo však nelitoval, že se nikde nesetkali s nanduy. Serviceův neúspěch s ochočováním tohoto ptáka nebyl nijak povzbudivý.

Viděli to dobře právě ráno 26. října, když si paličatý chlapec umínil na svého nandua sednout. Jen s námahou se mu podařilo ptáka osedlat.

Všichni se shromáždili na Sportovní louce, aby přihlíželi zajímavému pokusu. Malí chlapci se dívali na svého kamaráda trochu závistivě a zároveň ustrašeně. V rozhodném okamžiku váhali poprosit Service, aby je posadil za sebe. Velcí chlapci jen krčili rameny. Gordon chtěl Service od tohoto pokusu odradit, protože se mu to zdálo příliš nebezpečné, ale Service byl umíněnec, a tak ho nechali na pokoji.

Zatímco Garnett a Baxter drželi zvíře, které už mělo na hlavě čapku s klapkami, podařilo se Serviceovi po několika marných pokusech vyšvihnout se mu na hřbet. Pak nepříliš jistým hlasem vykřikl:

„Pusťte!“

Oslepený nandu zůstal napřed nehybně stát, zdržován chlapcem, který ho silně tiskl koleny. Ale jakmile mu Service provázkovou uzdou zdvihl klapky na očích, udělal nandu úžasný skok a rozběhl se k lesu.

Service už bujné jezdecké zvíře neovládal. Letělo rychlostí šípu. Marně se snažil znovu mu zakrýt oči a tak je zastavit. Nandu si jediným trhnutím hlavy shodil čapku na krk. Service se ho oběma rukama držel kolem krku. Pak nandu prudkým skokem vyhodil vratkého jezdce ze sedla a ten spadl na zem právě ve chvíli, kdy zvíře zmizelo mezi stromy lesa Nástrah.

Serviceovi kamarádi se seběhli k jezdci. Když se Service vzpamatoval, byl už nandu z dohledu.

Service se naštěstí skulil do husté trávy a neublížil si.

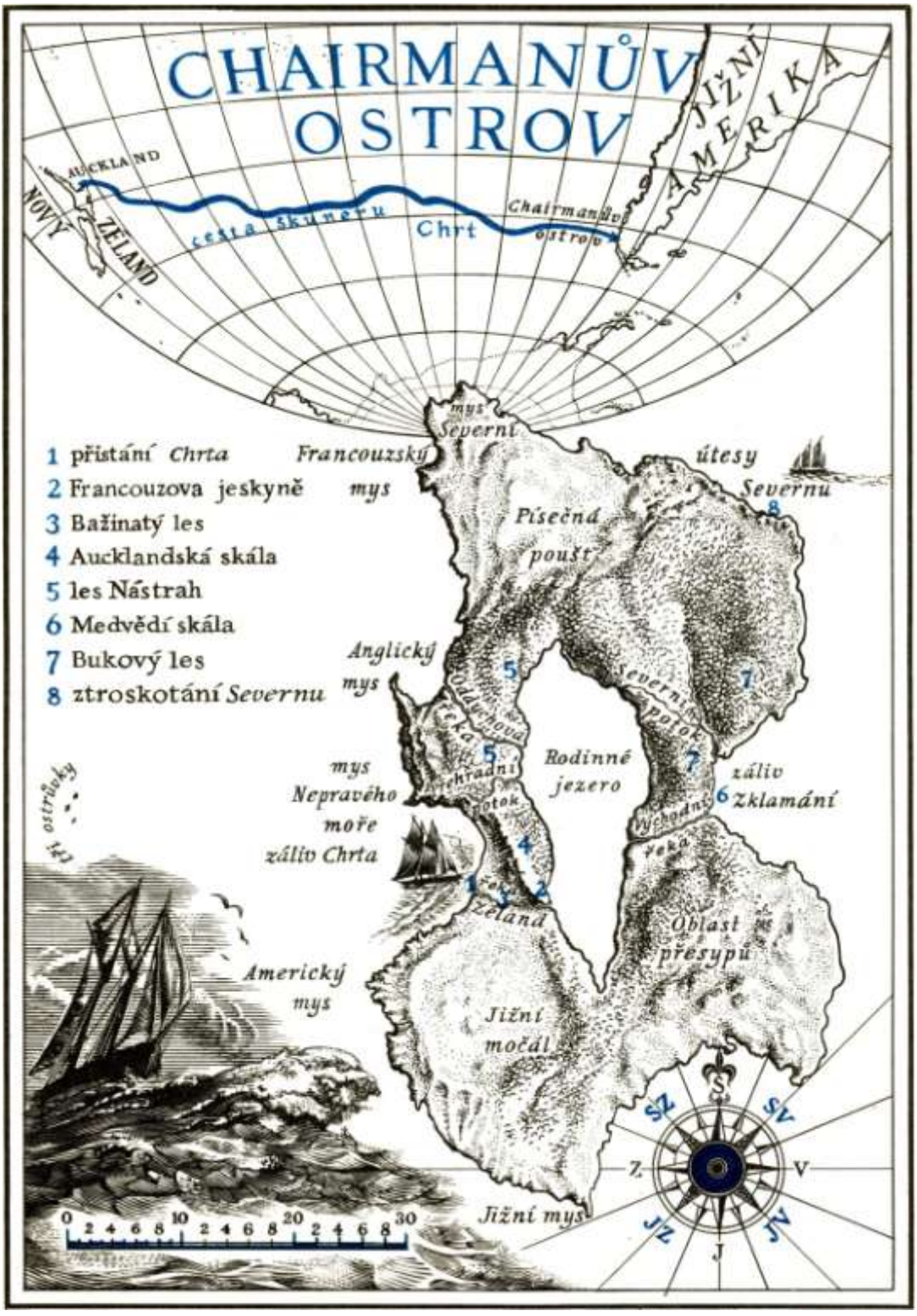
CHAIRMANŮV OSTROV
JIŽNÍ AMERIKA
AUCKLAND
NOVÝ ZELAND
cesta skuneru Chrt
Chairmanův ostrov
1 přistání Chrta
2 Francouzova jeskyně
3 Bažinatý les
4 Aucklandská skála
5 les Nástrah
6 Medvědí skála
7 Bukový les
8 ztroskotání Severnu
Francouzský mys
mys Severní
útesy Severnu
Písečná poušť
Anglický mys
Oddychová řeka
Severní potok
Rodinné jezero
mys Nepravého moře
záliv Chrta
hradní potok
záliv Zklamání
Východní řeka
řeka Zeland
Oblast přesypů
Americký mys
Jižní močál
Jižní mys
ostrůvky
0 2 4 6 8 10 2 4 6 8 20 2 4 6 8 30
S
SZ
SV
Z.
V
JZ
JV
J

„Pitomé zvíře! Pitomé zvíře!“ láteřil zmateně. „Jestli je dopadnu…“

„I nedopadneš,“ řekl Doniphan, který se Serviceovi rád posmíval.

„Tvůj přítel Jack byl jistě lepší jezdec než ty,“ řekl mu Webb.

„Můj nandu nebyl prostě ještě dost ochočený!“ odpověděl Service.

„A ani nemohl být,“ mínil Gordon. „Nic si z toho nedělej, Servici. Stejně bys s tím zvířetem nic nesvedl. A nezapomeň, že ten Wyssův román nesmíš brát úplně doslova!“

Tak skončilo celé to dobrodružství a malí chlapci nemuseli litovat, že se „nesvezli na pštrosu“.

V prvních dnech listopadu bylo už počasí dost příznivé, aby mohli provést, delší průzkum západního břehu Rodinného jezera až k jeho severnímu konci. Nebe bylo čisté a teplo zcela snesitelné, a tak si chlapci klidně dovolili strávit několik nocí pod širým nebem.

Výpravy se měli zúčastnit lovci malé kolonie. A Gordon uznal za vhodné jít tentokrát s nimi. Ostatní zůstali ve Francouzově jeskyni pod Briantovým a Garnetovým dozorem. Později koncem léta podnikne Briant jinou výpravu, při níž navštíví s jolou protější stranu jezera; popluje buď podle břehů, nebo napříč jezerem. Podle mapy to mohlo být přímo od Francouzovy jeskyně jen sedm až devět kilometrů.

Když se na tom chlapci dohodli, rozloučili se Gordon, Doniphan, Baxter, Wilcox, Webb, Cross a Service 5. listopadu ráno se svými kamarády.

Ve Francouzově jeskyni se denní program nijak nezměnil. Mimo obvyklé pracovní hodiny pokračovali Iverson, Jenkins, Dole a Costar v rybolovu na břehu řeky, což byla jejich oblíbená zábava. Nemyslete si však, když mladé badatele nedoprovázel Moko, že se snad musili spokojit špatným jídlem! Byl s nimi Service a ten přece plavčíkovi v kuchyni pomáhal. Vždyť také uplatnil všechny své vlohy, aby se výpravy zúčastnil.

Gordon, Doniphan a Wilcox se ozbrojili puškami, ostatní měli za pasem revolvery. Jejich výzbroj doplňovaly ještě dva lovecké nože a dvě sekery. Prachu a olova měli použít pokud možno jen na obranu při napadení nebo k lovu zvěře, nezmocní-li se jí méně nákladným způsobem. Proto si vzal Baxter s sebou opravenou bolu i laso. Nějaký čas se už učil s oběma pomůckami zacházet. Baxter nebyl příliš hlučný chlapec, ale byl opravdu velmi obratný a při cviku s bolou a s lasem získal neobyčejnou zručnost. Je ovšem pravda, že až dosud se cvičil na nepohyblivých cílech a že si nemohl ověřit úspěch na prchajících zvířatech. Uvidíme ho ostatně při práci.

Gordon si také usmyslil vzít s sebou gumový nafukovací člun: vážil jen šest kilogramů, dal se složit do vaku a docela snadno přenášet. Podle mapy tu byly dvě řeky vtékající do jezera, a nebudou-li je moci přebrodit, přeplují je na člunu.

Vzal si s sebou i kopii Baudoinovy mapy, aby se podle ní řídil, popřípadě si ji ověřil. Podle mapy se západní břeh Rodinného jezera táhl všemi svými zákruty v délce asi třiatřiceti kilometrů. Nedojde-li k žádnému zdržení, protáhne se tedy průzkum nejméně na tři dny.

Gordon a jeho kamarádi, doprovázeni Fanem, nechali les Nástrah vlevo a kráčeli rychle po písčitém břehu.

Překročili tak o tři a půl kilometru místo, kam až se dostali na svých výpravách od usídlení ve Francouzově jeskyni.

Rostla tam v trsech vysoká tráva zvaná „cortadera“, která i největším chlapcům sahala nad hlavu.

Trochu se tím zdrželi, ale nemuseli toho litovat, protože Fan se náhle zarazil před půltuctem nor, kterými tu byla zem rozryta.

Fan v nich jistě zvětřil nějaká zvířata. Chlapci je mohli zastřelit v norách a Doniphan se už chystal zalícit, ale Gordon ho zadržel.

„Šetři prachem, Doniphane, prosím tě, šetři prachem!“ řekl mu.

„A kdo ví, zda tam není náš oběd, Gordone?“ odpověděl mu lovec.

„A naše večeře...“ dodal Service, když se k norám sklonil.

„Je-li tam,“ řekl Wilcox, „dostaneme je ven, aniž nás to stálo zrnko prachu.“

„Ale jak?“ ptal se Webb.

„Když nory vykouříme, jako se vykuřují tchoři a lišky!“

Mezi trsy cortadery byla země pokryta suchou trávou. Wilcox ji u ústí nor rychle zapálil. Za minutu se objevilo asi tucet napolo udušených hlodavců, marně se snažících utéci. Byli to králíci druhu tukutuko. Service a Webb několik párů zabili sekerami, zatímco Fan tři další zadávil trojím stiskem zubů.

„To bude výtečná pečeně!“ řekl Gordon.

„Beru si to na starost,“ prohlásil Service, který se už chtěl ujmout své funkce kuchaře. „Chcete-li, tak hned.“

„Až při první zastávce,“ řekl Gordon.

Trvalo jim půl hodiny, než vyšli z cortaderového porostu. Za ním se objevil břeh s dlouhou řadou písečných přesypů, z nichž se při nejslabším vánku zdvíhal nesmírně jemný písek.

Od těchto míst byla zadní strana Aucklandské skály víc než tři a půl kilometru daleko na západě. Byl to důsledek ohybu, kterým se skála stáčela od Francouzovy jeskyně až k zálivu *Chrta*. Celá tato část ostrova byla pokryta hustým lesem, kterým procházel už Briant s kamarády při první výpravě k jezeru. Protékal jím potok nazvaný tehdy jménem Přehradní potok. Tekl skutečně do jezera, jak to ukazovala trosečníkova mapa, a právě k jeho ústí došli chlapci v jedenáct hodin dopoledne, když zdolali od rána celkem jedenáct kilometrů.

Na tom místě se zastavili pod nádhernou rozložitou borovicí. Mezi dvěma kameny tam rozdělali ze suchého dříví oheň. Service dva tukytuky stáhl a vyvrhl a za chvíli se už zvířata opékala nad praskajícím ohněm. Zatímco Fan seděl před ohništěm a větřil libou vůni, mladý kuchař dával přirozeně pozor, aby se pečeně patřičně otáčela.

Všichni se s chutí najedli a ani si na Serviceův kuchařský pokus nestěžovali. Maso všem stačilo, takže zásob, které nesli v brašnách s sebou, se nemusili vůbec dotknout. Vzali si jen suchary nahrazující chléb. A i těch hodně ušetřili, protože měli dost masa. A výborného, s příchutí vonných bylin, jimiž se tito hlodavci živí.

Po jídle přešli potok, a protože se mohli přebrodit, nemusili ani použít gumového člunu, což by si bylo vyžádalo mnohem víc času.

Jezerní břeh byl stále pokryt močály, takže chlapci museli odbočit ke kraji lesa, připraveni vrátit se znovu k východu, jakmile to stav půdy dovolí. I na těchto místech rostly stále stejné stromy nádherného vzrůstu, buky, břízy, duby a borovice různých

druhů. Z větví na větve přelétalo mnoho krásných ptáků s černými zobáky a s rudými hřebínky, lejsci s bílými chocholkami, střízlíci a tisíce žlun volají v korunách stromů, zatímco skřivani, kosi a pěnkavy zpívali a pískali jako o závod. Vysoko ve vzduchu se vznášeli kondoři, supi a několik párů mořských orlů, kteří rádi navštěvují jihoamerické

Za chvíli se už zvířata opékala

vody.

Service možná při vzpomínce na Robinsona Crusoea litoval, že v ostrovním ptactvu nejsou zastoupeni papoušci. Pštrosa si sice ochočit nemohl, ale některý ze žvatlavých papoušků by byl možná méně vzpurný. Service tu však nespatřil ani jednoho.

Celkem zde bylo dost zvěřiny, především mar, jeřábů a tetřevů. Gordon nemohl kazit Doniphanovi radost a dovolil mu zastřelit středně velkého pekariho, který jim měl zajistit buď dnešní večeři, nebo zítřejší oběd.

Hluboko do lesa se pouštět nemuseli. Šlo se tam špatně a chlapcům stačilo postupovat po okraji. Tak šli až do pěti hodin odpoledne, kdy narazili na druhý vodní tok, asi dvanáct metrů široký.

Byl to jeden z jezerních výtoků, který se stáčel severně od Aucklandské skály a vléval se do zálivu *Chrta*.

Gordon se rozhodl na tomto místě se zastavit. Měli v nohou dvaadvacet kilometrů a to bylo na den dost. Chlapci pokládali za nutné vodní tok nějak pojmenovat, a protože na jeho břehu odpočívali, dali mu jméno Oddychová řeka.

Tábor si zřídili pod prvními stromy na břehu. Pekari si schovali na druhý den. Hlad zahnali pečenými tukutuky a Service se zase zhostil svého úkolu docela dobře. Chlapci ostatně pociťovali spíš potřebu spánku než jídla, a i když hladem otvírali ústa, víčka se jim zavírala ospalostí. Zapálili velký oheň, zabalili se do přikrývek a lehli si kolem ohniště. Zář ohně, který Wilcox s Doniphanem střídavě udržovali, měla postačit k zaplašení šelem do patřičné vzdálenosti.

V noci k žádnému poplachu nedošlo a za svítání už byli všichni připraveni k dalšímu pochodu.

Nestačilo však řeku jen pojmenovat, musili ji i přejít. Protože ji nemohli přebrodit, použili gumového člunu. Ale toto křehké plavidlo uneslo jen jednu osobu, a tak musilo vykonat cestu od pravého břehu Oddychové řeky k levému celkem sedmkrát, což trvalo přes hodinu. Na tom však nezáleželo. Hlavně že zásoby a střelivo se vůbec nenamočily.

Fan se nebál namočit si tlapky, vrhl se do řeky a za chvilku ji přeplaval.

Terén za řekou už nebyl bažinatý, a tak se Gordon vydal šikmo ke břehu jezera, kam dorazili v deset hodin. Po obědě, který se skládal z několika kousků pečeného pekariho, zamířili k severu.

Zatím nic nenasvědčovalo tomu, že už se blíží ke konci jezera. Na východním obzoru se voda stále spojovala s oblohou. Až k polednímu Doniphan s dalekohledem u oka zvolal:

„Tamhle je druhý břeh!“

Všichni se podívali v onu stranu, kde se nad vodou objevilo několik stromů.

„Nezastavujeme se a snažme se tam dojít ještě před večerem!“ řekl Gordon.

Pustá pláň zvlněná písečnými přesypy byla jen tu a tam zarostlá trsy sítin a rákosí a táhla se až do nedozírna k severu. Zdálo se, že v severní části Chairmanova ostrova jsou jen rozsáhlé písčiny, které se ostře lišily od zelených lesů ve střední části. Gordon a jeho kamarádi nazvali právem tento kraj Písečnou pouští.

Ke třetí hodině se už zřetelně objevil tři a půl kilometru na východ oblouk protějšího břehu.

Zdálo se, že v tomto kraji není žádná živá bytost kromě mořských ptáků, kormoránů, racků a potápek, kteří přilétali na pobřežní skály.

Kdyby byl *Chrt* ztroskotal v těchto místech, byli by tady mladí trosečníci spatřili

jen pustý kraj a byli by uvěřili, že tu nenajdou žádný zdroj obživy. Marně by byli v této poušti hledali něco, co by se podobalo jejich pohodlnému bydlišti ve Francouzově jeskyni. Až by se tady byl jejich škuner rozpadl, nebyli by našli nikde útočiště.

Musili však jít ještě dál tímto směrem, aby poznali celou severní, zřejmě neobydlenou část ostrova. Nebylo by lepší vydat se na druhou výpravu k pravému břehu jezera, kde jim mohly lesy poskytnout svá bohatství? Jistě ano. Ostatně ve východních vodách musela být americká pevnina, je-li ovšem v blízkosti Chairmainova ostrova.

Přesto se na Doniphanův návrh rozhodli dojít až na konec jezera, který už nemohl být daleko, neboť oba jeho břehy se k sobě stále více přibližovaly.

To také udělali a před příchodem noci se zastavili u malé zátoky vyhloubené v severním cípu Rodinného jezera.

Na tomto místě nebyly ani stromy, ani travní porost, ani mech nebo suché lišejníky. Protože tu nebylo palivo, musili se chlapci spokojit s jídlem ze svých brašen, a protože nenašli žádné přístřeší, nezbývalo jim než rozložit své přikrývky na písčitém koberci.

Během první noci nebyl klid Písečné pouště ničím rušen.

XV

ZPÁTEČNÍ CESTA – VÝPRAVA K ZÁPADU – TRULKY A ALGAROBY – ČAJOVÝ STROM – PEŘEJE PŘEHRADNÍHO POTOKA – LAMA VIKUŇA – NEKLIDNÁ NOC – LAMA HUANAKO – BAXTERŮV OBRATNÝ VRH BOLOU – NÁVRAT DO FRANCOUZOVY JESKYNĚ

Dvě stě kroků od zátoky se tyčil patnáctimetrový písečný přesyp jako vhodná pozorovatelna, z níž mohl mít Gordon s kamarády široký výhled po kraji.

Jakmile vyšlo slunce, pospíšili si nahoru na vrchol přesypu.

Odtamtud hned namířili dalekohled severním směrem.

Jestliže se Písečná poušť šířila skutečně podle údajů mapy až k mořskému pobřeží, pak nemohli dohlédnout jejího konce, protože mořský obzor musel být přes dvaadvacet kilometrů severně a přes třináct kilometrů východně.

Bylo tedy zbytečné chodit až na severní konec Chairmanova ostrova.

„Co teď budeme dělat?“ ptal se Cross.

„Vrátíme se stejnou cestou zpět,“ řekl Gordon.

„Ale nejdříve se nasnídáme,“ pospíšil si připomenout Service.

„Tak prostři!“ odpověděl mu Webb.

„Když už se máme vracet, neměli bychom jít k Francouzově jeskyni jinou cestou?“ ptal se Doniphan.

„Pokusíme se o to,“ řekl Gordon.

„Zdá se mi dokonce,“ dodal Doniphan, „že bychom měli svůj průzkum doplnit cestou po pravém břehu Rodinného jezera.“

„To by bylo příliš dlouhé,“ odpověděl Gordon. „Podle mapy je to cesta pětapadesát až pětasedmdesát kilometrů dlouhá, i když připustíme, že nenarazíme cestou na žádnou překážku. Chlapci ve Francouzově jeskyni by měli starost a není třeba je znepokojovat.“

„Ale přesto bude nutno dříve nebo později prozkoumat i tuto část ostrova,“ pokračoval Doniphan.

„To jistě,“ přisvědčil Gordon, „a já také výpravu s takovým cílem chci uspořádat.“

„Ale Doniphan má přece pravdu,“ řekl Cross. „Je v našem zájmu nevracet se stejnou cestou.“

„S tím souhlasím,“ odpověděl Gordon. „Navrhuji proto zamířit po pravém břehu Oddychové řeky přímo ke skalní stěně a dál už jít podle jejího úpatí.“

„A proč chodit podle řeky, když už jsme tudy jednou šli?“ ptal se Wilcox.

„To je pravda, Gordone,“ dodal Doniphan. „Proč to nevzít nejkratší cestou přes Písečnou poušť rovnou k prvním stromům lesa Nástrah? Je to jen pět až sedm kilometrů na jihozápad.“

„Protože musíme znovu přeplout Oddychovou řeku,“ odpověděl Gordon. „A my víme bezpečně, že ji můžeme přeplout tam, kde jsme ji už přepluli včera, kdežto na

dolním toku nás mohou přivést do úzkých nějaké peřeje. Pokládám rozhodně za moudřejší nepouštět se do lesa, dříve než se přepravíme na levý břeh Oddychové řeky."

„Jsi stále tak opatrný, Gordone!" zvolal Doniphan s ironickým přízvukem.

Všichni pak sklouzli po svahu přesypu a odešli na místo táboření, zhltli pár kousků studené zvěřiny se suchary, sbalili si přikrývky, vzali zbraně a vyrazili rázně včerejší cestou zpět.

Nebe bylo nádherné. Lehký větřík sotva čeřil hladinu jezera. Chlapci mohli počítat s krásným dnem. Gordon si jen přál, aby pěkné počasí vydrželo aspoň šestatřicet hodin, protože s návratem do Francouzovy jeskyně počítal až zítra večer.

Od šesti do jedenácti hodin dopoledne zdolali chlapci bez obtíží šestnáct kilometrů, které je dělily od Oddychové řeky. Cestou se nic nepřihodilo. Jen Doniphan poblíž řeky zastřelil dva nádherné chocholaté dropy s dlouhým peřím, svrchu rezavě a zespodu bíle zbarveným. Potěšilo ho to stejně jako Service, který byl vždy připraven škubat, kuchat a opékat jakékoli ptáky.

To také za hodinu udělal, když se všichni postupně přepravili v gumovém člunu přes říční tok.

„Teď jsme konečně v lese," řekl Gordon, „a já doufám, že Baxter tu bude mít příležitost vyzkoušet své laso a bolu."

„Až dosud s nimi žádné zázraky neudělal," řekl Doniphan, který si velmi málo vážil jiných loveckých pomůcek než pušky nebo karabiny.

„A co bych s nimi svedl proti ptákům?" ptal se Baxter.

„Ať jde o ptáky nebo o čtvernožce, stejně tomu nedůvěřuji, Baxtere!"

„Já taky ne," pospíšil si podpořit svého bratrance Cross.

„Počkejte aspoň s úsudkem, až bude mít Baxter příležitost svých pomůcek použít!" řekl jim Gordon. „Jsem přesvědčen, že se mu něco přece jen podaří. A dojde-li nám jednoho dne střelivo, laso a bolu budeme mít vždycky."

„To tu spíš už nebude zvěřina," namítl nenapravitelný Doniphan.

„No uvidíme," řekl Gordon. „Ale teď se naobědvejme."

Přípravy si však vyžádaly delší dobu, protože Service chtěl dropy řádně opéci. Byli to opravdu velcí ptáci, a tak mohli uspokojit chuť všech chlapců. Tento druh dropů váží vskutku až patnáct kilogramů a měří od zobáku k ocasu skoro metr. Jsou to největší představitelé řádu krátkokřídlých. Dropi ulovení Doniphanem zmizeli do posledního kousku, vlastně do poslední kostičky, protože Fan, který dostal kosti, nenechal o nic víc než jeho páni.

Po obědě vešli chlapci do dosud neznámé části lesa Nástrah, kterým před svým ústím do Pacifiku protékala Oddychová řeka. Podle mapy se její tok stáčel k severozápadu a obtékal konec skalní stěny. Její ústí bylo za mysem Nepravého moře. Gordon se tedy rozhodl Oddychovou řeku opustit, protože podle jejího toku by se dostali na opačnou stranu od Francouzovy jeskyně. Chtěl se dostat nejkratší cestou k prvním výčnělkům Aucklandské skály, odkud by pak podle jejího úpatí postupovali k jihu.

Gordon zjistil podle kompasu směr a zamířil přímo k západu. V jižní části lesa

Nástrah rostly stromy řidčeji a ponechávaly tak volnou cestu, jen málo porostlou keři a trávou.

Mezi břízami a buky se místy otvíraly malé světliny zalité plným slunečním jasem. Pestré divoké květiny tam mísily své svěží barvy se zelení křovin a travnatého koberce. Na různých místech se kývaly nádherné starčky až s metrovými lodyhami. Service, Wilcox a Webb si jich několik utrhli a ozdobili si jimi kabáty.

Gordon, jehož botanických znalostí kolonie už několikrát využila, učinil tam velmi důležitý objev. Jeho pozornost upoutal hustý keř s polorozvitými květy a s trnitými větvemi. Byly na něm jako pepř velké růžové plody.

„To je trulka, jestli se nemýlím," zvolal. „Ovoce velmi často používané jihoamerickými Indiány."

„Jestli je k jídlu, snězme je," řekl Service, „když nás to nic nestojí!"

A než mu v tom mohl Gordon zabránit, dva nebo tři plody rozkousal. Ale okamžitě se zašklebil tak zklamaně, že se všichni rozesmáli. Service zatím vyplivoval hojné sliny, kterými mu to kyselé ovoce zaplnilo ústa.

„A tys mi říkal, že se to jí, Gordone!" zvolal vyčítavě.

„Vůbec jsem neřekl, že se to jí," bránil se Gordon. „Indiáni dávají tyto plody kvasit a dělají z nich nápoj. A tento nápoj by nám mohl posloužit, až nám dojde brandy. Ale musili bychom si na něj dávat pozor, protože stoupá do hlavy. Vezmeme si pytlík plodů trulky s sebou a ve Francouzově jeskyni je vyzkoušíme."

Bylo však těžké trhat ty plody mezi tisíci trny. Ale Baxter s Wilcoxem několikrát do větví udeřili a na zem spadlo tolik plodů, že si chlapci naplnili celou brašnu. Pak se vydali na další cestu.

O kousek dál našli na jiném keři několik lusek, známých ve všech jihoamerických zemích. Byly to algaroby, z jejichž plodů se kvašením získává velmi silná lihovina. Service se tentokrát zdržel ochutnávání a udělal dobře. Algaroby chutnají sice zprvu sladce, ale za chvíli velmi bolestivě vysušují ústní dutinu. Kdo na ně není zvyklý, nemůže si dovolit rozžvýkat beztrestně ani několik zrn.

A nakonec učinili odpoledne ještě další, neméně důležitý objev, asi půl kilometru před úpatím Aucklandské skály. Vzhled lesa se tam značně změnil. Do světlin vnikalo víc slunce i tepla a rostlinstvo nabývalo úžasné bujnosti. Stromy tam rostly do výše osmnácti až pětadvaceti metrů a v nich halasila celá hejna křiklavých ptáků. Mezi nejkrásnější stromy patřily jižní buky, které si ponechávají po celý rok jemně zelené listí. Stejně nádherné, i když menší, byly skupiny vřesovců, jejichž kůra může nahradit skořici. To umožní kuchařskému mistru ve Francouzově jeskyni okořenit omáčky.

Tam také Gordon poznal mezi stromy druh zvaný „čajový strom" z čeledi brusnicovitých, rostoucí i ve vysokých šířkách. Jeho vonné listy dávají spařením velmi zdravý nápoj.

„Tohle nám nahradí naší zásobu čaje," řekl Gordon. „Vezmeme si teď pár hrstí těchto listů a později se sem vrátíme pro sklizeň na zimu."

Byly asi čtyři hodiny, když došli téměř k severnímu konci Aucklandské skály. V těchto místech vypadala sice nižší než u Francouzovy jeskyně, ale vylézt na její téměř kolmé stěny chlapci nemohli. Nezáleželo však na tom, protože jim stačilo jít podle

stěny až k řece Zélandu.

O tři a půl kilometru dál zaslechli hukot nějaké bystřiny, jejíž zpěněné vody se valily úzkou soutěskou ve skalní stěně a kterou mohli kousek proti toku přebrodit.

„To je jistě říčka, kterou jsme objevili při naší první výpravě k jezeru," řekl Doniphan.

„Snad ta, na níž jste našli přehradu z kamenů?" ptal se Gordon.

„Ano, ta," odpověděl Doniphan. „Proto jsme jí dali jméno Přehradní potok."

„Nuže, utábořme se na jejím pravém břehu," pokračoval Gordon. „Je už pět hodin, a protože musíme strávit ještě jednu noc pod širým nebem, bude lepší zůstat u tohoto potoka pod velkými stromy. Doufám, že nesetkáme-li se s žádnou překážkou, budeme zítra spát už na svých postelích v hale."

Service se zabýval přípravou večeře, k níž si schovali druhého dropa. Byla to zase pečeně – stále jen pečeně –, ale bylo by nespravedlivé vyčítat to Serviceovi, když jídla nemohl nijak zpestřit.

Gordon s Baxterem se zatím vrátili do lesa. Jeden hledat nové keře a byliny, druhý vyzkoušet laso a bolu – i když jen proto, aby zarazil Doniphanovy posměšky.

Oba dva ušli asi sto kroků podrostem, když Gordon pokynem ruky přivolal Baxtera k sobě a ukázal mu na skupinu zvířat, která tu dováděla v trávě.

„Kozy!" šeptal Baxter.

„Ano, nebo aspoň zvířata kozám velmi podobná," odpověděl Gordon. „Pokusme se je chytit!"

„Živá?"

„Ano, Baxtere, živá. Máme štěstí, že s námi není Doniphan, protože by už byl jedno zastřelil a ostatní by utekla. Přibližme se opatrně a tiše tak, aby nás nespatřila!"

Těch půvabných zvířat bylo asi šest a dosud chlapce nezvětřila. Jedno z nich však zřejmě vytušilo nebezpečí. Byla to matka mláďat. Jistila do vzduchu a byla s celým stádečkem připravena k útěku.

Náhle se ozval hvizd. To vylétlo laso z Baxterových rukou, když se mladý lovec dostal asi na dvacet kroků od stáda. Obratně a prudce vržený provaz se omotal jedné koze kolem nohou. Ostatní zvířata zmizela v hustém lese.

Gordon i Baxter se vrhli ke koze, jež se marně snažila zbavit boly. Chytili ji a útěk jí znemožnili. Zároveň s ní lapili i dvě kůzlata, která zůstala pudově u matky.

„Hurá!" vykřikl Baxter, radostí neobvykle hlučný. „Hurá! A jsou to vůbec kozy?"

„Ne," řekl Gordon. „Myslím, že to jsou spíš lamy vikuni."

„A dávají mléko?"

„Samozřejmě."

„Tak je tedy beru!"

Gordon se nemýlil. Lamy vikuni se opravdu podobají kozám. Mají však dlouhé nohy, krátkou, hedvábně jemnou srst a malou bezrohou hlavu. Žijí na jihoamerických pampách a v krajích kolem Magalhãesova průlivu.

Snadno si představíte, jak byli Gordon a Baxter uvítáni, když se vrátili do tábora. Jeden vlekl vikuňu a druhý nesl pod každou paží jedno její mládě. Protože matka svá mláďata ještě kojila, mohli chlapci doufat, že se jim podaří obě snadno odchovat.

Možná že to bude základ příštího a malé kolonii velmi užitečného stáda. Doniphan samozřejmě litoval, že přišel o krásnou ránu, kterou by si byl mohl vystřelit. Ale tam, kde šlo o chycení živého zvířete, a ne o jeho zabití, musil i on uznat, že bola je lepší než střelná zbraň.

Všichni vesele povečeřeli. Lama přivázaná ke stromu neodmítala se pást, zatímco její mláďata poskakovala kolem ní.

Noc však nebyla tak klidná jako včerejší v Písečné poušti. Tuto část lesa navštěvovala nebezpečnější zvířata než šakali, jejichž hlasy se snadno poznají, protože se v nich vytí pojí se štěkotem. Tak ke třetí hodině ranní došlo k poplachu. Vyvolalo jej opravdové řvaní, znějící v těsném sousedství tábora.

Doniphan měl právě hlídku u ohně. Pušku měl při ruce a zprvu ani nechtěl kamarády budit. Ale řev tak zesílil, že se ostatní chlapci probudili sami.

„Co je to?“ ptal se Wilcox.

„Musí to být tlupa nějakých šelem, které se potloukají někde nablízku,“ odpověděl Doniphan.

„Pak to jsou buď jaguáři, nebo pumy,“ řekl Gordon.

„Jedni i druzí jsou stejně nebezpeční.“

„Ne tak docela, Doniphane. Jaguár je mnohem nebezpečnější než puma. Ale v tlupě jsou to šelmy vždycky hrozné.“

„Jsme připraveni je přivítat,“ odpověděl Doniphan.

A chystal se k obraně. Jeho kamarádi se ozbrojili revolvery.

„Střílejte jen najisto,“ radil jim Gordon. „Já si ostatně myslím, že oheň nedovolí zvířatům přijít blíž.“

„Ale daleko nejsou,“ řekl Cross.

Tlupa musila být skutečně v samém sousedství tábora, soudě podle zuřivosti Fana, kterého Gordon stěží udržel. A v hluboké tmě lesa nemohli chlapci rozeznat vůbec nic.

Možná že ta zvířata byla zvyklá chodit sem v noci hasit žízeň. A když našla napajedlo obsazené, projevovala své rozhořčení strašným řevem. Nezůstanou tady snad a nebudou musit chlapci odrážet jejich útok, což by mohlo mít velmi vážné následky?

Náhle se na dvacet kroků objevily ve tmě dva jasné, pohyblivé body. Skoro zároveň zazněl výstřel.

To vystřelil Doniphan a na ránu mu odpovědělo zuřivé zařvání. Všichni chlapci s revolvery stáli připraveni k palbě, kdyby se snad šelmy vrhly do tábora.

A tu vzal Baxter hořící větev a hodil ji prudce na místo, kde se předtím objevily oči lesknoucí se jako žhavé uhlíky.

Za chvíli všechna zvířata, z nichž jedno Doniphan zranil, zmizela v hloubi lesa Nástrah.

„Už odtáhli!“ zvolal Cross.

„Šťastnou cestu!“ dodal Service.

„Nemohou se však vrátit?“ ptal se Cross.

„To není pravděpodobné,“ odpověděl Gordon. „Ale do rána už musíme bdít!“

Přihodili na oheň dříví a udržovali až do svítání jasný plamen. Když ráno tábor

zrušili, šli se podívat do křovin, zda některé ze zvířat nebylo jedním z výstřelů zabito.

Dvacet kroků od tábora našli na zemi velké krvavé skvrny. Zvíře dokázalo ještě utéci, ale chlapci mohli pustit Fana po stopě a snadno zvíře najít. Gordon však pokládal za zbytečné pouštět se hlouběji do lesa.

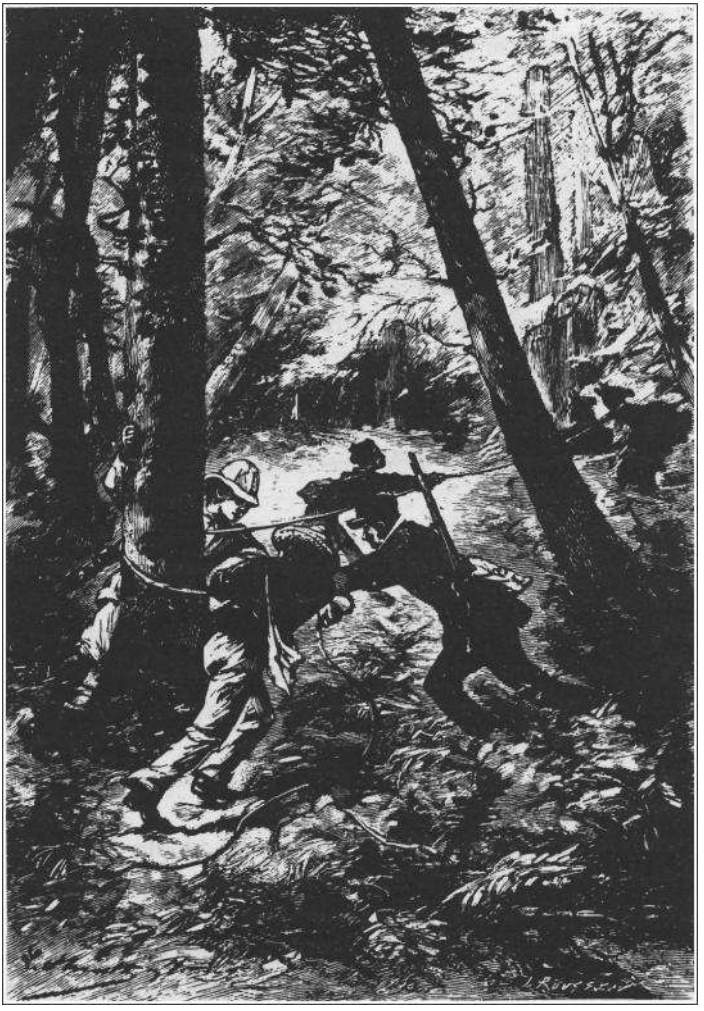

Zvíře by bylo Baxtera odvleklo

A tak se nedověděli, zda to byli jaguáři, puma, nebo dokonce jiné, stejně nebezpečné šelmy. Ale pro Gordona i pro jeho kamarády bylo rozhodně důležité, že se z toho dostali živi a zdrávi.

Vyrazili v šest hodin ráno. Nesměli ztrácet čas, protože chtěli ujít za den šestnáct kilometrů, které dělily Přehradní potok od Francouzovy jeskyně.

Service a Webb si vzali na starost obě mladé lamy. Matka se nedala prosit a sledovala Baxtera, který si ji uvázal na řemen.

Cesta podle Aucklandské skály nebyla nijak zajímavá. Vlevo se táhla lesní stěna, někdy neprostupně hustá, jindy zas přerušovaná četnými světlinami. Vpravo se tyčila strmá skála posetá oblázky zalitými ve vápenci. A čím dále se stáčela k jihu, tím byla vyšší. V jedenáct hodin se chlapci poprvé zastavili, aby poobědvali. Protože tentokrát nechtěli ztrácet čas, spokojili se jen se zásobami ze svých brašen a vydali se hned zase na cestu.

Kráčeli velmi rychle. Zdálo se už, že je nic nezdrží, když se ke třetí hodině odpolední ozval pod stromy nový výstřel.

Doniphan, Webb a Cross byli s Fanem právě asi sto kroků napřed. Jejich kamarádi je nemohli vidět, ale slyšeli jejich volání:

„K vám! K vám!“

Měl snad ten pokřik Gordona, Wilcoxe a Baxtera upozornit, aby se měli na pozoru?

Náhle se v křoví objevilo nějaké velké zvíře. Baxter ihned rozmotal své laso, zakroužil s ním nad hlavou a hodil.

Provedl to tak přesně, že smyčka na konci dlouhého provazu padla právě na krk zvířete, které se marně snažilo vyprostit. Ale protože bylo velmi silné, bylo by Baxtera odvleklo, kdyby byli Gordon, Wilcox a Service rychle nepřiběhli a neotočili laso kolem stromu.

Skoro současně vyběhli z lesa Webb a Cross sledováni Doniphanem, který rozhořčeně volal:

„Prokleté zvíře! Jak jsem je jen mohl chybit!“

„Ale Baxter nechybil!“ odpověděl Service. „Máme je teď živé!“

„Co na tom, když je budeme muset stejně zabít?“ namítl Doniphan.

„Zabít?“ ozval se Gordon. „Proč zabít, když se nám přímo nabízí jako tahoun?“

„Tohle zvíře?“ zvolal Service.

„Vždyť to je lama huanako,“ odpověděl Gordon. „A tyto lamy zapřažené do káry se v Jižní Americe vyjímají náramně pěkně.“

I když to jistě bylo zvíře velmi užitečné, Doniphan v hloubi duše litoval, že je nezastřelil. Ale chránil se něco říci a šel si raději prohlédnout tuto krásnou ukázku chairmanovské zvířeny zblízka.

Ač přírodní vědy řadí lamy k velbloudům, ani vikuňa, ani huanako se nepodobají velbloudům, tak rozšířeným v severní Africe. Tato lama huanako dosvědčovala krátkým krkem, malou hlavou, dlouhýma a štíhlýma nohama – jež prozrazovaly zvíře velmi rychlé – i žlutavou a bíle skvrnitou srstí svou příslušnost k nejkrásnější americké rase. Určitě by se jí dalo použít i při závodech, kdyby se ji ovšem podařilo napřed zkrotit a pak vycvičit, jak se to zřejmě dělá na haciendách v argentinských pampách.

Lamy huanako jsou ostatně zvířata velmi mírná. Chycená lama se vůbec nebránila. Jakmile jí Baxter uvolnil škrtící smyčku, dala se klidně vést na lase jako na dlouhém provaze.

Výprava k severnímu konci Rodinného jezera byla rozhodně pro kolonii užitečná.

Lama huanako, lama vikuňa a dvě její mláďata, objev čajového stromu, trulky a

algaroby, to vše si zasloužilo, aby Gordon, a především Baxter byli vřele přivítáni. Baxter však neměl nic z Doniphanovy pýchy a nijak se svými úspěchy nechlubil.

Gordon byl nesmírně rád, když viděl, jak platné služby jim může prokázat laso i bola. Doniphan byl jistě obratný střelec, s nímž mohli chlapci při každé vhodné příležitosti počítat, ale jeho obratnost je stála pokaždé trochu prachu a olova. Proto si Gordon umínil přimět chlapce k užívání těchto loveckých pomůcek, jichž často užívají s takovým úspěchem američtí Indiáni.

Podle mapy měli k Francouzově jeskyni ještě sedm kilometrů. Všichni spěchali, aby tam došli do setmění.

Service měl velkou chuť sednout si na lamu huanako a předvést slavnostní vjezd na tomto „báječném jízdním zvířeti". Ale Gordon mu to nedovolil. Bylo lepší počkat, až bude lama k jízdě vycvičena.

„Myslím, že se nebude moc vzpírat," řekl Gordon. „A nepodaří-li se nám ji osedlat, což není pravděpodobné, bude musit aspoň tahat naši káru. Měj tedy trpělivost, Servici, a nezapomínej na lekci, kterou ti dal nandu!"

K šesté hodině došli k Francouzově jeskyni.

Malý Costar si právě hrál na Sportovní louce a ohlásil ostatním Gordonův návrat. Briant a druzí chlapci okamžitě vyběhli a přivítali cestovatele po několikadenní nepřítomnosti radostným pokřikem.

XVI

BRIANT JE ZNEPOKOJEN JAKUBEM – STAVBA OHRADY A KURNÍKU – JAVOROVÝ CUKR – VYHUBENÍ LIŠEK – NOVÁ VÝPRAVA K ZÁLIVU *CHRTA* – KÁRA SE SPŘEŽENÍM – POBITÍ TULENŮ – VÁNOČNÍ SVÁTKY – SLÁVA BRIANTOVI

Za Gordonovy nepřítomnosti šlo ve Francouzově jeskyni vše dobře. Náčelník kolonie mohl být spokojen se svým zástupcem Briantem, jehož měli malí chlapci upřímně rádi. Nemít Doniphan tak povýšenou a žárlivou povahu, byl by také uznal pravou cenu svého kamaráda. Ale to nedokázal. Naopak, jeho náklonnost k Wilcoxovi, Webbovi a Crossovi vedla tyto chlapce k tomu, že se stavěli za Doniphana vždy, když šlo o opozici proti mladému Francouzovi, který se tak lišil chováním i povahou od svých anglosaských kamarádů.

Briant si toho ostatně nevšímal. Dělal, co pokládal za svou povinnost a nikdy se nestaral o to, co si o něm myslí druzí. Jedinou starost mu dělalo nevysvětlitelné chování jeho bratra.

V poslední době znovu naléhal na Jakuba otázkami, aniž dostal jinou odpověď než:

„Ne… Briante… ne! Nic mi není!“

„Ty nechceš mluvit, Jakube,“ řekl mu, „ale nejednáš správně! Sobě i mně bys tím ulevil. Pozoruji, že jsi smutnější a zasmušilejší. Hleď, jsem tvůj bratr a mám právo znát příčinu tvého trápení. Máš si snad co vyčítat?“

„Briante,“ řekl konečně Jakub, jakoby donucen nějakou tajnou výčitkou, „chceš vědět, co jsem udělal? Ty bys mi snad odpustil… ale co druzí…“

Z chlapcových očí vytryskly slzy. Ale přes všechna bratrova naléhání řekl jen:

„Později se to dovíš… později!“

Je pochopitelné, že Brianta tato odpověď znepokojila ještě víc. Co mohlo být v Jakubově minulosti tak vážného? To se musí stůj co stůj dovědět!

Jakmile se Gordon vrátil, řekl mu Briant o polovičním Jakubově doznání a prosil ho, aby mu v této věci pomohl.

„A proč?“ odpověděl moudře Gordon. „Bude lepší, necháš-li Jakuba dělat, co sám bude chtít. A k tomu, co provedl… Je to asi nějaké drobné provinění, jehož důležitost Jakub přehání. Počkejme, až nám to vysvětlí sám!“

Druhého dne, 9. listopadu, se dali mladí kolonisté do práce. Měli jí dost. Především musili vyhovět žádosti kuchaře Moka, jehož spíž se počínala prázdnit, ač oka nalíčená v okolí Francouzovy jeskyně několikrát nezklamala. Ale velké zvěře byl nedostatek. Z toho vyplynula nutnost postavit pevnější pasti pro lamy, pekari a jeleny, aby mohli lovit, aniž obětují jediné zrnko střelného prachu, jediný brok.

Této práci zasvětili velcí chlapci celý listopad, který na jižní polokouli odpovídá našemu květnu.

Lama huanako i vikuňa se svými dvěma mláďaty byly hned po příchodu

prozatímně umístěny pod stromy v samém sousedství jeskyně. Dlouhé provazy jim dovolily pohybovat se ve velkém okruhu. To ovšem stačilo jen pro období dlouhých dnů. Ale před příchodem zimy jim budou musit postavit řádné přístřeší. Proto Gordon rozhodl, že u paty Aucklandské skály proti jezeru postaví nedaleko vchodu do haly kůlnu a ohradu, chráněné plotem z vysokých kůlů.

Dali se hned do práce a pod Baxterovým vedením si zařídili opravdovou tesařskou dílnu. Byla to radost, vidět ty pilné chlapce ohánět se více nebo méně obratně nástroji, které našli v bedně lodního tesaře. Jedni se vyzbrojili pilami, druzí sekerami nebo teslicemi. I když něco zkazili, nedali se tím odradit. Středně velké stromy useknuté nad kořeny a řádně oklešťěné jim poskytly kůly nezbytné k ohrazení prostranství dost velkého, aby na něm mohlo pohodlně žít půl tuctu zvířat. Tyto kůly pevně zapuštěné do země spojili chlapci příčkami tak, aby ohrada mohla vzdorovat všem útokům nebezpečných zvířat, kdyby se pokusila je vyvrátit nebo přelézt. Kůlnu postavili z palubního bednění z *Chrta*. Ušetřilo to mladým tesařům námahu s rozřezáváním kmenů na prkna, což by byla v jejich podmínkách práce velmi nesnadná. Střechu udělali z husté dehtované plachtoviny, aby do kůlny nevnikaly poryvy větru. Dobrá, hojná a často vyměňovaná podestýlka i velká zásoba čerstvého krmiva z trávy, z mechu a z listí stačily, aby domácí zvířata byla stále v dobrém stavu. Garnett a Service, pověření zvláštní péčí o ohradu, byli za svou práci brzy odměněni zjištěním, že obě lamy jsou den ode dne krotší.

Nadto dostala ohrada brzy nové hosty. Napřed to byla druhá lama huanako, kterou chlapci chytili do jedné z lapacích jam v lese, a pak párek lam vikuň, samec a samice. Těch se zmocnil Baxter společně s Wilcoxem, který už také začínal velmi obratně zacházet s bolou. Lapili také druhého nandua, kterého Fan uštval v běhu. Ale chlapci poznali, že by to s ním dopadlo stejně jako s prvním, protože přes nové umíněné snahy Serviceovy s ním nic nesvedli.

Je snad zbytečné říkat, že než byla kůlna postavena, zavírali raději obě lamy každý večer do skladiště. Vytí šakalů, štěkot lišek a řev šelem se ozývaly tak blízko Francouzovy jeskyně, že zvířata venku zůstat nemohla.

Zatímco se Garnett a Service zabývali spíš péčí o zvířata, Wilcox a několik dalších chlapců nepřestávali líčit pasti a klást oka a denně je prohlížet. Bylo ostatně dost práce i pro oba nejmenší, pro Iversona a Jenkinse. Dropi, bažantí slepice, perličky a tinamy potřebovaly nutně kurník, který Gordon zřídil v koutě ohrady, a právě tito dva chlapci dostali na starost domácí ptactvo. Oba plnili svůj úkol velmi spolehlivě.

Jak je vidět, měl teď Moko po ruce nejen mléko lam, ale také vejce opeřenců. A byl by tak mohl víckrát svým svérázným způsobem vyrobit nějaký sladký zákusek, kdyby mu byl Gordon nepřikázal co nejvíc šetřit cukrem. Jen v neděli a o některých svátcích se na stole objevilo mimořádné jídlo, jímž se pak Dole a Costar cpali plnými ústy.

Nenašli by však chlapci něco, čím by si nahradili cukr, když už si ho nemohli vyrobit? Service – se svými Robinsony v ruce – tvrdil, že stačí jen hledat. Gordon tedy hledal a nakonec objevil uprostřed lesa Nástrah skupinu stromů, které se o tři měsíce později – na podzim – pokryly nádherně purpurovým listím.

„To jsou javory," řekl. „Stromy s cukrem!"

„Jé, stromy z cukru!“ zvolal Costar.

„Ne, ty mlsná puso,“ opravil ho Gordon. „Řekl jsem stromy s cukrem, a ne z cukru! Tak zas jazyk schovej!“

To byl jeden z nejdůležitějších nálezů, které chlapci učinili od té doby, co se usídlili v jeskyni. Když Gordon udělal v kmenech těchto stromů zářez, získal tekutinu, z níž po zahuštění a ztuhnutí dostal cukernou hmotu. Ač se cukernatostí nemohla rovnat třtinovému nebo řepnému cukru, byla to hmota pro kuchyni stejně důležitá a rozhodně lepší než podobný produkt získávaný na jaře z bříz.

Když už měli cukr, získali brzy i nápoj. Moko se na Gordonovu radu pokusil dát zkvasit plody trulky a algaroby. Napřed je rozdrtil těžkým dřevěným kůlem v kádi a pak z nich vyrobil alkoholický nápoj, kterým mohli osladit čaj a ušetřit tak cukr. A o listech z čajového stromu se chlapci přesvědčili, že se skoro vyrovnají indickému čaji. Proto při žádné výpravě do lesa nezapomněli na patřičnou sklizeň.

Zkrátka Chairmanův ostrov zajišťoval svým obyvatelům když ne nadbytek, tedy aspoň dostatek všeho potřebného. Co jedině k lítosti všech chybělo, byla zelenina. Chlapci se musili spokojit se zeleninovými konzervami. Měli jich asi sto plechovek, ale Gordon s nimi pokud možno šetřil. Briant se sice pokoušel znovu pěstovat zdivočelý smldník, který tu v několika trsech vysadil francouzský trosečník, ale marně. Naštěstí nezapomněli na celer rostoucí hojně na březích Rodinného jezera. A protože tím šetřit nemuseli, nahrazoval jim výhodně čerstvou zeleninu.

Lapací sítě na ptáky, natažené v zimě na levém břehu řeky, byly s návratem jara samozřejmě změněny v sítě na ryby. V zimě do nich chlapci lapili kromě jiných ptáků i malé koroptve a husy, které asi přilétaly ze zemí za mořem.

Doniphan by byl rád prozkoumal rozsáhlý Jižní močál na protějším břehu řeky Zélandu. Bylo však nebezpečné pouštět se do bažin napájených většinou vodami z jezera a v době přílivu i vodou mořskou.

Wilcox a Webb lapili také jistý počet aguti velkých jako zajíci. Jejich bílé, poněkud suché maso připomíná chutí trochu králičí a trochu vepřové maso. Bylo samozřejmě velmi nesnadné tyto rychlé hlodavce dohnat a ani Fanovi se to nedařilo. Ale když je chlapci zastihli v norách, stačilo je lehkým zapísknutím přivábit k ústí nor a zmocnit se jich. Několikrát za sebou přinesli lovci také skunky, rosomáky a druh tchořů podobných vydrám, s krásnou černou, bíle pruhovanou kožešinou, šířících však kolem sebe odporný zápach.

„Jak mohou takový smrad snést?“ divil se jednou Iverson.

„To je věc zvyku,“ odpověděl mu Service.

Řeka dodávala chlapcům stálý příděl ryb. Nádherné pstruhy lovili v Rodinném jezeře. Těm však i po upečení zůstávala trochu slaná příchuť. Ale lovci mohli také jít kdykoli chytat mezi chaluhami a řasami v zálivu *Chrta* tresky, kterých tam připlouvala obrovská hejna. A až přijde doba tahů lososů proti toku řeky Zélandu, Moko si jistě opatří i zásobu těchto výborných ryb. Lososy nasolí, a tak zajistí výtečné jídlo na zimní období.

V této době se Baxter na Gordonovu radu zabýval výrobou luků z pružných jasanových větví. Šípy dělal z rákosu a osazoval je špičkami z hřebíků. Umožnil tím

Wilcoxovi a Webbovi – po Doniphanovi nejobratnějším lovcům – srazit nějakou drobnou zvěř.

I když se Gordon stále bránil plýtvání střelivem, jednou přece jen musel od své obvyklé šetrnosti upustit.

Toho dne – 7. listopadu – si ho vzal Doniphan stranou a řekl mu:

„Gordone, jsme tu úplně zamořeni šakaly a liškami! Přicházejí v noci v celých smečkách, a jakmile se nějaké zvíře chytí do našich ok, sežerou je. Tomu musíme udělat konec!“

„Nemohli bychom postavit pasti?“ ptal se Gordon, když pochopil, kam jeho kamarád míří.

„Pasti?“ odpověděl Doniphan, který dosud neztratil nic ze svého opovržení k těmto obyčejným loveckým pomůckám. „Pasti! Snad ještě, kdyby šlo jen o šakaly. Ti jsou dost pitomí, aby se do nich někdy chytili. Ale kdepak lišky! To jsou příliš mazaná zvířata a pastím se vyhýbají, ať si dává Wilcox jak chce pozor. Jedné krásné noci nám vyplení celou ohradu a nenechají v kurníku jediného ptáka.“

„No, když to je tak nezbytné, povoluji několik tuctů nábojů,“ odpověděl Gordon. „Snažte se však střílet jen najisto!“

„Dobře, Gordone, můžeš se spolehnout. Příští noc si na ně počíháme a způsobíme mezi nimi takové krveprolití, že je tu dlouho neuvidíme!“

Tento zásah už byl velmi potřebný. Lišky z těchto končin, především z Jižní Ameriky, jsou zřejmě ještě lstivější než jejich evropské příbuzné. V okolí haciend skutečně neustále loupí a jsou tak chytré, že překusují kožené řemeny koní a dobytka na pastvinách.

Když přišla noc, odešli Doniphan, Briant, Wilcox, Baxter, Webb, Cross a Service zaujmout střelecká postavení na široké planině porostlé řídkými křovisky a houštinami. Planina se táhla od lesa Nástrah k jezeru.

Fana si lovci s sebou nevzali. Spíš by jim překážel, protože by lišky zaplašil. Nešlo tu také o vyhledávání stop. Ostatně liška zchvácená během nezanechává za sebou žádný pach nebo jenom tak slabý, že ji ani nejlepší stopařský pes nezvětří.

Bylo jedenáct hodin, když se Doniphan se svými kamarády usadili na číhané v trsech divokého vřesu, který lemoval celou planinu.

Nastala velmi tmavá noc.

Hluboké ticho nerušil ani nejslabší vánek, takže chlapci mohli slyšet i plížení lišek suchou trávou.

Nedlouho po půlnoci Doniphan zjistil, že se blíží smečka těchto zvířat. Přecházela planinu, aby uhasila žízeň v jezeře.

Lovci netrpělivě čekali, až se tu shromáždí asi dvacet lišek, což trvalo dost dlouho. Zvířata totiž postupovala tak opatrně, jako by byla vycítila nějakou léčku.

Na Doniphanův povel zaznělo několik ran. Všechny zasáhly cíl. Pět nebo šest lišek zůstalo ležet, kdežto ostatní se vrhly zděšeně doprava i doleva. I mezi nimi byla většina smrtelně zraněna.

Za svítání našli chlapci tucet těchto zvířat ležet na planině v trávě. Protože krveprolití se opakovalo po tři noci za sebou, zbavila se kolonie brzy nebezpečných

návštěv a ještě jí to vyneslo padesát krásných, stříbřitě šedých kožek, které zvýšily pohodlí ve Francouzově jeskyni jednak jako koberce, jednak jako oděvy.

Dne 15. prosince se vydala velká výprava do zálivu *Chrta*. Bylo krásné počasí, a tak se Gordon rozhodl, že se tam vydají všichni. Nejmenší chlapci to přijali s jásotem.

Vyjdou-li brzy ráno, mohou se velmi pravděpodobně vrátit před příchodem noci. A opozdí-li se nějak, přenocují prostě někde pod stromy.

Tato výprava měla jako hlavní úkol lov tuleňů, kteří navštěvovali v zimě pobřeží Ztroskotání.

Za dlouhých zimních večerů a nocí spotřebovali totiž kolonisté tolik svíček a oleje, že už teď neměli skoro čím svítit. Ze svíček vyrobených francouzským trosečníkem jim zbyly už jenom dva tucty. Spálili i větší část oleje z *Chrta*, určeného k osvětlování haly. To právě prozíravého Gordona trápilo nejvíc.

Moko sice mohl nashromáždit slušné množství tuku ze zvěře – ze savců i z ptáků –, ale bylo jasné, že ten se denní spotřebou rychle vyčerpá. Nedal by se snad tuk nahradit nějakou jinou hmotou, kterou by jim tu příroda poskytla už hotovou nebo téměř hotovou? Nemohla by si kolonie při nedostatku rostlinného tuku opatřit zásobu tuku živočišného?

To jistě, kdyby se lovcům podařilo ulovit větší počet tuleňů nebo lachtanů, kteří se v zimě prohánějí na útesech v zálivu *Chrta*. Ale museli by si pospíšit, protože tito ploutvonožci si brzy vyhledají jižnější vody v antarktických mořích.

Chystaná výprava byla velmi důležitá, a proto byla připravena tak, aby přinesla nejlepší výsledky.

Service a Baxter se už delší dobu úspěšně pokoušeli vycvičit dvě lamy k tahu. Baxter pro ně vyrobil chomouty z hrubé plachtoviny vycpané trávou. I když na lamách nemohli jezdit, mohli je aspoň zapřáhnout do káry. A to bylo výhodnější než zapřahat sami sebe.

Toho dne naložili do káry střelivo, zásobu potravin a různé náčiní, mezi jiným i velký kotel a šest prázdných beček, které chtěli přivézt domů plné tuleního tuku. Bylo opravdu výhodnější vyvrhnout zvířata na místě než je vozit k Francouzově jeskyni, kde by zamořila vzduch nezdravým zápachem.

Na cestu se vydali za východu slunce a za dvě hodiny ji bez obtíží zdolali. Kára nejela příliš rychle, protože nerovný terén byl pro jízdu s lamami velmi nepříhodný. Nejhůř to šlo tam, kde celá skupina musela obcházet močály Bažinatého lesa mezi stromy. Pocítily to i nohy malého Dolea a Costara. Gordon proto na Briantovu žádost dovolil malým chlapcům sednout si do káry, aby si cestou trochu odpočinuli.

K osmé hodině, kdy se spřežení namáhavě vleklo podél okraje močálů, přilákal pokřik Crosse a Webba, jdoucích napřed, Doniphana a pak i ostatní.

Uprostřed močálů Bažinatého lesa, asi sto kroků před chlapci, válelo se v bahně obrovské zvíře, které mladý lovec okamžitě poznal. Byl to tlustý růžový hroch, který naštěstí pro něho zmizel v hustém podrostu bažin, dříve než po něm Doniphan mohl střelit. A k čemu by také takový zbytečný výstřel byl dobrý?

„Co je to za obrovské zvíře?“ ptal se Dole, vyděšený už pouhým pohledem na ně.

„To je hroch,“ odpověděl mu Gordon.

„Hroch! To je směšné jméno!“
„Je to jakýsi říční kůň,“ řekl Doniphan.
„Ale koni se přece nepodobá,“ poznamenal správně Costar.
„Ne!“ zvolal Service. „Podle mne by se mu mělo říkat vodní prase!“

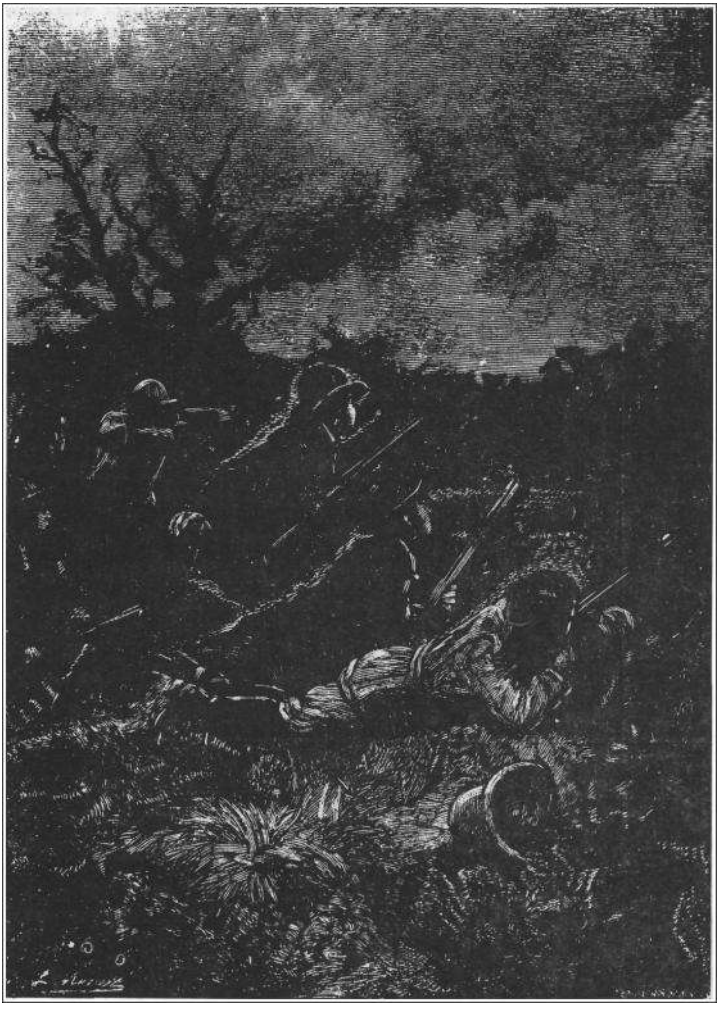

Lovci netrpělivě čekali

Tato úvaha byla zcela oprávněná, ale vyvolala smích malých chlapců.

Bylo asi deset hodin dopoledne, když Gordon vyšel na pobřeží zálivu *Chrta*. Zastavili se na břehu řeky v místech, kde po rozpadu jachty stál jejich první tábor.

Bylo tam asi sto tuleňů, kteří dováděli mezi skalisky nebo se vyhřívali na slunci. Někteří se proháněli na písku před pásem útesů.

Tito ploutvonožci nebyli zřejmě na lidi zvyklí. Snad dokonce nikdy člověka neviděli, protože francouzský trosečník zemřel už před dvaceti roky. Proto tu také nebyly hlídky nejstarších samců, aby hlásily každé nebezpečí, jak to z opatrnosti obvykle dělají tuleni v arktických a antarktických končinách. Přesto se musili chlapci snažit nevyplašit je předčasně, protože by tuleni v několika vteřinách zmizeli.

Jakmile se mladí kolonisté octli u zálivu *Chrta*, zahleděli se k širokému obzoru, táhnoucímu se mezi Americkým mysem a mysem Nepravého moře.

Oceán byl zcela pustý. Chlapci tak znovu poznali, že tyto vody jsou zřejmě daleko od lodních cest.

Mohlo by se však stát, že se v dohledu ostrova objeví nějaká loď. V takovém případě by pozornost lodi přivábila spíš hlídka než signální stožár. Musila by ovšem stát na Aucklandské skále nebo na mysu Nepravého moře, kdyby se tam vytáhlo jedno z lodních děl. Ale to by znamenalo držet hlídku dnem i nocí, a ještě k tomu daleko od Francouzovy jeskyně! Gordon proto pokládal takové opatření za neproveditelné. To musel uznat i Briant, ač se neustále zabýval myšlenkou na návrat do vlasti. Mohli litovat jedině toho, že Francouzova jeskyně není na této straně Aucklandské skály, naproti zálivu *Chrta*.

Po rychlém obědě, ve chvíli, kdy polední slunce jako by zvalo tuleně k vyhřívání, připravili se Gordon, Briant, Doniphan, Cross, Baxter, Webb, Wilcox, Garnett a Service k lovu. Během celé operace měli Iverson, Costar, Jenkins, Jakub a Dole zůstat v táboře pod Mokovým dohledem. S nimi tam byl i Fan, kterého lovci mezi tuleně nemohli pustit. Musil tam hlídat obě lamy, které se pásly pod stromy při kraji lesa.

Všechny zbraně kolonie, pušky a revolvery, měli chlapci s sebou i s dostatečným množstvím střeliva. Gordon tentokrát neskrblil, protože šlo o společný zájem.

Teď se musili především pokusit odříznout tuleňům ústup k moři. Doniphan, jemuž ostatní ochotně svěřili velení, je vyzval, aby sestoupili podle řeky až k jejímu ústí a cestou se na břehu dobře kryli. Jakmile to udělají, budou moci snadno proklouznout podle útesů a zatáhnout celé pobřeží.

Chlapci provedli plán velmi opatrně. Mladí lovci se rozestavili na třicet až čtyřicet kroků od sebe, takže vytvořili půlkruh mezi břehem a mořem.

Na Doniphanovo znamení všichni pak naráz vstali. Zároveň se ozvaly výstřely. Každá rána složila jednu oběť. Nezasažení tuleni se vztyčili a tloukli zuřivě ohonem i ploutvemi. Vyděšeni hlukem výstřelů, vrhli se dlouhými skoky k útesům.

Chlapci je pronásledovali palbou z revolverů. Doniphan v zápalu lovecké vášně dělal pravé divy a jeho kamarádi ho napodobili, jak nejlépe uměli.

Krveprolití trvalo jen několik minut, ačkoli lovci hnali tuleně až k posledním skaliskům. A ti, kteří to přežili, už zmizeli ve vodě. Na pobřeží zůstalo dvacet mrtvých nebo zraněných.

Výprava měla plný úspěch. Když se lovci vrátili do tábora, zařídili pod stromy vše tak, aby tam mohli pobýt šestatřicet hodin.

Odpoledne věnovali velmi odporné práci. Gordon se jí zúčastnil osobně, a protože to byla práce nutná, pustili se do ní odhodlaně všichni. Především museli vytáhnout na písek tuleně ubité mezi útesy. Ač to byla zvířata jen středně velká, stálo to chlapce

hodně námahy.

Moko zatím postavil kotel nad ohniště mezi dvěma velkými kameny. Tuleně rozčtvrtili a rozřezali na kusy o váze dva a půl až tři kilogramy a vhodili je do kotle plného sladké vody. Načerpali ji z řeky za odlivu. Stačilo několik minut, aby se z masa vyvařil světlý tuk a vyplaval na povrch. Chlapci jím pak postupně plnili bečky.

Při této práci se dalo jen těžko vydržet na místě zamořeném strašným zápachem. Všichni si ucpávali nosy. Uši však ne, takže slyšeli žerty, kterými lovci doprovázeli svou nepříjemnou práci. Dokonce i jemný „lord Doniphan“ se nevyhýbal této nezáviděníhodné činnosti, která pokračovala ještě nazítří.

Na sklonku druhého dne měl Moko už několik hektolitrů tuku. Zdálo se, že už je ho dost, aby mohli ve Francouzově jeskyni svítit celou příští zimu. Tuleni se ostatně na skaliska a na útesy už nevrátili. Dokud časem nepozapomenou na dnešní hrůzy, jistě se v zálivu *Chrta* neobjeví.

Nazítří ráno chlapci za svítání ke všeobecnému uspokojení tábor zrušili. Kára byla už od včerejška naložena bečkami, nástroji i náčiním. Protože byla mnohem těžší než cestou sem, nebudou ji moci lamy táhnout příliš rychle, zvlášť když terén směrem k Francouzově jeskyni znatelně stoupal.

Ve chvíli odjezdu se vzduch naplnil ohlušujícím křikem dravých ptáků, kání a sokolů, kteří přilétli z vnitrozemí ostrova a vrhli se na zbytky tuleňů, po nichž tam nezůstaly brzy ani nejmenší stopy. Malá skupina ještě naposledy pozdravila anglickou vlajku třepetající se na vrcholu Aucklandské skály, naposled pohlédla na obzor v Tichém oceánu a pak se vydala proti proudu po pravém břehu řeky Zélandu.

Během návratu nedošlo k žádné nehodě. Přes obtíže cesty držely se lamy tak dobře a velcí chlapci na nesjízdných úsecích pomáhali tak vydatně, že se celá výprava vrátila k Francouzově jeskyni před šestou hodinou večerní.

Nazítří a v dalších dnech se všichni věnovali obvyklým pracím. Udělali zkoušku s tulením tukem v lampách a ve svítilnách a zjistili, že dává sice nepříliš jasné světlo, ale že to postačí k osvětlení skladiště i haly. Teď se už nemusili bát, že dlouhé zimní měsíce stráví potmě.

Blížily se vánoce, u Anglosasů oslavované vždy velmi vesele. Gordon je chtěl oslavit s jistou okázalostí a měl k tomu své důvody. Měla to být vzpomínka na ztracenou vlast, jakýsi pozdrav vzdáleným rodinám. Ach, kdyby tak rodiče mohli slyšet, jak všichni volají: „Jsme zde… všichni! Jsme živi a zdrávi… Zase se s námi shledáte! Zase se k vám vrátíme!“ Ano, chlapci mohli mít ještě naději, kterou jejich rodiče v Aucklandu už neměli. Naději, že se jednoho dne vrátí.

Gordon oznámil, že 25. a 26. prosince budou ve Francouzově jeskyni svátky. Všechny práce se na dva dny přeruší. Tyto první vánoce na Chairmanově ostrově měly být tím, čím je v různých evropských zemích Nový rok.

Snadno si představíte, jak chlapci toto oznámení přijali! Bylo samozřejmé, že 25. prosince bude uspořádána slavnostní hostina. Moko sliboval, že udělá pravé divy. Také se neustále tajně radil se Servicem, zatímco Dole a Costar se už předem olizovali a snažili se odhalit tajemství těchto porad. Spíž byla ostatně výborně zásobena a mohla poskytnout ke skvělé hostině všechno potřebné.

Tak přišel ten slavný den. Baxter s Wilcoxem zavěsili nad vchod do haly svítilny, praporky a vlajky z *Chrta,* což dodalo Francouzově jeskyni slavnostního vzhledu.

Hned ráno vzbudil výstřel z děla hlučné a veselé ozvěny Aucklandské skály. Jedno z děl vsunuli totiž chlapci do otvoru vedle dveří a Doniphan z něho na oslavu vystřelil.

Malí chlapci pak šli velkým přát šťastný nový rok. Přání byla bratrsky opětována. Potom se obrátili k náčelníkovi Chairmanova ostrova s přáním, které přednesl Costar. Zhostil se svého úkolu docela dobře.

Všichni měli na sobě své nejhezčí šaty. Počasí bylo nádherné. Před obědem i po něm si vyšli na vycházku podél jezera a na Sportovní louce uspořádali hry, jichž se chtěli všichni zúčastnit. Z paluby jachty měli všechny sportovní pomůcky užívané v Anglii. Byly to koule, míče, pálky, rakety, golfové hole, kterými se odpalují gumové míčky do jamek vyhloubených v zemi daleko od sebe, fotbalové míče, dřevěné oválné míče, u nichž nutno počítat vzhledem k jejich tvaru s falší, a konečně i míče pro hru zvanou „fives“, při níž se hází míčkem proti zdi.

Dne opravdu využili. Především malí chlapci se oddávali hrám nesmírně radostně. Vše dopadlo dobře. Nedošlo ani k rozporům, ani k hádkám. Je pravda, že Briant si vzal zvlášť na starost zábavu Dolea, Costara, Jenkinse a Iversona. Nedokázal však přimět Jakuba, aby se k nim připojil. Doniphan se svými obvyklými druhy – Wilcoxem, Crossem a Webbem – vytvořili přes moudré Gordonovy připomínky zvláštní skupinu.

Když dělový výstřel oznámil začátek hostiny, mladí stolovníci si pospíšili na svá místa u stolu prostřeného ve skladišti.

Na velké tabuli byl krásný bílý ubrus, uprostřed stál ve velkém hrnci vánoční stromek a kolem něho zeleň a květy. Na větvích stromku visely praporky v barvách Anglie, Spojených států a Francie.

Moko překonal v přípravě jídel sám sebe a byl velmi hrdý na pochvalu, která byla určena jemu i jeho veselému pomocníku Serviceovi. Dušený aguti, pečené tinamy, opékaný králík nadívaný vonnými bylinami, pečený drop se zdviženým zobákem a s roztaženými křídly jako naparující se bažant, tři krabice konzervované zeleniny, pudink – a jaký pudink! – ve tvaru pyramidy s tradičními korintskými rozinkami a s plody algaroby, které Moko celý týden máčel v brandy, pak několik sklenic šumivého vína, likérů, čaje, kávy a nakonec zákusky – to vše zajistilo opravdu nádhernou oslavu prvních vánoc na Chairmanově ostrově.

Briant pronesl srdečný přípitek Gordonovi, který odpověděl přípitkem na zdraví celé kolonie a vzpomínkou na vzdálené rodiny.

Ale nejdojemnější bylo, když vstal Costar a jménem nejmladších chlapců poděkoval Briantovi za jeho obětavost, kterou jim už tolikrát prokázal.

Briant se nemohl ubránit hlubokému dojetí, když na jeho počest zazněl pozdravný pokřik. Ten nenašel odezvu jen v uších Doniphanových.

XVII

PŘÍPRAVY NA PŘÍŠTÍ ZIMU – BRIANTŮV NÁVRH – BRIANT, JAKUB A MOKO ODJÍŽDĚJÍ – PLAVBA PŘES RODINNÉ JEZERO – VÝCHODNÍ ŘEKA – MALÝ PŘÍSTAV U JEJÍHO ÚSTÍ – MOŘE NA VÝCHODĚ – JAKUB A BRIANT – NÁVRAT DO FRANCOUZOVY JESKYNĚ

Za týden po slavnosti začal rok 1861. Na této části polokoule vládlo plné léto, začínající Novým rokem.

Bylo tomu už skoro deset měsíců, co moře vrhlo mladé trosečníky z *Chrta* na jejich ostrov, vzdálený tři tisíce tři sta kilometrů od Nového Zélandu.

Nutno říci, že za tu dobu se jejich situace pozvolna zlepšila. Zdálo se dokonce, že mají pro budoucnost zajištěny všechny nutné životní potřeby. Ale při tom ovšem byli stále opuštěni na neznámé zemi! Dostane se jim konečně pomoci zvenčí – jediné pomoci, v niž mohli doufat – a dostane se jim jí před koncem pěkného období? Nebude kolonie odsouzena snášet útrapy druhé antarktické zimy? Je pravda, že dosud nikdo neonemocněl. Všem malým i velkým se vedlo celkem dobře. Nedošlo k žádné neopatrnosti ani k žádným výstřelkům, a to díky obezřetnosti náčelníka Gordona, který na to velmi dbal, což ovšem vyvolávalo často stížnosti na jeho přísnost. Neměli však chlapci počítat s citovými projevy, kterým se jen zřídka vyhnou děti jejich věku? Zvlášť ty nejmenší? Jestliže nynější situace nebyla nejhorší, budoucnost byla stále znepokojivá. Chlapci musí proto Chairmanův ostrov stůj co stůj opustit. Na to neustále myslel především Briant. Ale jak by se mohli odvážit se svým jediným plavidlem – s křehkou jolou – podniknout cestu, možná velmi dlouhou, není-li jejich ostrov součástí některého tichomořského souostroví a je-li nejbližší země několik set kilometrů daleko? I kdyby se dva tři nejodvážnější chlapci obětovali a vydali se hledat nějakou zemi na východě, jakou by měli naději na úspěch? A dokázali by postavit loď dost velkou, aby přeplula tyto tichomořské vody? To jistě ne. Vždyť to bylo nad jejich síly a Briant si nedovedl představit, jak by všechny zachránil.

Musili čekat, stále čekat, a pracovat na pohodlnějším vybavení Francouzovy jeskyně. To bylo jediné, co mohli dělat. A když ne v tomto létě – kdy musili provést nutné práce před příchodem chladného období –, tedy aspoň v příští teplé sezóně dokončí mladí kolonisté úplný průzkum ostrova.

Všichni se pustili odhodlaně do práce. Zkušenost jim už ukázala krutost zimy v této zeměpisné šířce. Na celé týdny, dokonce na celé měsíce je zima uvězní v hale. Bude jen rozumné, když se předem připraví na mráz a na hlad – dva nejobávanější nepřátele.

Boj se zimou ve Francouzově jeskyni byl jen otázkou paliva. A i kdyby byl podzim sebekratší, dříve než skončí, musí Gordon nashromáždit dostatek dříví pro kamna hořící dnem i nocí. Ale nemusí snad stejně pamatovat i na domácí zvířata v ohradě a v kurníku? Umístit je ve skladišti by bylo krajně obtížné a z hygienických důvodů velmi neopatrné. Nebylo jiného zbytí než upravit vhodně kůlnu v ohradě, zajistit ji proti

chladu a vytápět ji. To znamená postavit tam kamna, aby neustále udržovala vnitřní teplotu na snesitelné výši. Tím se zabývali Baxter, Briant, Service a Moko v prvním měsíci nového roku.

Neméně důležitou otázku potravinových zásob na celé dlouhé zimní období rozhodl se rozřešit Doniphan se svými kamarády. Denně prohlíželi pasti, jámy a oka. To, co nespotřebovali hned, rozmnožilo zásoby ve spíži v podobě nasoleného nebo uzeného masa, které se svou obvyklou zručností připravoval Moko. Tak si zajistili zásoby i na nejdelší a nejkrutější zimu.

Ale jeden průzkum musili nutně provést. Jeho cílem neměla být prohlídka všech neznámých částí Chairmanova ostrova, nýbrž jen jeho části na východ od Rodinného jezera. Jsou tam lesy, bažiny nebo písčité přesypy? Nenajdou tam nějaké zdroje užitečných surovin?

Briant se o tom jednoho dne radil s Gordonem. Díval se na to teď zcela novým způsobem.

„I když mapa trosečníka Baudoina je značně přesná, jak jsme už zjistili," řekl mu, „měli bychom poznat Tichý oceán na východní straně. Máme po ruce výborné dalekohledy, jaké můj krajan neměl. Kdo ví, zda nezahlédneme země, které on vidět nemohl? Jeho mapa ukazuje Chairmanův ostrov jako osamělý kus země v těchto vodách. A co když to tak není?"

„Ty se zabýváš stále svou myšlenkou," odpověděl Gordon, „a nemůžeš se už dočkat, až odjedeš."

„Ano, Gordone, a v hloubi duše jsem přesvědčen, že smýšlíš stejně jako já. Nemají snad všechny naše snahy směřovat k tomu, abychom se co nejdříve vrátili do vlasti?"

„Dobrá," řekl Gordon. „Když na tom trváš, tak tu výpravu podnikneme."

„A zúčastní se jí všichni?" zeptal se Briant.

„Ne," odpověděl Gordon. „Zdá se mi, že by na to stačilo pět nebo šest našich kamarádů."

„To by bylo moc, Gordone. Tak velká skupina by se tam nedostala jinak než cestou kolem jezera buď na sever, nebo na jih. A to by nás jistě stálo mnoho času a mnoho námahy."

„Co tedy navrhuješ, Briante?"

„Navrhuji přeplout Rodinné jezero v jole od Francouzovy jeskyně přímo k protějšímu břehu. A na to stačí dva nebo tři."

„A kdo bude jolu řídit?"

„Moko," odpověděl Briant. „Dovede řídit člun a já se v tom taky trochu vyznám. Za příznivého větru s plachtou a za bezvětří s vesly překonáme snadno těch devět až jedenáct kilometrů směrem k řece, která podle mapy protéká lesem na východě. Doplujeme až k jejímu ústí."

„Smluveno, Briante," řekl Gordon. „Souhlasím s tvým návrhem. A kdo Moka doprovodí?"

„Já, Gordone, protože jsem se nezúčastnil výpravy k jezeru. Teď je řada na mně, abych byl užitečný… a žádám…"

„Užitečný!" zvolal Gordon. „Neprokázal jsi nám snad už tisíc služeb, Briante?

Neobětoval ses snad víc než kdo jiný? Nejsme ti snad povinni svou vděčností?“

„I jdi, Gordone! Dělali jsme přece všichni jen svou povinnost. Je to tedy ujednáno?“

„Ujednáno, Briante. A koho si vezmeš na cestu jako třetího? Doniphana ti nebudu navrhovat, protože se neshodnete…“

„Ach, přijal bych ho rád,“ odpověděl Briant. „Doniphan nemá zlé srdce, je statečný, je obratný, a kdyby neměl tak žárlivou povahu, byl by to výborný kamarád. Však on se časem změní, až pochopí, že se nechci povyšovat ani nad něho, ani nad nikoho jiného. Jsem přesvědčen, že se z nás ještě stanou nejlepší kamarádi. Ale já pomýšlel na někoho jiného.“

„Na koho?“

„Na Jakuba,“ odpověděl Briant. „Jeho stav mě zneklidňuje stále víc. Určitě má na svědomí něco vážného, co nechce prozradit. Možná že na této výpravě, když bude se mnou sám…“

„Máš pravdu, Briante. Vezmi s sebou Jakuba a začni se už dnes připravovat na cestu.“

„Nebude nijak dlouhá,“ odpověděl Briant, „protože budeme pryč jen dva nebo tři dny.“

Ještě toho dne řekl Gordon všem o chystané výpravě. Doniphana velmi mrzelo, že se jí nemá zúčastnit. Stěžoval si Gordonovi, ale ten mu vysvětlil, že za podmínek, za nichž má k výpravě dojít, mohou jet jen tři chlapci. A protože to byl Briantův nápad, má také on právo ji podniknout.

„Prostě všechno jen on, že, Gordone?“ odpověděl Doniphan.

„Jsi nespravedlivý, Doniphane, nespravedlivý k Briantovi i ke mně!“

Doniphan už nenaléhal a vrátil se ke svým přátelům Wilcoxovi, Webbovi a Crossovi, před nimiž mohl podle libosti projevovat svou rozmrzelost a špatnou náladu.

Když se plavčík dověděl, že má načas vyměnit funkci kuchaře za funkci patrona joly, neskrýval nijak své uspokojení. A myšlenka, že popluje s Briantem, jeho radost ještě zvyšovala. U sporáku ve skladišti ho měl vystřídat přirozeně Service, který se už těšil, že bude moci kuchařit podle svého a že mu do toho nebude nikdo mluvit.

Co se Jakuba týče, i on byl spokojen, že bude doprovázet svého bratra a opustí na několik dní Francouzovu jeskyni.

Jola byla okamžitě připravena. Moko ji vystrojil malou trojcípou plachtou, kterou připnul na ráhno a navlekl na stožár. Nezbytnou výzbroj a výstroj pro krátkodobou výpravu tvořily dvě pušky, tři revolvery, dostatečné množství střeliva, tři cestovní přikrývky, zásoba potravin a nápojů, voskované pláště do deště, pár vesel a druhý pár do zásoby. Nezapomněli ani na kopii trosečníkovy mapy, na niž zapíší nová jména tak, jak budou postupně objevovat nová, dosud neznámá místa.

Dne 4. února k osmé hodině ranní se Briant, Jakub a Moko s kamarády rozloučili a v zátoce při ústí řeky Zélandu vsedli do joly.

Bylo pěkné počasí a vál lehký jihozápadní vítr. Moko vytáhl plachtu a sedl si na záď ke kormidlu, kdežto Briant si vzal na starost provaz od plachty. Ač hladina jezera byla občasnými závany sotva zčeřena, ucítila jola výrazně vliv větru ihned, jakmile se

octla trochu dál od břehu. Její rychlost vzrůstala. Za půl hodiny už Gordon a ostatní chlapci, sledující loď z břehu u Sportovní louky, viděli jen černý bod, který brzy zmizel.

Moko seděl na zádi a Briant uprostřed. Jakub si sedl na příď u paty stěžně. Po celou hodinu viděli ještě hřeben Aucklandské skály, ale pak se i ten ponořil pod obzor. Protější břeh však ještě nebyl v dohledu, ač už nemohl být příliš daleko. Bohužel, jak se to stává, když slunce začne víc pálit, vítr se začal tišit a k polednímu se projevoval už jen slabými vrtošivými závany.

„To je mrzuté," řekl Briant, „že nám vítr nevydržel celý den."

„Ještě mrzutější by bylo, Briante, kdyby vanul proti nám," řekl Moko.

„Ty jsi filosof, Moko."

„Nevím, co to slovo znamená," odpověděl plavčík. „Ale já jsem zvyklý nestěžovat si na nic, ať se stane cokoli."

„A to je právě filosofie."

„Nechme teď filosofii a sedněme si k veslům, Briante! Musíme se do večera dostat k druhému břehu. A i když se nám to nepodaří, budeme se s tím muset smířit."

„Jak myslíš, Moko. Já si vezmu jedno veslo, ty druhé a Jakub si sedne ke kormidlu."

„Ano," řekl plavčík. „Bude-li Jakub kormidlovat dobře, budeme mít pěknou plavbu."

„Musíš mi říci, jak to mám dělat, Moko," odpověděl Jakub. „Budu se snažit dělat to přesně podle tvých pokynů."

Moko stáhl plachtu, která se už nevzdouvala, protože vítr zcela utichl. Tři chlapci rychle něco málo pojedli. Pak si plavčík přesedl dopředu a Jakub na záď, kdežto Briant zůstal uprostřed. Vesla prudce zabrala a jola zamířila podle kompasu šikmo k severovýchodu.

Člun teď byl uprostřed rozsáhlé vodní plochy jako na širém moři. Hladina jezera byla ohraničena jen kruhovou čárou oblohy. Jakub se díval pozorně severním směrem, zdali neuvidí protější břehy Rodinného jezera.

Ke třetí hodině si vzal plavčík dalekohled a oznámil, že rozpoznává znaky země. Briant za chvíli zjistil, že se Moko nemýlí. Ve čtyři hodiny se objevily stromy nad velmi nízkým břehem. Tím se vysvětlilo, proč nemohl Briant pobřeží z mysu Nepravého moře spatřit. Na Chairmanově ostrově nebyla tedy žádná jiná vyvýšenina kromě Aucklandské skály, která vystupovala mezi zálivem *Chrta* a Rodinným jezerem.

Ještě čtyři a půl až pět kilometrů, a budou u východního pobřeží. Briant a Moko usilovně a s námahou veslovali; bylo značné horko. Povrch jezera byl hladký jako zrcadlo. Na mnoha místech viděli v jasné vodě v hloubce tří a půl až čtyř metrů dno porostlé vodními travinami, v nichž se proháněla hejna ryb.

Konečně k šesté hodině připlula jola k břehu, nad nějž se skláněly větve dubů a přímořských borovic. Byl tu však značně vysoký břeh, takže nikde nemohli přistát a musíli plout dále asi kilometr k severu.

„Tady je ta řeka z naší mapy," řekl Briant.

A ukázal na říční výtok, kterým odtékal přebytek jezerní vody.

„Myslím, že bychom ji měli nějak pojmenovat," mínil plavčík.

„Máš pravdu, Moko. Dáme jí jméno Východní řeka, protože protéká východní částí ostrova."

K šesté hodině připlula jola k břehu

„Výborně," řekl Moko. „A teď už se můžeme pustit po proudu Východní řeky a doplout po ní až k jejímu ústí."

„To uděláme zítra, Moko. Bude lepší, strávíme-li noc tady. Ráno za svítání se pustíme s jolou po proudu. Budeme aspoň moci poznat okolí obou říčních břehů."

„Vystoupíme?" ptal se Moko.

„Jistě," odpověděl Briant, „a utáboříme se ve stínu stromů."

Briant, Moko a Jakub vyskočili na břeh malé zátoky. Když jolu pevně přivázali k pařezu, vynesli zbraně a potraviny. Pak u paty dubu zapálili ze suchého dříví oheň. Povečeřeli suchary se studeným masem a rozložili si na zem přikrývky. Teď nepotřebovali už nic jiného než se dobře vyspat. Pro každý případ si nabili zbraně. Večer, když se zešeřilo, ozvalo se sice několikeré zařvání, ale noc uplynula v klidu.

„Vzhůru na cestu!" zvolal Briant, když se v šest hodin probudil jako první.

V několika minutách zaujali všichni tři svá místa v jole a pustili se po řece dolů.

Proud byl tak prudký – už hodinu trval odliv –, že si nemuseli pomáhat vesly. Briant a Jakub se usadili na přídi, kdežto Moko na zádi používal jednoho z vesel jako kormidla, aby udržoval lehké plavidlo v proudu.

„Je možné," řekl, „že nás odliv odnese až k moři, není-li Východní řeka delší než devět až jedenáct kilometrů. Proud je v ní silnější než v řece Zélandu."

„To by bylo dobré," odpověděl Briant. „Ale ke zpáteční cestě budeme potřebovat dva až tři přílivy."–

„To jistě, Briante. A budeš-li chtít, vrátíme se hned zpátky."

„Ano, Moko," odpověděl Briant. „Jen co zjistíme, zda ve východních vodách Chairmanova ostrova je nějaká země, nebo ne."

Jola zatím plula rychlostí, kterou Moko odhadoval asi na dva kilometry za hodinu. Východní řeka tekla podle kompasu přímo na východoseverovýchod. Její koryto bylo hlubší, a ne tak široké jako koryto řeky Zélandu – jen asi devět metrů. Tím se také dal vysvětlit její rychlý tok. Briant se jen bál, aby se řeka nezměnila v bystřinu s peřejemi, takže by pak nebyla splavná až k ústí. Rozhodně musili dávat pozor, zda se jim nepostaví v cestu nějaká překážka.

Pluli teď hlubokým lesem s hustou vegetací. Rostly tam téměř stejné druhy jako v lese Nástrah, jen s tím rozdílem, že tady převládaly duby, korkové duby, smrky a borovice.

Ač se Briant nevyznal v botanice tak jako Gordon, jeden strom rostoucí hojně na Novém Zélandě přece jen poznal. Tento strom rozprostíral své větve do tvaru deštníku vysokého osmnáct metrů a měl kuželovité plody dlouhé sedm až devět centimetrů, na konci zašpičatělé a obalené lesklou skořápkou.

„To je jistě limba!" zvolal Briant.

„Jestli se nemýlíš, Briante, zastavme se tu na chvíli!" řekl Moko. „Stálo by to za to."

Úderem vesel zamířili s jolou k levému břehu. Briant a Jakub vyskočili. Za několik minut přinesli pořádnou dávku oříšků, z nichž každý obsahuje oválné jádro obalené slabou blankou a vonící jako lískové oříšky Byl to vzácný nález, jako stvořený pro labužníky kolonie. Tyto plody obsahují totiž výtečný olej, jak to po návratu vysvětlil Briantovi Gordon.

Stejně důležité bylo zjistit, je-li tento les také tak bohatý na zvěř jako les na západním břehu Rodinného jezera. A zřejmě byl, protože Briant zahlédl v podrostu vyplašené hejno nanduů a stádo lam vikuň i lam huanako, uhánějících úžasnou rychlostí pryč. Doniphan by zde měl také nádhernou příležitost vystřelit si na ptáky.

Briant se však zdržel zbytečného plýtvání prachem. V jole měli přece dostatečné množství zásob.

K jedenácté hodině bylo zřejmé, že les počíná řídnout. Mezi stromy se objevovaly světliny. Vzduch se zároveň naplnil slanou vůní, prozrazující blízkost moře. O několik minut později se mezi nádhernými duby ukázala na obzoru modravá čára.

Jolu unášel stále ještě proud, tady však opravdu pomaleji. Zanedlouho se měl projevit příliv i v korytu Východní řeky, široké zde asi dvanáct až patnáct metrů.

Když dopluli k pobřežním skaliskům, zamířil Moko s jolou k pravému břehu. Pak vynesl lodní hák na břeh a zapíchl jej pevně do písku, zatímco Briant a jeho bratr z člunu vystoupili.

Jak rozdílně vyhlíželo východní pobřeží Chairmanova ostrova! Otvíral se zde hluboký záliv, přesně proti zálivu *Chrta*. Ale místo širokého písečného pobřeží, lemovaného pásem útesů a se skalní stěnou v pozadí za pobřežím Ztroskotání, byly zde skalnaté útvary, v nichž mohli podle Briantova zjištění najít ne jednu, ale dvacet jeskyň.

Toto pobřeží bylo tedy obyvatelné, a kdyby byl škuner ztroskotal v těchto místech a byl ještě schopen další plavby, byl by se mohl uchýlit do malého přirozeného přístavu při ústí Východní řeky, kde bylo i za odlivu dost vody.

Briant se nejdříve rozhlédl po širém moři až k dalekému obzoru nad rozlehlým zálivem, který si vskutku zasloužil jméno záliv. Rozkládal se v šířce asi třiceti kilometrů mezi dvěma písečnými výspami.

V této chvíli byl celý záliv pustý – jako snad vždycky. Na celém jeho obvodu, jasně ohraničeném čárou, na níž se stýkalo moře s oblohou, nebyla v dohledu jediná loď. A ani náznak pevniny nebo ostrova! Moko, zvyklý pozorovat nejasné obrysy vzdálených výšin, které se snadno zamění s oblaky na širém moři, neobjevil ani dalekohledem nic. Chairmanův ostrov byl ve východních vodách stejně osamělý jako ve vodách západních. Proto trosečníkova mapa neuváděla ani v tomto směru žádnou zemi.

Přeháněli bychom, kdybychom tvrdili, že byl Briant velmi zklamán. Ne! Nečekal nic jiného. Proto také tomuto zářezu moře do pevniny dal prosté jméno záliv Zklamání.

„Tedy ani v tuto stranu se nebudeme moci vydat na zpáteční cestu," řekl.

„Ať se vydáme kterýmkoli směrem, vždycky se někam dostaneme, Briante," řekl Moko. „Zatím bychom udělali dobře, kdybychom se najedli."

„Dobrá," souhlasil Briant. „Ale rychle! V kolik hodin bude moci jola plout proti toku Východní řeky?"

„Chceme-li využít přílivu, musíme vyplout hned."

„To není možné, Moko. Chci si prohlédnout obzor za příznivějších podmínek a z vrcholu nějaké skály, která se zdvihá nad pobřeží."

„Pak musíme čekat na příští příliv, Briante, a ten se ve Východní řece projeví teprve před desátou hodinou večer."

„A nebojíš se plout v noci?" ptal se Briant.

„Ne! Dokážu to docela bezpečně," odpověděl Moko, „protože bude úplněk. Říční

tok je ostatně rovný, takže za přílivu postačí řídit člun jen kormidlem. Až nastane odliv, pokusíme se veslovat, a bude-li to příliš těžké, počkáme do rána."

„Dobře, Moko, ujednáno. A protože máme dvanáct hodin času, využijeme toho k doplnění našeho průzkumu."

Od oběda až do večeře věnovali všechen čas prohlídce tohoto pobřeží chráněného lesním porostem, který se tu táhl až k úpatí skal. Zvěře zde bylo zřejmě stejně jako v okolí Francouzovy jeskyně. Briant si proto dovolil zastřelit několik tinam k večeři.

Charakteristickým znakem tohoto pobřeží byly skupiny žulových skal. Byla to opravdu velkolepá seskupení gigantických balvanů jako na bretaňském poli u Karnaku. Ale jejich nepravidelné uspořádání nebylo dílem lidských rukou. Ve skalách byly vyhloubeny rozsáhlé dutiny, jakým se v keltských zemích říká „komíny". Mezi jejich stěnami by se dalo docela dobře tábořit. Ani skladiště a haly by zde byly malé kolonii nechyběly. Jen v rozloze jednoho kilometru našel Briant tucet pohodlných jeskyň.

To ho přivedlo přirozeně na myšlenku, proč se francouzský trosečník neuchýlil na tuto část Chairmanova ostrova. Jistě ji navštívil, o tom Briant nepochyboval, protože hlavní znaky pobřeží byly na mapě přesně zakresleny. Z toho, že tu nezůstaly žádné stopy jeho pobytu, vyplývalo, že si napřed zvolil za obydlí Francouzovu jeskyni a pak teprve prozkoumal východní části ostrova. A protože ve své jeskyni nebyl tolik vystaven vichřicím ze širého moře, rozhodl se tam zůstat. Byl to výklad tak pravděpodobný, že jej Briant musil přijmout.

Ke druhé hodině, když už slunce přešlo nejvyšší bod své denní dráhy, nastala vhodná chvíle k pozorování širého moře. Briant, Jakub a Moko se pokusili vylézt na skalnatý masív podobný obrovskému medvědu. Nahoru se dostali jen s velkou námahou. Když se odtamtud ohlédli zpět, spatřili les táhnoucí se až k Rodinnému jezeru. Vypadal jako rozlehlý zelený koberec. Na jihu se zdála země pokryta žlutavými písečnými přesypy, přerušenými místy tmavými bory jako v pustých končinách severní části ostrova. Na severu končilo ohbí zálivu nízkým výběžkem tvořícím hranici rozlehlé písečné pláně. Celkem byl Chairmanův ostrov úrodný jen ve střední části, kde jej oživovaly a zúrodňovaly sladké vody z jezera, vytékající několika řekami z obou břehů.

Briant namířil dalekohled k východu, kde bylo úplně jasno. V objektivu jeho přístroje by se musila objevit každá země v okruhu třinácti až patnácti kilometrů.

Ale ani v tomto směru nespatřil nic. Jen širé moře ohraničené nepřerušenou čárou oblohy!

Celou hodinu Briant, Jakub a Moko bedlivě pozorovali obzor. Chtěli už sestoupit na pobřeží, když Moko Brianta zarazil:

„Co je to tamhle vzadu?" zeptal se a ukázal rukou k severovýchodu.

Briant namířil dalekohled udaným směrem.

Tam se opravdu trochu nad obzorem míhala bělavá skvrna, kterou si mohlo oko snadno splést s obláčkem, kdyby nebylo nebe v této chvíli naprosto čisté. Když Briant držel skvrnu velmi dlouho v zorném poli dalekohledu, musil přiznat, že se ten bílý bod nepohybuje a jeho tvar se vůbec nemění.

„Nevím, co by to mohlo být," řekl. „Snad nějaká hora. Ale hora by zase takhle nevypadala."

Za okamžik, když se slunce sklonilo k západu, skvrna zmizela. Byla tam opravdu nějaká vyvýšenina, nebo to byl jen odraz světla od vody? Jakub a Moko se přiklonili k druhé domněnce, ale Briant o tom stále trochu pochyboval.

Když skončili své pozorování, sestoupili všichni tři k ústí řeky, kde byla v malé zátoce zakotvena jola. Jakub nasbíral pod stromy suché listí a rozdělal oheň, zatímco Moko připravil pečeni z tinamy.

K sedmé hodině se s chutí najedli. Jakub s Briantem se pak šli projít po břehu, protože s odplutím musili čekat na příliv.

Moko vystoupil na levý břeh řeky, kde rostly limby. Chtěl nasbírat trochu jejich plodů.

Když se vrátil k Východní řece, počínalo se už šeřit. Na širém moři sice ještě zářily poslední sluneční paprsky, klouzající po vodě k ostrovu, ale pobřeží už bylo v pološeru.

Moko přišel k jole, ale Briant a jeho bratr tam ještě nebyli. Nemohli ovšem být daleko, a tak se Moko nijak neznepokojoval.

Jak byl však překvapen, když náhle zaslechl vzlyky a zároveň hlas. Nemýlil se se, byl to hlas Briantův.

Nehrozí snad oběma bratrům nějaké neznámé nebezpečí? Plavčík neváhal a rozběhl se rychle po pobřeží kolem posledních skal uzavírajících malou zátoku.

Ale to, co spatřil, zabránilo mu běžet dál.

Jakub tam totiž klečel před Briantem! Zdálo se, že o něco zoufale žadoní, že prosí za odpuštění. Proto tedy ty hlasité vzlyky, které dolehly až k Mokovým uším!

Plavčík se chtěl nepozorovaně vzdálit… Bylo však příliš pozdě. Zaslechl vše a pochopil! Teď poznal provinění, kterého se Jakub dopustil a ke kterému se právě přiznal. Briant zvolal:

„Nešťastníku! Tak tys… tys to udělal! Ty jsi vinen…"

„Odpusť mi, Briante… Odpusť mi!"

„Proto ses držel stranou všech svých kamarádů! Proto jsi z nich měl takový strach! Ach, kéž se to nikdy nedovědí! Ne! Ani slovo! Ani slovo… nikomu!"

Moko by byl dal nevímco za to, aby byl z toho tajemství nic neslyšel. Ale teď už by byl nedokázal předstírat před Briantem, že o ničem neví. Proto také za chvíli, když se s ním octl na jole sám, řekl mu:

„Briante, já jsem to slyšel…"

„Cože! Ty víš, že Jakub…"

„Ano, Briante. A musíš mu odpustit."

„A ostatní by mu odpustili?"

„Snad," řekl Moko. „Rozhodně však bude lepší, když se to nedovědí. A buď si jist, že já budu mlčet."

„Ach Moko," zašeptal Briant a stiskl plavčíkovi ruku.

Po celé dvě hodiny, až do chvíle odplutí, neřekl Briant Jakubovi ani slovo. Ten ostatně zůstal sedět u paty skaliska, zřejmě ještě zkrušenější tím, že bratrovu naléhání

podlehl a přiznal se.

K desáté hodině se začal projevovat příliv. Briant, Jakub a Moko zaujali svá místa v jole. Jakmile zdvihli lodní hák, proud jolu rychle odnesl. Měsíc vyšel zanedlouho po západu slunce a osvětloval dostatečně Východní řeku, takže plavci mohli plout až do půl jedné s půlnoci. Pak se proud obrátil a přinutil je chopit se vesel. Ale proti proudu neujela jola za hodinu ani celý kilometr.

Briant proto navrhl přistat a počkat do rána na nový příliv. To také udělali. V šest hodin ráno se vydali znovu na cestu a bylo devět hodin, když se jola octla ve vodách Rodinného jezera.

Tam Moko napjal plachtu a s čerstvým větrem v zádech zamířil k Francouzově jeskyni.

K šesté hodině večerní – po šťastné plavbě, za níž Briant a Jakub nepromluvili ani slovo – zahlédl jolu Garnett lovící u břehu jezera ryby. Za několik minut přistal člun v zátoce a Gordon se s kamarády srdečně přivítal.

XVIII

TĚŽBA SOLI – CHŮDY – NÁVŠTĚVA JIŽNÍHO MOČÁLU – PŘÍPRAVY NA ZIMU – RŮZNÉ HRY – DONIPHAN A BRIANT – GORDONŮV ZÁSAH – OBAVY Z BUDOUCNOSTI – VOLBY 10. ČERVNA

Briant uznal za dobré pomlčet o trapné scéně s bratrem, kterou vyslechl plavčík Moko. Dokonce ani Gordonovi nic neřekl. O své výpravě podal zprávu všem kamarádům, když se shromáždili v hale. Popsal východní pobřeží Chairmanova ostrova při zálivu Zklamání i tok Východní řeky lesem v sousedství jezera, kde rostlo plno zelených stromů. Řekl, že na východním pobřeží by se byli mohli usadit mnohem spíš než na západním, ale dodal, že ani ve východní části Pacifiku není žádná země v dohledu. Zmínil se i o oné bělavé skvrně, kterou spatřil na širém moři a jejíž umístění nad obzorem si nedovedl vysvětlit. Byl to patrně jen shluk par a bylo by správné ověřit si to při příští návštěvě zálivu Zklamání. Celkem se zdálo zcela jisté, že Chairmanův ostrov neleží v sousedství žádné země a že ho od nejbližšího souostroví dělí zřejmě několik set kilometrů.

Chlapci tedy musí s odvahou pokračovat v boji o život, dokud nepřijde pomoc zvenčí, protože se zdálo nemožné, že by si mohli pomoci vlastními silami. Všichni se dali zase do práce. Všechno jejich úsilí směřovalo k tomu, aby se zajistili před krutou příští zimou. Briant se do toho pustil s pílí, jakou dosud neprojevil. Všichni však cítili, že už není tak sdílný a že stejně jako jeho bratr projevuje snahu držet se spíš stranou. I Gordon si všiml změny jeho chování a zároveň pozoroval, že se Briant snaží posílat Jakuba všude, kde je třeba projevit odvahu nebo kde hrozí nějaké nebezpečí. A Jakub vykonával vše velmi ochotně. Ale protože Briant nikdy neřekl nic, co by dalo Gordonovi příležitost k vyptávání, Gordon mlčel. Věřil však, že mezi oběma bratry došlo k nějakému vysvětlení.

Měsíc únor uplynul v pracích nejrůznějšího druhu. Wilcox upozornil na tah lososů do sladkých vod Rodinného jezera. Chlapci hned natáhli na řece Zélandu od břehu k břehu několik sítí. Ale konzervování lososů si vyžádalo velké množství soli. To byla příležitost k několika návštěvám zálivu *Chrta,* kde Baxter s Briantem zřídili malé solnisko. Byla to prostá čtvercová nádrž na písčitém pobřeží, v níž se po odpaření mořské vody působením slunečních paprsků usazovala sůl.

V první půli března mohli tři nebo čtyři mladí kolonisté prozkoumat bažinatý kraj Jižního močálu. Na tuto myšlenku přišel Doniphan a Baxter na jeho radu vyrobil několik párů chůd. Použil k tomu lehkých tyčí. Protože bažina byla na mnoha místech pokryta mělkými kalužemi, mohli přes ně chlapci na chůdách přecházet na pevnou půdu.

Dne 17. dubna přepluli Doniphan Webb a Wilcox a na jole řeku a vystoupili na levém břehu. Přes prsa měli své pušky. Doniphan si vzal pušku na kachny. Soudil, že bude mít skvělou příležitost ji použít.

Jakmile lovci vystoupili na břeh, připnuli si chůdy, aby se dostal na vyvýšená místa v močálu, která vyčnívala i za přílivu nad vodu.

Fan šel s nimi. Ten chůdy nepotřeboval a nebál se namočit si tlapky při přeskakování kaluží.

Když urazili asi půldruhého kilometru jihozápadním směrem, došli Doniphan, Wilcox a Webb na celkem suchou část močálu. Tam si odepnuli chůdy, aby mohli lépe pronásledovat zvěř.

Rozsáhlý Jižní močál se táhl do nedozírna. Jen na východě se u obzoru stáčela modrá čára moře.

Na močálu bylo plno zvěře: sluk, čírek, kachen, chřástalů, lžičáků, kulíků a tisíce kajek, vyhledávaných spíš pro peří, než pro maso. Ale i ony jsou po řádné úpravě docela dobré k jídlu. Doniphan a jeho dva kamarádi by byli mohli nesčetné vodní ptáky střílet po celých stovkách, aniž ztratili jediný brok. Bylo ovšem rozumnější spokojit se jen s několika tucty ptáků, které Fan přinášel i ze středu největších močálů.

Doniphan však velmi toužil i po jiných zvířatech, ačkoli se na stole přes všechno plavčíkovo umění nemohla objevit. Byli to písečníci z řádu bahňáků a volavky s krásnými chocholkami z bílých per. Mladý lovec se přesto zdržel střelby. Vždyť by to bylo zhola zbytečné plýtvání prachem. Ale neovládl se, když spatřil hejno plameňáků s růžovými křídly, kteří vyhledávají poloslané vody a jejichž maso se vyrovná koroptvímu. Tito ptáci stáli ve vyrovnaných řadách pod dozorem hlídek, které ve chvíli nebezpečí varovaly ostatní ptáky voláním podobným hlasu trubky. Při pohledu na tyto skvělé ukázky ostrovního ptactva podlehl Doniphan své náruživosti. Ani Webb a Wilcox nebyli rozumnější než on. Všichni se hned pustili k plameňákům, ale bylo to zbytečné. Nevěděli, že se musí přiblížit nepozorovaně. Pak by mohli střílet plameňáky podle libosti, protože tito ptáci se při výstřelu nedávají na útěk, nýbrž strnou na místě.

Tak se Doniphan, Webb a Wilcox marně pokoušeli ulovit ty nádherné vodní ptáky, od špičky zobáku až po konec ocasu přes metr dlouhé. Při prvním poplachu hejno vzlétlo a zmizelo na jihu. Lovci je nemohli zasáhnout ani s puškou velkého dostřelu.

Nicméně se tři lovci vrátili s takovým množstvím zvěřiny, že své vycházky do Jižního močálu nemusili litovat. Když se octli zas u bažin, vystoupili na chůdy a vrátili se na břeh řeky. Cestou si umínili, že výpravu budou opakovat za prvních chladných dnů, kdy bude ještě úspěšnější.

Gordon nechtěl dopustit, aby přišla zima, dříve než budou obyvatelé Francouzovy jeskyně schopni snášet všechny její krutosti. Musili si nadělat velkou zásobu dříví, aby mohli vytápět i kůlnu a kurník. Proto se několikrát vypravili do lesa Nástrah. Kára tažená dvěma lamami vykonala ve čtrnácti dnech několikrát denně cestu tam a zpět. Kdyby teď zima trvala i šest měsíců, nemusili se chlapci ve Francouzově jeskyni bát ani chladu, ani tmy, neboť měli dostatečnou zásobu paliva i tuleního tuku.

Tyto práce jim nijak nebránily v dodržování denního programu, podle něhož řídili i vyučování celé malé skupiny. Velcí chlapci střídavě učili ty nejmenší. Při besedách konaných dvakrát týdně prokazoval Doniphan i nadále svou převahu, ale příliš mnoho přátel tím nezískal. Kromě jeho kamarádů ho ostatní moc rádi neměli. Přesto doufal, že až za dva měsíce skončí Gordonova funkce, stane se náčelníkem kolonie on. Ve své

ješitnosti si říkal, že by si to plně zasloužil. Nebylo snad vskutku nespravedlivé, že nebyl zvolen už první volbou? Wilcox, Cross a Webb ho v těchto myšlenkách ještě neobratně podporovali. Dokonce ohledávali půdu ve věci příštích voleb a zřejmě o výsledku nepochybovali.

Lovci si připnuli chůdy

Doniphan však neměl na své straně většinu. Především malí chlapci nepokládali za svou povinnost vyslovit se pro Doniphana. Ostatně ani pro Gordona ne.

Gordon o tom všem dobře věděl, a ač mohl být zvolen podruhé, nechtěl tuto situaci udržovat dál. Vycítil, že přísnost, kterou za svého „náčelníkování" projevoval, nemůže mu získat hlasy znova. Jeho trochu tvrdé jednání a jeho snad příliš praktický duch se

často chlapcům nelíbily a Doniphan chtěl právě této nelibosti využít ve svůj prospěch. V době voleb dojde asi k boji, který bude velmi zajímavý.

Malí chlapci vyčítali Gordonovi především jeho skoupost, s jakou povoloval sladká jídla; byl přitom někdy opravdu až příliš úzkostlivý. Plísnil je také, když nepečovali o své šaty, když se vraceli do Francouzovy jeskyně se skvrnami na šatech nebo roztrháni, a hlavně když si rozbili boty, což vyžadovalo obtížné opravy. Otázka obuvi se totiž stávala velmi vážnou. A co výčitek, a dokonce trestů padlo za ztracené knoflíky! Scény kvůli knoflíkům od kabátů a od kalhot se stále opakovaly a Gordon požadoval, aby mu každý chlapec večer ukázal vždycky všechny knoflíky. Provinilcům odpíral zákusek nebo je zavíral. Briant se přimlouval brzy za Jenkinse, brzy za Dolea, což mu získávalo oblibu. Malí chlapci také věděli, že oba kuchyňští pracovníci, Moko a Service, jsou oddáni Briantovi, a že kdyby se stal náčelníkem Chairmanova ostrova Briant, kynula by jim „sladká“ budoucnost a lahůdkami by se nijak nešetřilo.

Na čem záleží věci tohoto světa! A nebyla snad kolonie mladých chlapců obrazem celé společnosti? A nesnaží se děti už od narození hrát si na dospělé?

Briant sám se o tyto záležitosti nijak nestaral. Bez oddechu pracoval a nešetřil ani svého bratra. Oba byli první v práci a poslední šli z práce, jako by měli plnit mimořádné úkoly.

Dny však nebyly zasvěceny jen společnému vyučování. Program počítal i s hodinami zábavy. Otužující tělesná cvičení jsou podmínkou dobrého zdraví. Zúčastňovali se jich velcí i malí. Lezli na stromy a s pomocí lana otočeného kolem větví šplhali až do vrcholků korun. Skákali o tyči přes široké překážky. Koupali se v jezeře, a ti, kteří neuměli plavat, brzy se to naučili. Konali závody v běhu o ceny a cvičili se také ve vrhání lasa a boly.

Hráli některé hry oblíbené mezi mladými Angličany. Kromě těch, o nichž už byla řeč, především kroket a „rounders“. Při kroketu se dlouhou holí odpalují míčky z dřevěných kolíků postavených v rozích velkého pravidelného pětiúhelníku. Hra vyžaduje silné paže a jisté oko. Je však třeba popsat podrobněji druhou hru, protože při ní jednoho dne došlo k politováníhodné scéně mezi Briantem a Doniphanem.

Bylo to 25. dubna odpoledne. Chlapci se rozdělili na dvě skupiny. V jedné byl Doniphan, Webb, Wilcox a Cross, v druhé Briant, Baxter, Garnett a Service. Tak se rozestavili ke hře na Sportovní louce.

Na rovném terénu vrazili do země dva železné kolíky patnáct metrů od sebe. Každý hráč si vzal dva kovové kotouče zvané „quoits“, s otvorem ve středu a na obvodu ztenčené. V této hře musí každý hráč vrhat postupně kotouče tak, aby se jeden navlekl na jeden kolík a druhý na druhý. Podaří-li se mu to, získává při dvou zásazích dva body. Když kotouč ke kolíku jen spadne, získává dva body hráč, jehož kotouč je ke kolíku blíž, a jeden bod, je-li jen jeden kotouč umístěn správně.

Toho dne hráli všichni s velkým zaujetím, a protože Doniphan byl v jiném družstvu než Briant, byla v sázce i ješitnost obou chlapců.

Už byly sehrány dvě partie. Briant, Baxter, Service a Garnett získali v první hře sedm bodů a jejich soupeři vyhráli druhou šesti body.

Nyní právě hráli rozhodující hru. Obě strany získaly zatím po pěti bodech a zbývaly jim už jen dva kotouče.

„Jsi na řadě, Doniphane," řekl Webb. „A miř dobře! Je to náš poslední kotouč a ten musíme vyhrát."

„Buď klidný," řekl Doniphan.

A postavil se k hodu s jednou nohou posunutou vpřed a s trupem natočeným doleva, aby měl jistější hod.

Bylo zřejmé, že ješitný chlapec vkládá do hry celé srdce. Měl stisknuté zuby, bledé tváře a pod svraštělým obočím živý pohled.

Když pečlivě zamířil a vyvážil kotouč, vrhl jej prudce vpřed, protože cíl byl čtyři a půl metru daleko.

Kotouč však zasáhl kolík jen svým obvodem, a místo aby se navlekl na hlavu kolíku, spadl na zem. Znamenalo to celkový zisk jen šesti bodů.

Doniphan se neubránil gestu plnému zklamání a dupl zlostně nohou.

„To je mrzuté," řekl Cross. „Ale ještě jsme neprohráli, Doniphane."

„To jistě ne," dodal Wilcox. „Tvůj kotouč je u samé paty kolíku, a nenasadí-li Briant svůj přímo na kolík, pochybuji, že hodí lépe než ty."

Kdyby Briant, na němž teď byla řada, opravdu nehodil kotouč přímo na kolík, byla by pro jeho družstvo hra ztracena, protože hodit kotouč ke kolíku blíž než Doniphan nemohl.

„Miř dobře! Miř dobře!" zvolal Service.

Briant neodpověděl. Ani ho nenapadlo, že by mohl Doniphana dopálit. Chtěl jen jedno: zajistit výhru, a to spíš pro své kamarády, než pro sebe.

Zaujal tedy postavení k hodu a hodil kotouč tak obratně, že jej navlekl přímo na kolík.

„Sedm bodů!" vykřikl vítězně Service. „Vyhráli jsme! Vyhráli jsme!"

Doniphan prudce vykročil.

„Ne! Nevyhráli jste!" řekl.

„A proč?" ptal se Baxter.

„Protože Briant podváděl!"

„Podváděl?" vykřikl Briant a zbledl po tomto nařčení jako stěna.

„Ano… podváděl!" odpověděl Doniphan. „Briant neměl nohu na čáře, kde ji měl mít! Postoupil o dva kroky!"

„To není pravda!" zvolal Service.

„Ano, je to lež!" odpověděl Briant. „A i kdyby to byla pravda, pak to byl z mé strany jen omyl. Nestrpím, aby mi Doniphan tvrdil, že podvádím!"

„Opravdu? Nestrpíš to?" ušklíbl se Doniphan a pokrčil rameny.

„Nestrpím!" opakoval Briant, který se už neovládal. „Především ti dokážu, že jsem stál přesně na čáře…"

„Ano! Ano!" volali Baxter a Service.

„Ne! Ne!" odporovali Webb a Cross.

„Tady jsou ještě v písku otisky mých bot!" pokračoval Briant. „A protože se v tom ani Doniphan nemůže mýlit, musím mu říci, že lhal."

„Já že lhal?“ vykřikl Doniphan a postoupil zvolna proti Briantovi.

Webb a Cross se postavili za něj, aby se ho zastali, zatímco Service a Baxter se chystali pomáhat Briantovi, dojde-li k boji.

Doniphan si svlekl kabát, vyhrnul si rukávy, ovázal si kapesníkem zápěstí a zaujal boxerský postoj.

Briant zatím nabyl své chladnokrevnosti a zůstal nehybně stát, jako by se mu příčilo rvát se s kamarádem a dávat tak špatný příklad ostatním.

„Obvinil jsi mě neprávem, Doniphane,“ řekl. „A teď mě neprávem vyzýváš!“

„Samozřejmě! Jsem v neprávu jen proto, že vyzývám někoho, kdo na výzvu nedovede odpovědět!“ řekl Doniphan tónem hlubokého opovržení.

„Neodpovídám na ni jen proto, že mi nepřísluší na ni odpovědět,“ pokračoval Briant.

„Neodpovídáš na ni proto, že se bojíš!“ namítl Doniphan.

„Já… a bát se?“

„Ano, protože jsi zbabělec!“

Briant si vyhrnul rukávy a vykročil rázně proti Doniphanovi. Oba protivníci teď stáli tváří v tvář.

U všech Angličanů – i v anglických školách – je box součástí výchovy. A přitom bylo pozorováno, že mladí chlapci, v tomto sportu velmi obratní, bývají mírnější a trpělivější než druzí a vůbec nevyhledávají příležitost k zápasu.

Briant jako Francouz neměl nikdy zálibu ve vzájemné výměně ran, které mají za hlavní cíl obličej. Byl proto v nevýhodě proti svému soupeři, který byl velmi obratný boxer, i když oba byli stejně staří a zřejmě i stejně silní.

Zápas právě začal a došlo už i k prvnímu výpadu, když se objevil Gordon, kterého přivedl Dole a který rychle zasáhl.

„Briante! Doniphane!“ vykřikl.

„Nazval mě lhářem!“ řekl Doniphan.

„Ale on mě dříve nařkl z podvodu a řekl mi, že jsem zbabělec!“ odpověděl Briant.

V této chvíli se všichni shromáždili kolem Gordona, zatímco oba soupeři ustoupili o několik kroků vzad, Briant se založenýma rukama, Doniphan v boxerském postoji.

„Doniphane,“ řekl Gordon přísným hlasem, „znám Brianta… On jistě hádku nevyvolal. První příčinu jsi zavdal ty!“

„Opravdu, Gordone, v tom tě poznávám! Jsi vždy hotov postavit se proti mně!“ odpověděl Doniphan.

„Ano… když si to zasloužíš!“ prohlásil Gordon.

„Dobrá,“ pokračoval Doniphan. „Ať už je v neprávu Briant nebo já, odmítne-li se Briant bít, je zbabělec!“

„A ty, Doniphane“, odpověděl Gordon, „jsi zlý chlapec a dáváš kamarádům hanebný příklad. V naší vážné situaci se jeden z nás snaží vyvolat rozkol! A toho se musíme v zájmu všech střežit!“

„Briante, poděkuj Gordonovi!“ vykřikl Doniphan. „A teď do střehu!“

„To tedy ne!“ zvolal Gordon. „Já jako váš náčelník vám zakazuji každou rvačku. Briante, vrať se do Francouzovy jeskyně. A ty, Doniphane, jdi si vybít svou zlost, kam

chceš, a nevracej se, dokud nebudeš s to pochopit, že dal-li jsem za pravdu Briantovi, konal jsem jen svou povinnost.“

„Ano, ano!“ volali chlapci. „Sláva Gordonovi! Sláva Briantovi!“

Jen Webb a Cross mlčeli.

Před touto jednomyslností bylo nutno ustoupit. Briant odešel do haly, a když se večer vrátil Doniphan – právě když se chystali ke spaní –, neprojevil žádnou snahu pokračovat v hádce. Všichni však vycítili, že v sobě skrývá trpkou hořkost, že jeho nepřátelství k Briantovi ještě vzrostlo a že jistě nikdy nezapomene na lekci, kterou mu Gordon dnes udělil. A když se Gordon pokoušel oba chlapce smířit, Doniphan jeho snahy odmítl.

Tyto mrzuté rozpory byly opravdu k politování, protože ohrožovaly klid malé kolonie. Doniphan měl za sebou Wilcoxe, Webba a Crosse, kteří podléhali jeho vlivu a dávali mu ve všem za pravdu. Z toho plynuly vážné obavy z budoucího rozkolu.

Přesto se od toho dne už o ničem nemluvilo. Nikdo neudělal jedinou narážku na to, co se v minulosti mezi oběma soky odehrálo, a všichni pokračovali v obvyklých pracích před blížící se zimou.

Ta už na sebe neměla dát dlouho čekat. V prvním týdnu května bylo už tak citelné chladno, že dal Gordon v hale zatopit a udržoval pak oheň dnem i nocí. Brzy se ukázalo, že se musí vytápět i kůlna, stáj a kurník, což připadlo na starost Garnettovi a Serviceovi.

V této době se někteří ptáci už chystali k hromadnému odletu. Do kterých krajů se stěhují? Jistě někam do severních oblastí Tichého oceánu nebo na americkou pevninu, kde nacházejí podnebí mnohem mírnější než na Chairmanově ostrově.

Mezi těmito ptáky byly především vlaštovky, výteční letci, schopní rychle překonat pozoruhodné vzdálenosti. Briant se neustále snažil neopomenout žádnou příležitost k návratu do vlasti, a tak mu napadlo využít i odletu ptáků k tomu, aby po nich vyslal zprávu o nynější situaci trosečníků z *Chrta*. Nebylo nic lehčího než chytit několik tuctů vlaštovek, protože hnízdily přímo ve skladišti. Chlapci jim zavěsili na krky malé plátěné sáčky s lístkem udávajícím, v které části Tichého oceánu by bylo třeba hledat Chairmanův ostrov. A připojili prosbu, aby nálezce okamžitě odeslal zprávu do Aucklandu, hlavního města Nového Zélandu.

Pak vlaštovky pustili. Bylo vskutku dojemné, když vlaštovky mizely na severovýchodě a chlapci za nimi volali: „Na shledanou!“

Byla v tom ovšem velmi skromná naděje na záchranu. Ale i když bylo málo pravděpodobné, že některý z lístků bude objeven, udělal Briant správně, že na to pomyslil.

Po pětadvacátém květnu se objevil první sníh, tedy o několik dní dříve než loňského roku. Dalo se snad z předčasného příchodu zimy soudit i na její krutost? Chlapci se toho aspoň báli. Naštěstí měli pro Francouzovu jeskyni zajištěno teplo, světlo i potraviny na několik měsíců, nemluvě o ptactvu z Jižního močálu, které rádo zalétalo až k břehům řeky Zélandu.

Gordon už před několika týdny vydal teplé oděvy a bděl nad přísným dodržováním hygienických opatření.

V tomto posledním období se rozvinula ve Francouzově jeskyni tajná agitace, která vzrušila všechny mladé hlavy. Dne 10. června mělo totiž skončit období, na něž byl Gordon zvolen vůdcem kolonie na Chairmanově ostrově. To vyvolalo četná vyjednávání, porady, a dokonce i intriky, což vše celý ten malý svět neobyčejně rozrušovalo. Víme, že Gordon chtěl zůstat stranou. Briant jako Francouz vůbec nepomýšlel na vedení kolonie malých chlapců, v níž měli většinu Angličané.

V hloubi duše se volbami nejvíc znepokojoval Doniphan, ač to nedával najevo. Při své neobyčejné inteligenci a při své odvaze, o níž nikdo nepochyboval, mohl mít velké naděje, nebýt jeho povýšené povahy, panovačného ducha a závistivosti.

Protože si byl jist, že převezme Gordonovu funkci, a protože mu jeho pýcha bránila dožebrávat se hlasů, předstíral, že stojí stranou. Ostatně to, co nedělal zjevně on, dělali za něho jeho přátelé. Wilcox, Webb a Cross zpracovávali tajně své kamarády, aby dali hlasy Doniphanovi. Především nejmenší chlapce, jejichž vliv mohl být rozhodující. A protože v agitaci žádné jiné jméno nevystupovalo, Doniphan se právem domníval, že jeho volba je už zajištěna.

Přišel 10. červen.

Volba se konala odpoledne. Každý chlapec měl napsat na lístek jméno toho, koho chce volit. Rozhodne většina hlasů. A protože kolonie měla jen patnáct členů, stačilo sedm hlasů pro jedno jméno, aby byl nový náčelník zvolen.

Volba začala ve dvě hodiny za Gordonova řízení a probíhala s onou vážností, kterou Anglosasové vkládají do každé podobné akce.

Když byly hlasy sečteny, ukázaly se tyto výsledky:

Briant..... devět hlasů

Doniphan ..... tři hlasy

Gordon..... jeden hlas

Ani Gordon, ani Doniphan se nechtěli hlasování zúčastnit. A Briant volil Gordona.

Když byl výsledek vyhlášen, nemohl Doniphan zakrýt svou rozmrzelost a hluboké rozhořčení.

Briant byl nesmírně překvapen, že získal většinu hlasů, a chtěl zprvu prokázanou čest odmítnout. Ale pak mu patrně cosi napadlo, protože s pohledem na svého bratra Jakuba řekl:

„Děkuji vám, kamarádi. Přijímám!“

XIX

SIGNÁLNÍ STOŽÁR – VELKÉ MRAZY – PLAMEŇÁK – BRUSLENÍ – JAKUBOVA OBRATNOST – DONIPHANOVA A CROSSOVA NEPOSLUŠNOST – MLHA – JAKUB V MLZE – VÝSTŘELY Z DĚLA – ČERNÉ BODY – DONIPHANOVO CHOVÁNÍ

Chlapci chtěli svými hlasy pro Brianta spravedlivě ocenit jeho úslužnou povahu, jeho odvahu prokázanou za všech příležitostí, v nichž šlo o osud kolonie, i jeho neúnavnou obětavost pro zájmy celku. Ode dne, kdy se ujal velení na škuneru během plavby z Nového Zélandu k Chairmanovu ostrovu, necouvl před žádným nebezpečím, před žádnou námahou. Ač byl jiné národnosti, všichni ho měli rádi, velcí i malí. A hlavně ti malí, o něž se stále tak pečlivě staral a kteří ho také jednomyslně volili. Jen Doniphan, Wilcox, Cross a Webb odmítali uznávat Briantovy dobré vlastnosti. Ale v hloubi srdce dobře věděli, že jsou k nejzasloužilejšímu ze svých kamarádů nespravedliví.

Gordon sice předvídal, že volba Brianta dosavadní rozpory ještě prohloubí, a obával se, že Doniphan a jeho kamarádi provedou něco politováníhodného, ale přesto Briantovi blahopřál. Na druhé straně byl příliš slušný, než aby volbu neschválil, a nadto se chtěl nadále zabývat jen účetnictvím Francouzovy jeskyně.

Od toho dne však bylo zřejmé, že Doniphan a jeho přátelé se rozhodli neuznávat nového náčelníka, ač si Briant umínil nedat jim nejmenší příležitost k nějakým výtržnostem.

Co se Jakuba týče, ten byl značně překvapen, že jeho bratr volbu přijal.

„Ty tedy chceš…“ řekl, ale svou myšlenku nedokončil. Briant ji doplnil tichou odpovědí.

„Ano, chci… Chci udělat ještě víc, než jsme udělali až dosud, abych odčinil tvou vinu!“

„Děkuji ti, Briante,“ odpověděl Jakub. „A nešetři mě!“

Nazítří začal opět jednotvárný život dlouhých zimních dnů.

Dříve než velké mrazy znemožní jakoukoli výpravu k zálivu *Chrta,* provedl Briant jedno užitečné opatření.

Víme už, že na nejvyšším hřebenu Aucklandské skály stál signální stožár. Z vlajky vytažené na jeho vrchol zbyly však už jen cáry, vlající několik týdnů ve větru ze širého moře. Bylo třeba nahradit je něčím, co by vydrželo i v zimních vichřicích. Baxter vyrobil na Briantovu radu jakýsi balón spletený z pružných sítin, které rostly na okrajích močálů. Balón už mohl něco vydržet, protože vítr jím pronikal zcela volně. Když byl Baxter hotov, vydali se chlapci 17. června naposled k zálivu *Chrta* a anglickou vlajku tam nahradili novým návěštím, viditelným v okruhu mnoha kilometrů.

Teď už však nebyla daleko doba, kdy bude Briant se svými „poddanými“ uvězněn

ve Francouzově jeskyni. Teploměr pomalu, ale vytrvale klesal, což znamenalo, že přijdou dlouhé a kruté mrazy.

Briant dal vytáhnout jolu na břeh k ohbí skalního výběžku a pokryl ji hustou plachtovinou, aby se vysoušením nerozpadla. Baxter a Wilcox pak položili před ohradou nová oka a na okraji lesa Nástrah vyhloubili nové lapací jámy. Podél levého břehu řeky Zélandu potom natáhli sítě, které měly zadržet ve svých okách vodní ptactvo, až je bude prudký vichr odnášet do vnitrozemí ostrova.

Doniphan a dva nebo tři jeho kamarádi si vzali zas chůdy a vypravili se několikrát do Jižního močálu, odkud se nikdy nevraceli s prázdnou. Musili však ranami hodně šetřit, protože v otázce střeliva byl Briant stejně šetrný jako Gordon.

V prvních červencových dnech počala řeka zamrzat. Plulo po ní už několik ker, které se utvořily na Rodinném jezeře. Kousek po proudu pod Francouzovou jeskyní se pak ledy nahromadily a celý povrch řeky byl zanedlouho jediná silná ledová kůra. Za vytrvalých mrazů dosahujících až dvanácti stupňů pod nulou zamrzne brzy jezero v celé své rozloze. A skutečně, po prudkých vichřicích, které zamrznutí bránily, otočil se vítr k jihovýchodu, nebe se vyjasnilo a teplota klesla skoro na dvacet stupňů pod nulou.

Chlapci pokračovali v programu zimního života za stejných podmínek, za jakých jej sestavovali loňského roku. Briant na vše dohlížel, aniž využíval své autority. Všichni ho ostatně vždy rádi uposlechli a Gordon mu jeho úkol velmi usnadňoval vlastní příkladnou poslušností. Dokonce ani Doniphan a jeho kamarádi neprojevili nikdy neposlušnost. Každodenně prohlíželi pasti, jámy, sítě a oka, což měli osobně na starosti. Byli stále pohromadě, hovořili spolu vždy tiše a jen málokdy se zúčastňovali společných hovorů, dokonce ani při jídle a při večerních besedách ne. Nepřipravovali se k něčemu nekalému? Nikdo nevěděl. Celkem jim však nemohl nikdo nic vyčítat a Briant nemusil v ničem zakročovat. Spokojoval se s tím, že byl ke všem stejně spravedlivý a nejtěžší a nejobtížnější práce prováděl většinou sám. A nešetřil ani svého bratra, který s ním v píli soupeřil. Gordon si dokonce všiml, že Jakubův stav se zřetelně zlepšuje, a Moko s radostí pozoroval, že se Jakub od svého přiznání Briantovi zúčastňuje mnohem upřímněji hovorů i her svých kamarádů.

Dlouhé hodiny, které musili chlapci trávit v hale, vyplňovali učením. Jenkins, Iverson, Dole a Costar dělali znatelné pokroky. Velcí vyučovali malé, ale přitom i sami sebe. Za dlouhých večerů si předčítali cestopisná vyprávění, která by byl Service jistě raději zaměnil za své Robinsony. Několikrát také zazněla srdceryvná Garnettova harmonika, na niž nešťastný a zanícený hudebník hrál s politováníhodným zápalem. Ostatní zpívali sborem dětské písně. Když koncert skončil, šli všichni spát.

Briant při tom všem nepřestával myslit na návrat do Aucklandu. To byla jeho hlavní radost. Tím se také lišil od Gordona, který zas pomýšlel jen na zdokonalení organizace kolonie na Chairmanově ostrově. Briantovo vedení se tedy vyznačovalo především úsilím o návrat do vlasti. Mladý Francouz stále myslel na onu bělavou skvrnu, kterou zahlédl na širém moři ze zálivu Zklamání. Nebyla to část nějaké země v sousedství ostrova? ptával se sám sebe. Kdyby tomu tak bylo, nemohli by si postavit loď a pokusit se s ní doplout k oné zemi? Ale když o tom hovořil s Baxterem, ten jen

vrtěl hlavou. Chápal, že taková práce by byla nad jejich síly.

„Ach, proč jsme jen děti!“ opakoval Briant. „Ano! Jen děti tam, kde bychom měli být muži!“

To ho nejvíc trápilo.

Za těchto zimních nocí byl několikrát vyhlášen poplach, ač se bezpečnost Francouzovy jeskyně zdála zajištěna. Fan se několikrát ozval dlouhým výstražným vytím, když se kolem ohrady potloukaly smečky šelem – většinou šakalů. Tehdy Doniphan a jeho kamarádi vyběhli z haly ven, házeli na proklínaná zvířata hořící větve, a tak se jim vždy podařilo obrátit je na útěk.

Dvakrát nebo třikrát se v okolí objevilo několik párů jaguárů a pum. Ale nikdy se ani tyto šelmy nedostaly dál něž šakali. Chlapci je uvítali výstřely, ačkoli stříleli na takovou vzdálenost, že je nemohli zasáhnout smrtelně. Celkem se jim podařilo – i když s námahou – ohradu uchránit.

Dne 24. července měl konečně Moko příležitost projevit znovu své kuchařské umění a připravit zvěřinu, na níž si všichni pochutnali, jedni jako znalci, druzí jako labužníci.

Wilcox, kterému rád pomáhal Baxter, se nespokojil jen pastmi na drobná zvířata – ptáky nebo hlodavce. Proto ohnul několik mladých stromků v lese Nástrah a upevnil na ně stažitelná oka pro velkou zvěř. Takových pastí se používá v lesích na srnčích ochozech, kde zajišťují často velmi dobré výsledky.

Ale v lese Nástrah se v noci 24. července nechytil srnec, nýbrž nádherný plameňák, který jedním z ok proběhl a ani největším úsilím se už nemohl vysvobodit. Když Wilcox nazítří past prohlížel, bylo už zvíře uškrceno smyčkou, kterou mu napřímený stromek utáhl kolem krku. Tento dobře oškubaný a vykuchaný plameňák, nadívaný vonnými bylinami a dokonale upečený, byl výborný. Z křídel a ze stehen dostal každý kousek a stejně dostal každý i kus jazyka, který patří mezi nejlepší jídla pod sluncem.

Vzduch byl úžasně čistý a – jak se často stává za velkých poklesů teploty – nepohnul se ani nejslabším vánkem.

V této době nemohl z Francouzovy jeskyně nikdo vyjít, aby okamžitě až do morku kostí nepromrzl. Malí chlapci nesměli proto chodit ven ani na okamžik. A velcí vycházeli jen v nezbytných případech, hlavně aby ve stáji a v kurnících udržovali stále oheň.

Naštěstí mrazy netrvaly dlouho. Kolem 6. srpna se vítr stočil na západ. Záliv *Chrta* a pobřeží Ztroskotání napadaly strašné vichřice, které bičovaly odvrácenou stranu Aucklandské skály a převalovaly se s nesmírnou prudkostí přes její hřeben. Francouzova jeskyně tím nijak netrpěla. Rozpad pevné stěny by bylo mohlo vyvolat jen zemětřesení. Ani nejsilnější vichřice, které vrhají i velké lodi na břeh a rozmetávají kamenné stavby, tuto skálu nezdolaly. Vichřice ovšem porazila mnoho stromů, ale tím jen ušetřila práci mladým kolonistům, když potřebovali doplnit zásoby paliva.

Celkem měly tyto větrné bouře jen ten účin, že změnily povětrnostní stav a přivodily konec tuhých mrazů. Od té doby teplota trvale stoupala, a jakmile větry ustaly, držela se v průměru na sedmi až osmi stupních pod bodem mrazu.

V druhé půli srpna bylo už docela snesitelně. Briant mohl pokračovat v práci

venku, jenom ne lovit ryby, protože vody řeky i jezera byly ještě pokryty silným ledem. Chlapci chodili často k pastím, k okům i k sítím, kde nacházeli dostatek zvěře z bažin. Jejich kuchyně tak byla stále zásobena čerstvým masem.

Do ohrady přibylo několik nových hostů. Mezi jinými i celé hnízdo dropů a perliček. Vikuňa vrhla pět mláďat, o něž se pečlivě starali Service a Garnett.

Za těchto okolností, kdy to stav ledu ještě dovoloval, napadlo Briantovi povolit kamarádům velkou bruslařskou zábavu. Baxterovi se podařilo z prkének a ze železných pásů vyrobit několik párů bruslí. Mladí chlapci byli na bruslení více nebo méně zvyklí, protože na Novém Zélandě je v zimě bruslení oblíbeným sportem. Teď byli okouzleni myšlenkou, že budou mít příležitost ukázat na ledě Rodinného jezera všechno své umění.

A tak 25. srpna k jedenácté hodině dopolední Briant, Baxter, Gordon, Doniphan, Webb, Cross, Wilcox, Service, Garnett, Jenkins a Jakub opustili Francouzovu jeskyni. Iversona, Dolea a Costara nechali pod dozorem Moka a Fana doma a vydali se hledat na jezeře místo, kde bude větší plocha vhodná k bruslení.

Briant s sebou vzal jednu z palubních trubek, aby s ní svolal celou skupinu dohromady, kdyby se někteří pustili příliš daleko na jezero. Všichni se před odchodem najedli. S návratem počítali až k večeři.

Musili jít po břehu asi pět kilometrů daleko, než našli příhodné místo. V okolí Francouzovy jeskyně bylo totiž Rodinné jezero zavaleno krami. Mladí kolonisté prošli lesem Nástrah a zastavili se před místem, kde bylo jezero zamrzlé stejnoměrně až do nedozírna na východ. Bylo to nádherné kluziště pro celou armádu malých bruslařů.

Doniphan a Cross si vzali samozřejmě pušky, aby při vhodné příležitosti zastřelili nějakou zvěř. Briant a Gordon o bruslení zájem neměli a šli s sebou jen proto, aby zabránili možným neopatrnostem.

Nejlepší bruslaři kolonie byli bezesporu Doniphan, Cross, a především Jakub, který vynikal rychlostí i přesností, s jakou jezdil i nejsložitější figury.

Než povolil kamarádům rozjet se na led, Briant všechny svolal a řekl jim:

„Nemusím vám snad připomínat, abyste byli rozumní a odložili všechnu ješitnost. Na led nemusíte dávat pozor, ten se neprolomí, ale snadno byste si mohli zlomit ruku nebo nohu. Nevzdalujte se z dohledu! A kdybyste snad zabruslili příliš daleko od jezerního břehu, nezapomínejte, že čekám s Gordonem na tomto místě! Jakmile zatroubím na trubku, všichni se k nám musíte okamžitě vrátit!“

Když jim udělil tyto rady, rozjeli se bruslaři na led. Briant viděl, že si počínají obratně, a uklidnil se. I když došlo k nějakému tomu pádu, vyvolalo to jen výbuchy smíchu.

Jakub opravdu skvěle jezdil vpřed i vzad, na jedné i na obou nohou, vzpřímen i přikrčen, opisoval kruhy a elipsy, vše s dokonalou přesností. A Briant byl spokojen, že se jeho bratr účastní společných her.

Je pravděpodobné, že Doniphan jako vášnivý milovník všech tělesných cvičení pociťoval žárlivost nad úspěchy Jakuba, jemuž všichni upřímně tleskali. Proto se také přes všechna Briantova napomínání vzdálil od břehu. A Crossovi dal znamení, aby jel s ním.

„Podívej, Crossi!“ volal na něho. „Tamhle je hejno kachen… na východě! Vidíš je?“

„Ano, Doniphane.“

„Máš svou pušku a já také. Pojďme na lov!“

„Ale Briant to zakázal.“

„Dej už mi pokoj s tím tvým věčným Briantem, Crossi! Pojďme! A největší rychlostí!“

Za chvíli byli Doniphan a Cross kilometr daleko za hejnem kachen, které poletovaly nad Rodinným jezerem.

„Kam to jedou?“ ptal se Briant.

„Jistě tam zahlédli nějakou lovnou zvěř,“ řekl Gordon. „A jejich stará lovecká vášeň…“

„Spíš vášnivý sklon k neposlušnosti,“ pokračoval Briant. „To je celý Doniphan!“

„Myslíš, Briante, že by se jim mohlo něco stát?“

„Kdo ví, Gordone? Je rozhodně neopatrné, že jedou tak daleko. Podívej se, kde už jsou!“

Doniphan a Cross ujížděli opravdu tak rychle, že už teď se jevili jen jako dva body na obzoru jezera.

I když měli k návratu dost času, protože bude jistě ještě několik hodin světlo, byla to od nich přece jen neopatrnost. V této roční době se musili stále bát náhlé změny počasí. Stačilo, aby se vítr stočil a přinesl vichřici nebo mlhu.

Lze si proto představit Briantovy obavy, když obzor ve dvě hodiny náhle zmizel v husté cloně mlhy.

Doniphan a Cross se do té doby ještě neobjevili. Mlha se už snesla nad povrch jezera a pokryla celý západní břeh.

„Toho jsem se bál!“ zvolal vylekaný Briant. „Jak jen teď najdou cestu zpět?“

„Zatrub! Zatrub na trubku!“ řekl rychle Gordon.

Třikrát se trubka ozvala a její kovový hlas se dlouze nesl prostorem. Snad na to Doniphan a Cross odpovědí výstřely, což byla jediná možnost, jak udat své postavení.

Briant s Gordonem naslouchali. Ke sluchu jim však nedolehl žádný výstřel.

Mlha zatím velmi zhoustla a rozšířila se tak, že její první chuchvalce se válely asi kilometr od břehu. A protože zároveň stoupala do výše, zmizelo v ní za několik minut celé jezero.

Tu Briant svolal chlapce, kteří zůstali v dohledu, a za několik minut se všichni shromáždili na břehu.

„Co teď?“ ptal se Gordon.

„Musíme udělat vše pro to, abychom Crosse a Doniphana našli, dříve než v mlze zabloudí úplně. Jeden z nás by se měl pustit směrem, kterým jeli oni, a snažit se je přivolat trubkou…“

„Jsem ochoten jít!“ řekl Baxter.

„Já také!“ volali dva tři další.

„Ne! Půjdu já!“ Prohlásil Briant.

„Ba ne, Briante, já půjdu!“ odpověděl Jakub. „Na svých bruslích dohoním

Doniphana rychle."

„Dobrá," řekl Briant. „Jdi, Jakube, a dobře poslouchej, neuslyšíš-li výstřely. Vezmi si tuhle trubku, kterou na sebe upozorníš."

„Ano, Briante."

Za chvíli už Jakub zmizel v mlze, která byla stále hustší.

Briant, Gordon a ostatní chlapci pozorně naslouchali hlasu Jakubovy trubky. Ale ten brzy zanikl v dálce.

Uplynulo půl hodiny. A nikde ani památky po Doniphanovi a po Crossovi, kteří se nemohli na jezeře nijak orientovat, ani po Jakubovi, který jim vyjel naproti.

Co se se všemi stane, snese-li se před jejich návratem noc?

„Kdybychom aspoň měli střelnou zbraň!" zvolal Service. „Snad by pak. . ."

„Zbraň?" opakoval Briant. „Ta je přece ve Francouzově jeskyni! Nesmíme ztrácet zbytečně čas! Pojďme!"

To bylo to nejlepší, co mohli udělat, protože musili Jakubovi, Doniphanovi a Crossovi především označit správný směr, kterým se mají vracet ke břehu Rodinného jezera. Bylo tedy nejvhodnější vrátit se rychle nejkratší cestou do Francouzovy jeskyně, odkud mohou několika výstřely z pušek dát zbloudilým chlapcům znamení.

Briant, Gordon a ostatní chlapci zdolali za necelou půlhodinu pět a půl kilometru, které je dělily od Sportovní louky.

Při této příležitosti už nemohli šetřit střelným prachem. Wilcox a Baxter nabili rychle dvě lovecké pušky a vystřelili východním směrem.

Žádná odpověď. Ani výstřelem, ani zatroubením.

Bylo už půl čtvrté. Jak se slunce sklánělo za masív Aucklandské skály, mlha ještě houstla. Její těžkou clonou nebylo na povrchu jezera vidět vůbec nic.

„K dělu!" zvolal Briant.

Jedno z obou děl z *Chrta,* umístěné v otvoru vedle dveří do haly, vytáhli chlapci doprostřed Sportovní louky a zamířili je k severovýchodu.

Nabili je signálním slepým nábojem a Baxter už chtěl zatáhnout za spouštěcí šňůru, když Mokovi napadlo vložit nad náboj chuchvalec trávy napuštěné tukem. Myslil, že tím zesílí zvuk výstřelu, a nemýlil se.

Rána vyšla. Dole a Costar si přitom zacpali uši.

V naprosto klidném ovzduší musil být výstřel slyšitelný na vzdálenost několika kilometrů.

Chlapci naslouchali. Nic.

Ještě celou hodinu stříleli z děla každých deset minut. Nebylo přece možné, že by se Doniphan, Cross a Jakub mýlili ve významu výstřelů, které jim naznačovaly směr k Francouzově jeskyni. Vždyť ty rány musilo být slyšet na celém Rodinném jezeře, protože mlha přenáší zvuk mnohem dál a tato vlastnost se její hustotou ještě znásobuje.

Konečně chvíli před pátou hodinou se dost jasně ozvaly od severovýchodu dva nebo tři výstřely.

„To jsou oni!" zvolal Service.

Baxter na Doniphanův signál ihned odpověděl posledním výstřelem. Za několik minut se objevily dva stíny v mlze, která byla u břehu řidší než na jezeře. Brzy se

radostné volání dvou postav z jezera spojilo s voláním na Sportovní louce.

Byli to Doniphan a Cross. Jakub však s nimi nebyl.

Jistě si dovedete představit smrtelnou úzkost, kterou pocítil Briant. Jeho bratr nemohl oba lovce najít a ani oni neslyšeli hlas jeho trubky. V oné chvíli se totiž Doniphan a Cross snažili najít správný směr a zamířili k jižní části Rodinného jezera, zatímco Jakub se pokoušel dostihnout je jízdou na východ. Oba lovci by byli nikdy nenašli správnou cestu, nebýt výstřelů od Francouzovy jeskyně.

Briant myslel jen na bratra bloudícího někde v mlze a ani mu nenapadlo Doniphanovi něco vyčítat, ač lovcova neposlušnost mohla mít nejvážnější následky. Bude-li Jakub nucen strávit noc na jezeře za mrazu, který jistě klesne na patnáct stupňů pod nulou, jak to vydrží?

„Měl jsem jít místo něho já," opakoval Briant, kterému se Gordon a Baxter marně snažili dát nějakou naději.

Chlapci vystřelili znovu několik ran z děla. Jestliže se Jakub přiblížil k Francouzově jeskyni, musil by je jistě slyšet a ohlásil by se ihned svou trubkou.

Ale poslední rachot ozvěny se ztratil v dáli a výstřely zůstaly bez odezvy.

Počínalo se už šeřit. Za chvíli zahalí celý ostrov úplná tma.

A tehdy právě nastal příznivý obrat: mlha se počala zřetelně rozptylovat. Od západu se zvedl vítr, jak se to stává skoro každý večer po klidném dni, odvál mlhu k východu a povrch Rodinného jezera se vyčistil. Brzy budou všechny obtíže s hledáním Francouzovy jeskyně pramenit jedině ze tmy.

Za těchto okolností mohli chlapci udělat jen jedinou věc: zapálit na břehu velký oheň a dát tak Jakubovi znamení. Wilcox, Baxter a Service hned snesli suché dříví doprostřed Sportovní louky, ale Gordon je zadržel.

„Počkejte!" řekl.

S dalekohledem u oka se zahleděl pozorně severovýchodním směrem.

„Zdá se mi, že vidím nějaký bod…" řekl. „A pohybuje se!"

Briant si vzal dalekohled a podíval se tam také.

„Chválabohu! Je to on!" zvolal. „Je to Jakub! Už ho vidím!"

Všichni počali křičet z plných plic, jako by je mohl Jakub slyšet na takovou dálku, kterou odhadovali nejméně na půldruhého kilometru.

Ale tato vzdálenost se viditelně zmenšovala. Jakub s bruslemi na nohou ujížděl jako šíp po ledové kůře jezera a blížil se k Francouzově jeskyni. Ještě několik minut, a bude na místě.

„Řekl bych skoro, že není sám!" zvolal náhle Baxter s výrazem překvapení.

Opravdu. Pozornějším pohledem poznali chlapci další dva body, pohybující se za Jakubem ve vzdálenosti několika desítek metrů.

„Co je to?" zvolal Gordon.

„Lidé?" ozval se Baxter.

„Ne… Řekl bych, že to jsou zvířata!" prohlásil Wilcox.

„A možná že nějaké šelmy!" zvolal Doniphan.

Nemýlil se. Bez váhání popadl pušku a vyrazil na led Jakubovi naproti.

Za několik minut mladého chlapce dostihl a vypálil na šelmy dvě rány. Zvířata se

obrátila a brzy zmizela.

Byli to dva medvědi, tedy zvířata, s nimiž chlapci ve zvířeně Chairmanova ostrova vůbec nepočítali. Ale jestliže se tyto nebezpečné šelmy potloukají po ostrově, jak to, že lovci nenašli nikdy jejich stopy? Nedalo se z toho soudit, že tu nežijí, ale že se sem

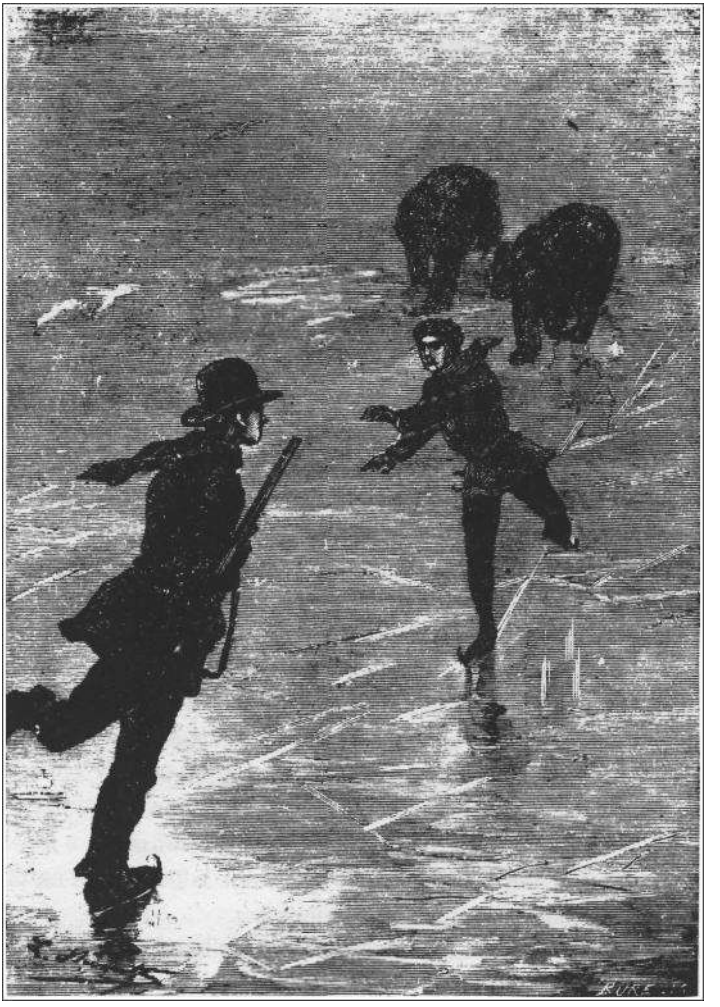

Doniphan vyrazil Jakubovi naproti

odvažují v zimě přes zamrzlý oceán nebo že připlouvají na plovoucích krách až do těchto vod? A neznamenalo by to pak, že v sousedství Chairmanova ostrova je nějaká pevnina? To stálo za uvážení!

Buď jak buď, Jakub byl zachráněn a jeho bratr ho sevřel v náručí.

Statečnému chlapci se dostalo nesčíslných blahopřání, objetí a stisků ruky. Tak

dlouho svolával své kamarády hlasem trubky, až se ztratil sám v husté mlze a nevěděl vůbec, kam se obrátit, když zazněly první výstřely.

To mohou být jedině děla z Francouzovy jeskyně, pomyslil si a snažil se určit směr, odkud zaznívají.

Byl právě několik kilometrů severovýchodně od jezerního břehu. Okamžitě se největší rychlostí pustil na bruslích zjištěným směrem.

Ale ve chvíli, kdy se mlha počala rozptylovat, octl se náhle před dvěma medvědy, kteří se k němu vrhli. Ani v takovém nebezpečí však neztratil svou chladnokrevnost a díky své rychlosti mohl udržet medvědy v patřičné vzdálenosti. Kdyby byl ovšem při svém útěku upadl, byl by býval ztracen.

Když se všichni vraceli do Francouzovy jeskyně, vzal si Jakub Brianta stranou a řekl mu:

„Děkuji ti, Briante, žes mi dovolil…“

Briant mu mlčky stiskl ruku.

Ve chvíli, kdy ke vchodu do haly došel Doniphan. Briant mu řekl:

„Zakázal jsem ti vzdalovat se od břehu. Vidíš sám, že tvá neposlušnost mohla přivodit velké neštěstí! Ale ač jsi nejednal správně, Doniphane, musím ti stejně poděkovat za to, že jsi šel Jakubovi na pomoc.“

„Konal jsem jen svou povinnost,“ řekl chladně Doniphan.

A nepřijal ruku, kterou mu Briant upřímně podával.

XX

ZASTÁVKA NA JIŽNÍM KONCI JEZERA – DONIPHAN, CROSS, WEBB A WILCOX – ROZKOL – OBLAST PŘESYPŮ – VÝCHODNÍ ŘEKA – CESTOU PO LEVÉM BŘEHU – PŘÍCHOD K ÚSTÍ

Za šest týdnů po této události zastavili se k páté hodině večer čtyři mladí kolonisté na jižním konci Rodinného jezera. Bylo to 10. října. Všude už bylo vidět známky jara. Pod stromy oděnými v novou zeleň nabyla půda jarních barev. Příjemný vánek čeřil lehce povrch jezera, osvětlený ještě posledními paprsky slunce, které se dotýkaly rozlehlého Jižního močálu, lemovaného úzkým písečným břehem. Létala tam křičící hejna ptáků, vracejících se do svých nočních úkrytů pod stromy nebo na výčnělky pobřežních srázů. Několik skupin stromů s vytrvalými listy – jedle, zelené duby a nedaleko nich rozsáhlá smrčina – zpestřovalo jednotvárnou pustotu této části Chairmanova ostrova. Rostlinný rámec jezera byl v těchto místech přerušen. Kdo by se byl chtěl dostat k hustým lesním porostům, byl by musel jít několik kilometrů po jednom z obou břehů.

V této chvíli se už šířil krajem vonný kouř z ohně rozdělaného u paty přímořské borovice. A vítr jej zaháněl až nad močály. Před planoucím ohněm mezi dvěma kameny se pekl pár kachen. Po večeři se chlapci už jen zabalili do přikrývek, a zatímco jeden hlídal, zbývající tři mohli až do rána klidně spát.

Byli to Doniphan, Wilcox, Cross a Webb. Ale za jakých okolností své kamarády opustili?

V posledních týdnech druhé zimy, kterou mladí kolonisté právě prožili ve Francouzově jeskyni, stal se vztah mezi Briantem a Doniphanem nesmírně napjatým. Víme už, s jakou nevolí přijal Doniphan volbu ve prospěch svého soka. Stal se ještě žárlivějším, ještě podrážděnějším a jen těžko se odhodlával plnit rozkazy nového náčelníka Chairmanova ostrova. Otevřeně proti Briantovi nevystupoval jen proto, že většina by se byla za něho nepostavila. A on to dobře věděl. Přesto při různých příležitostech projevoval tolik zlé vůle, že ho Briant nemohl ušetřit oprávněných výtek. Za oné příhody při bruslení Doniphanova neposlušnost bila přímo do očí. Ať už byl tehdy sveden svou loveckou vášní, nebo si chtěl prostě postavit hlavu, jeho neposlušnost od té doby stále vzrůstala, až přišla chvíle, kdy byl Briant nucen rázně zakročit.

Gordon byl tímto stavem nesmírně zneklidněn, ale Briant mu až dosud vždy slíbil, že se ovládne. Gordon však dobře věděl, že Briantova trpělivost je u konce a že bude nezbytné ve společném zájmu a pro udržení pořádku Doniphana potrestat. Gordon se marně snažil vzbudit v Doniphanovi lepší city. Kdysi na něho měl jistý vliv, ale teď musel uznat, že ho úplně ztratil. Doniphan mu neodpustil, že se nejčastěji stavěl na stranu Briantovu. A tak se Gordonovy zásahy míjely účinkem a Gordon s hlubokým zármutkem předvídal blízké těžkosti.

Samozřejmě tím byl narušen všechen soulad, který byl pro klid obyvatel Francouzovy jeskyně tak nezbytný. Všichni duševně trpěli a to činilo jejich společný život velmi těžkým.

Kromě času vyhrazeného k jídlu žil Doniphan se svými přívrženci stranou. A jeho vliv na Wilcoxe, Crosse a Webba stále sílil. Když jim špatné počasí znemožnilo lovecké vycházky, sesedali se stranou v koutě haly a tam spolu dlouho tiše hovořili.

„Ti čtyři se jistě na něčem nekalém umlouvají," řekl jednou Briant Gordonovi.

„Ale ne proti tobě, Briante," odpověděl Gordon. „Myslíš, že se chce pokusit zaujmout tvé místo? Ne, to by se Doniphan nikdy neodvážil. Ty víš, že bychom stáli všichni při tobě, a on si to dobře uvědomuje."

„Možná že Wilcox, Cross, Webb a on se od nás chtějí oddělit."

„Toho se právě bojím, Briante. A myslím, že bychom neměli právo bránit jim v tom."

„Třeba se chtějí usadit jinde."

„Na to snad nepomýšlejí, Briante."

„Právě na to pomýšlejí. Viděl jsem Wilcoxe brát si mapu trosečníka Baudoina. Jistě si ji chtějí vzít s sebou."

„To že Wilcox udělal?"

„Ano, Gordone. A já si opravdu myslím, zda by nebylo lepší udělat těmto potížím konec a vzdát se funkce ve prospěch někoho jiného… Třeba tebe… nebo dokonce Doniphana! To by rázem odstranilo každé soupeřství."

„Ne, Briante," odpověděl rozhodně Gordon. „Ne! To by znamenalo zpronevěřit se povinnostem vůči těm, kdo tě volili…i vůči sobě samému!"

Takové nesváry vládly tedy v kolonii, když skončila zima. V prvních říjnových dnech mrazy natrvalo ustoupily a hladina jezera i řeky se zbavila posledních ledů. A právě tehdy – večer 9. října – oznámil Doniphan své rozhodnutí opustit Francouzovu jeskyni s Webbem, s Crossem a s Wilcoxem.

„Vy nás chcete opustit?" zvolal Gordon.

„Opustit vás? To ne, Gordone," odpověděl Doniphan. „Cross, Webb, Wilcox a já jsme se jen rozhodli usadit se v jiné části ostrova."

„A proč, Doniphane?" vmísil se Baxter.

„Prostě proto, že si chceme žít po svém, a také – říkám to zcela upřímně – proto, že se nám nelíbí přijímat Briantovy rozkazy."

„Rád bych věděl, co mi můžeš vyčítat, Doniphane," řekl Briant.

„Nic… nebo jen to, že jsi v čele naší kolonie," odpověděl Doniphan. „Měli jsme už za náčelníka kolonie Američana. Teď nám poroučí Francouz. Nezbývá už opravdu nic jiného než zvolit si ještě Moka…"

„Tohle nemyslíš vážně!" zvolal Gordon.

„Velmi vážně," odpověděl Doniphan povýšeně. „Jestli se našim kamarádům líbí mít za náčelníka někoho jiného než Angličana, mně a mým přátelům se to nelíbí."

„Dobrá," řekl Briant. „Wilcox, Webb, Cross a ty, Doniphane, můžete odejít, kdy chcete, a vzít si s sebou část všeho, nač máte právo."

„Nikdy jsme o tom nepochybovali, Briante, a zítra Francouzovu jeskyni opustíme."

„Jen abyste svého rozhodnutí jednou nelitovali!“ řekl Gordon, který pochopil, že každé naléhání by bylo marné.

Doniphan se rozhodl uskutečnit svůj dávný plán. Když před několika týdny vyprávěl Briant o své výpravě do východní části Chairmanova ostrova, zmínil se o tom, že jejich malá kolonie by se tam byla mohla usadit za podmínek velmi výhodných. Skalní masív na pobřeží byl plný jeskyň a lesy na východ od Rodinného jezera se táhly až ke břehu. Východní řeka poskytovala dostatek sladké vody a její břehy se hemžily srstnatou i pernatou zvěří. Život by tam byl jistě stejně snadný jako ve Francouzově jeskyni a mnohem snadnější než u zálivu *Chrta*. Ostatně pobřeží bylo od Francouzovy jeskyně jen dvaadvacet kilometrů daleko. Z toho jedenáct připadá na přeplutí Rodinného jezera a skoro stejně daleko se budou plavit po Východní řece. V případě nezbytné nutnosti by mohli chlapci snadno navázat spojení s Francouzovou jeskyní.

Když Doniphan všechny tyto výhody zcela vážné promyslil, přemluvil Webba, Wilcoxe a Crosse, aby se s ním usadili na východním pobřeží ostrova.

Ale k zálivu Zklamání se nechtěl Doniphan dostat po vodě. Počítal s cestou po břehu Rodinného jezera až k jeho jižnímu cípu, odkud by šel po druhém břehu k Východní řece, a prozkoumal zároveň dosud neznámý kraj. Pak se chtěl pustit podle vodního toku lesem až k ústí řeky. Byla by to dlouhá cesta – asi osmadvacet až třicet kilometrů –, ale pro všechny chlapce by to byla lovecká výprava. Tím by se Doniphan vyhnul plavbě s jolou, jejíž řízení by si vyžádalo ruce zkušenější, než byly jeho. Chtěl si však vzít gumový člun, který by stačil k přeplutí Východní řeky nebo i jiných řek, jsou-li na ostrově ještě nějaké.

Nadto měla tato první výprava za úkol jen prozkoumat záliv Zklamání a najít tam místo, kam by se Doniphan a jeho přátelé vrátili a kde by se pak natrvalo usadili. Protože se nechtěli zatěžovat zavazadly, rozhodli se vzít s sebou jen dvě pušky, čtyři revolvery, dvě sekery a dostatečnou zásobu střeliva, hloubkové udice, cestovní přikrývky, kapesní kompas, lehký gumový člun a několik konzerv. Spoléhali se, že lovem a rybolovem si opatří potřebné potraviny cestou. Věřili ostatně, že celá výprava bude trvat jen šest až sedm dní. Až si najdou obydlí, vrátí se do Francouzovy jeskyně, vezmou si část věcí z *Chrta*, na něž mají oprávněný nárok, a naloží vše na káru. Bude-li je Gordon nebo někdo jiný chtít navštívit, bude vítán. Ale naprosto odmítali sdílet s nimi za nynějších okolností společný život. A nikdy své rozhodnutí nezmění!

Nazítří za východu slunce se Doniphan, Cross, Webb a Wilcox s kamarády rozloučili. Všichni byli jistě dojatější, než dávali najevo, ač byli pevně odhodláni svůj plán uskutečnit. Bylo v tom ovšem velmi mnoho svéhlavosti.

Když přepluli řeku Zéland v jole, kterou pak Moko převezl zpět do malé zátoky, vykročili beze spěchu vpřed. Cestou prozkoumávali dolní část Rodinného jezera, zužujícího se k jihu, a nesmírnou pláň Jižního močálu, jehož konce ani na jihu, ani na západě nedohlédli.

Cestou zastřelili několik ptáků na samém okraji bažin. Doniphan chápal, že musí střelivem šetřit, a spokojil se jen se zvěřinou k dnešnímu jídlu.

Bylo zataženo, ale déšť nehrozil a vítr vanul trvale od severovýchodu. Za celý den

neušli chlapci víc než devět až jedenáct kilometrů a k páté hodině odpolední se zastavili u konce jezera, kde chtěli strávit noc.

To bylo tedy vše, co se událo ve Francouzově jeskyni od posledních srpnových dnů do 11. října.

Doniphan, Wilcox, Cross a Webb byli teď daleko od svých kamarádů, od nichž neměli v žádném případě odcházet. Cítili se už opuštěni? Snad ano. Ale rozhodli se provést svůj úmysl až do konce a mysleli jen na to, jak si zařídí nový život v jiné části Chairmanova ostrova.

Nazítří po chladné noci, která byla u velkého, až do rána udržovaného ohně zcela snesitelná, připravili se všichni čtyři k odchodu. Jižní cíp Rodinného jezera tvořil velmi ostrý úhel. Pravý břeh tu stoupal téměř přímo k severu. Na východě se táhly bažiny, ač travnatou půdu stoupající několik metrů nad hladinu jezera už voda nezaplavovala. Tu a tam vyčnívaly kopečky porostlé trávou a stíněné neduživými stromy. Protože celý tento kraj byl pokryt písečnými přesypy, nesl právem jméno Písečná poušť. Chlapci se však teď nechtěli pouštět do neznáma a rozhodli se sledovat raději břeh až k Východní řece a dojít na pobřeží, které už navštívil Briant. Později provedou průzkum Písečné pouště až k pobřeží.

Všichni čtyři o tom před odchodem ještě rokovali.

„Jsou-li vzdálenosti na mapě označeny přesně," řekl Doniphan, „musí být Východní řeka třináct kilometrů od jezerního cípu; pak se tam do večera snadno dostaneme."

„A proč to nevzít k severovýchodu přímo k ústí řeky?" ptal se Wilcox.

„Opravdu. Tím bychom si třetinu cesty ušetřili," dodal Webb.

„Snad," odpověděl Doniphan, „ale proč se pouštět do neznámých bažin, odkud bychom se třeba už nevrátili? Půjdeme-li podle řeky, můžeme spíš doufat, že nenarazíme na žádnou překážku."

„A pak je přece v našem zájmu prozkoumat tok Východní řeky," připomněl Cross.

„Jistě," odpověděl Doniphan, „protože tato řeka nám zajišťuje přímé spojení s Francouzovou jeskyní. A cestou podle ní budeme mít možnost prohlédnout si i les, kterým protéká."

Když se na tom dohodli, vydali se rychle na cestu. Úzká, jen něco přes metr široká stezka se vinula nad hladinou jezera do písečné pláně. Protože terén tu znatelně stoupal, dalo se soudit, že o několik kilometrů dál se vzhled kraje úplně změní.

A opravdu, k jedenácté hodině se Doniphan a jeho kamarádi zastavili u malé zátoky stíněné velkými buky a naobědvali se. Odtud, kam oko dohlédlo, táhl se k východu zelený koberec lesů, zakrývající celý obzor.

K jídlu měli chlapci agutiho, kterého ráno zastřelil Wilcox. Cross, mající za úkol nahradit kuchařského mistra Moka, vedl si celkem dobře. Zdrželi se tu jen tak dlouho, než si upekli několik kusů masa na žhavém uhlí, spolykali je a zároveň s hladem ukojili i žízeň. Pak se vydali po břehu jezera dál.

Les táhnoucí se podél jezera tvořily stále stejné druhy stromů jako v lese Nástrah v západní části ostrova. Bylo tu jen víc jehličin, především přímořských borovic a smrků. Vedle nich tu rostly břízy, duby a buky.

Doniphan také ke svému velkému uspokojení zjistil, že i v této části ostrova je velmi pestrá zvířena. Několikrát zahlédli lamy vikuni i lamy huanako, stejně jako hejna nanduů, kteří chodili k jezeru uhasit žízeň a pak hned rychle odbíhali. Mary, tukutukové, pekariové i pernatá zvěř se v houštinách přímo hemžili.

K šesté hodině večerní se musili chlapci zastavit. V těchto místech byl břeh přeťat vodním tokem odvádějícím vodu z jezera. Musila to být, a také to byla, Východní řeka. Chlapci to poznali tím spíš, že Doniphan našel pod skupinou stromů u úzké zátoky stopy nedávného táboření – zbytky popela na ohništi.

Zde tedy přistali Briant, Jakub a Moko na své výpravě k zálivu Zklamání, tady strávili svou první noc.

Doniphan a jeho kamarádi nemohli udělat nic lepšího než rozdělat na vyhaslých uhlících nový oheň a po večeři si lehnout pod stejné stromy, které chránily jejich kamarády. A také to udělali.

Když se na tomto místě zastavil před osmi měsíci Briant, jistě netušil, že sem přijdou i jeho čtyři kamarádi s úmyslem usadit se odděleně v téhle části Chairmanova ostrova!

Možná že tady, daleko od pohodlí Francouzovy jeskyně, kde mohli docela dobře zůstat, začali už Cross, Wilcox a Webb své umíněnosti litovat. Ale spojili svůj osud s Doniphanovým a Doniphan byl příliš hrdý, aby si přiznal, že byl v neprávu, příliš umíněný, aby se vzdal svého plánu, a příliš žárlivý, aby se sklonil před svým sokem.

Ráno Doniphan navrhl přeplout hned Východní řeku.

„Když to uděláme," řekl, „stačíme za den dojít až k ústí. Není to víc než devět až jedenáct kilometrů."

„A na levém břehu nasbíral tehdy Moko limbové oříšky," upozornil Cross. „Nasbíráme si je cestou taky."

Chlapci tedy rozbalili gumový člun, a jakmile jej spustili na vodu, zamířil Doniphan k protějšímu břehu. Za sebou rozvinoval provaz. Několika záběry pádla přeplul celé řečiště, široké v těchto místech devět až dvanáct metrů. Wilcox, Webb a Cross pak přitáhli lehký člun nazpět dlouhým provazem, jehož konec drželi v ruce. Tak se dostali postupným přeplouváním všichni na druhý břeh.

Tam Wilcox člun zase vypustil a složil do vaku, hodil si ho na záda a všichni se vydali opět na cestu. Mnohem lehčí by jistě bylo pustit se po Východní řece s jolou, jak to udělali Briant, Jakub a Moko, ale protože s gumovým člunem mohl plout vždy jen jeden z nich, musili se tohoto způsobu dopravy vzdát.

Den byl nesmírně namáhavý. Cestou po břehu je velmi zdržoval hustý les, půda porostlá vysokou trávou a pokrytá větvemi zlámanými při poslední vichřici a mnoho močálů, které musili namáhavě obcházet. Doniphan zjistil, že tady nezanechal francouzský trosečník žádné stopy, jak tomu bylo v lese Nástrah. A přesto tuto část nepochybně také prozkoumal, protože na své mapě zakreslil s podivuhodnou přesností celý tok Východní řeky až k zálivu Zklamání.

Krátce před polednem se chlapci zastavili k obědu přesně na místě, kde rostly limby. Cross natrhal značné množství oříšků a všichni si na nich pochutnali. Ještě tři a půl kilometru musili pak procházet hustým podrostem a prosekávat si místy velmi

namáhavě cestu sekerami, aby se příliš nevzdálili od řečiště.

Po těchto zdrženích došli konečně k sedmé hodině večerní na kraj lesa. Nastávala pomalu noc a Doniphan nemohl už pobřeží obhlédnout. I když však neviděl zpěněnou čáru příboje, slyšel dlouhý a temný hukot moře přelévajícího se na pobřeží.

Chlapci se rozhodli zůstat na tomto místě a přespat tam pod širým nebem. Na příští noc jim pobřeží zcela jistě nabídne lepší útulek v některé z jeskyň nedaleko ústí řeky.

Po upravení tábora si připravili večeři ze sucharů a z několika kousků masa upečeného na ohni ze suchých větví a ze smrkových šišek sebraných pod stromy.

Z opatrnosti se rozhodli udržovat oheň až do rána. V prvních nočních hodinách si vzal hlídku Doniphan.

Wilcox, Cross a Webb si lehli pod korunu široké borovice a z únavy po dlouhém denním pochodu okamžitě usnuli.

Doniphan jen s námahou bojoval proti ospalosti. Přesto ji však překonal. Ale ve chvíli, kdy ho měl jeden z kamarádů vystřídat, spali všichni tak tvrdě, že se rozhodl nikoho nebudit.

Les v okolí tábora byl ostatně zcela tichý, takže ani ve Francouzově jeskyni by nebyli ve větším bezpečí. Když Doniphan přihodil trochu dřeva do ohně, šel si také lehnout k patě stromu. Okamžitě zavřel oči a otevřel je, až když slunce vystupovalo nad široký mořský obzor.

XXI

PRŮZKUM ZÁLIVU ZKLAMÁNÍ – PŘÍSTAV U MEDVĚDÍ SKÁLY – PLÁN NÁVRATU K FRANCOUZOVĚ JESKYNI – PRŮZKUM SEVERNÍ ČÁSTI OSTROVA – BUKOVÝ LES – STRAŠNÁ VICHŘICE – NOC PLNÁ PŘELUDŮ – ZA SVÍTÁNÍ

První starostí Doniphana, Wilcoxe a Crosse bylo sestoupit podle řeky až k jejímu ústí. Tam se dychtivě rozhlédli po moři, které viděli poprvé. Bylo stejně pusté jako moře na západě.

„Není-li však Chairmanův ostrov daleko od americké pevniny, jak jsme mysleli," řekl Doniphan, „musily by se přece lodi plující z Magalhãesova průlivu k chilským a peruánským přístavům objevit tady na východě! To je o důvod víc, abychom se usadili na pobřeží zálivu Zklamání. I když jej tak Briant nazval, já věřím, že nebude mít dlouho nárok na to zlověstné jméno."

Možná že touto poznámkou hledal Doniphan omluvu nebo aspoň záminku k rozchodu s kamarády ve Francouzově jeskyni. Ostatně když se vše dobře uvážilo, opravdu se mohly lodi plující do Jižní Ameriky objevit spíš v této části Tichého oceánu, na východ od Chairmanova ostrova.

Doniphan si nejprve prohlédl obzor dalekohledem a pak chtěl navštívit ústí Východní řeky. Stejně jako Briant zjistil, že tady příroda vytvořila malý přístav chráněný před větrem i před vlnami. Kdyby se byl jejich škuner dostal k břehům Chairmanova ostrova na těchto místech, byli by se chlapci mohli vyhnout ztroskotání a loď by možná zůstala neporušena a schopna plavby do vlasti.

Za skalami kolem tohoto přístavu se kupily stromy lesa táhnoucího se nejen k Rodinnému jezeru, ale i k severu, kde pohled zachycoval jen zelený obzor. Co se dutin vyhloubených v pobřežních žulových skalách týče, Briant nijak nepřeháněl. Doniphan měl potíže jen s výběrem. Zdálo se mu však, že by se neměl příliš vzdalovat od Východní řeky. Brzy našel „komín" vystlaný jemným pískem, s mnoha kouty a zákruty, v němž by našli stejné pohodlí jako ve Francouzově jeskyni. Tato dutina by byla stačila celé kolonii, protože v ní bylo plno vedlejších prostorů, které mohly sloužit jako zvláštní místnosti. Tady by nebyli odkázáni jen na skladiště a halu.

Chlapci strávili celý den prohlídkou pobřeží v délce pěti kilometrů. Doniphan a Cross přitom zastřelili několik tinam, kdežto Wilcox a Webb spustili do Východní řeky asi sto kroků od ústí hloubkové udice. Chytili půl tuctu ryb stejných druhů, jaké žily i v řece Zélandu, mimo jiné dvě pořádně velké štiky. Bylo zde také plno mlžů v nesčetných děrách útesů, které na severovýchodě chránily přístav před vlnami ze širého moře. Tam našli chlapci hojnost výborných slávek a misek. Budou tedy mít tyto mlže na dosah ruky stejně jako mořské ryby, které proplouvaly velkými chaluhami ve vodě při patě skalisek. A nemusí za nimi plout sedm až devět kilometrů daleko.

Chlapci také nezapomněli, že Briant při své první návštěvě ústí Východní řeky

vystoupil na vysokou skálu podobnou obrovskému medvědu. I Doniphana překvapil její zvláštní tvar. Na znamení toho, že se zde ujímá vlády, dal malému přístavu jméno přístav Medvědí skály. Je to jméno, které je dnes zaneseno na mapě Chairmanova ostrova.

Odpoledne vylezli Doniphan a Cross na Medvědí skálu, aby se rozhlédli po zálivu. Ale na východ od ostrova nespatřili ani loď, ani žádnou zemi. Nezahlédli ani onen světlý bod, který upoutal Briantovu pozornost na severovýchodě. Snad proto, že slunce už stálo nízko nad obzorem, snad proto, že ta skvrna vůbec neexistovala a že se Briant stal obětí optického klamu.

Když nastal večer, povečeřel Doniphan se svými druhy pod skupinou nádherných limb, jejichž spodní větve se skláněly až nad vodní tok. Pak se rozhovořili o dalším plánu. Mají se hned vrátit do Francouzovy jeskyně a přenést si sem všechny věci potřebné k trvalému usídlení v jeskyni u Medvědí skály?

„Já si myslím," řekl Webb, „že bychom to neměli odkládat, protože obcházet jižní cíp jezera by znamenalo být na cestě ještě několik dní."

„Ale až se sem budeme vracet, bylo by snad lepší přeplout jezero a pustit se po Východní řece až k ústí," mínil Wilcox. „Proč bychom neudělali totéž, co Briant s jolou?"

„Získali bychom tím spoustu času a ušetřili si hodně námahy," dodal Webb.

„Co ty o tom soudíš, Doniphane?" ptal se Cross.

Doniphan chvíli přemýšlel o tomto návrhu, který měl skutečné výhody.

„Máš pravdu, Wilcoxi," řekl. „Když použijeme joly, kterou by řídil Moko…"

„Bude-li s tím Moko souhlasit," namítl Webb pochybovačně.

„A proč by s tím nesouhlasil?" ptal se Doniphan. „Nemám snad stejné právo dávat mu příkazy jako Briant? Šlo by ostatně jen o to, aby nás převezl přes jezero…"

„Musí přece poslechnout!" řekl Cross. „Kdybychom museli přenášet všechny věci po zemi, nebralo by to konce! A řekl bych ještě, že kára by tímto lesem ani neprojela. Použijeme tedy joly."

„A co když nám odmítnou člun vydat?" pokračoval vytrvale Webb.

„Odmítnou?" zvolal Doniphan. „Kdo by odmítl?"

„Briant! Není snad náčelníkem kolonie?"

„Briant… a odmítnout?" opakoval Doniphan. „Má snad na člun větší právo než my? Kdyby si Briant dovolil odmítnout nás…"

Doniphan nedokončil, ale bylo zřejmé, že ani v této, ani v jiné věci nehodlá se panovačný chlapec svému soupeři podřídit.

Wilcox prohlásil, že je teď zbytečné o tom hovořit. Podle jeho mínění jim Briant uvolní všechny prostředky k přesídlení do jeskyně u Medvědí skály, takže nemá cenu předem se rozčilovat. Zbývalo rozhodnout, mají-li se vrátit do Francouzovy jeskyně hned.

„To pokládám za nutné," řekl Cross.

„Tedy zítra?" zeptal se Webb.

„Ne," odpověděl Doniphan. „Před odchodem bych se rád podíval za záliv a prohlédl si severní část ostrova. Do osmačtyřiceti hodin se můžeme po prohlídce

severních břehů vrátit k Medvědí skále. Kdo ví, zda tímto směrem není nějaká země, kterou francouzský trosečník nemohl vidět a kterou proto do mapy nezakreslil. Nebylo by rozumné usadit se tady, dříve než se dovíme, na čem jsme.“

To bylo docela správná úvaha. Ač tento návrh prodlužoval výpravu o dva tři dny, rozhodli se chlapci, že jej provedou.

Nazítří, 14. října, Doniphan a jeho přátelé za svítání vyrazili severním směrem stále podél pobřeží.

Pásmo útesů se táhlo mezi lesem a mořem v délce asi pěti a půl kilometru. Za odlivu tu bylo písečné pobřeží široké nejvýš třicet metrů.

K polednímu došli chlapci za poslední skalisko, kde se zastavili k obědu.

V těchto místech se do zálivu vléval další vodní tok, který, soudě podle jeho směru od jihovýchodu k severozápadu, vytékal zřejmě z jezera. Jeho voda vlévající se do úzké zátoky byla jistě doplňována přítoky ze severní části ostrova. Doniphan dal tomuto toku jméno Severní potok právem, protože jméno řeky si nezasloužil.

Několik úderů pádlem v gumovém člunu stačilo, aby se chlapci dostali na druhý břeh. Tam už mohli postupovat podle lesa, který lemoval levý břeh.

Cestou Doniphan a Cross dvakrát vystřelili, a to za zvláštních okolností.

Byly asi tři hodiny. Chlapci šli podle Severního potoka, který je zavedl příliš daleko k severozápadu. A oni mířili k severnímu pobřeží. Musili tedy zahnout přímo vpravo. Vtom však Cross vykřikl:

„Podívej se, Doniphane, podívej se!“

A ukázal na narudlé tělo, které se docela zřetelně prodíralo vysokou trávou a rákosím u potoka pod klenbou stromů.

Doniphan dal Webbovi a Wilcoxovi znamení, aby se nehýbali. Pak se společně s Crossem plížil k pohybujícímu se zvířeti, připraven k palbě.

Byl to značně velký živočich, který by se byl podobal nosorožci, kdyby měl na hlavě roh a nadměrně prodloužený horní pysk.

Vtom zahřměl výstřel a po vteřině druhý. Doniphan a Cross vystřelili téměř současně.

Na vzdálenost patnácti metrů olovo zřejmě proti tlusté kůži zvířete nic nezmohlo, protože tělo vyrazilo z rákosí, přeběhlo rychle břeh a zmizelo v lese.

Ale Doniphanovi to stačilo, aby je poznal. Byl to zcela neškodný jihoamerický tapír s hnědou srstí, jeden z velkých tapírů žijících obvykle v povodí jihoamerických řek. Poněvadž by s ním chlapci stejně nemohli nic dělat, nevyvolal v nich jeho útěk žádnou lítost – snad jen zklamání jejich lovecké ješitnosti.

I na této straně Chairmanova ostrova se do nedozírna táhly zelené lesy. Mezi bujným porostem vynikaly především nesčetné buky, a proto dal Doniphan tomuto lesu jméno Bukový les. Spolu s dříve určenými jmény Medvědí skála a Severní potok je hned zanesl do mapy.

Do večera ušli celkem sedmnáct kilometrů. Ještě jednou tolik, a budou na severním konci ostrova. To byl úkol na zítřejší den.

Za východu slunce se vydali na cestu. Měli mnoho důvodů ke spěchu. Hrozila náhlá změna počasí. Západní vítr znatelně sílil. Na obloze se už objevovaly mraky.

Byly však ještě daleko, a tak chlapci mohli doufat, že pršet hned tak nezačne. A boj s větrem, nebo dokonce s vichřicí nemohl odhodlané kolonisty odradit. Zato prudký vichr doprovázený často lijákem by je mohl velmi potrápit. Musili by výpravu přerušit a vrátit se do přístřeší u Medvědí skály.

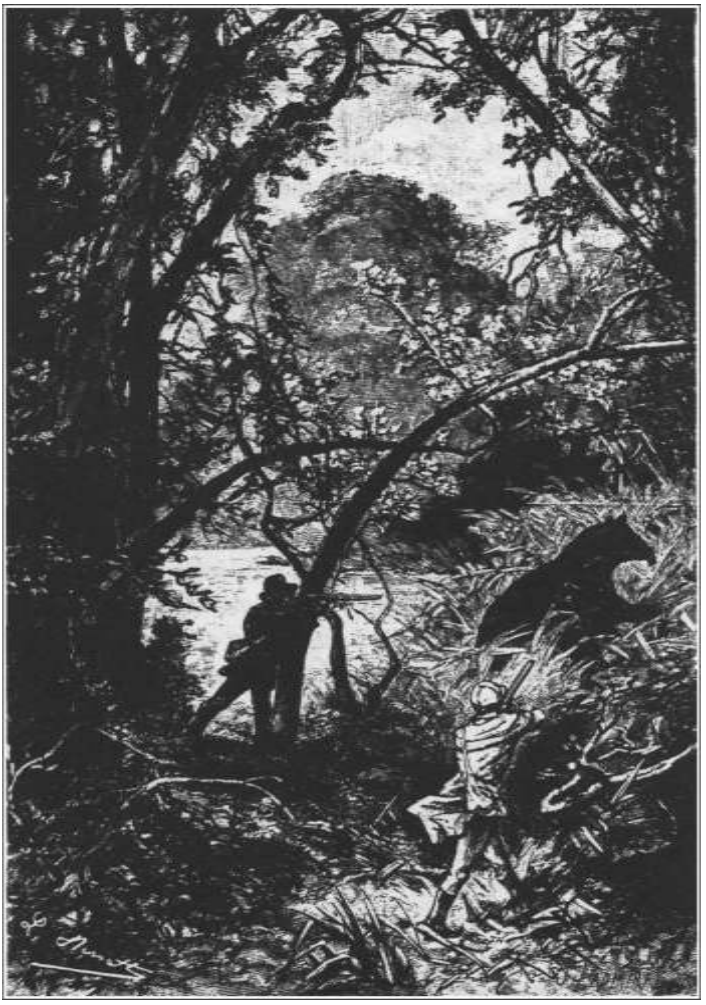

Byl to značně velký živočich

Zrychlili tedy krok, ač musili bojovat s větrnou bouří, která je napadala z boku. Byl to nesmírně namáhavý den, po němž se dala čekat zlá noc. Ostrov opravdu napadla hrozná bouře. V pět hodin večer se ze záplavy blesků ozval dlouhý rachot hromu.

Doniphan a jeho kamarádi však necouvli. Posilovalo je vědomí, že už jsou blízko cíle: Bukový les se ostatně táhl dál směrem, kudy šli, a oni se mohli kdykoli uchýlit

pod jeho stromy. Vichr se rozpoutal s tak neobvyklou prudkostí, že se teď musili bát i silného deště. Ale severní břeh už nemohl být daleko.

K osmé hodině zaslechli chlapci temný hukot příboje. Znamenalo to, že už jsou u pásma útesů při Chairmanově ostrově.

Ale nebe pokryté hustými mračny temnělo stále víc. Chlapci si musili pospíšit, aby se mohli ještě rozhlédnout po moři, na jehož hladinu dopadaly poslední záblesky dne. Vzadu za okrajem se táhlo pobřeží asi půl kilometru široké, po němž se převalovaly vlny s bílou pěnou a tříštily se o skaliska při severních březích.

Doniphan, Webb, Cross a Wilcox přes všechnu únavu měli ještě sílu k běhu. Chtěli zahlédnout aspoň část Tichého oceánu, pokud je ještě trochu světlo. Je tu širé moře, nebo jen úzký průliv oddělující ostrov od pevniny nebo od jiného ostrova?

Wilcox všechny trochu předběhl, ale náhle se zastavil. Ukazoval rukou na tmavý předmět při pobřežním svahu. Bylo to snad nějaké mořské zvíře, nějaký kytovec z rodu velryb nebo delfínů, který tu uvízl na písku? Nebo to byl spíš člun, který se vydal na širé moře a byl stržen proudem na útesy?

Ano! Byl to člun položený na pravý bok. A za ním, na pásu mořských chaluh vyhozených na čáru přílivu, ukazoval Wilcox na dvě těla ležící několik kroků od člunu.

Doniphan, Webb a Cross s se zprvu zastavili. Pak se bez uvažování pustili k tělům ležícím na písku – snad k mrtvolám!

Ale tam se celí vyděšení hned obrátili a utíkali zpět pod stromy. Ani jim nenapadlo, že by ti lidé mohli být ještě živí a že by jim měli poskytnout pomoc.

Nastala už temná noc, osvětlovaná jen blesky, které však brzy ustaly. V hluboké tmě se ohlušující řev vichřice mísil s hukotem prudce rozbouřeného moře.

Jaká to bouře! Stromy praskaly na všech stranách a ohrožovaly i ty, kdo se pod nimi skrývaly. A na pobřeží chlapci tábořit nemohli. Vichrem zvířený písek sekal do očí jako olověné broky.

Doniphan, Wilcox, Cross a Webb zůstali po celou noc na tomto místě. Ani na chvíli nezamhouřili oči. Byla jim hrozná zima, protože oheň rozdělat nemohli. Vichr by jej byl okamžitě rozmetal a nadto mohlo chytnout suché klestí roztroušené všude po zemi.

Vzrušení jim nedalo spát. Odkud se tu vzal ten člun? Jaké národnosti byli trosečníci? Jsou snad v sousedství jiné země, když mohl ten člun přistat na zdejším pobřeží? Není-li to ovšem člun z nějaké lodi, která se zrovna za nejprudší bouře v těchto vodách potopila.

To všechno byly docela přijatelné domněnky a Doniphan s Wilcoxem, přitisknutí k sobě, si je sdělovali ve chvíli, kdy se bouře nakrátko utišila.

Jejich mozky se zároveň stávaly obětí halucinace. Jakmile vítr trochu utichl, zdálo se jim, že slyší vzdálené volání. Naslouchali a ptali se vzájemně, zda po pobřeží nebloudí ještě další trosečníci. Ne! Bylo to jen šálení smyslů. Zuřivou bouří se neneslo žádné volání o pomoc. Teď si chlapci vyčítali, že podlehli prvnímu záchvatu hrůzy. Chtěli vyjít k útesům přes nebezpečí, že je vichr srazí k zemi. Ale jak by v takové černé noci na otevřeném pobřeží, zaplavovaném stoupajícím přílivem, našli místo, kde

uvízl ztroskotaný člun, a místo, kde na písku ležela ta těla?

K tomu jim chyběla tělesná i morální síla. Už dlouho byli odkázáni jen sami na sebe a pokládali se snad za téměř dospělé, ale teď se rázem stali zas dětmi; teď, když se poprvé od ztroskotání *Chrta* setkali s lidskými bytostmi, které moře vyvrhlo jako mrtvoly na jejich ostrov!

Konečně nabyli zas chladnokrevnosti a pochopili, co je jejich povinnost.

Ráno hned za svítání se vrátí k pobřežnímu svahu, aby vykopali v písku jámu a oba trosečníky pohřbili.

Jak nekonečná to byla noc! Opravdu se jim zdálo, že už nikdy nepřijde ráno, aby zaplašilo jejich hrůzu.

Kdyby aspoň byli mohli sledovat čas na hodinkách. Ale nemohli si na ně posvítit ani zápalkou, i když ji chránili před větrem pokrývkou. Cross se o to pokoušel, ale musel toho nechat.

Tehdy Wilcoxovi napadlo, jak zjistit aspoň přibližně čas. Jeho hodinky se natahovaly dvanácti otočkami a šly čtyřiadvacet hodin. Tedy jedno otočení na dvě hodiny. A protože je natahoval večer v osm hodin, stačilo mu zjistit počet otoček do dotažení, a tím i počet uplynulých hodin. Udělat to a zjistil, že je dotáhl čtyřmi otočkami. Z toho plynulo, že jsou asi čtyři hodiny ráno. Nebude proto už dlouho trvat a rozední se.

A opravdu. Na východě se brzy objevil první denní zásvit. Bouře se však neutišila, a jelikož se mraky snesly až nad moře, báli se chlapci, že se přižene déšť, dříve než se budou moci vrátit k Medvědí skále.

Ale předtím ještě museli prokázat poslední službu trosečníkům. Jakmile mraky nakupenými nad širým mořem proniklo denní světlo, vydali se chlapci na pobřeží. Musili však namáhavě bojovat s poryvy vichřice. Několikrát byli nuceni se vzájemně podepřít, aby nebyli sraženi na zem.

Člun ztroskotal na malé písečné výspě. Podle mořského nánosu bylo vidět, že příliv zesílený větrem se převalil až přes člun.

Ale obě těla tam už nebyla!

Doniphan a Wilcox šli po pobřeží o dvacet kroků dál…

Nic! Ani otisky, které by bylo ustupující moře stejně vyhladilo.

„Ti nešťastníci tedy ještě žili," zvolal Wilcox, „když mohli vstát."

„Ale kde jsou?" ptal se Cross.

„Kde jsou?" opakoval Doniphan a ukázal na zuřivě běsnící moře. „Tam, kam je odnesl odliv!"

Doniphan se přebrodil až na okraj pásma útesů a rozhlédl se dalekohledem po moři.

Nikde žádná mrtvola!

Těla trosečníků odnesly vlny na širé moře.

Doniphan se vrátil k Wilcoxovi, Crossovi a Webbovi, kteří zůstali u člunu.

Nenajdou tam někoho, kdo katastrofu přežil?

Člun byl prázdný!

Byla to šalupa z obchodní lodi s krytou přídí a s kýlem asi deset metrů dlouhým. Nebyla však schopna plavby, protože na pravém boku byla nárazem při ztroskotání

proražena právě v čáře ponoru. Z její výstroje zbyl jen pahýl stěžně zlomeného u paty, několik cárů plachet zachycených na ráhnových hácích a kousky lan. V bednách a pod přídním krytem nebyly žádné potraviny, ani nástroje, ani zbraně.

Na zádi byla jen dvě jména udávající jméno a mateřský přístav lodi, k níž člun patřil:

Severn – San Francisco

San Francisco! Přístav na kalifornském pobřeží! Byla to tedy americká loď! Také na této straně ostrova, na niž bouře vrhla trosečníky ze *Severnu*, táhlo se až k obzoru jen moře.

XXII

BRIANTŮV NÁPAD – RADOST MALÝCH CHLAPCŮ – STAVBA DRAKA – PŘERUŠENÝ POKUS – KATE – TI, KDO PŘEŽILI ZKÁZU *SEVERNU* – DONIPHANOVI A JEHO KAMARÁDŮM HROZÍ NEBEZPEČÍ – BRIANTOVA OBĚTAVOST – VŠICHNI ZASE SPOLU

Nezapomněli jsme, za jakých okolností opustili Doniphan, Wilcox, Cross a Webb Francouzovu jeskyni. Po jejich odchodu vedli mladí kolonisté život velmi smutný. Všichni se zármutkem sledovali tento rozkol, který mohl mít v budoucnosti velmi nepříjemné důsledky. Briant si ovšem neměl co vyčítat, ale jistě tím trpěl nejvíc, protože k rozdělení skupiny došlo kvůli němu.

Gordon se ho marně snažil utěšit, když mu říkal:

„Oni se vrátí, Briante, a dříve než si myslíš! I když je Doniphan paličák, okolnosti ho k tomu přinutí. Vsadím se, že před příchodem zimy budeme zas všichni společně ve Francouzově jeskyni."

Briant vrtěl hlavou a neodvážil se nic říci. Určité okolnosti by snad skutečně mohly donutit chlapce k návratu. Ale co když to budou okolnosti velmi vážné?

„Před příchodem zimy," řekl Gordon. Budou snad mladí kolonisté odsouzeni strávit na Chairmanově ostrově třetí zimu? Nedočkají se odnikud pomoci? Což nejsou v létě tyto vody Tichého oceánu navštěvovány žádnými obchodními loděmi? Nespatří konečně někdo signální koš na hřebenu Aucklandské skály?

Je ovšem pravda, že tento koš byl vytažen jen šedesát metrů vysoko nad ostrovní terén, takže ho bylo vidět jen z nevelké dálky. Briant s Baxterem se také marně snažili vypracovat plán na nějaké plavidlo, s nímž by se mohli pustit na moře, a rozhodli se proto vymyslit nový způsob, jak dostat signál mnohem výš. Často o tom hovořili a Briant jednoho dne Baxterovi řekl, že nepokládá za nemožné použít k tomu draka.

„Plátno i provazy máme," dodal. „A dáme-li draku dostatečné rozměry, může vzlétnout hodně vysoko – třeba až tři sta metrů!"

„Ovšem ne ve dnech, kdy nefouká vítr!" připomněl mu Baxter.

„Takových dnů je málo," odpověděl Briant. „A za bezvětří stáhneme prostě draka k zemi. Jinak bude přivázán koncem provazu u země a na změnu větru bude reagovat sám. O jeho seřízení do správného směru se nebudeme muset starat."

„Za pokus by to stálo," řekl Baxter.

„A ještě něco," pokračoval Briant. „Ve dne bude drak viditelný na velkou vzdálenost – možná na sto kilometrů. Ale stejně daleko ho bude vidět i v noci, když mu na kostru nebo na ocas přivěsíme jednu z našich svítilen."

Briantova myšlenka byla celkem proveditelná. A pro chlapce, kteří na loukách Nového Zélandu pouštěli draky už mnohokrát, nebude nijak těžké ji uskutečnit.

Když Briant svůj plán oznámil, způsobil tím všem radost. Především malí chlapci, Jenkins, Iverson, Dole a Costar, se na to dívali jako na zábavu a skákali radostí při

pomyšlení na draka, který překoná vše, co dosud poznali. Jaká to bude radost, až ho budou tahat napjatým provazem a on se bude houpat ve vzduchu!

„A uděláme mu hodně dlouhý ocas!“ řekl jeden.

„A velké uši!“ dodal druhý.

„A namalujeme na něj krásného šaška, který se bude nahoře vesele třepat.“

„A budeme mu posílat psaníčka!“

To bylo radosti! Ve skutečnosti v tom, v čem tyto děti viděly jen zábavu, byla velmi vážná myšlenka. A chlapci mohli doufat, že přinese šťastné výsledky.

Baxter a Briant se tedy dali do práce hned třetí den po odchodu Doniphana a jeho tří kamarádů.

„Panečku, ti budou kulit oči, až toho draka uvidí!“ zvolal Service. „Škoda že mým robinzonům nikdy nenapadlo vypustit do vzduchu draka!“

„A bude ho vidět ze všech částí našeho ostrova?“ ptal se Garnett.

„Nejen z ostrova,“ odpověděl Briant, „ale i daleko z okolních vod.“

„A uvidí ho z Aucklandu?“ zeptal se Dole.

„Bohužel ne,“ odpověděl Briant a usmál se tomu nápadu. „Ale až ho uvidí Doniphan a jeho kamarádi, vrátí se možná zpět.“

Jak je vidět, ten chlapec myslel pouze na ty, co odešli, a přál si jen, aby ten tragický rozkol co nejdříve skončil.

Toho dne i další dny se všichni zabývali stavbou draka. Baxter navrhl dát mu osmiúhelníkový tvar. Lehkou a pevnou kostru zhotovili z velmi tuhého rákosu, který rostl na břehu Rodinného jezera. Byl dost silný, aby vydržel tlak obyčejného větru. Kostru dal Briant potáhnout lehkým gumovaným plátnem, kterým se na škuneru pokrývaly průvlaky. Bylo tak husté, že jím nemohl pronikat vzduch. Jako šňůry použili lodního provazce z velmi pevných pramenů, dlouhého šest set metrů. Používalo se ho ke spuštění hloubkoměru a byl to provaz schopný vydržet pozoruhodný tah.

Draku udělali samozřejmě nádherný ocas, který ho měl udržovat v rovnováze, až se nakloní proti směru větru. Celek byl tak pevný, že mohl bez nebezpečí vynést do vzduchu kteréhokoli z mladých kolonistů. Ale o to tu nešlo. Stačilo, že byl drak natolik pevný, aby vzdoroval i prudšímu větru, dost široký, aby vzlétl do značné výšky, a dost velký, aby byl viditelný v okruhu sta kilometrů.

Je pochopitelné, že takového draka nemohli držet chlapci v rukou. Pod tlakem větru by odvlekl celou kolonii rychleji, než by jim bylo milé. Proto museli chlapci provaz natočit na jeden z lodních rumpálů. Vynesli tedy malý rumpálový hřídel na střed Sportovní louky a zapustili ho pevně do země, aby vydržel tah „vzdušného obra“, jak draka nazvali ti menší.

Práce skončila 15. října večer. Briant rozhodl, že drak bude vypuštěn druhý den odpoledne. A měli se toho zúčastnit všichni jeho kamarádi.

Ale druhého dne pokus provést nemohli. Rozpoutala se bouře, která by byla draka okamžitě rozervala, kdyby ho byli vypustili. Byla to táž bouře, která přepadla Doniphana a jeho druhy v severní části ostrova, táž, která vrhla šalupu s americkými trosečníky na severní útesy, jimiž dali chlapci později jméno útesy *Severnu*.

Pozítří – 16. října – se sice bouře trochu uklidnila, ale vítr byl ještě příliš prudký,

takže Briant svůj vzdušný stroj vypustit nemohl. Odpoledne se však se změnou směru větru vyčasilo. Vítr se ztišil a stočil k jihovýchodu. Tak byl pokus určen na příští den.

Přišel 17. říjen, datum, které mělo mít v dějinách ostrova důležité místo.

Ač byl toho dne pátek, nechtěl Briant z pověrčivosti čekat ještě dalších čtyřiadvacet

Kostru zhotovili z tuhého rákosu

hodin. Počasí bylo ostatně velmi příznivé. Vanul čerstvý, pravidelný a trvalý vítr, který mohl draka dobře nést. Díky sklonu, jaký mu zaručovalo jeho vyvážení ve vzduchu, mohl vylétnout značně vysoko. Večer ho chtěli chlapci stáhnout a zavěsit na něj svítilnu, jejíž zář by bylo vidět po celou noc.

Dopoledne věnovali posledním přípravám, které trvaly až do jedné hodiny. Pak se

všichni odebrali na Sportovní louku.

„Briant měl ohromný nápad, že toho draka postavil," mínil Iverson a ostatní chlapci mu tleskali.

Bylo půl druhé. Drak ležel na zemi s nataženým dlouhým ocasem. Teď měl být svěřen větru a chlapci čekali už jen na Briantovo znamení. Ale ten náhle celý manévr přerušil.

V té chvíli totiž přivábil jeho pozornost Fan, který se vrhl spěšně k lesu a tam se rozštěkal tak podivně a žalostně, že tím všechny překvapil.

„Co je s Fanem?" ptal se Briant.

„Snad zvětřil nějaké zvíře," odpověděl Gordon.

„Ne, to by štěkal jinak."

„Pojďme se podívat!" navrhl Service.

„Ale vezměme si zbraně!" dodal Briant.

Service a Jakub odběhli do Francouzovy jeskyně a vrátili se s nabitými puškami.

„Pojďme!" řekl Briant.

Všichni tři, doprovázeni Gordonem, zamířili k okraji lesa Nástrah. Fan už zmizel v lese. Neviděli ho, ale slyšeli ho stále.

Briant a jeho kamarádi neudělali ani padesát kroků, když spatřili psa pod stromem, u něhož leželo lidské tělo.

Ležela tam jakási žena, nehybná, jako mrtvá. Její oděv – sukně z hrubé látky, podobný kabát a šála z hnědé vlny převázaná kolem pasu – zdál se ještě v dobrém stavu. Její tvář nesla stopy největšího utrpení. Žena měla silnou tělesnou konstrukci a nemohlo jí být víc než čtyřicet až pětačtyřicet let. Vyčerpána únavou – a možná i hladem – ztratila vědomí. Z úst jí však dosud vycházel slabý dech.

Jistě pochopíte překvapení mladých kolonistů, když se octli před první lidskou bytostí, s níž se od svého příchodu na Chairmanův ostrov setkali.

„Ona dýchá! Dýchá?" zvolal Gordon. „Možná že má hlad a žízeň!"

Jakub se ihned rozběhl k Francouzově jeskyni a přinesl suchary a láhev brandy.

Briant se pak nad ženou sklonil a pootevřel jí pevně sevřené rty. Tak se mu podařilo vpravit jí do úst pár kapek posilujícího nápoje.

Žena se pohnula a otevřela oči. Když spatřila tyto děti shromážděné kolem sebe, oči jí zazářily. Pak si vložila lačně do úst suchar, který jí podal Jakub.

Bylo zřejmé, že ta nešťastnice umírá spíš hladem než únavou.

Ale co to bylo za ženu? Bude schopna promluvit s nimi několik slov? A budou jí rozumět?

Briant se o tom hned přesvědčil.

Neznámá vstala a pronesla anglicky tato slova:

„Děkuji vám… děti… děkuji!"

Za půl hodiny ji Briant s Baxterem uložili v hale. S Gordonovou a Serviceovou pomocí jí věnovali všechnu péči, kterou její stav vyžadoval.

Jakmile se trochu vzpamatovala, pospíšila si říci dětem svůj příběh.

Její dobrodružství všechny mladé kolonisty nesmírně zajímalo.

Byla to Američanka žijící dlouho na Dalekém západě ve Spojených státech.

Jmenovala se Kateřina Readyová, prostě Kate. Posledních dvacet let byla společnicí v rodině Williama R. Penfielda v Albany, hlavním městě státu New York.

Před měsícem se pan a paní Penfieldovi rozhodli odjet do Chile, kde žil jeden z jejich příbuzných. Odjeli tedy do největšího kalifornského přístavu San Franciska, aby

Briant se nad ženou sklonil

tam vsedli na obchodní loď *Severn*, které velel kapitán John F. Turner. Loď měla plout do Valparaisa. Na cestu vzali i Kate, protože byla téměř členem rodiny.

Severn byla dobrá loď. Plavba by bývala byla bezpochyby výborná, kdyby se ovšem do nově najaté posádky nebylo dostalo osm ničemů nejhoršího druhu. Devátý den po vyplutí jeden z nich, jakýsi Walston, podporovaný svými společníky Rockem,

Henleym, Cookem, Pikem, Brandtem, Forbesem a Copem, vyvolal vzpouru, v níž byli kapitán Turner a jeho zástupce zabiti a s nimi i pan a paní Penfieldovi.

Vrahové se chtěli zmocnit lodi a provozovat na ní obchod s otroky, který tehdy v některých jihoamerických zemích ještě kvetl.

Na lodi ušetřili jen dvě osoby: Kate, za niž se přimluvil námořník Forbes, nejmírnější ze všech, a pak lodního mistra *Severnu,* třicetiletého muže jménem Evans, jehož nezbytně potřebovali k řízení lodi.

Tyto strašné scény se odehrály v noci ze 7. na 8. října, když se *Severn* nacházel asi tři sta sedmdesát kilometrů od chilských břehů.

Evanse vzbouřenci pod trestem smrti přinutili, aby vedl loď kolem mysu Hoorn do západoafrických vod.

Ale po několika dnech vypukl na lodi z nezjištěných příčin požár a v několika minutách se rozšířil tak, že všechny Evansovy pokusy o záchranu *Severnu* před úplným zničením byly marné. Jeden ze vzbouřenců – Henley – dokonce zahynul, když se chtěl před plameny zachránit skokem do moře. Všichni musili loď opustit, spustit rychle šalupu s trochou zásob, střeliva a s několika puškami a odplout ve chvíli, kdy se *Severn* v záplavě plamenů potápěl.

Situace trosečníků byla nesmírně kritická, protože od nejbližší země je dělilo tři sta sedmdesát kilometrů. Bylo by bývalo jen spravedlivé, kdyby se byla šalupa potopila i se zločinci na palubě, kdyby ovšem s nimi nebyli Kate a Evans.

Nazítří se rozpoutala prudká bouře, která situaci ještě zhoršila. Ale protože vítr vanul od širého moře, byla šalupa se zlomeným stěžněm a roztrhanými plachtami hnána k Chairmanovu ostrovu. Víme už, jak v noci z 15. na 16. října narazila na útesy a ztroskotala na pobřeží s rozbitým bokem a s přeraženými lodními žebry.

Walston a jeho společníci byli vyčerpáni zápasem s bouří, většinu zásob už snědli a hladem a únavou přímo padali. Když jejich šalupa narazila na útesy, byli téměř v bezvědomí. Náraz moře tehdy pět z nich strhl do vody ještě před ztroskotáním a za několik okamžiků poté byli dva vrženi na písek. Kate vypadla na druhou stranu šalupy.

Ti dva zůstali dlouho v bezvědomí stejně jako nešťastná žena. Když Kate přišla k sobě, snažila se nehýbat, aby si Walston a ostatní mysleli, že zahynula. Čekala do rána, aby vyhledala pomoc v neznámé zemi. Ale ke třetí hodině ranní zaskřípaly na písku u šalupy kroky.

Byli to Walston, Brandt a Rock, kteří se jen s námahou zachránili z vln před ztroskotáním šalupy. Přelezli pásmo útesů a dovlekli se na místo, kde leželi jejich společníci Forbes a Pike. Rychle je vzkřísili. Pak se radili, zatímco Evans byl o několik set kroků dál pod dozorem Copea a Rocka.

Kate zcela zřetelně slyšela jejich hovor.

„Kde to jsme?“ ptal se Rock.

„Nevím,“ odpověděl Walston. „Ale na tom nezáleží. Stejně tady nezůstaneme. Půjdeme na východ. Až se rozední, uvidíme, co máme dělat.“

„A co naše zbraně?“ řekl Forbes.

„Jsou tady i s neporušeným střelivem,“ odpověděl Walston.

A vyňal z bedny v šalupě pět pušek a několik balíčků s náboji.

„To je málo," mínil Rock. „S tím se budeme mezi divochy těžko bránit."

„Kde je Evans?" zeptal se Brandt.

„Ten je o trochu dál," řekl Walston. „Cope a Rock ho hlídají. Musí jít s námi, ať chce, nebo nechce. A bude-li se vzpouzet, přivedu ho k rozumu!"

„Co se stalo s Kate?" řekl Rock. „Nepodařilo se jí zachránit se?"

„Kate?" odpověděl Walston. „Té už se bát nemusíme. Viděl jsem ji padat přes palubu, když šalupa narazila. Šla hned ke dnu."

„Aspoň jsme se jí zbavili!" odpověděl Rock. „Věděla toho na nás příliš mnoho."

„Dlouho by to stejně nebyla věděla," dodal Walston, o jehož úmyslech nemohl nikdo pochybovat.

Kate to všechno slyšela a rozhodla se utéci, jakmile námořníci ze *Severnu* odejdou.

Za chvíli Walston a jeho společníci zvedli Forbese i Pikea, kteří byli ještě zesláblí, a odešli i se zbraněmi, se střelivem a se zbytkem potravin z bedny na šalupě. Byly to dva a půl až tři kilogramy nasoleného masa, trochu tabáku a dvě tři láhve džinu. Odcházeli, právě když bouře vrcholila.

Jakmile byli dost daleko, Kate vstala. Byl nejvyšší čas, protože stoupající voda už zaplavovala pobřeží a za chvíli by ji byla odnesla do moře.

Teď už víme, proč Doniphan, Wilcox, Webb a Cross našli místo prázdné, když se tam vrátili prokázat trosečníkům poslední službu. Walston mezitím odešel se svými společníky na východ a Kate se pustila opačným směrem a běžela nevědomky k jižnímu cípu Rodinného jezera.

Tam došla odpoledne 16. října vyčerpána únavou i hladem. Trochu divokých plodů, to bylo vše, čím se mohla poněkud posilnit. Pak se pustila po levém břehu a šla celou noc, až ráno 17. října padla na místě, kde ji Briant našel napůl mrtvou.

To byl celý příběh, jak jej Kate vypravovala. Byly to události nesmírně vážné. Na Chairmanův ostrov, kde mladí kolonisté žili až dosud v úplném bezpečí, dostalo se sedm mužů schopných každého zločinu. Objeví-li Fracouzovu jeskyni, jistě nebudou váhat a přepadnou ji! Mají přece vrcholný zájem o to, aby se zmocnili všech zásob, potravin, zbraní, a především nástrojů, bez nichž nemohou svou šalupu opravit a spustit zas na moře. A jak by se v takovém případě mohli Briant a jeho kamarádi bránit? Vždyť nejstaršímu z nich bylo teprve patnáct let a nejmenším sotva deset! To byly opravdu strašné vyhlídky. Zůstane-li Walston na ostrově, musí chlapci nezbytně očekávat z jeho strany nějaký útok.

Lze si snadno představit, s jakým vzrušením všichni naslouchali, když Kate vypravovala.

Briantovi přitom napadlo, že skrývá-li budoucnost nějaké nebezpečí, pak první budou ohroženi Doniphan, Wilcox, Cross a Webb. Jak by se také mohli mít na pozoru, když nevědí, že na Chairmanově ostrově jsou trosečníci ze *Severnu,* a to právě na oné části pobřeží, kterou teď asi prozkoumávají. Nestačil by snad jediný jejich výstřel, aby na ně Walstona upozornil? Pak by všichni čtyři padli do rukou těch ničemů, u nichž by se žádného smilování nedočkali.

„Musíme jim pomoci," řekl Briant, „a varovat je ještě dnes…"

„A přivést do Francouzovy jeskyně!" dodal Gordon. „Teď se musíme víc než kdy

jindy spojit, abychom se mohli připravit na útok těch zločinců."

„Ano," pokračoval Briant, „a protože je nezbytně nutné, aby se naši kamarádi vrátili, vrátí se…Já pro ně půjdu."

„Ty, Briante?"

„Ano, já, Gordone."

„Ale jak?"

„Vezmeme si s Mokem jolu. V několika hodinách přeplujeme Rodinné jezero a Východní řeku, jak jsme to už jednou udělali. Jsem přesvědčen, že Doniphana najdeme u ústí…"

„A kdy chceš vyplout?"

„Ještě dnes večer," odpověděl Briant. „Až nám šero umožní přeplout jezero docela nepozorovaně."

„Půjdu s tebou, Briante," řekl Jakub.

„Ne," odmítl ho Briant. „Musíme se v jole vrátit všichni a pro sedm by tam místo nebylo."

„Je to tedy dohodnuto?" ptal se Gordon.

„Dohodnuto," řekl Briant.

Bylo to opravdu to nejlepší, co mohli udělat. Nejen v zájmu Doniphana, Wilcoxe, Crosse a Webba, ale i v zájmu celé kolonie. Bude-li tu o čtyři chlapce víc, a to o silné chlapce, nebude to v případě přepadení pomoc k zahození. Ale nesmějí ztrácet čas, jestliže chtějí být do čtyřiadvaceti hodin všichni zas ve Francouzově jeskyni pohromadě.

Je samozřejmé, že o vypuštění draka nemohla už být řeč. To by byla krajní neopatrnost. Nebyl by přítomnost mladých kolonistů prozradil lodím – pokud by tu pluly po širém moři –, ale Walstonovi a jeho společníkům. V této věci pokládal Briant za správné dokonce porazit signální stožár na hřebenu Aucklandské skály.

Až do večera zůstali všichni v hale. Kate tam vyslechla vyprávění o jejich příhodách. Ta dobrá žena nemyslela už na sebe, ale jen na chlapce. Kdyby musili zůstat společně na Chairmanově ostrově, stala by se z ní oddaná hospodyně, pečovala by o děti a milovala by je jako matka. Už teď říkala Doleovi a Costarovi „děťátka".

Service také při vzpomínce na své oblíbené romány navrhl, aby Kate říkali Pátek – jak nazýval Robinson Crusoe svého společníka slavné paměti –, protože přišla k Francouzově jeskyni právě v pátek.

A dodal:

„Ti piráti jsou něco jako divoši z Robinsona. A divoši se vždycky jednoho dne objeví a vždycky to s nimi jednoho dne špatně skončí."

V osm hodin byly přípravy k odplutí hotové. Moko, jehož obětavost necouvla před žádným nebezpečím, byl rád, že může Brianta doprovázet i na této výpravě.

Oba dva vsedli do člunu. Vzali si trochu jídla a každý se ozbrojil revolverem a nožem. Rozloučili se s kamarády, kteří jejich odjezdu přihlíželi se sevřeným srdcem, a brzy zmizeli ve tmách na Rodinném jezeře. Se západem slunce se zvedl vítr vanoucí od severu. Udrží-li se, využije ho jola při cestě tam i zpět.

Vítr byl opravdu příznivý po celou plavbu od západu k východu. Noc byla velmi

temná, což bylo výhodné pro Brianta, který chtěl proplout nepozorovaně. Řídil se kompasem a byl si jist, že připluje k protějším břehům, kde zamíří podle pobřeží buď vpravo, nebo vlevo, podle toho, dopluje-li nad nebo pod výtok řeky z jezera. Všechna Briantova i Mokova pozornost byla zaměřena směrem, kde očekávali se strachem zář nějakého ohně. Ta by jim byla pravděpodobně prozradila přítomnost Walstona a jeho společníků, protože Doniphan tábořil spíš na pobřeží při ústí Východní řeky.

Jedenáct kilometrů zdolali ve dvou hodinách. Jola větrem nijak netrpěla, ač trochu zesílil. Přistala blízko místa svého prvního přistání a musila plout asi kilometr, aby se dostala k úzké zátoce, z níž vytékala jezerní voda do řeky. To trvalo dost dlouho. Vítr zatím ulehl a chlapci museli veslovat. Pod klenbou stromů sklánějících se až nad vodu byl všude klid. V hloubi lesa se neozývalo žádné vytí, žádný řev a v tmavé stěně zeleně neblýskal žádný podezřelý oheň.

Ale v půl jedenácté Briant sedící na zádi člunu vzal Moka za ruku. Několik metrů od Východní řeky se na pravém břehu objevila ve tmě slabá zář dohasínajícího ohniště. Kdo tam tábořil? Walston, nebo Doniphan? To musili zjistit, než se pustí po řece dolů.

„Vysaď mě na břeh, Moko!“ řekl Briant.

„Nechceš, abych šel s tebou, Briante?“ zeptal se plavčík tiše.

„Ne! Bude lepší, když půjdu sám. Přiblížím se aspoň nepozorovaněji.“

Jola zamířila ke břehu a Briant vyskočil na zem. Mokovi řekl, aby tu na něho počkal. V ruce měl nůž a za pasem revolver, jehož chtěl použít jen v krajním případě, aby výstřelem nevyvolal poplach.

Když vylezl na břeh, vklouzl odvážný chlapec do houštin.

Náhle se zastavil. Zdálo se mu, že na dvacet kroků před sebou zahlédl v polosvitu ohniště jakýsi stín, který se plížil trávou stejně jako on sám.

Vtom se ozvalo strašné zařvání. A černý stín se vymrštil vpřed.

Byl to obrovský jaguár. Zároveň se ozval výkřik:

„Pomoc! Pomoc!“

Briant poznal Doniphanův hlas. Byl to skutečně Doniphan. Jeho kamarádi zůstali v táboře na břehu řeky.

Jaguár Doniphana porazil a nešťastný hoch se teď pod ním zmítal, aniž mohl použít zbraně.

Vtom přiběhl Wilcox probuzený výkřikem. Přiložil pušku k rameni, připraven k výstřelu.

„Nestřílej! Nestřílej!“ vykřikl Briant.

Ale dříve než ho mohl Wilcox spatřit, vrhl se na šelmu, která se obrátila proti němu, zatímco se Doniphan jen pomalu zvedal.

Briant vrazil jaguárovi do těla svůj nůž a uskočil stranou. Provedl to tak rychle, že ani Doniphan ani Wilcox nemohli zakročit. Smrtelně zraněné zvíře padlo ve chvíli, kdy Doniphanovi přiběhli na pomoc Cross a Webb.

Vítězství však přišlo Brianta málem draho. Jaguár mu rozerval rameno.

„Kde ses tu vzal?“ zvolal Wilcox.

„To se dozvíte později,“ odpověděl Briant. „Pojďte! Pojďte!“

„Ne dříve, dokud ti nepoděkuji, Briante!“ řekl Doniphan. „Zachránil jsi mi život.“

„Udělal jsem jen to, co bys byl na mém místě udělal i ty!“ odpověděl Briant. „Nemluvme už o tom a pojďte se mnou!“

Ač Briantovo zranění nebylo vážné, musil si rameno ovázat pevně kapesníkem. Zatímco ho Wilcox ošetřoval, mohl statečný chlapec zasvětit kamarády do situace.

Tedy ti lidé, které podle Doniphanova přesvědčení odneslo moře za přílivu jako mrtvoly, byli živí! Bloudili teď ostrovem! Byli to zločinci zbrocení krví! S nimi ztroskotala se šalupou ze *Severnu* i žena a ta teď byla ve Francouzově jeskyni. Od nynějška už nejsou na Chairmanově ostrově v bezpečí! Proto Briant volal na Wilcoxe, aby na jaguára nestřílel. Bál se, aby výstřel někdo nezaslechl. Proto také Briant chtěl použít v boji se šelmou jen svého nože.

„Ach Briante, jsi lepší než já!“ zvolal Doniphan v živém dojetí a v záchvatu vděčnosti, která přemohla i jeho ješitnost.

„Ba ne, Doniphane, ba ne, kamaráde,“ odpověděl Briant. „Ale když už držím tvou ruku, nepustím ji, dokud nesvolíš k návratu domů…“

„Vrátím se, Briante. Musí to být,“ odpověděl Doniphan. „Počítej se mnou! Teď tě vždy poslechnu jako první! Zítra za svítání odejdeme…“

„Ne, půjdeme hned!“ odpověděl Briant. „Musíme se vrátit tak, aby nás nikdo neviděl.“

„Ale jak?“ ptal se Cross.

„Je tady Moko. Čeká na nás v jole. Chtěli jsme se právě pustit po Východní řece, když jsem zahlédl zář ohně z vašeho tábořiště.“

„A přišel jsi právě včas, abys mě zachránil!“ opakoval Doniphan.

„A abych tě odvedl do Francouzovy jeskyně!“

Proč se vlastně Doniphan, Wilcox, Cross a Webb utábořili na tomto místě, a ne u ústí Východní řeky? Vysvětlili to několika slovy.

Když odešli z pobřeží u útesů *Severnu,* vrátili se všichni čtyři k přístavu u Medvědí skály, jak to měli smluveno, a přešli po levém břehu Východní řeky k jezeru, kde se utábořili. Druhého dne se chtěli vydat k Francouzově jeskyni.

Za svítání nasedli Briant a jeho kamarádi do joly. Protože byla pro šest chlapců příliš úzká, musili s ní manévrovat velmi opatrně. Vanul však příznivý vítr a Moko řídil plavidlo tak, že během plavby nedošlo k žádné nehodě.

S jakou radostí přivítali Gordon a ostatní chlapci navrátilce, když ke čtvrté hodině ranní vystoupili z joly v zátoce při řece Zélandu! I když jim hrozilo velké nebezpečí, byli teď aspoň ve Francouzově jeskyni všichni pohromadě.

XXIII

NYNĚJŠÍ SITUACE – PROVEDENÁ OPATŘENÍ – ZMĚNA ŽIVOTA – KRAVSKÝ STROM – CO BYLO NUTNO VĚDĚT – KATIN NÁVRH – BRIANTOVA MYŠLENKA – JEHO PLÁN – ROZPRAVA – DRUHÝ DEN

Kolonie tedy byla pohromadě, a dokonce se rozrostla o nového člena, o dobrou Kate, jež byla vržena na pobřeží Chairmanova ostrova po strašném dramatu. Nadto vládla ve Francouzově jeskyni dokonalá shoda, kterou už nic nemohlo narušit. Jestli snad Doniphan ještě trochu litoval, že není náčelníkem mladých kolonistů, alespoň se vrátil živ a zdráv. Dvoudenní až třídenní rozchod přinesl ovoce. Doniphan pochopil, kam ho vedla jeho umíněnost, i když kamarádům nic neřekl, i když se nechtěl přiznat k chybě, i když v něm ješitnost ještě přehlušovala vlastní zájem. Stejný pocit měli i Wilcox, Cross a Webb. Briantova obětavost způsobila, že v Doniphanovi zvítězily jeho dobré vlastnosti a že se jich už nikdy nevzdal.

Teď hrozilo Francouzově jeskyni vážné nebezpečí. Vždyť byla vystavena útokům sedmi surových a ozbrojených zločinců. Walston měl jistě zájem, na tom, aby Chairmanův ostrov co nejdříve opustil. Kdyby se však dověděl o existenci malé kolonie, která má vše, co mu schází, necouvl by jistě před útokem, v němž by byly všechny výhody na jeho straně. Mladí kolonisté se proto musili řídit největší opatrností, nesměli se vzdalovat od řeky Zélandu ani se zbytečně odvažovat do okolí Rodinného jezera, dokud Walstonova banda ostrov neopustí.

Ale především chtěli vědět, zda Doniphan, Wilcox, Cross a Webb během cesty od útesů *Severnu* k Medvědí skále nepřišli na nějaké stopy svědčící o přítomnosti námořníků ze *Severnu*.

„Nic jsme neviděli," řekl Doniphan. „Vraceli jsme se vlastně k ústí Východní řeky cestou, kterou jsme předtím šli k severu."

„Ale přesto je jisté, že Walston odešel východním směrem," prohlásil Gordon.

„To souhlasí," odpověděl Doniphan. „Ale musel jít po břehu, kdežto my jsme se vraceli přímo Bukovým lesem. Vezměte si mapu a uvidíte, že ostrovní břeh tam tvoří nad zálivem Zklamání velmi protáhlý oblouk. Je to rozlehlý kraj, kde ti ničemové mohli najít nějaký úkryt, aniž se museli příliš vzdálit od místa, kde nechali svou šalupu. Možná že by nám Kate mohla říci, v jakých vodách Chairmanův ostrov vlastně leží."

Gordon a Briant se jí na to už ptali, ale nedovedla jim odpovědět. Když se po požáru *Severnu* chopil kormidla šalupy lodní mistr Evans, řídil plavidlo co nejblíž k americké pevnině, od níž nemůže být Chairmanův ostrov daleko. Nikdy však neřekl jméno ostrova, na nějž je bouře zahnala. Ale protože četná pobřežní souostroví musila být poměrně blízko, bylo velmi pravděpodobné, že se Walston bude chtít na ně dostat, a že je tedy v jeho zájmu zůstat na východním pobřeží. Kdyby se mu podařilo dát šalupu do pořádku, aby byla zas schopna plavby, pak by mu jistě nedalo moc námahy

doplout k některé jihoamerické zemi.

„Ledaže by se dostal k ústí Východní řeky a našel tam stopy tvé cesty, Doniphane," řekl Briant. „Pak by chtěl možná prodloužit svůj průzkum dál."

„Jaké stopy?" odpověděl Doniphan. „Trochu vychladlého popela? Co by z toho mohl vyvozovat? Jen to, že je ostrov obydlen. Ale pak by se ti ničemové snažili spíš ukrýt."

„Snad," namítl Briant. „Ale co když zjistí, že obyvatelstvo ostrova tvoří jen hrstka dětí? Nedělejme rozhodně nic, co by nás mohlo prozradit. Proto se tě musím zeptat, zda jsi neměl při návratu k zálivu Zklamání příležitost si zastřílet."

„Docela výjimečně ne," odpověděl Doniphan s úsměvem, „ač jsem známý tím, že prachem nikdy nešetřím. Když jsme opustili pobřeží, měli jsme zvěřiny ještě dost, a tak nás žádný výstřel neprozradil. Včera v noci Wilcox málem vystřelil na jaguára, ale naštěstí jsi přišel ty, Briante, abys mu v tom zabránil a zachránil mi život s nasazením vlastního."

„Opakuji ti, Doniphane, že jsem udělal jen to, co bys byl na mém místě udělal i ty! Ale napříště už ani jeden výstřel! Musíme nechat i vycházek do lesa Nástrah a žít jen ze zásob!"

Po příchodu do Francouzovy jeskyně se Briantovi dostalo pečlivého ošetření a rána se mu brzy zacelila. Zůstala jen bolest v paži, ale i ta zanedlouho zmizela.

Měsíc říjen pomalu končil a Walston se v okolí řeky Zélandu dosud neobjevil. Opravil si snad už šalupu a odplul? Nebylo to nemožné, protože měl sekeru – jak si Kate vzpomněla – a mohl použít i velkých nožů, jaké mají všichni námořníci v kapse. A dřeva bylo v sousedství útesů *Severnu* dost.

Protože však chlapci nevěděli, na čem vlastně jsou, musili svůj obvyklý život změnit. Nemohli pořádat daleké výpravy kromě jediné, při níž Baxter a Doniphan šli porazit signální stožár na hřebenu Aucklandské skály.

Doniphan se odtamtud rozhlížel dalekohledem po zeleném lesním porostu na východě. Ač nedohlédl k pobřeží skrytému za pásem Bukového lesa, jistě by byl uviděl kouř, kdyby tam byl někde stoupal do vzduchu. A ten by mu byl prozradil, že se tam utábořil Walston se svou tlupou. Doniphan však nespatřil nic ani v tomto směru, ani na širém moři za zálivem *Chrta,* kde byly vody stále stejně pusté.

Od té doby, co trval zákaz vycházek a co pušky ležely v klidu, musili se lovci kolonie odříci svého oblíbeného zaměstnání. Naštěstí jim pasti a oka, kladené na okraji lesa Nástrah, dodávaly zvěřinu v dostatečném množství. A tinamy i dropi se v kurníku rozmnožili tak, že jich Service a Garnett musili značný počet zabít. A protože měli i dostatek listí z čajového stromu a javorové šťávy, z níž si snadno vyráběli cukr, nemusili chodit ani k Přehradnímu potoku pro zásoby. I kdyby přišla zima, dříve než by chlapci nabyli svobody, měli už teď zásobu tuku pro svítilny a zásobu konzervované zvěřiny ve spíži. Potřebovali jen doplnit zásoby paliva. Převáželi na káře stromy poražené v Bažinatém lese, přičemž se cestou podle řeky Zélandu snažili zbytečně neukazovat.

V té době byl učiněn další vynález, který kolonisty značně obohatil.

Nezasloužil se však o něj Gordon, ač byl v botanice velmi kovaný. Zásluhu si

získala Kate.

Na pokraji Bažinatého lesa rostlo množství stromů vysokých patnáct až osmnáct metrů. Sekery kolonistů je až dosud ušetřily, protože jejich vláknité dřevo bylo pro kamna v hale a v kůlně velmi špatným palivem. Stromy měly oválné listy vyrůstající střídavě v paždí větví a ozbrojené na konci ostrým hrotem.

Když je 25. října Kate poprvé spatřila, zvolala:

„Hleďme! Kravské stromy!“

Dole a Costar, kteří šli s Kate, dali se do srdečného smíchu.

„Cože, kravské stromy?“ zeptal se Dole.

„Copak je jedí krávy?“ dodal Costar.

„Kdepak, děťátka, to ne,“ odpověděla Kate. „Říká se jim tak proto, že poskytují mléko, a to mléko lepší, než je mléko vašich lam.“

Po návratu do Francouzovy jeskyně řekla Kate o svém nálezu Gordonovi. Ten hned zavolal Service a oba dva se vrátili s Kate na okraj Bažinatého lesa. Když si stromy prohlédli, napadlo Gordonovi, že to je asi druh galactodendronů, které rostou ve velkém množství v severoamerických lesích. Nemýlil se.

To byl vzácný nález! Stačilo udělat v kůře galactodendronů zářez a zachytit mléčnou mízu, která měla chuť i výživnost kravského mléka. Nechá-li se toto mléko srazit, získá se výborný sýr a zároveň velmi čistý vosk, podobný vosku včelímu. Dají se z něho dělat dobré svíčky.

„Výborně!“ zvolal Service. „Když je to kravský strom, musíme ho podojit!“ Aniž o tom věděl, použil chlapec stejného výrazu, jakého používají Indiáni, když docela běžně říkají: „Pojďme podojit stromy!“

Gordon nadělal do kůry galactodendronů zářezy a z těch vytékala šťáva, kterou Kate chytala do přinesené nádoby, kam se vešlo několik litrů.

Tento krásný bílý nápoj velmi chutného vzhledu obsahuje všechny prvky kravského mléka. Je dokonce výživnější, hustší a má příjemnější chuť. Ve Francouzově jeskyni chlapci nádobu okamžitě vyprázdnili a Costar se po napití olizoval jako kotě. Při pomyšlení, co vše bude moci z nové látky udělat, neskrýval Moko nijak své uspokojení. Nemusil s mlékem vůbec šetřit. Nebylo daleko a „stádo“ galactodendronů dodávalo rostlinného mléka nadbytek.

Znovu nutno opakovat, že Chairmanův ostrov by byl opravdu stačil krýt všechny potřeby i početné kolonie. Život mladých chlapců tam byl na dlouhou dobu zajištěn. A příchod Kate, všechna péče, kterou oddaná žena věnovala dětem, jež v ní budily mateřské city, to vše jim mohlo život ještě víc usnadnit.

Proč jen byla teď bezpečnost Chairmanova ostrova narušena! Jaké objevy mohly přinést výpravy, které by Briant a jeho přátelé vyslali na obhlídku neznámých končin na východě a kterých se teď musili zříci! Budou moci takové výpravy někdy obnovit? Budou se moci mít na pozoru zas jen před šelmami, jistě méně nebezpečnými než ony lidské šelmy, před nimiž se teď musili dnem i nocí chránit?

Ale až do prvních listopadových dnů nenarazili v okolí Francouzovy jeskyně na žádnou podezřelou stopu. Briant se dokonce ptal sám sebe, jsou-li námořníci ze *Severnu* vůbec ještě na ostrově. Ale netvrdil snad Doniphan, že viděl, v jakém stavu je

šalupa? Zlomený stěžeň, plachty na cáry, bok proražený útesem! Je ovšem pravda – a mistr Evans to jistě věděl –, že pokud Chairmanův ostrov je blízko pevniny nebo nějakého archipelu, mohla by třeba jen nedokonale spravená šalupa poměrně krátkou vzdálenost zdolat. Bylo proto pravděpodobné, že se Walstonovi podařilo ostrov opustit. Ano, právě to musí chlapci zjistit, než se zase vrátí ke svému obvyklému životu.

Briantovi několikrát napadlo vydat se na průzkum do oblasti na východ od Rodinného jezera. Doniphan, Baxter a Wilcox chtěli jít rozhodně s ním. Bylo v tom však nebezpečí, že padnou Walstonovi do rukou a prozradí mu tak, s jak málo nebezpečnými protivníky tu má co dělat. A tím by se dostali do nesmírně nepříjemné situace. Gordon, k jehož radám všichni vždy přihlíželi, odradil Brianta od plánu proniknout hlouběji do Bukového lesa.

A tehdy přednesla Kate návrh, který všechno nebezpečí vylučoval.

„Briante," řekla jednoho dne večer, když se kolonisté shromáždili v hale, „dovolíš mi, abych vás zítra ráno opustila?"

„Opustit nás, Kate?" zvolal Briant.

„Ano. Nemůžete být už déle v nejistotě. Abychom se dověděli, je-li Walston ještě na ostrově, chci jít na místo, kde jsme byli za bouře vrženi na pobřeží. Je-li šalupa ještě na břehu, znamená to, že Walston odplout nemohl. Není-li tam, nemáte se z jeho strany už čeho bát."

„To, co chcete dělat, Kate, je přesně to, co jsme před chvílí navrhovali s Briantem, s Wilcoxem a s Baxterem," řekl Doniphan.

„Jistě, Doniphane," odpověděla Kate. „Ale to, co je tak nebezpečné pro vás, nemůže být nebezpečné pro mne."

„Ale co když znovu padnete Walstonovi do rukou, Kate?" namítl Gordon.

„No, pak bych se jen octla v situaci, v níž jsem už před svým útěkem byla!"

„A co kdyby se vás ti ničemové chtěli zbavit?" řekl Briant.

„Když jsem utekla už jednou, proč bych neutekla podruhé?" odpověděla Kate. „Zvlášť teď, když už znám cestu do Francouzovy jeskyně! A kdyby se mi podařilo utéci s Evansem – všechno bych mu o vás přirozeně řekla –, znamenal by pro vás silný a statečný lodní mistr nesmírně užitečnou pomoc."

„Kdyby Evans mohl utéci, byl by utekl už dávno," řekl Doniphan. „Nemá snad sám největší zájem na vlastní záchraně?"

„Doniphan má pravdu," prohlásil Gordon. „Evans zná tajemství Walstona a jeho společníků, kteří by ho klidně zabili, kdyby ho nepotřebovali k řízení šalupy k americké pevnině. A jestli jim dosud neutekl, znamená to, že ho hlídají…"

„Nebo že už pokus o útěk zaplatil životem," dodal Doniphan. „Také vy, Kate, kdyby vás chytili…"

„Věřte mi, že bych udělala vše, abych se nedala chytit," odpověděla Kate.

„Snad," řekl Briant, „ale my vám nikdy nedovolíme pouštět se do takového nebezpečí. Ne! Musíme hledat jiný, bezpečnější způsob, jak zjistit, je-li Walston dosud na Chairmanově ostrově."

Katin návrh byl tedy zamítnut a chlapci se musili nadále vystřídat každé

neopatrnosti. Má-li Walston možnost ostrov opustit, jistě odpluje před začátkem zimy, aby se dostal k nějaké zemi, kde by byli on i jeho společníci přijati tak, jak se přijímají všichni trosečníci, ať přicházejí odkudkoli.

Ostatně i když tu Walston ještě je, nezdálo se, že by se pokoušel o průzkum ve

Briant, Doniphan a Moko několikrát vypluli na jezero

vnitrozemí. Briant, Doniphan a Moko několikrát za temných nocí vypluli s jolou na jezero, ale nikdy nezahlédli podezřelou zář ohně ani na protějším břehu, ani pod stromy u Východní řeky.

Nicméně teď vedli velmi smutný život, protože nesměli opustit prostor ohraničený řekou Zélandem, jezerem, lesem a skalní stěnou. Briant neustále přemýšlel, jak se

přesvědčit o Walstonově přítomnosti a zároveň se dovědět, kde zapálil svůj táborový oheň. Aby to zjistil, stačilo by mu dostat se v noci do určité výše.

Zabýval se touto myšlenkou tak úporně, až ho zcela ovládla. Naneštěstí nebyl na Chairmanově ostrově žádný významnější kopec kromě Aucklandské skály, jejíž nejvyšší hřeben nepřesahoval výšku šedesáti metrů. Doniphan a dva tři další chlapci sice několikrát na skálu vylezli, ale nezahlédli ani protější břeh Rodinného jezera. Nad východním obzorem tedy nemohli vidět žádný kouř ani oheň. Bylo nutno dostat se do výše několika desítek metrů, aby zrak dohlédl až k prvním skalám zálivu Zklamání.

A tehdy napadlo Briantovi něco tak odvážného – možno říci šíleného –, že tu myšlenku zprvu zavrhl. Ale vracela se mu na mysl s takovou úporností, že se mu nakonec uhnízdila v mozku natrvalo.

Víme už, jak bylo přerušeno vypouštění draka. Když přišla Kate se zprávou o trosečnících ze *Severnu*, bloudících po východním pobřeží, musili se chlapci vzdát úmyslu vypustit do vzduchu draka, který by byl viditelný ze všech koutů ostrova.

Ale když nemohli draka použít jako signálu, nemohli by ho použít k provedení průzkumu, tak nezbytného pro bezpečnost kolonie?

Ano, na to tak úporně myslel Briant. Vzpomněl si, jak v jednom anglickém časopise četl, že koncem minulého století se jakási žena odvážila vzlétnout do vzduchu s drakem, zvlášť sestrojeným pro tento nebezpečný výstup.

Nuže, proč by se nepokusil chlapec o to, co dokázala žena? Nezáleželo na tom, že to byl pokus značně nebezpečný. Ale riziko nebylo ničím proti výsledkům, které pokus bezpochyby přinese. A když učiní chlapci všechna opatření vynucená opatrností, nebudou mít snad naději na úspěch celé operace? Ačkoli si Briant nemohl matematicky propočítat nosnou sílu přístroje tohoto druhu, říkal si, že zcela postačí, když dá draku větší rozměry a ještě jej zpevní. A kdyby se pak v noci vznesl na draku několik set metrů do vzduchu, jistě by se mu podařilo objevit zář ohně v části ostrova mezi jezerem a zálivem Zklamání.

Nemusíte krčit rameny nad nápadem toho statečného a odvážného chlapce. Pod tlakem své utkvělé myšlenky uvěřil, že jeho plán je nejen proveditelný – a to bezesporu byl –, ale i méně nebezpečný, než se na první pohled zdálo.

Teď šlo jen o to, získat pro tuto myšlenku i ostatní kamarády. Večer 4. listopadu vyložil Briant Gordonovi, Doniphanovi, Wilcoxovi, Webbovi a Baxterovi svůj plán na využití draka a žádal je, aby mu poradili.

„Využít draka?“ zvolal Wilcox. „Co tím myslíš? Snad ho nechceš vypustit do vzduchu?“

„To právě chci,“ odpověděl Briant. „Proto jsme ho přece udělali.“

„Ve dne?“ ptal se Baxter.

„Ne, Baxtere. To by neunikl Walstonovým zrakům. Zato v noci…“

„Ale když na něj zavěsíš svítilnu, přilákáš tím stejně jeho pozornost,“ odpověděl Baxter.

„Žádnou svítilnu na něj nepověsím.“

„K čemu tedy bude?“ ptal se Gordon.

„Umožní mi zjistit, jsou-li lidé ze *Severnu* ještě na ostrově.“

A Briant vyložil stručně svůj plán pln obav, že jeho návrh bude přijat jen málo povzbudivým pokyvováním hlavou.

Jeho kamarádi se však nesmáli. Neměli k tomu nejmenší chuť, snad s výjimkou Gordona, který si myslel, že to Briant neříká vážně. Ostatní byli ochotni s jeho návrhem souhlasit. Ti chlapci si vskutku už zvykli na nebezpečí natolik, že noční vzlet za daných podmínek pokládali za zcela proveditelný. Byli ostatně odhodláni podniknout vše, co by jim vrátilo původní bezpečnost.

„Ale pro draka, kterého jsme si udělali, bude kdokoli z nás příliš těžkým břemenem," namítl Doniphan.

„To jistě," souhlasil Briant. „Proto musíme draka zvětšit a zpevnit."

„Zbývá ještě zjistit, může-li vůbec drak dokázat...," začal Wilcox.

„O tom nelze pochybovat," prohlásil Baxter.

„Vždyť jednou už k tomu došlo," řekl Briant a vyprávěl o oné ženě, která už před sto lety provedla svůj úspěšný pokus.

A dodal:

„Vše záleží na rozměrech draka a na síle větru ve chvíli vypuštění."

„A jaké výšky chceš dosáhnout, Briante?" ptal se Gordon.

„Myslím, že vystoupím-li sto osmdesát až dvě stě metrů vysoko, budu vidět oheň zapálený v jakékoli části ostrova."

„Pak to uděláme," zvolal Service. „A nebudeme na nic čekat. Už toho mám pomalu dost, když si nemohu jít, kam bych chtěl!"

„A když nemůžeme chodit k našim pastím," dodal Wilcox.

„A když si nemohu ani jednou vystřelit," bručel Doniphan.

„Dobrá, tak zítra!" řekl Briant.

Když se pak octl o samotě s Gordonem, řekl mu bývalý náčelník kolonie:

„Ty to tedy myslíš s tou skopičinou vážně?"

„Aspoň se o to pokusím, Gordone."

„Vždyť je to nebezpečný kousek!"

„Možná že méně, než si myslíme."

„A kdo z nás se odváží riskovat při takovém pokusu život."

„Ty první, Gordone," odpověděl Briant. „Ano, ty první, padne-li na tebe los."

„Ty chceš rozhodnout losem, Briante?"

„Ne. V tomto případě ten, kdo se obětuje, musí to udělat dobrovolně."

„Už jsi někoho vybral, Briante?"

„Snad."

A Briant stiskl Gordonovi ruku.

XXIV

PRVNÍ POKUS – ZVĚTŠENÍ DRAKA – VZLET ODLOŽEN NA DRUHÝ DEN – BRIANTŮV NÁVRH – NÁVRH JAKUBŮV – PŘIZNÁNÍ – BRIANTŮV NÁPAD – VE VZDUCHU UPROSTŘED NOCI – CO BRIANT VIDĚL – VÍTR SÍLÍ – ZÁVĚR

Dne 25. listopadu ráno se Briant a Baxter pustili hned do práce. Dříve než dají draku větší rozměry, pokládali za správné zjistit jeho nynější nosnou sílu. To jim umožní – i když přitom budou tápat – dát mu bez znalosti vědeckých formulí dostatečný povrch, aby unesl kromě své vlastní váhy ještě nejméně pětapadesát až šedesát kilogramů.

Nemusili čekat s prvním pokusem na noc. Vanul silný jihozápadní vítr a Briant si řekl, že ho mohou bez nebezpečí využít za podmínky, že budou draka držet jen ve střední výšce, aby ho nebylo z druhého břehu jezera vidět.

Pokus se dokonale podařil. Chlapci se přesvědčili, že drak v obyčejném větru vyzvedne přítěž deset kilogramů těžkou. Lodním přezmenem si mohli váhu přítěže zjistit přesně.

Stáhli draka na zem a uložili ho na Sportovní louce.

Baxter především zesílil kostru provazy, které navázal ke středu draka tak, aby se sbíhaly jako pera deštníku ke kroužku posunujícímu se po držadle. Pak rozšířil plochu draka tím, že zvětšil jeho kostru a potáhl ji novým plátnem. Při této práci byla velmi užitečná Kate. Jehel i nití bylo ve Francouzově jeskyni dost a obratná hospodyně se v šití dobře vyznala.

Kdyby byli Briant a Baxter bývali „silnější“ v mechanice, byli by vzali při stavbě draka v úvahu všechny prvky, jako je váha, povrch, těžiště, střed vzdušného tlaku – který splývá se středem plochy draka – a konečně i bod závěsu provazu. Po patřičných výpočtech by byli zjistili nosnou sílu i výšku, jichž může drak dosáhnout. Výpočet by jim byl také řekl, jak silný má být provaz, aby vydržel tah draka. A to byla okolnost nesmírně důležitá pro bezpečnost pozorovatele.

Naštěstí šňůra od lodního hloubkoměru, nejméně šest set metrů dlouhá, hodila se k tomu výtečně. Drak ostatně také v silném větru „táhne“ jen slabě, i když je bod závěsu volen správně. Nejvíc záleželo tedy na pečlivém stanovení tohoto bodu, na němž závisí sklon draka ve větru, a tím i jeho stabilita.

Při svém novém určení nemusil mít drak na dolním konci ocas, což Dolea a Costara velmi mrzelo. Byl by zbytečný, protože „překocení“ stačila zabránit přítěž.

Po mnohém tápání Briant a Baxter zjistili, že přítěž musí zavěsit do třetiny délky kostry na jednu z příček, která napíná plátno do šířky. Provazy uvázané k této příčce měly přítěž udržovat asi šest metrů pod drakem.

A konečně, aby se vyhnuli nebezpečí pádu, kdyby se přetrhl provaz nebo zlomila kostra, dohodli se, že draka vypustí nad jezerem. Vzdálenost místa pádu od břehu

nebude jistě tak velká, aby se dobrý plavec nedostal rychle zpět na západní břeh.

Když byl drak hotov, měl povrch sedmdesát čtverečních metrů ve tvaru osmiúhelníka, jehož úhlopříčky byly skoro čtyři a půl metru a hrany skoro sto dvacet centimetrů dlouhé. Se svou pevnou kostrou a s plátěným potahem nepropouštějícím vzduch mohl vynést zátěž pětačtyřicet až pětapadesát kilogramů těžkou. Co se týče koše, v němž měl zaujmout místo pozorovatel, posloužil chlapcům obyčejný koš, kterého se používalo k různým účelům na palubě jachty. Byl dost hluboký, aby jeho okraj sahal chlapci střední postavy k podpaží, dost prostorný, aby v něm měl pozorovatel volnost pohybu, a nahoře dost široký, aby z něho v případě potřeby mohl rychle vyskočit.

Je pochopitelné, že všechna ta práce nebyla hotová za den. Chlapci s ní začali 5. listopadu ráno a dokončili ji 7. listopadu. Přípravný pokus odložili na večer. Měli si jím ověřit nosnou sílu draka a stupeň jeho stability ve vzduchu.

V posledních dnech se situace nijak nezměnila. Někteří chlapci zůstali několikrát delší dobu na skále a pozorovali. Nespatřili však nic podezřelého ani na severu mezi okrajem lesa Nástrah a Francouzovou jeskyní, ani na jihu za řekou, ani na západě směrem k zálivu *Chrta,* ani u Rodinného jezera, které asi bude chtít Walston před odchodem z ostrova navštívit. V okolí Aucklandské skály žádný výstřel nezazněl a nad obzorem se neobjevil žádný kouř.

Neměli snad už Briant a jeho kamarádi právo doufat, že ti zločinci konečně Chairmanův ostrov opustili? Nemohli by se už vrátit ke svým dřívějším zvykům?

To jim snad ukáže chystaný pokus.

Zbývala poslední otázka: Jakým způsobem dá pozorovatel v koši znamení, až uzná za nutné, aby ho ostatní stáhli k zemi?

Briant to na Doniphanovu a Gordonovu otázku vysvětlil takto:

„Světelné znamení dát nemůže, protože by je mohl zahlédnout i Walston. Vymyslili jsme proto s Baxterem jiný způsob. Na provázek stejně dlouhý jako šňůra draka navlékneme předem olověnou kouli s otvorem uprostřed a konec provázku připevníme ke koši. Druhý konec bude mít v ruce jeden z nás. Postačí pak nechat kouli po provázku sklouznout, což bude znamení, abyste draka stáhli.“

„To je vymyšleno dobře,“ řekl Doniphan.

Když bylo vše dojednáno, zbývalo jen provést předběžný pokus. Měsíc měl vyjít ke druhé hodině s půlnoci a od jihozápadu vanul čerstvý vítr. To byly okolnosti zvlášť příznivé k tomu, aby pokus provedli ještě toho večera.

V devět hodin byla už hluboká tma. Po bezhvězdném nebi plulo několik tmavých mraků. I kdyby drak vyletěl do značné výše, nebylo by ho vidět ani z okolí Francouzovy jeskyně.

Velcí i malí měli pokusu přihlížet. A protože šlo jen o předběžný pokus, budou všichni sledovat jeho různé fáze spíš jako zábavu než jako vzrušující podívanou.

Chlapci postavili uprostřed Sportovní louky rumpál z *Chrta* a zapustili ho pevně do země, aby vydržel tah draka. Dlouhou šňůru natočili pečlivě na hřídel rumpálu tak, aby se lehce rozvíjela. Stejně natočili i provázek určený k signalizaci. Do koše dal Briant pytel s pískem vážící přesně padesát devět kilogramů, což bylo víc, než vážil nejtěžší z

chlapců.

Doniphan, Baxter, Wilcox a Webb se postavili k draku, který ležel na zemi sto kroků od rumpálu. Na Briantův povel měli draka zvednout za pomoci provazů přivázaných k příčkám jeho kostry. Jakmile drak svým sklonem určeným polohou těžiště nabere vzduch, Briant, Gordon, Service, Cross a Garnett, pověření obsluhou rumpálu, uvolní šňůru tak, aby se drak vznesl.

„Pozor!“ zvolal Briant.

„Jsme připraveni,“ odpověděl Doniphan.

„Teď!“

Drak se pomalu zdvihl, nárazem vzduchu se zachvěl a naklonil se proti větru.

„Točte! Točte!“ volal Wilcox.

Rumpál se počal tahem šňůry otáčet, zatímco drak s košem zvolna stoupal.

Ač to bylo neopatrné, chlapci začali křičet radostí, když „vzdušný obr“ opustil zemi. Hned jim však zmizel ve tmě – k velkému zklamání Iversona, Jenkinse, Dolea a Costara, kteří chtěli vidět, jak se drak houpá nad Rodinným jezerem. Ale Kate jim řekla:

„Nezoufejte, děťátka! Až nám nebude už hrozit nebezpečí, vypustíme jednou draka ve dne. Pak budete moci svému obru posílat psaníčka, když budete hodní!“

Ačkoli chlapci draka už neviděli, cítili jeho pravidelný tah. Byl to důkaz, že i ve výši vane stálý vítr a že tah je celkem mírný, což zase svědčilo o správném umístění těžiště.

Briant chtěl provést pokus co nejpřesvědčivější, pokud mu to ovšem okolnosti dovolí. Nechal proto šňůru rozvinout až do konce. Mohl tak vyzkoušet i její pevnost v tahu, která byla normální. Rumpál odvinul tři sta šedesát metrů, což znamenalo, že drak je pravděpodobně ve výši dvou set až dvou set čtyřiceti metrů. Celý manévr netrval déle než deset minut.

Po skončení pokusu se chlapci střídali u rukojeti rumpálu, aby šňůru zas natočili. Druhá část operace trvala mnohem déle. Uplynula celá hodina, než chlapci natočili všech tři sta šedesát metrů šňůry.

Stejně jako u balónu, je i u draka přistání manévrem nejchoulostivějším, nemá-li dojít k pádu. Ale za stálého větru se vše podařilo s plným úspěchem. Ve tmě se brzy objevil osmiúhelník draka a dolehl měkce na zem téměř na místě, odkud se vznesl.

Jeho přistání přivítali chlapci radostným křikem stejně jako vzlet.

Teď už stačilo přidržet draka u země, aby nenabral vítr. Baxter a Wilcox se pak nabídli, že ho budou až do rána hlídat.

Nazítří, 8. listopadu, měl být ve stejnou hodinu proveden definitivní pokus.

Teď už čekali jen na Briantův pokyn k návratu do Francouzovy jeskyně. Briant však mlčel. Zdálo se, že je hluboce pohroužen do svých úvah.

Na co myslil? Snad na nebezpečí spojené se vzletem tak výjimečným? Nebo přemýšlel o odpovědnosti, kterou na sebe bere, když chce některého z kamarádů nechat vsednout do koše?

„Vraťme se!“ řekl Gordon. „Je pozdě…“

„Ještě okamžik,“ odpověděl Briant. „Počkejme, Gordone a Doniphane! Chci vám

něco navrhnout."

„Tak mluv!" řekl Doniphan.

„Právě jsme svého draka vyzkoušeli," pokračoval Briant. „A pokus se zdařil, protože byl proveden za příznivých podmínek. Vanul pravidelný, nepříliš silný a nepříliš slabý vítr. Víme však, jak bude zítra? Dovolí nám vítr udržet draka nad jezerem? Skoro bych pokládal za rozumnější, kdybychom to už neodkládali."

Bylo to opravdu rozumné, když už bylo v této chvíli o pokusu rozhodnuto.

Ale na Briantův návrh nikdo neodpověděl. Ve chvíli, kdy se toho měli chlapci odvážit, bylo jejich váhání docela přirozené – i u těch nejodvážnějších.

A přece, když se Briant zeptal: „Kdo chce vzlétnout?", ozval se rychle Jakub: „Já!"

Skoro zároveň s ním však zvolali „já" i Doniphan, Baxter, Wilcox, Cross a Service.

Pak nastalo ticho, které Briant dlouho nepřerušoval.

První promluvil Jakub:

„Briante, na mně je, abych se toho odvážil. Ano! Na mně! Prosím tě, nech mě vzlétnout!"

„A proč spíš ty než já…nebo někdo jiný?" namítl Doniphan.

„Ano, proč?" ptal se Baxter.

„Protože musím," odpověděl Jakub.

„Ty musíš?" řekl Gordon.

„Ano!"

Gordon vzal Brianta za ruku, jako by se ho ptal, co tím Jakub míní. Cítil, jak se Briantova ruka v jeho dlani chvěje, a nebýt noční tmy, byl by viděl, jak tváře jeho kamaráda zbledly a jak sklopil víčka na zvlhlé oči.

„No tak, Briante," pokračoval Jakub rozhodným tónem, který u chlapce jeho věku až překvapil.

„Odpověz, Briante," řekl Doniphan. „Jakub říká, že má právo obětovat se! Ale nemáme snad stejné právo jako on? Co udělal, že je tak uplatňuje?"

„Co jsem udělal?" odpověděl Jakub. „Chcete vědět, co jsem udělal? Řeknu vám to!"

„Jakube!" zvolal Briant, který chtěl bratrovi zabránit v přiznání.

„Ne," pokračoval vzrušeně Jakub přerývaným hlasem. „Nech mě, ať se přiznám. Příliš mě to tíží! Gordone, Doniphane, za to, že jste zde…daleko od rodičů…na tomto ostrově…, za to mohu jedině já! *Chrt* byl odnesen na širé moře mou vinou! Ze žertu… z hloupého vtipu…jsem odvázal lano, kterým byla jachta přivázána k aucklandskému nábřeží! Ano, z hloupého vtipu! A když jsem pak viděl jachtu odplouvat, ztratil jsem hlavu! Nevolal jsem o pomoc, ač byl ještě čas. A za hodinu… uprostřed noci… na širém moři! Ach, odpusťte mi, kamarádi, odpusťte mi!"

A ubohý chlapec se tak rozvzlykal, že ho ani Kate nemohla utišit.

„Dobrá, Jakube," řekl Briant. „Přiznal ses ke své chybě a teď to chceš odčinit nasazením vlastního života…nebo napravit aspoň část své viny…"

„Což ji už neodčinil?" zvolal Doniphan, který podlehl své přirozené šlechetnosti. „Nevystavil snad dvacetkrát život, aby nám prokázal službu? Ach Briante, teď chápu, proč jsi posílal svého bratra, když šlo o nebezpečí, proč byl Jakub vždycky připraven k

oběti! Proto se pustil do mlhy, aby vyhledal mě a Crosse… za cenu vlastního života! Ano, Jakube, my ti to rádi odpustíme. Svou vinu už nemusíš vykupovat!“

Všichni Jakuba obstoupili a tiskli mu ruce; jeho hruď se však stále otřásala prudkými vzlyky. Teď už věděli, proč ten chlapec, vždy nejveselejší z celé Chairmanovy školy, jeden z největších šprýmařů, byl tak smutný a proč se stále držel stranou. Pak na bratrův příkaz, a především z vlastní vůle platil za svou vinu pokaždé, když se naskytlo nějaké nebezpečí. A to si ještě myslel, že toho nevykonal dost. Znovu žádal, aby se směl obětovat za ostatní. Jakmile mohl promluvit, řekl:

„Vidíte sami, že jedině já musím vzlétnout. Není to snad pravda, Briante?“

„Dobrá, Jakube, dobrá,“ řekl Briant a sevřel bratra v náručí.

Před přiznáním, které Jakub právě pronesl, před právem, na něž si dělal nárok, nemohl ani Doniphan, ani ostatní nic namítat. Nezbývalo než nechat Jakuba vydat se napospas větru, který teď ještě zesílil.

Jakub sevřel kamarádům ruce… Pak se obrátil k Briantovi, připraven zaujmout místo v koši, odkud chlapci právě vyndali pytel s pískem. Briant stál nehybně několik kroků od rumpálu.

„Dovol, abych tě políbil, Briante!“ řekl Jakub.

„Ano, polib mě!“ odpověděl Briant, když potlačil své dojetí. „Vlastně spíš políbím já tebe, protože vzlétnu já!“

„Ty?“ zvolal Jakub.

„Ty? Ty?“ opakovali Doniphan a Service.

„Ano, já! Nezáleží na tom, bude-li Jakubova vina vykoupena jím nebo jeho bratrem! Ostatně když jsem přišel s návrhem na tento pokus, myslili jste snad, že mám v úmyslu nechat ho provést někým jiným?“

„Briante!“ zvolal Jakub. „Prosím tě…“

„Ne, Jakube!“

„Pak se ovšem hlásím o stejné právo i já!“ řekl Doniphan.

„Ne, Doniphane,“ odpověděl Briant tónem, který nepřipouštěl žádnou námitku. „Já vystoupím sám. Přeji si to.“

„Myslel jsem si to, Briante,“ řekl Gordon a sevřel kamarádovi ruku.

Po těchto slovech vstoupil Briant do koše, a jakmile se tam pohodlně umístil, dal příkaz, aby draka vypustili.

K větru nakloněný drak vystupoval napřed zvolna. Baxter, Wilcox, Cross a Service, stojící u rumpálu, odvíjeli z něho šňůru. Garnett se chopil signálního provazu a nechal ho proklouzávat mezi prsty.

V deseti vteřinách zmizel „vzdušný obr“ v temnotách, ovšem bez radostného pokřiku, kterým chlapci doprovodili pokusný vzlet. Všude bylo hrobové ticho.

A s drakem zmizel i neohrožený náčelník kolonie, šlechetný Briant.

Drak zatím pomalu a stejnoměrně stoupal. Stálý vítr mu zajišťoval dokonalou rovnováhu. Houpal se v něm lehce ze strany na stranu. Briant necítil žádné prudké výkyvy, které by byly jeho situaci ztížily. Stál nehybně s rukama na závěsných lanech koše, který se jen lehce kýval jako provazová houpačka.

Jak podivný pocit měl Briant při pomyšlení, že visí v prostoru pod nakloněným

drakem, který se pod tlakem vzdušného proudu zachvíval! Zdálo se mu, že ho unáší nějaký fantastický pták nebo že je zavěšen pod křídly obrovského černého netopýra. Ale při své energické povaze dokázal uchovat si svou chladnokrevnost.

Za deset minut po vzletu draka ze Sportovní louky oznámil Briantovi lehký otřes,

Briant skočil po hlavě do vody

že výstup je u konce. Když byl rozvinut celý provaz, drak ještě trochu vzlétl, tentokrát však s několika otřesy. Dosáhl kolmé výšky asi dvou set až dvou set padesáti metrů.

Briant se plně ovládal. Napnul napřed provázek s navlečenou koulí a pak začal pozorovat prostor. Jednou rukou se držel závěsného lana a v druhé svíral dalekohled.

Pod ním byla hluboká tma. Jezero, lesy, skalní stěna, vše splývalo v temnotě, v níž

nemohl rozeznat žádnou podrobnost.

Obvod ostrova se odrážel od okolního moře a Briant ho ze svého stanoviště obhlédl v celém rozsahu.

Kdyby byl Briant vzlétl za dne a rozhlédl se po obzoru zalitém světlem, jistě by byl spatřil i jiné ostrovy, nebo dokonce pevninu, byla-li tu nějaká v okruhu sedmdesáti až sta kilometrů, což byla vzdálenost, kterou by mohl zrakem obsáhnout.

Jestliže na severu, na východě a na jihu bylo nebe příliš zatažené, takže tam nic neviděl, na východě byla část nebe bez mraků a tam teď jiskřilo několik hvězd.

A právě na této straně zazářilo silné světlo, jehož jas se odrážel v nízkých oblacích a které přivábilo Briantovu pozornost.

To je zář ohně! pomyslil si Briant. Že by tam měl Walston tábor? Ne! Ten oheň je mnohem dál. Musí být velmi daleko od ostrova. Že by to byla nějaká činná sopka? Že by ve východních vodách byla přece jen země?

Briant si znovu vzpomněl, jak se mu za první výpravy k zálivu Zklamání objevila v zorném poli dalekohledu ona bělavá skvrna.

Ano, řekl si, je to ten směr! A že by ta skvrna byl odraz světla na ledovcích? Pak by musila být na východě země dost blízko Chairmanova ostrova!

Briant zamířil dalekohled k oné záři, která byla v temnu ještě zřetelnější. Už nemohl pochybovat, že tam je poblíž zahlédnutých ledovců nějaká sopka chrlící právě oheň. Že tam je tedy buď pevnina, nebo nějaké souostroví vzdálené nejvýš padesát kilometrů!

V té chvíli však Briant zahlédl ještě jinou zář. Mnohem blíž, sotva devět až jedenáct kilometrů – a tedy na povrchu ostrova –, zářilo další světlo mezi stromy východně od Rodinného jezera.

Tohle je tentokrát v lese, řekl si Briant, a to na samém kraji při pobřeží.

Zdálo se však, že tato zář se jen objevila a zase zmizela, protože Briantovi se už přes pečlivé pozorování nepodařilo ji zahlédnout.

Srdce se mu prudce sevřelo a ruka se mu tak roztřásla, že nemohl udržet dalekohled u očí dost pevně.

Nedaleko ústí Východní řeky zazářil táborový oheň! Briant jej viděl a za chvíli zpozoroval, že jeho zář se ještě odráží mezi stromy lesního porostu.

Walston a jeho společníci tedy táboří na těchto místech, poblíž přístavu u Medvědí skály. Vrahové ze *Severnu* ostrov dosud neopustili! Mladí kolonisté byli stále vystaveni jejich útokům. Francouzova jeskyně byla stále v nebezpečí!

To bylo pro Brianta strašné zklamání. Walston jistě nemohl šalupu opravit a musil se vzdát další cesty po moři k některé sousední zemi! A přece v těchto vodách země je, o tom nemohl nikdo pochybovat.

Když Briant ukončil pozorování, pokládal už další vzdušný průzkum za zbytečný. Připravil se proto k sestupu. Vítr znatelně sílil. Stále mohutnější poryvy rozhoupávaly koš tak prudce, že to přistání jistě velmi ztíží.

Když se Briant přesvědčil, že signální provaz je patřičně napnut, spustil po něm připravenou olověnou kouli a ta se v několika vteřinách snesla do Garnettovy ruky.

Šňůra se okamžitě počala natáčet na hřídel rumpálu a stahovala draka k zemi.

Zatímco se drak snášel, pohlédl Briant ještě jednou směrem, v němž spatřil oba ohně. Znovu zahlédl zář sopečného výbuchu a pak mnohem blíž na pobřeží táborový oheň.

Je pochopitelné, že Gordon a ostatní chlapci už netrpělivě čekali na znamení ke stažení draka. Jak jim připadalo dlouhých těch dvacet minut, které Briant strávil ve vzduchu!

Doniphan, Baxter, Wilcox, Service a Webb otáčeli teď zuřivě rukojeťmi rumpálu. I oni zpozorovali, že vítr nabývá na síle a že už nevane tak pravidelně. Poznali to z otřesů šňůry a mysleli s úzkostí na Brianta, který musil zpětnými nárazy velmi trpět.

Rumpál se rychle otáčel, aby navinul tři sta šedesát metrů rozvinuté šňůry. Vítr stále sílil a za tři čtvrtě hodiny po Briantově znamení se změnil v silný vichr.

V té chvíli byl drak jistě ještě dobrých třicet metrů nad jezerem.

Náhle došlo k prudkému otřesu. Wilcox, Doniphan, Service, Webb a Baxter ztratili oporu a upadli na zem. Provaz draka se přetrhl!

Mezi výkřiky hrůzy se opakovalo snad dvacetkrát jediné jméno:

„Briante! Briante!“

Ale Briant za několik minut vylezl na břeh a hlasitě zavolal.

„Briante!“ vykřikl Jakub a sevřel mu první ruku.

„Walston je tu stále!“

To byla první Briantova slova, jakmile ho kamarádi obklopili.

Ve chvíli, kdy se provaz přetrhl, ucítil Briant, že se řítí dolů, ale trochu šikmo a poměrně pomalu, protože drak nad ním vytvořil jakýsi padák. Teď musil především opustit koš, dříve než dopadne na hladinu jezera. V okamžiku, kdy se měl koš potopit, skočil Briant po hlavě do vody a jako dobrý plavec dosáhl lehce břehu vzdáleného nejvýš sto padesát až dvě stě metrů.

Drak zbavený přítěže zatím zmizel na severovýchodě, hnán vichrem jako obrovská vzdušná troska.

XXV

ŠALUPA ZE *SEVERNU* – NEMOCNÝ COSTAR – NÁVRAT VLAŠTOVEK – ZOUFALSTVÍ – DRAVÍ PTÁCI – LAMA ZASAŽENÁ KULKOU – TROUBEL DÝMKY – ZVÝŠENÁ BDĚLOST – PRUDKÁ BOUŘE – VÝSTŘEL – KATIN VÝKŘIK

Druhý den po noci, v níž měl Moko ve Francouzově jeskyni hlídku, probudili se mladí kolonisté, unavení včerejším vzrušením, velmi pozdě. Jakmile vstali, odešli Gordon, Doniphan, Briant a Baxter do skladiště, kde se Kate zabývala svými obvyklými pracemi.

Tam se rozhovořili o situaci, která byla opravdu velmi znepokojivá.

Jak Gordon připomněl, byl už Walston se svými společníky čtrnáct dní na ostrově. Jestliže si dosud neopravil šalupu, pak mu jistě chyběly k práci tohoto druhu potřebné nástroje.

„Je to tak," řekl Doniphan. „Vždyť šalupa nebyla celkem ani moc poškozená. Kdyby byl býval tak poškozen při ztroskotání náš *Chrt*, byli bychom si ho opravili, aby byl zase schopen plavby!"

I když však Walston neodešel, nebylo pravděpodobné, že by se chtěl na Chairmanově ostrově usadit. To by byl už provedl obhlídku vnitrozemí a poctil svou návštěvou i Francouzovu jeskyni.

Briant se teď rozhovořil o tom, co spatřil ze svého vzletu. Především se zmínil o zemích, které musí být poměrně blízko na východě.

„Jistě jste nezapomněli," řekl, „že jsem za naší výpravy k ústí Východní řeky zahlédl nízko nad obzorem bělavou skvrnu, jejíž původ jsem si nedovedl vysvětlit."

„Ale já a Wilcox jsme tam nic podobného neviděli," řekl Doniphan, „ač jsme se snažili tu skvrnu zahlédnout."

„Moko ji však viděl stejně zřetelně jako já," odpověděl Briant.

„Dobře, to může být," namítl Doniphan. „Ale z čeho soudíš, Briante, že jsme blízko pevniny nebo souostroví?"

„Z toho," odpověděl Briant, „že jsem včera při pozorování obzoru v onom směru viděl jasnou zář daleko za pobřežím. Mohla vycházet jedině od sopečného výbuchu. Usoudil jsem z toho, že v oněch vodách je nějaká blízká země. A to jistě vědí i námořníci ze *Severnu* a udělají vše, aby se tam dostali."

„To je nepochybné," řekl Baxter, „Co by získali, kdyby tu zůstali? A jestliže od nich nejsme dosud osvobozeni, znamená to, že si ještě nemohli svou šalupu opravit."

To, co Briant kamarádům právě řekl, bylo nesmírně důležité. Dávalo jim to jistotu, že Chairmanův ostrov není osamělá země v této části Pacifiku, jak dosud věřili. Situaci však velmi ztížilo, že podle táborového ohně je Walston nyní u ústí Východní řeky. Když opustil útesy *Severnu*, přiblížil se o dvacet kilometrů. Teď mu stačilo přejít podle Východní řeky k jezeru, obejít je jižním směrem a objevit Francouzovu jeskyni!

Briant učinil pro tento případ nejpřísnější opatření. Napříště povolil vycházky jen v nejnutnějších případech, a to ještě nesměly směřovat na levý břeh řeky a k Bažinatému lesu. Baxter současně zakryl plot ohrady vrstvou větví a trávy a stejně zamaskoval i vchod do haly a do skladiště. Pak Briant zakázal ukazovat se v prostoru mezi jezerem a Aucklandskou skálou. Podrobit se tak přísným opatřením znamenalo pro chlapce jen zhoršení situace už tak dost obtížné.

V té době však měli ještě jiné příčiny ke znepokojení. Costar dostal horečku, která vážně ohrozila jeho život. Gordon musil použít palubní lékárny, pln strachu, aby se nedopustil nějaké chyby. Naštěstí tu byla Kate, která pro chlapce udělala to, co by pro něho byla udělala vlastní matka. Ošetřovala ho s onou pečlivou něhou, která je ženám vrozena, a bděla u něho dnem i nocí.

Díky její obětavosti horečka ustoupila a Costar se začal zřejmě zotavovat. Byl skutečně v nebezpečí života? To se dalo jen těžko říci. Možná však, že bez tak důmyslné péče by byla horečka nemocného chlapce úplně vysílila.

Ano, nebýt Kate, kdo ví, co by se bylo stalo. Nutno jen opakovat, že ta obětavá žena přenesla na chlapce z kolonie všechny mateřské city skryté v jejím srdci a nikdy neskrblila něžností.

„Jsem už taková, děťátka," opakovala. „Je to v mé povaze, že musím pořád plést, spravovat a vařit!"

V tom se opravdu projevovala jako žena.

Kate se teď starala především o to, aby udržela v nejlepším pořádku prádlo celé kolonie. S nelibostí zjistila, že je víc než dvacetiměsíčním užíváním velmi poškozené. Čím je nahradit, až už nebude k potřebě? A co obuv? Ač ji chlapci šetřili, jak mohli, ač chodili vždy, když to počasí dovolilo, bosi, byla jejich obuv ve velmi špatném stavu. To vše prozíravou hospodyni velmi soužilo.

První půle listopadu se vyznačovala častými lijáky. Pak se od 17. listopadu barometr ustálil na pěkném počasí a nastalo konečně trvale teplé období. Stromy, keře, křoviska a celá vegetace, všechno bylo samá zeleň a samý květ. Vraceli se v hojném počtu i obvyklí hosté Jižního močálu. Jaké utrpení to bylo pro Doniphana, když nesměl vycházet do bažin, a pro Wilcoxe, když nemohl klást pasti z obavy, že by ho někdo z břehu Rodinného jezera zahlédl!

Ptáci se nad touto částí ostrova jenjen hemžili, ale mnozí uvízli i v sítích poblíž Francouzovy jeskyně.

V těchto dnech našel Wilcox jednoho z vystěhovalců, které zima vypudila k neznámým zemím na severu. Byla to vlaštovka a měla pod křídlem ještě malý sáček. Není v něm snad lístek adresovaný mladým trosečníkům z *Chrta?* Běda! Posel se vrátil bez odpovědi!

Za dlouhých dnů nečinnosti trávili chlapci celé hodiny v hale. Baxter, pověřený vedením deníku, nemohl v něm uvést žádnou významnější příhodu. A za čtyři měsíce měla začít pro kolonisty na Chairmanově ostrově třetí zima!

Bylo vidět, že hluboká úzkost a zoufalství se zmocňují i těch nejenergičtějších chlapců – kromě Gordona, který byl neustále zaměstnán svými správními problémy. I Briant byl často sklíčen, ač vynakládal všechnu svou duševní sílu, aby to nedal na sobě

znát. Pokoušel se to přemáhat tím, že pobízel chlapce k dalšímu učení, že pořádal besedy a dával předčítat nahlas. Neustále je tím přiváděl ke vzpomínkám na vlast a na rodiny a přesvědčoval je, že se jednoho dne všichni zas vrátí domů. Snažil se konečně povzbuzovat i jejich duševní stav, ale příliš se mu to nedařilo. Jeho hlavní starostí bylo, aby nikdo nepodlehl zoufalství. K ničemu to však nevedlo. Ostatně nesmírně vážné události zasáhly brzy osobně všechny chlapce.

Dne 21. listopadu ke druhé hodině odpolední lovil Doniphan na břehu Rodinného jezera ryby. Náhle jeho pozornost upoutal pronikavý křik asi dvaceti ptáků, kteří létali nad levým břehem řeky. I když to nebyli krkavci, jimž se trochu podobali, určitě patřili do tohoto hltavého krákoravého rodu.

Doniphan by si byl křiklavého hejna ani nevšiml, ale překvapilo ho chování ptáků. Létali v širokých kruzích, které se stále zmenšovaly, jak se ptáci přibližovali k zemi. Pak se srazili v hustý šik a snesli se dolů.

Na zemi jejich křik ještě zesílil. Doniphan se marně snažil zahlédnout je ve vysoké trávě, kde mu zmizeli.

Napadlo mu hned, že je na tom místě asi nějaká zvířecí mršina. Protože byl zvědav, co to je, vrátil se do Francouzovy jeskyně a požádal Moka, aby ho převezl v jole na druhý břeh řeky Zélandu.

Oba dva pak vsedli do člunu a za deset minut už vklouzli do vysoké trávy na břehu. Ptáci okamžitě vzlétli a hlučně protestovali proti vetřelcům, kteří si dovolili vyrušit je z hodů.

Na tom místě leželo tělo mladé lamy huanako, uhynulé teprve před několika hodinami; bylo ještě teplé.

Doniphan a Moko nechtěli použít zbytků ptačích hodů v kuchyni a chystali se už odejít, když jim napadla otázka, jak a proč padla lama na okraji bažin, daleko od východních lesů, které její družky obvykle neopouštěly.

Doniphan zvíře prohlédl. Mělo v boku ještě krvácející ránu a tohle zranění nebylo způsobeno ani zubem jaguára, ani zubem jiné šelmy.

„Tu lamu zasáhl výstřel z pušky!“ prohlásil Doniphan.

„A tady je důkaz!“ odpověděl plavčík, když vsunul do rány svůj nůž a vyňal z ní kulku.

Byla to kulka spíš z palubní pušky než z pušky lovecké. A nemohl ji vystřelit nikdo jiný než Walston nebo některý z jeho společníků.

Doniphan a Moko nechali tělo napospas ptákům a vrátili se do Francouzovy jeskyně, aby se s kamarády poradili.

Bylo zcela jasné, že lamu zastřelil některý z námořníků ze *Severnu,* protože ani Doniphan, ani nikdo jiný už přes měsíc z pušky nevystřelil. Teď bylo velmi důležité se dovědět, kdy a kde byla touto kulkou zasažena.

Když probrali všechny domněnky, zdálo se jim nejpravděpodobnější, že k výstřelu došlo nejvýš před pěti šesti hodinami. To byla doba, kterou zvíře potřebovalo k tomu, aby se dostalo přes oblast Přesypů až na několik kroků od řeky. Z toho plynulo, že dnes ráno musil některý z Walstonových mužů lovit poblíž jižního cípu Rodinného jezera, a že celá tlupa překročila Východní řeku a blíží se zvolna k Francouzově

jeskyni.

Situace se tím ztížila, ač bezprostřední nebezpečí ještě nehrozilo. V jižní části ostrova se přece táhla rozsáhlá planina přeťatá potoky, pokrytá močály a zvlněná písečnými přesypy, kde není zvěřiny tolik, aby stačila každodenní potřebě tlupy. Bylo pravděpodobné, že Walston se odvážil přejít oblast Přesypů. Chlapci však neslyšeli žádný výstřel, jehož zvuk by vítr zanesl až na Sportovní louku. Mohli proto doufat, že lupiči Francouzovu jeskyni ještě neobjevili.

Nicméně si musili znovu uložit co nejpřísnější opatrnost. Odrazit úspěšně možný útok mohli jedině pod podmínkou, že je lupiči nepřekvapí venku.

Po třech dnech pak došlo k nové, ještě významnější události a obavy chlapců zase vzrostly. Kolonisté si musili přiznat, že teď je jejich bezpečnost ohrožena více než kdy jindy.

Dne 24. listopadu k deváté hodině ranní odešli Briant a Gordon za řeku Zéland, aby se tam podívali, nebylo-li by dobré postavit na stezce mezi jezerem a močálem nějaký zátaras. Pod jeho ochranou by se mohli Doniphan a ostatní dobří střelci postavit rychle do zálohy, kdyby včas zjistili příchod Walstonovy bandy.

Oba dva byli asi tři sta kroků za řekou, když Briant náhle něco rozšlápl. Nevěnoval tomu však pozornost. Myslil, že je to jen některá z mnoha lastur zanesených sem přílivem, který zaplavoval planinu Jižního močálu. Ale Gordon kráčející za ním se zastavil a řekl:

„Počkej, Briante, počkej!“

„Co je?“

Gordon se shýbl a rozdrcený předmět zdvihl.

„Podívej se!“

„Tohle není lastura,“ řekl Briant. „Je to…“

„Je to dýmka.“

Gordon opravdu držel v ruce začernalou dýmku, jejíž troubel se právě těsně u hlavičky zlomil.

„Protože nikdo z nás nekouří,“ řekl Gordon, „znamená to, že tuhle dýmku zde ztratil…“

„Některý z členů té bandy,“ dopověděl Briant. „Ledaže by patřila francouzskému trosečníku, který nás na Chairmanově ostrově předešel.“

Ne, tato dýmka, docela čerstvě zlomená, nemohla být nikdy majetkem Françoise Baudoina, který zemřel už před dvaceti roky. Musila se octnout na tomto místě nedávno. Dokazoval to bezesporu zbytek tabáku, který v ní ještě byl. Tedy před několika dny, možná před několika hodinami, dostal se některý z Walstonových společníků nebo Walston sám až na tento břeh Rodinného jezera.

Gordon a Briant se okamžitě vrátili do Francouzovy jeskyně. Briant tam ukázal dýmku Kate a ta hned potvrdila, že ji viděla ve Walstonových rukou.

Teď chlapci nemohli pochybovat, že ti zločinci obešli jižní cíp jezera. Možná že se v noci odvážili až na břeh Zélandu. A jestliže objevili Francouzovu jeskyni, jestliže Walston vypátral, kdo jsou členové malé kolonie, jistě mu napadlo, že tu jsou nástroje, nářadí, střelivo, zásoby potravin a vše ostatní, co neměl nebo čeho měl málo. A určitě

si pomyslil, že sedm silných mužů si snadno poradí s patnácti chlapci – zvlášť podaří-li se jim kolonii překvapit.

Teď už rozhodně bylo zcela nepochybné, že celá tlupa se přibližuje stále víc.

Před tímto hrozivým nebezpečím se Briant v dohodě s kamarády rozhodl zřídit ještě ostražitější hlídkovou službu. Ve dne stavěl hlídku na hřebenu Aucklandské skály, aby okamžitě hlásila každý podezřelý pohyb ať od lesa Nástrah, nebo od jezera. V noci musili držet dva ze starších chlapců hlídku u vchodu do haly a do skladiště, aby naslouchali každému zvuku zvenčí. Obojí dveře zpevnili záporami a mohli je ještě okamžitě zabarikádovat velkými kameny připravenými uvnitř Francouzovy jeskyně. V obou úzkých oknech proražených ve stěně umístili obě malá děla, z nichž jedno chránilo skalní stěnu proti jezeru a druhé stěnu proti řece Zélandu. A všechny zbraně, pušky i revolvery, připravili tak, aby jich mohli použít při sebemenším poplachu.

Kate samozřejmě všechna tato opatření schválila. Ta dobrá žena si dávala pozor, aby neprozradila své znepokojení. A to bylo oprávněné, zvlášť když si uvědomila, jak nejistý může být výsledek boje proti námořníkům ze *Severnu*. Znala dobře ty ničemy i jejich vůdce. Ačkoli nebyli plně ozbrojeni, mohli i přes nejpřísnější bdělost kolonistů využít překvapení. A v boji by měli proti sobě jen několik mladých chlapců, z nichž nejstaršímu nebylo ještě šestnáct let! To by byl opravdu nerovný boj. Ach, proč jen s nimi nebyl statečný Evans! Proč jen neutekl za Kate! Jistě by dovedl zorganizovat obranu tak, aby Francouzova jeskyně mohla čelit Walstonovu útoku.

Naneštěstí byl Evans asi dobře hlídán, pokud se ho ti zločinci vůbec už nezbavili jako nebezpečného svědka, kterého k řízení šalupy do sousedních zemí už nepotřebovali.

Tak aspoň uvažovala Kate. Nebála se o sebe, ale o tyto děti, nad nimiž neustále bděla s pomocí Moka, jehož obětavost se vyrovnala její.

Přišel 27. listopad. Dva dny už trvalo dusné vedro. Nad ostrovem těžce plula velká mračna a vzdálené hřmění věštilo bouřku. Bouřkový tlakoměr předpovídal blízký zápas živlů.

Toho večera se vrátil Briant s kamarády do haly dříve než jindy. Jak už to dělal delší dobu, přetáhl s chlapci z opatrnosti jolu až do skladiště, a když uzavřeli pevně dveře, čekali už jen na čas ke spánku.

V půl desáté se rozpoutala bouře. Halu osvětlovaly odrazy prudkého světla blesků, které tam vnikaly otvory vedle dveří. Bez přerušení rachotil hrom. Zdálo se, že v ohlušujícím hřmění se chvěje i Aucklandská skála. Byla to jedna z těch bouří bez deště a větru, které jsou tím strašnější, že oblaka vybíjejí všechnu nashromážděnou elektřinu na místě. Někdy k jejímu vybití nestačí ani celá noc.

Costar, Dole, Iverson a Jenkins se zavrtali do svých pokrývek a zachvívali se při každém strašném zapraskání, podobném zvuku trhané látky, což dokazovalo blízkost elektrického výboje. A přece se neměli v pevné jeskyni čeho bát. Blesk mohl dvacetkrát, stokrát udeřit do hřebenu skály! Silné stěny Francouzovy jeskyně by neprorazil, těmi nepronikla ani elektřina, ani vichřice. Briant, Doniphan nebo Baxter občas vstávali, otvírali dveře, ale hned se zas vraceli napolo oslepeni blesky. Stačili jen vrhnout ven rychlý pohled. Celý prostor byl v jednom ohni a jezero odrážející zášlehy

na nebi vypadalo jako pokryté obrovským plamenným kobercem.

Mezi desátou a jedenáctou hodinou nenastala mezi blesky a hromy jediná přestávka. Teprve před půlnocí se začínala bouře trochu tišit. Mezi těžkými údery blesků nastávaly stále delší prodlevy, bouře se vzdalovala a slábla. Zdvihl se vítr a rozháněl mraky snesené až k zemi. Hned nato se spustil prudký liják.

Malí chlapci se počali uklidňovat. Dvě tři hlavy schované pod pokrývkami se odvážily vykouknout, ač měli všichni už dávno spát. Briant a ostatní udělali obvyklá opatření a pak také ulehli. Ale vtom začal Fan projevovat příznaky nepochopitelného vzrušení. Stavěl se na zadní tlapy, vrhal se proti dveřím v hale a vyrážel neustále temné vrčení.

„Že by Fan něco cítil?" ptal se Doniphan, když se marně pokoušel psa uklidnit.

„Takhle podivně se choval už při jiných příležitostech," upozornil Baxter, „a nikdy se to inteligentní zvíře nemýlilo."

„Než si lehneme, musíme zjistit, co to znamená!" dodal Gordon.

„Dobrá," řekl Briant, „Nikdo však nesmí ven a připravte se k obraně!"

Všichni se chopili pušek a revolverů. Doniphan pak přistoupil ke dveřím haly a Moko ke dveřím skladiště. Oba dva s uchem přitisknutým k veřejím neslyšeli však zvenčí žádný zvuk, ač Fan vyváděl dál. Dokonce začal za chvíli štěkat tak prudce, že ho ani Gordon nemohl utišit. Byla to nesmírně nepříjemná situace. Ve chvílích, kdy se bouře utišila, mohli chlapci sice zaslechnout i zvuk kroků na pobřeží, ale právě tak musilo být bohužel slyšet i Fanův štěkot ven.

Náhle zahřměla rána, kterou si nikdo nemohl splést se zvukem hromu. Byla to skutečně rána z pušky, vypálená nejméně dvě stě kroků od Francouzovy jeskyně.

Všichni se připravili k obraně. Doniphan, Baxter, Wilcox a Cross popadli pušky a postavili se po dvou ke dveřím. Ostatní počali vchody zavalovat připravenými kameny, když tu venku zaznělo volání:

„Pomoc! Pomoc!"

To jistě volala lidská bytost ve smrtelném nebezpečí, a prosila o přispění.

„Pomoc!" opakoval hlas, tentokrát ze vzdálenosti pouhých několika kroků.

„To je on!" vykřikla Kate.

„On?" ptal se Briant.

„Otevřete! Otevřete!" opakovala Kate.

Dveře se otevřely a do haly se vřítil úplně promočený muž.

Byl to Evans, palubní mistr ze *Severnu*.

XXVI

KATE A EVANS – EVANSŮV PŘÍBĚH – PO ZTROSKOTANÍ ŠALUPY – WALSTON V PŘÍSTAVU U MEDVĚDÍ SKÁLY – DRAK – OBJEVENÍ FRANCOUZOVY JESKYNĚ – EVANSŮV ÚTĚK – PŘECHOD PŘES ŘEKU – GORDONŮV NÁVRH – ZEMĚ NA VÝCHODĚ – CHAIRMANŮV OSTROV – OSTROV HANOVER

Gordon, Briant a Doniphan zůstali při nenadálém Evansově vpádu nehybně stát. Pak se pudově vrhli k lodnímu mistru jako ke svému zachránci.

Byl to pětadvacetiletý až třicetiletý muž širokých ramen, silného těla, rázných a rozhodných pohybů, inteligentní a sympatické tváře, zčásti zakryté nepěstěným vousem, který si od ztroskotání *Severnu* nestříhal.

Sotva Evans vběhl, přiložil ucho ke dveřím, které pečlivě zavřel. Když zvenčí nic neslyšel, postoupil doprostřed haly. Tam se ve světle lampy zavěšené pod klenbou rozhlédl po mladém světě kolem sebe a zašeptal:

„Ano… děti! Jenom děti!“

Náhle rozzářil zrak, vyjasnil tvář a otevřel náruč…

Proti němu přicházela Kate.

„Kate!“ vykřikl. „Kate… a živá!“

Sevřel jí obě ruce, jako by se chtěl přesvědčit, že opravdu není mrtvá.

„Ano, živá jako vy, Evansi!“ odpověděla Kate. „Osud nás oba zachránil a vás poslal těmto dětem na pomoc!“

Lodní mistr spočítal zrakem mladé chlapce shromážděné u stolu v hale.

„Patnáct,“ řekl, „a z toho sotva pět šest schopných obrany. Ale na tom nezáleží!“

„Hrozí nám snad nebezpečí, mistře Evansi?“ ptal se Briant.

„Ne, chlapče, ne… aspoň ne hned,“ odpověděl Evans.

Je pochopitelné, že všichni chtěli slyšet Evansův příběh, hlavně to, co se odehrálo od chvíle, kdy byla šalupa vržena na útesy *Severnu*. Ani velcí, ani malí by byli neusnuli, dokud nevyslechnou vyprávění pro ně tak důležité. Ale Evans se musil napřed zbavit mokrého oděvu a trochu se najíst. Šaty měl promočené proto, že musil přeplavat řeku Zéland. A hladem i únavou byl vyčerpán proto, že už plných dvanáct hodin nic nejedl a od rána si vůbec neodpočinul.

Briant ho okamžitě odvedl do skladiště, kde mu Gordon vydal dobrý námořnický oblek. Moko mu pak předložil studenou zvěřinu, suchary, několik šálků horkého čaje a velkou sklenici brandy.

Za čtvrt hodiny už seděl Evans u stolu v hale a počal vyprávět o tom, co se událo od chvíle, kdy byli námořníci ze *Severnu* vrženi na ostrov.

„Krátce předtím, než šalupa narazila na břeh,“ vypravoval, „pět mužů – i se mnou – spadlo na první skaliska v příboji. Nikdo z nás nebyl při ztroskotání zraněn vážně. Jen zhmožděniny, žádné větší rány. Ale bylo velmi obtížné dostat se v té tmě a za

rozbouřeného moře ze zpětných vln postupujících proti větru ze širého oceánu.

Přesto jsme se po dlouhém zápase dostali živi a zdrávi mimo dosah vln: Walston, Brandt, Rock, Cook, Cope a já. Chyběli dva – Forbes a Pike. Byli strženi mořem, nebo se zachránili, když šalupa narazila na pobřeží? To jsme nevěděli. Co se Kate týče, věřil jsem, že ji odnesly vlny a že už ji nikdy neuvidím."

Při těchto slovech se Evans nijak nesnažil skrýt své dojetí a radost z toho, že zde našel tu odvážnou ženu, která unikla krveprolití na *Severnu*. Oba byli tehdy vydáni na milost a nemilost těm vrahům a oba teď byli mimo dosah jejich moci, i když ne mimo nebezpečí jejich budoucích útoků.

Evans pokračoval:

„Když jsme se dostali na pobřeží, musili jsme dlouho hledat šalupu. Ztroskotala asi k sedmé hodině večerní, ale byla už půlnoc, když jsme ji našli překocenou v písku. Šli jsme totiž napřed pobřežím podle…"

„Podle útesů *Severnu*," řekl Briant. „To je jméno, které jim dali někteří z našich kamarádů, když objevili člun ze *Severnu* ještě dříve, než nám Kate vyprávěla o svém ztroskotání…"

„Dříve?" podivil se Evans.

„Ano, mistře Evansi," řekl Doniphan. „My jsme na pobřeží přišli v ten večer, kdy šalupa ztroskotala a kdy dva z vašich společníků leželi ještě na písku… Ale když jsme jim šli ráno prokázat poslední službu, byli už pryč."

„To je pravda," pokračoval Evans. „Teď vidím, jak se to vše doplňuje. Forbes a Pike vypadli na několik kroků od šalupy. My jsme mysleli, že se utopili. Kéž by se tak bylo stalo! Měli bychom tu teď místo sedmi ničemů jen pět! Tam je našel Walston a ti druzí a několika doušky džinu je vzkřísili.

Naštěstí pro ně a naneštěstí pro nás se bedny při ztroskotání nerozbily a nebyly ani zaplaveny mořskou vodou. Střelivo, zbraně – pět palubních pušek – a zbytky potravin naložených spěšně při požáru *Severnu* vytáhli námořníci ze šalupy, protože se báli, aby příští příliv všechno nezničil. Pak jsme místo ztroskotání opustili a vydali se po břehu na východ.

V této chvíli jeden z těch lotrů – myslím že Rock – si vzpomněl, že jsme nenašli Kate. Walston mu na to řekl: ‚Tu odnesly vlny! Aspoň jsme se jí zbavili!' Když jsem viděl, jakou radost má ta banda z toho, že se zbavila Kate, kterou už nepotřebovala, napadlo mi, že se zbaví i lodního mistra Evanse, nebude-li ho potřebovat. Ale kde jste vlastně, Kate, byla?"

„Ležela jsem za šalupou na straně k moři," odpověděla Kate, „na místě, kam jsem při nárazu člunu na pobřeží vypadla. Nemohli mě vidět, ale já jsem vyslechla vše, co si Walston s ostatními říkal. A po jejich odchodu, Evansi, jsem vstala a abych zas neupadla Walstonovi do rukou, utíkala jsem opačným směrem. O šestatřicet hodin později mě polomrtvou hladem našli tihle stateční chlapci a odvedli mě do Francouzovy jeskyně."

„Francouzovy jeskyně?" opakoval Evans.

„To je jméno našeho obydlí," odpověděl Gordon. „Nazvali jsme je tak na památku francouzského trosečníka, který tu bydlel mnoho let před námi."

„Francouzova jeskyně? Útesy *Severnu*,“ řekl Evans. „Vidím, chlapci, že jste si pojmenovali nejrůznější části tohoto ostrova. To je hezké.“

„Ano, mistře Evansi, jsou to hezká jména,“ odpověděl Service. „A máme i jiná: Rodinné jezero, oblast Přesypů, Jižní močál, řeka Zéland, les Nástrah…“

„Dobrá, dobrá! To mi všechno řeknete později… zítra… Zatím budu vyprávět dál. Není zvenčí nic slyšet?“

„Ne,“ řekl Moko, který stál na hlídce u dveří haly.

„Dobrá, budu pokračovat,“ řekl Evans.

„Za hodinu po odchodu od člunu jsme došli k lesu, kde jsme se utábořili. Druhý den a ve dnech dalších jsme se několikrát vrátili k místu, kde ležela naše šalupa, a pokoušeli jsme se ji opravit. Neměli jsme však žádné nástroje kromě sekery. Tak jsme nemohli vyspravit proražený bok a dát člun do takového stavu, aby se aspoň krátkou dobu udržel na moři. Ostatně na onom místě se taková práce nedala ani udělat.

Odešli jsme tedy, abychom si našli v méně pustém kraji jiné tábořiště, kde bychom si mohli ulovit zvěř pro denní potřebu. Nejlépe u nějaké řeky se sladkou vodou, protože vlastní zásoby jsme už úplně vyčerpali.

Když jsme tak šli asi dvacet kilometrů, dostali jsme se k malé říčce…“

„K Východní řece!“ řekl Service.

„Budiž, k Východní řece,“ odpověděl Evans. „Tam jsme v širokém zálivu…“

„V zálivu Zklamání,“ doplnil ho Jenkins.

„Budiž, v zálivu Zklamání,“ usmál se Evans. „Tam byl přístav…“

„Přístav u Medvědí skály!“ zvolal Costar.

„Dobrá, u Medvědí skály,“ odpověděl Evans s přikývnutím. „Nebylo nic lehčího než se tam usadit. A kdybychom tam odtáhli šalupu, dříve než ji první bouře zničí, snad bychom ji mohli opravit.

Vrátili jsme se k ní, a když jsme ji pokud možno nadlehčili, spustili jsme ji na vodu. Ač se až po okraj paluby naplnila vodou, podařilo se nám dovléci ji podle pobřeží až do přístavu, kde je teď v bezpečí.“

„Šalupa je v přístavu u Medvědí skály?“ zeptal se Briant.

„Ano, chlapče, a já věřím, že bych ji mohl opravit, kdybych měl potřebné nástroje.“

„Ale my ty nástroje máme, mistře Evansi!“ řekl živě Doniphan.

„To právě Walston předpokládal, když zjistil, že je ostrov obydlen a kým je obydlen.“

„Jak se to mohl dovědět?“ zeptal se Gordon.

„Snadno,“ odpověděl Evans. „Před týdnem šel Walston, jeho společníci a já – protože mě nikdy nenechali samotného – na obhlídku do lesa. Po tříhodinové až čtyřhodinové chůzi proti toku Východní řeky jsme přišli na břeh velkého jezera, z něhož ta řeka vytéká. Představte si naše překvapení, když jsme tam našli podivnou věc uvízlou na břehu! Byla to jakási rákosová kostra potažená plátnem…“

„Náš drak!“ zvolal Doniphan.

„Náš drak, který spadl do jezera,“ dodal Briant, „a kterého vítr zahnal až tam.“

„Ach, tak to byl drak!“ řekl Evans. „Namouduši, to jsme neuhodli. Ta věc nám pořádně zamotala hlavu! Rozhodně se však neudělala sama! Musil ji vyrobit někdo na

ostrově. O tom nebylo pochyby. Ostrov je tedy obydlen! Ale kým? To musil Walston stůj co stůj zvědět. Já jsem se však okamžitě rozhodl utéci. Ať bydlí na ostrově kdo chce – třeba i divoši –, nemůže být horší než vrahové ze *Severnu!* Ale od té chvíle mě ti ničemové dnem i nocí hlídali!“

Walston zahlédl většinu z vás

„A jak objevili Francouzovu jeskyni?“ zeptal se Baxter.

„K tomu přijdu,“ odpověděl Evans. „Ale dříve než budu pokračovat, řekněte mi, chlapci, k čemu vám měl ten drak sloužit? Byl to nějaký signál?“

Gordon Evansovi řekl, jak a proč si chlapci draka postavili, jak Briant riskoval pro záchranu všech vlastní život a jak zjistil, že Walston je ještě na ostrově. „Jste stateční

chlapci," řekl Evans a potřásl Briantovi přátelsky rukou. Pak pokračoval:

„Jistě chápete, že Walston teď měl jediný zájem: dovědět se, kdo tento neznámý ostrov obývá. Jsou-li to domorodci, možná že se s nimi dohodne. Jsou-li to trosečníci, mají třeba nástroje, které nám chyběly. V tom případě jim snad neodmítnou pomoc při opravě šalupy, aby byla zas schopna plavby po moři.

Začal tedy pátrat a musím říci, že velmi opatrně. Postupoval jen pomalu a prozkoumával lesy na pravém břehu jezera, aby se dostal k jeho jižnímu cípu. Ale nikde nezahlédl živou duši. Ani žádný výstřel nezaslechl v té části ostrova."

„To proto," řekl Briant, „že nikdo nesměl z Francouzovy jeskyně a že jsem nedovolil ani jedenkrát vystřelit."

„Ale přesto vás objevil," pokračoval Evans. „A jak jinak? Bylo to v noci z 23. na 24. listopadu. Tehdy jeden z Walstonovy bandy přišel od jižního břehu jezera na dohled k Francouzově jeskyni. Nešťastnou náhodou zahlédl v jedné chvíli světlo pronikající otvorem ve skalní stěně. Snad to bylo světlo vaší svítilny, které problesklo náhle otevřenými dveřmi. Nazítří se tam vydal Walston sám a po celý večer ležel skryt ve vysoké trávě několik kroků od řeky."

„To víme," řekl Briant.

„Vy to víte?"

„Ano, protože jsme s Gordonem na tom místě našli zlomenou dýmku a Kate v ní poznala dýmku Walstonovu."

„Správně," potvrdil Evans. „Walston ji na této cestě ztratil a po návratu ho to zřejmě velmi mrzelo. A právě tehdy se dověděl o existenci dětské kolonie. Skryt v trávě zahlédl opravdu většinu z vás přecházet po pravém břehu řeky… Viděl jen malé chlapce, s nimiž by sedm chlapů bylo brzy hotovo. Walston se vrátil, aby to řekl svým společníkům. Rozhovor Brandta s Walstonem, který jsem vyslechl, mi prozradil, že se chystají proti Francouzově jeskyni…"

„Netvorové!" zvolala Kate. „Neměli by slitování ani s dětmi!"

„Ne, Kate," odpověděl Evans. „Nejednali by s nimi o nic lépe, než jednali s kapitánem a s cestujícími na *Severnu*! Netvorové! Dala jste jim správné jméno. A vede je nejsurovější ze všech, Walston, který, jak doufám, neunikne trestu za své zločiny!"

„Ale nakonec se vám, chválabohu, podařilo utéci, Evansi," řekla Kate.

„Ano, Kate. Před dvanácti hodinami jsem využil nepřítomnosti Walstona i ostatních, kteří mě nechali pod dozorem Forbese a Rocka. Zdálo se mi, že přišla vhodná chvíle k útěku. Především jsem se musel pokusit svést oba zločince ze stopy, nebo je aspoň nechat daleko za sebou, podaří-li se mi získat nějaký náskok.

Bylo asi deset hodin dopoledne, když jsem se pustil lesem pryč. Forbes a Rock to však ihned zpozorovali a počali mě pronásledovat. Byli ozbrojeni puškami. Já jsem měl k obraně jen svůj námořnický nůž a nohy k běhu jako zajíc.

Honili mě celý den. Běžel jsem napříč lesem a dostal jsem se na levý břeh jezera. Musil jsem oběhnout jeho jižní cíp, protože ze zaslechnutého hovoru jsem věděl, že jste se usadili na břehu řeky tekoucí k západu.

Opravdu nikdy v životě jsem neuháněl tak rychle a tak dlouho. Skoro pětadvacet kilometrů jsem uběhl za dnešní den! Tisíc ďáblů! Ti mizerové běželi stejně rychle jako

já a jejich kulky létaly ještě rychleji. Několikrát mi hvízdly kolem uší. Pomyslete si, znal jsem jejich tajemství! Kdybych jim unikl, mohl jsem je udat. Musili se mě stůj co stůj zmocnit. Opravdu! Kdyby byli neměli pušky, byl bych se jim postavil s nožem v ruce. Buď bych zabil já je, nebo oni mne. Ano, Kate, raději bych byl zemřel, než se dal těmi bandity zase zajmout!

Doufal jsem však, že ta prokletá honička v noci skončí. Nestalo se tak. Přešel jsem cíp jezera a běžel po druhém břehu, ale Forbese a Rocka jsem měl stále v patách. Tehdy propukla bouře, která už několik hodin hrozila. Velmi mi útěk znesnadnila, protože ti taškáři mě v záři blesků v pobřežním rákosí viděli. Konečně jsem se octl na sto kroků od řeky… Podaří-li se mi dostat řeku mezi sebe a ty ničemy, budu zachráněn! Nikdy by se přes řeku neodvážili. Věděli, že už jsou v blízkosti Francouzovy jeskyně.

Běžel jsem tedy a dorazil až na břeh řeky, když celý prostor osvětlil poslední blesk. Okamžitě zazněl výstřel…“

„Ten, který jsme zaslechli?“ ptal se Doniphan.

„Ano, ten,“ pokračoval Evans. „Kulka mě škrábla do ramene. Vrhl jsem se do řeky…Několika sáhy jsem dosáhl druhého břehu a skryl se tam v trávě. Rock a Forbes zatím došli na břeh. Slyšel jsem, co říkají. ‚Myslíš, že jsi ho zasáhl?‘ – ‚Ručím za to!‘ – ‚Pak je tedy na dně?‘ – ‚Je mrtev, a nadobro mrtev!‘ – ‚Aspoň jsme se ho zbavili!‘ A odešli. Ano, zbavili by se mě stejně, jako by se zbavili Kate. Ach vy lotři! Uvidíte, zda jsem mrtev!

Za chvíli jsem vylezl a zamířil k ohbí skalní stěny. Zaslechl jsem štěkot… Volal jsem… Dveře Francouzovy jeskyně se otevřely… A teď,“ dodal Evans s rukou nataženou k jezeru, „teď je na nás, chlapci, abychom váš ostrov od těch ničemů vyčistili!“ Pronesl tato slova s takovým důrazem, že všichni vstali, jako by byli hotovi jít s ním. Teď museli vypravovat Evansovi vše, co se událo v posledních dvaceti měsících, za jakých okolností opustil *Chrt* Nový Zéland, o jeho dlouhé plavbě Pacifikem až k ostrovu, o objevu pozůstatků francouzského trosečníka, o usazení malé kolonie ve Francouzově jeskyni, o úpravách v ní, o zimních pracích, jak byl konečně jejich život poměrně zajištěn a prost všeho nebezpečí až do příchodu Walstona a jeho kumpánů.

„A to se za celých dvacet měsíců neukázala v dohledu jediná loď?“ ptal se Evans. „My jsme aspoň na širém moři žádnou nespatřili,“ odpověděl Briant.

„Postarali jste se o nějaký signál?“

„Ano, postavili jsme stožár na nejvyšším místě pobřežního srázu.“

„A nikdo ho nezahlédl?“

„Ne, mistře Evansi,“ odpověděl Doniphan. „Ale musím vám říci, že jsme ho před šesti týdny porazili, aby nepřilákal Walstonovu pozornost.“

„A to jste udělali dobře, chlapci! Teď ovšem ten mizera už ví, s kým má co dělat. Ale budeme dnem i nocí na stráži!“

„Proč jsme se museli setkat s takovými ničemy, a ne s počestnými lidmi, kterým bychom velmi rádi pomohli!“ uvažoval Gordon. „Takoví lidé by pro naši malou kolonii znamenali jen posilu. Teď nás však čeká boj, v němž musíme hájit své životy.

Bude to tvrdý boj a my nevíme, jak dopadne."

„Až dosud nás osud chránil, děti," řekla Kate. „Neopustí nás ani teď. Poslal nám už statečného Evanse a s ním..."

„Sláva Evansovi! Sláva Evansovi!" zvolali jedním hlasem všichni mladí kolonisté.

„Počítejte se mnou, chlapci," odpověděl lodní mistr, „jako počítám já s vámi. A slibuji vám, že se budeme bránit dobře!"

„Ale kdybychom se přece jen mohli boji vyhnout, kdyby Walston slíbil, že ostrov opustí?" pokračoval Gordon.

„Co tím myslíš, Gordone?" ptal se Briant.

„Myslím, že Walston i jeho společníci by byli už odpluli, kdyby byli mohli použít šalupy. Není to tak, mistře Evansi?"

„Jistě."

„Nuže, kdybychom s nimi vyjednali, že jim dáme potřebné nástroje, možná že by to přijali. Vím ovšem, že by to bylo odporné, navazovat styky s vrahy ze *Severnu,* ale abychom se jich zbavili, abychom zabránili útoku, který by nás možná stál mnoho krve, bylo by snad... Ostatně, co vy o tom soudíte, mistře Evansi?"

Evans naslouchal Gordonovi velmi pozorně. Chlapcův návrh prozrazoval praktického ducha, který se nikdy nedá strhnout k nepromyšlenému jednání, a povahu schopnou čelit klidně každé situaci.

„Opravdu, Gordone," odpověděl, „každý prostředek, který by nás těch zločinců zbavil, je dobrý. Proto kdyby svolili k odplutí z ostrova a my jim pomohli opravit šalupu, bylo by to lepší než pouštět se do zápasu, jehož výsledek je velmi pochybný. Můžeme však Walstonovi důvěřovat? Jakmile s ním navážeme spojení, nevyužije toho k pokusu o přepadení Francouzovy jeskyně, aby se zmocnil všeho vašeho majetku? Věřte mi, že ti ničemové by se vám za vaše služby chtěli odměnit jen zlem. Dohodnout se s nimi by znamenalo vydat se jim..."

„Ne! Ne!" zvolali Baxter a Doniphan, k nimž se všichni kamarádi připojili s takovou rozhodností, že to lodního mistra potěšilo.

„Ne!" dodal Briant. „S Walstonem a s jeho tlupou nemůžeme mít nic společného!"

„A pak," pokračoval Evans, „oni nepotřebují jen nástroje, ale i střelivo! Není ani jisté, zda ho mají ještě tolik, aby se mohli odvážit útoku. A budou-li se chtít pustit ozbrojeni do jiných vod, zbytek prachu a olova jim nepostačí. Budou chtít střelivo od vás. Budou-li je vyžadovat, dáte jim je?"

„To jistě ne," odpověděl Gordon.

„Nuže, pak se pokusí zmocnit se ho násilím. Tím byste boj jen oddálili. Stejně by k němu došlo, ale za podmínek pro vás ještě horších."

„Máte pravdu, mistře Evansi," odpověděl Gordon. „Buďme připraveni k obraně a čekejme!"

„Ano, to je správné. Čekejme, Gordone. Ostatně k vyčkávání máme ještě jeden důvod, který pokládám za důležitější než ostatní."

„Jaký?"

„Poslouchejte! Walston, jak víte, může opustit ostrov jedině na šalupě ze *Severnu."*

„To je jasné," řekl Service.

„Já tvrdím, že šalupu lze docela dobře opravit. A jestliže se to Walstonovi dosud nepodařilo, je to jen proto, že nemá potřebné nástroje…“

„Jinak by už byl daleko,“ řekl Baxter.

„Správně řečeno, chlapče. Kdybyste tedy dali Walstonovi možnost, aby si šalupu opravil, pospíšil by si s odplutím a o vás by se nestaral.“

„Ach, proč už to neudělal!“ zvolal Service.

„Tisíc ďáblů! Kdyby to udělal, jak bychom se odtud dostali, kdyby tu už nebyla šalupa ze *Severnu*?“ odpověděl Evans.

„Cože, mistře Evansi,“ zeptal se Gordon, „vy chcete s tím člunem opustit ostrov?“

„Určitě, Gordone.“

„Přeplout s ním Tichý oceán až na Nový Zéland?“ dodal Doniphan.

„Tichý oceán? To ne, chlapci,“ odpověděl Evans. „Chci jen doplout do nějakého blízkého přístavu, kde bychom počkali na příležitost k návratu do Aucklandu.“

„Myslíte to vážně, mistře Evansi?“ zvolal Briant.

Zároveň s tím dotírali na lodního mistra otázkami dva tři další chlapci.

„Což by ta šalupa mohla urazit několik set kilometrů?“ namítl Baxter.

„Několik set kilometrů?“ podivil se Evans. „Kdepak! Pouhých třicet!“

„Což se kolem ostrova nerozprostírá oceán?“ ptal se Doniphan.

„Na západě ano,“ odpověděl Evans. „Ale na jihu a na východě jsou jen průlivy, které možno za šedesát hodin přeplout.“

„Pak jsme se tedy nemýlili, když jsme si mysleli, že v sousedství ostrova je nějaká země,“ řekl Gordon.

„To ne,“ odpověděl Evans. „Na východě se táhnou dokonce velmi rozsáhlá území.“

„Ano, na východě!“ zvolal Briant. „Ta bělavá skvrna a pak ta zář, kterou jsem tím směrem zahlédl…“

„Bělavá skvrna, říkáš?“ zeptal se Evans. „To byl určitě nějaký ledovec a ta zář vycházela ze sopky, která je na mapě jistě zakreslena. No tohle, chlapci! Kde jste si mysleli, že vlastně jste?“

„Na nějakém osamělém ostrově v Tichém oceánu,“ odpověděl Gordon.

„Na ostrově? To ano. Ale osamělém? To ne! Vězte, že náš ostrov patří k jednomu z četných souostroví při jihoamerických březích. A když jste si pojmenovali všechny mysy, zálivy a vodní toky svého ostrova, neřekli byste mi, jaké jméno jste dali jemu?“

„Chairmanův ostrov, podle jména naší školy,“ odpověděl Doniphan.

„Chairmanův ostrov!“ opakoval Evans. „Pak má tedy dvě jména, protože jedno už dostal: ostrov Hanover!“

Po tomto rozhovoru provedli chlapci všechna obvyklá bezpečnostní opatření a šli spát. Jedno lůžko připravili v hale pro lodního mistra. Mladí kolonisté byli ovládáni dvěma myšlenkami, které mohly rušit jejich spánek. Především to byla vyhlídka na krvavý boj a pak možnost návratu do vlasti.

Lodní mistr Evans odložil další podrobnosti svého výkladu na zítřek. Chtěl dětem ukázat v atlase přesnou polohu Hanoveru. Moko s Gordonem měli hlídku a noc ve Francouzově jeskyni uplynula klidně.

XXVII

MAGALHÃESŮV PRŮLIV – ZEMĚ A OSTROVY KOLEM NĚHO – TAMNÍ PŘÍSTAVY – PLÁNY DO BUDOUCNA – NÁSILÍ NEBO LEST? – ROCK A FORBES – FALEŠNÍ TROSEČNÍCI – POHOSTINNÉ PŘIJETÍ – MEZI JEDENÁCTOU A PŮLNOCÍ – EVANSŮV VÝSTŘEL – KATE ZAKROČUJE

Magalhãesův průliv, který objevil roku 1520 slavný portugalský plavec Magalhães, je asi sedm set kilometrů dlouhý a táhne se od západu k východu, od Panenského mysu v Atlantiku až k mysu Los Pilares v Pacifiku. Je lemován strmými břehy, ovládán horami tisíc metrů vysokými, tvoří zálivy s mnohými chráněnými přístavy a je bohatý na místa, kde se mohou lodi zásobovat pitnou vodou. Hřmí hukotem tisíci vodopádů, které se vrhají do nesčetných kruhových údolí, umožňuje lodím plujícím od západu i od východu cestu kratší než Lemairovým průlivem mezi ostrovy Isla de los Estados a Ohňovou zemí a je mnohem méně vystaven bouřím než mys Hoorn.

Španělé, kteří jako jediní navštěvovali Magalhãesovy země po celé půlstoletí, založili na poloostrově Brunswicku přístav Port Famine. Po Španělích přišli Angličané Drake, Cavendish, Chidley a Hawkins. Pak Holanďané de Weert, de Cord, de Noort, Lemaire a Shouten, kteří objevili roku 1610 Lemairův průliv. Konečně od roku 1696 do roku 1712 se sem dostali Francouzi Degennes, Beauchesne-Gouin a Frezier. Potom se tyto vody otevřely nejslavnějším mořeplavcům z konce století: Ansonovi, Cookovi, Byronovi, Bougainvillovi a dalším.

Od té doby se stal Magalhãesův průliv velmi rušnou vodní cestou z jednoho oceánu do druhého. Především tehdy, když parní doprava neznající nepříznivé větry a protiproudy umožnila plavbu i za výjimečných plavebních podmínek.

To tedy byl průliv, který druhého dne ukázal Evans na mapě ve Stielerově atlase Briantovi, Gordonovi a jejich kamarádům.

Severní břeh průlivu tvoří Patagonie, nejjižnější kraj Jižní Ameriky, země krále Viléma a poloostrov Brunswick. Na jihu je lemován Magalhãesovými ostrovy, z nichž největší jsou Ohňová země, Zpustošená země a ostrovy Clarence, Hoste, Goulon, Navarin, Wollaston, Stewart a četné další, nesmírně důležité, až po skupinu Hermity; z Hermit vybíhá nejdále mezi oba oceány ostrov, který je vlastně posledním vrcholem And a jmenuje se mys Hoorn.

Na východě se Magalhãesův průliv štěpí ve dvě ramena mezi Panenským mysem v Patagonii a mysem sv. Ducha na Ohňové zemi. Evans však chlapce upozornil, že na západě je tomu jinak. Na oné straně se donekonečna táhnou četné ostrovy, ostrůvky, souostroví, úžiny, kanály a mořská ramena. Úžinou mezi mysem Los Pilares a jižním cípem ostrova královny Adelaidy ústí průliv do Tichého oceánu. Nad ním se táhne dlouhá řada ostrovů, rozmarně seskupených do úžiny lorda Nelsona až k souostroví Chonos a k chilským ostrovům, rozsetým podle chilských břehů.

„A tady vidíte," řekl Evans, „za Magalhãesovým průlivem ostrov oddělený na jihu úzkým kanálem od ostrova Cambridge a na severu od ostrovů Matky boží a ostrova Chatamu. Nu a ten ostrov na jedenapadesátém stupni jižní šířky je ostrov Hanover, kterému jste dali jméno Chairmanův ostrov a na němž už dvacet měsíců žijete."

Briant, Doniphan a Gordon skloněni nad atlasem hleděli zvědavě na tento ostrov, který měl být podle jejich mínění daleko od všech zemí a který byl ve skutečnosti tak blízko amerického pobřeží.

„Jakže?" zvolal Gordon. „Od Chile nás dělí jen úzké mořské rameno?"

„Ano, chlapci," odpověděl Evans. „Ale mezi ostrovem Hanoverem a americkou pevninou jsou jen ostrovy stejně pusté jako tento. I kdybychom se na ně dostali, museli bychom překonat ještě stovky kilometrů, než bychom dopluli k chilským nebo argentinským přístavům. Co by nás to stálo námahy, nemluvě o nebezpečí, protože Indiáni Puelchové kočující na pampách jsou málo pohostinní! Podle mého mínění je dobře, že jste tento ostrov nemohli opustit, protože jste tu měli zajištěny hmotné prostředky k životu. Doufám však, že ho opustíme všichni společně!"

Různé kanály obklopující ostrov Hanover nebyly na některých místech širší než třicet až pětatřicet kilometrů. Za pěkného počasí by je Moko lehce přeplul jen v jole. Briant, Gordon a Doniphan na svých výpravách k severu a k východu nemohli sousední země zahlédnout jen proto, že jsou velmi nízké. Co se bělavé skvrny týče, byl to vnitrozemský ledovec a zářící hora byla jedna z četných sopek na Magalhãesových ostrovech.

Podrobnějším studiem mapy Briant zjistil, že jejich výpravy je náhodou vedly právě na ona místa, která byla od sousedních zemí nejdál. Je ovšem pravda, že Doniphan mohl od útesů *Severnu* zahlédnout jižní břeh ostrova Chatamu. Ale toho dne byl obzor zatažen bouřkovými mraky a viditelnost se snížila jen na malý okruh. A ze zálivu Zklamání, vnikajícího hluboko do ostrova Hanoveru, stejně jako od ústí Východní řeky a z vrcholu Medvědí skály nemohli vidět ostrůvek na východě, ani ostrov Naděje ležící o šestatřicet kilometrů za ním. Aby sousední ostrovy zahlédli, byli by musili vyšplhat na Severní mys, odkud je přes průliv Concepción vidět ostrov Chatam a ostrov Matky boží. A z Jižního mysu by byli mohli spatřit vrcholy ostrova královny Adelaidy. Královniných ostrovů nebo ostrova Cambridge. A konečně z pobřeží u Písečné pouště by byli viděli vrchol ostrova Owenu nebo ledovce jihovýchodních zemí.

Ale mladí kolonisté se při průzkumu na tyto vzdálené body nikdy nedostali. Evans si však nedovedl vysvětlit, proč tyto obrysy nejsou zakresleny na mapě Françoise Baudoina. Francouzský trosečník obešel celé pobřeží, a proto mohl zakreslit přesně ostrovy a tvar ostrova Hanoveru. Měli si to snad vysvětlit tím, že mlha dovolila trosečníkovi výhled jen na několik kilometrů? To bylo docela pravděpodobné.

A kdyby se chlapcům podařilo zmocnit se šalupy ze *Severnu* a opravit ji, kam by Evans zamířil?

Tuto otázku mu položil Gordon.

„Chlapci," odpověděl Evans, „nesnažil bych se plout ani k severu, ani k jihu. Čím déle bychom pluli po moři, tím lépe pro nás. S příznivým větrem by nás mohla šalupa

zavézt až k některému chilskému přístavu, kde by se nám dostalo dobrého přijetí. Ale moře je u oněch břehů velmi bouřlivé, kdežto kanály mezi ostrovy by nám plavbu značně usnadnily.“

„Opravdu,“ řekl Briant, „ale našli bychom v oněch vodách nějaký přístav a v přístavu možnost vrátit se do vlasti?“

„O tom nepochybuji,“ odpověděl Evans. „Podívejte se na mapu! Kdybychom přepluli úžiny v souostroví královny Adelaidy, dostali bychom se Smythovou úžinou do Magalhãesova průlivu, že? Nu a téměř u vjezdu do průlivu je přístav Tamar, který patří ke Zpustošené zemi, a tam už bychom byli na cestě k domovu.“

„A kdybychom tam žádnou loď nezastihli,“ ptal se Briant, „čekali bychom, až některá tudy popluje?“

„Ne, Briante. Podívejte se na Magalhãesův průliv trochu dál! Vidíte velký poloostrov Brunswick? Tam v zálivu Fortescue se velmi často zastavují lodi v přístavu Port Galant. Postupme dál a obejděme na jihu poloostrova mys Forward!

Tam je záliv sv. Mikuláše nebo Bougainvillův záliv, kde staví většina lodí proplouvajících průlivem. A konečně ještě dál je Port Famine a severněji Punta Arenas.“

Lodní mistr měl pravdu. Jakmile by se šalupa dostala do průlivu, mohla by přistát v mnoha přístavech. Za těchto okolností by chlapci měli návrat do vlasti zajištěn, nemluvě o pravděpodobném setkání s loďmi plujícími do Austrálie nebo na Nový Zéland. Port Tamar, Port Galant a Port Famine nejsou zrovna přístavy bohaté, ale Punta Arenas má naopak vše, čeho je k životu třeba. Je to velký přístav založený chilskou vládou. Tvoří jej rozlehlá osada postavená na pobřeží, s pěkným kostelem, jehož věž stojí mezi nádhernými stromy poloostrova Brunswicku. Je to kvetoucí přístav, kdežto stanice Port Famine je dnes vlastně vesnicí v rozvalinách.

V dnešní době jsou ovšem na jihu další kolonie navštěvované vědeckými výpravami, např. stanice Ooshooia u průlivu Beagle pod Ohňovou zemí. Tato stanice se zásluhou anglických misionářů velmi přičinila o poznání těchto krajů, kde zanechali Francouzi četné stopy svých plaveb, jak o tom svědčí jména Dumas, Cloué, Pasteur, Chanzy a Grévy, daná různým ostrovům Magalhãesova souostroví. Podaří-li se tedy mladým kolonistům dostat se do průlivu, budou zachráněni. Aby se tam ovšem dostali, musili by nezbytně napřed opravit šalupu ze *Severnu,* a aby ji opravili, musili by se jí zmocnit. A to nebude možné, dokud nezneškodní Walstona a jeho společníky.

Kdyby zůstala šalupa na místě, kde ji našel Doniphan za útesy *Severnu,* mohli by se jí chlapci snad zmocnit. Walston se teď usadil pětadvacet kilometrů odtud v zálivu Zklamání a o jejich akci by se nedověděl. Co dokázal on, dokázal by Evans také, totiž odvléci šalupu ne k ústí Východní řeky, ale k ústí řeky Zélandu nebo po jejím toku až k Francouzově jeskyni. Tam by ji chlapci opravili pod Evansovým dohledem za podmínek mnohem lepších. Pak by člun vystrojili, opatřili střelivem, zásobami potravin a několika předměty, jichž by bylo škoda se zbavit, a odpluli by z ostrova, dříve než by je mohli ti strašní zločinci napadnout.

Naneštěstí nebyl tento plán proveditelný. Otázku odplutí budou muset řešit bojem, a to buď přechodem k útoku, nebo setrváním v obraně. Dokud nevyřídí posádku

Severnu, nemohou nic dělat.

Evans ostatně vzbudil v mladých kolonistech plnou důvěru. Vždyť už Kate o něm hovořila tak vřele. A když si lodní mistr ostříhal vlasy a vousy, byl pohled na jeho odvážnou a upřímnou tvář nesmírně povzbudivý. Byl to muž energický a statečný, ale zároveň i dobrosrdečný, rozhodné povahy a schopný každé oběti.

Jak to řekla Kate, objevil se ve Francouzově jeskyni jako posel osudu konečně „muž" mezi těmi dětmi!

Lodní mistr se především zajímal o všechny prostředky, jichž mohl použít k obraně.

Skladiště i halu pokládal za způsobilé k obraně. Svým průčelím ovládala jedna břeh a vodní tok, druhá Sportovní louku až k pobřeží jezera. Otvory vedle dveří se dalo střílet všemi směry a střelci sami byli v úkrytu. Osmi puškami mohli držet útočníky v patřičné vzdálenosti, a kdyby se piráti přesto dostali až k Francouzově jeskyni, mohli je chlapci zasypat palbou z malých děl. A dojde-li k boji tělo na tělo, dovedou všichni použít revolverů, seker a lodních nožů.

Evans také pochválil Brianta, že dal přinést dovnitř kameny, kterými chtěli zatarasit dveře a zabránit tak jejich prolomení. Vevnitř byli obránci poměrně silní, ale venku zas velmi slabí. Nesmíme zapomínat, že tam bylo jen šest chlapců ve věku od třinácti do patnácti let proti sedmi silným mužům, zvyklým zacházet se zbraní a majícím odvahu, která necouvne ani před vraždou.

„Pokládáte je tedy za nebezpečné zločince, mistře Evansi?" ptal se Gordon.

„Ano, Gordone, za velmi nebezpečné."

„Snad kromě jednoho, který není ještě úplně ztracen," řekla Kate. „Je to Forbes, který mi zachránil život."

„Forbes?" řekl Evans. „Tisíc ďáblů! Ať se do toho dostal špatnou radou nebo ze strachu před svými společníky, zúčastnil se vraždění na *Severnu* stejně jako oni. Ostatně nepustil se ten ničema za mnou stejně jako Rock? Nestřílel po mně jako po divé zvěři? Neblahopřál si, když myslel, že jsem se utopil v řece? Ne, Kate, bojím se, že není o nic lepší než ti druzí! Ušetřil vás jen proto, že věděl, jak vás ti zločinci potřebují. A půjde-li o útok na Francouzovu jeskyni, nezůstane určitě pozadu."

Tak uplynulo několik dní. Chlapci, kteří střežili okolí z vrcholu Aucklandské skály nehlásili nic podezřelého. Evanse to velmi překvapovalo.

Znal Walstonovy plány a věděl, jak ti zločinci spěchají. Bylo mu proto divné, že od 27. do 30. listopadu se o nic nepokusili.

A tu mu napadlo, že Walston chce asi místo násilí použít lsti, aby se dostal do Francouzovy jeskyně. Řekl o tom Briantovi, Gordonovi, Doniphanovi a Baxterovi, s nimiž se nejčastěji radil.

„Pokud budeme zavřeni ve Francouzově jeskyni," mínil, „nedokáže tam Walston vniknout ani jedněmi, ani druhými dveřmi, nebude-li tu mít někoho, kdo by mu je otevřel. Bude se sem tedy chtít dostat lstí."

„Ale jak?" ptal se Gordon.

„Možná tak, jak mi to právě napadlo," odpověděl Evans. „Víte přece chlapci, že prozradit Walstona jako vůdce těch ničemů, před jejichž útokem by se měla mít naše

kolonie na pozoru, mohla jen Kate nebo já. Walston je však přesvědčen, že Kate zahynula při ztroskotání. Já jsem se zas podle jejich mínění utopil v řece, zasažen výstřely Rocka a Forbese. Víte přece, že jsem je slyšel, jak si to šťastné rozuzlení pochvalovali. Walston proto jistě věří, že vy o ničem nevíte – ani o přítomnosti námořníků ze *Severnu* na vašem ostrově. Kdyby se tedy některý z nich objevil ve Francouzově jeskyni, přijali byste ho jako každého trosečníka. A jakmile by ten taškář byl jednou zde, mohl by sem docela snadno vpustit své společníky. Tím by ovšem každou obranu znemožnil."

„Nuže, kdyby nás Walston nebo někdo jiný z tlupy přišel požádat o pohostinství, přivítali bychom ho ranami z pušky," řekl Briant.

„Ledaže by bylo lepší přivítat ho smeknutím," namítl Gordon.

„Určitě by to bylo lepší, Gordone," řekl lodní mistr. „Lest proti lsti! V takovém případě uvidíme, co máme dělat."

Ano, musili by jednat co nejobezřetněji. Kdyby vše dopadlo dobře, kdyby se Evans zmocnil šalupy ze *Severnu*, mohli by chlapci doufat, že chvíle záchrany už není daleko. Ale kolik nebezpečí je ještě čeká! A budou všichni pohromadě, až nastoupí cestu na Nový Zéland?

Nazítří uplynulo celé dopoledne bez zvláštních příhod. Lodní mistr se sám s Doniphanem a s Baxterem vydal kilometr daleko do lesa Nástrah. Cestou se kryli za stromy při úpatí Aucklandské skály. Nespatřili však nikde nic zvláštního a ani Fan, který je samozřejmě doprovázel, neměl příležitost na něco je upozornit.

Ale večer krátce před západem slunce došlo k poplachu. Webb a Cross se spěšně vrátili z hlídky na Aucklandské skále a hlásili, že na druhém břehu řeky Zélandu se blíží dva muži.

Kate a Evans odešli do skladiště, aby je muži nepoznali. Vyhlíželi ven otvorem vedle dveří a pozorovali příchozí. Byli to dva Walstonovi společníci, Rock a Forbes.

„Tak oni chtějí skutečně použít lsti!" řekl Evans. „Představí se nám zde jako námořníci, kteří se právě zachránili při ztroskotání."

„Co dělat?" ptal se Briant.

„Vlídně je přijmout," řekl Evans.

„Vlídně přijmout takové bídáky!" zvolal Briant. „To bych nikdy nedokázal…"

„Já si to beru na starost!" prohlásil Gordon.

„Dobře, Gordone," souhlasil lodní mistr. „Především se nesmějí dovědět o naší přítomnosti. Já a Kate se objevíme až v pravé chvíli."

Evans a Kate se schovali v jednom z výklenků v chodbě a zavřeli za sebou dveře. Za několik minut vyběhli Gordon, Doniphan, Briant a Baxter na břeh řeky Zélandu. Když je oba muži spatřili, předstírali největší překvapení, na něž Gordon odpověděl překvapením stejně velkým.

Rock a Forbes se zdáli zmoženi únavou. Když došli k řece, rozvinul se mezi oběma břehy rozhovor.

„Kdo jste?"

„Trosečníci, kteří právě ztroskotali na jihu ostrova s trojstěžníkem *Severnem*."

„Jste Angličané?"

„Ne, Američané.“

„A vaši společníci?“

„Zahynuli. Při ztroskotání jsme se zachránili jen my dva a jsme už u konce sil. A kdo jste vy?“

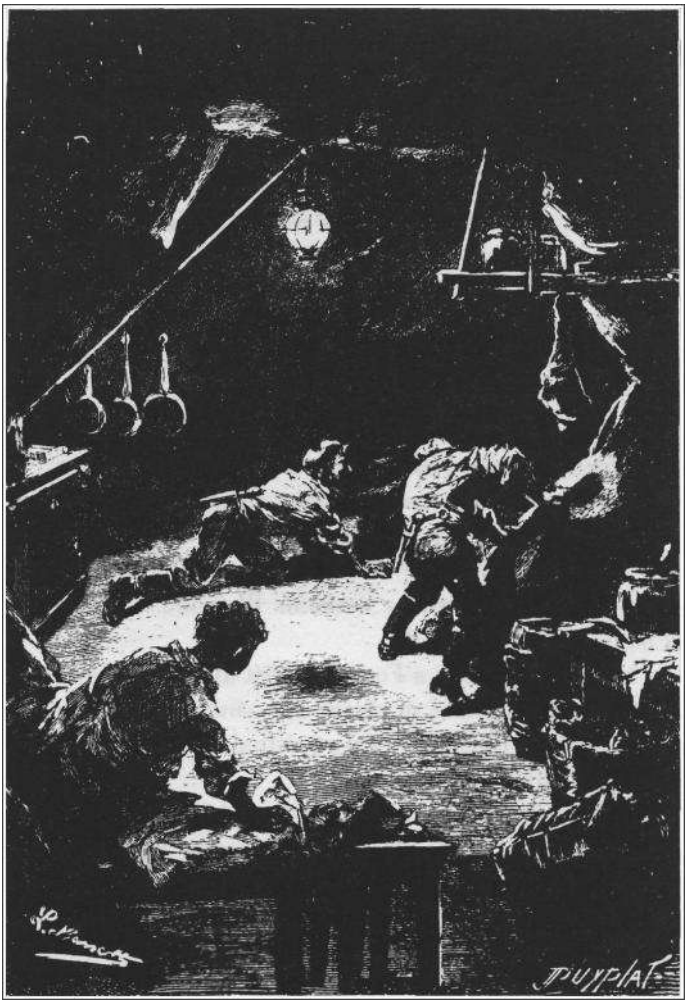

Oba se plížili ke dveřím

„Kolonisté Chairmanova ostrova.“

„Slitujte se nad námi a vezměte nás k sobě. Jsme úplně bez prostředků.“

„Trosečníci mají vždy právo na pomoc bližních,“ řekl Gordon. „Buďte nám vítáni.“

Na Gordonovo znamení vsedl Moko do člunu zakotveného v malé zátoce a několika záběry vesel převezl oba námořníky na pravý břeh řeky Zélandu.

Walston jistě neměl velký výběr, ale nutno doznat, že Rockova tvář nemohla budit příliš velkou důvěru – dokonce ani u dětí, které ještě neuměly číst v lidských tvářích. Ač se Rock snažil tvářit jako počestný muž, byl to pravý typ bandity s nízkým čelem, s lebkou vzadu rozšířenou a s vysedlou spodní čelistí. Forbes, v němž podle Kate všechny lidské city ještě neodumřely, vypadal už trochu lépe. Z toho důvodu ho asi Walston poslal s Rockem.

Oba teď hráli roli trosečníků. Ale ze strachu, aby příliš podrobnými otázkami nevzbudili podezření, předstírali, že jsou vyčerpáni spíš únavou než hladem, a prosili, aby si mohli odpočinout a strávit noc ve Francouzově jeskyni. Gordonovi však neuniklo, že se při vstupu neubránili zvídavým pohledům po uspořádání haly. Zdálo se dokonce, že jsou velmi překvapeni obrannými možnostmi malé kolonie, především oběma děly vsazenými do otvorů ve skále.

Rock i Forbes hned spěchali na lůžka, a tak mladí kolonisté aspoň nemuseli pokračovat ve své roli, která se jim ostatně velmi příčila.

„Stačí nám otep trávy," řekl Rock. „Nechtěli bychom vás příliš obtěžovat, a proto máte-li jinou místnost než tuhle…"

„Máme," odpověděl Gordon. „Slouží nám jako kuchyně a tam se můžete do rána uložit."

Rock a jeho společník přešli tedy do skladiště. Jediným pohledem si prohlédli jeho vnitřek, když předtím zjistili, že dveře odtud vedou k řece.

Chlapci nemohli být opravdu k těmto ubohým trosečníkům pohostinnější. Oba taškáři si musili říci, že oklamat tyto prosťáčky jim nedalo ani moc práce.

Rock a Forbes si pak lehli v koutě skladiště. Nebyli tam ovšem sami, protože tam spal i Moko. Ale oni se o chlapce vůbec nestarali. Rozhodli se ho prostě uškrtit, kdyby snad spal příliš lehce.

Ve smluvenou hodinu měli Rock a Forbes otevřít dveře skladiště a Walston, číhající se čtyřmi společníky na břehu, měl se rázem stát pánem Francouzovy jeskyně.

K deváté hodině, když už Rock a Forbes předstírali spánek, vstoupil Moko a hned si lehl, připraven vyhlásit kdykoli poplach.

Briant a ostatní chlapci zůstali v hale. Když zavřeli dveře do chodby, přišli tam i Evans a Kate. Události se vyvíjely tak, jak to lodní mistr předpokládal. Teď už nepochyboval o tom, že Walston je někde poblíž Francouzovy jeskyně a čeká na vhodnou chvíli, aby tam vnikl.

„Buďme připraveni!!!" řekl.

Uplynuly dvě hodiny a Moko si už myslel, že Rock a Forbes odložili svůj zákrok na druhou noc, když jeho pozornost upoutal lehký šum uvnitř skladiště.

Ve svitu lampy pod klenbou spatřil Rocka a Forbese. Oba opustili svůj kout a plížili se ke dveřím.

Dveře však byly zabarikádovány hromadou balvanů. To byla překážka, kterou bylo těžké, ne-li nemožné překonat.

Oba námořníci počali barikádu rozebírat a kameny ukládali k pravé stěně. V několika minutách dveře zcela uvolnili. Stačilo už jen odsunout závoru, která je zajišťovala zvnitřku, a vchod do Francouzovy jeskyně by byl volný.

Ale ve chvíli, kdy Rock závoru odstrčil a otvíral dveře, dopadla mu na rameno čísi ruka. Lupič se obrátil a spatřil plně osvětlenou tvář lodního mistra.

„Evans!!“ vykřikl. „Evans je zde!“

„Sem, chlapci!“ zvolal lodní mistr.

Briant a jeho kamarádi se okamžitě vrhli do skladiště. Čtyři nejsilnější, Baxter, Wilcox, Doniphan a Briant, skočili na Forbese a znemožnili mu útěk.

Rock však prudkým pohybem Evanse odstrčil, ohnal se po něm nožem a zranil ho lehce na pravé paži. Pak vyrazil otevřenými dveřmi ven. Neudělal ani deset kroků, když zahřměl výstřel.

To vystřelil za Rockem lodní mistr. Zdálo se, že uprchlík zraněn nebyl, protože se neozval žádný výkřik.

„Tisíc ďáblů! Chybil jsem ho!“ zvolal Evans. „Ale máme druhého… a tak jich bude o jednoho méně!“

A s nožem v ruce přistoupil k Forbesovi.

„Smilování! Smilování!“ volal ten bídák, kterého chlapci přitiskli k zemi.

„Ano, smilování, Evansi!“ opakovala Kate a vrhla se mezi Forbese a Evanse. „Dejte mu milost, vždyť mi zachránil život!“

„Budiž!“ řekl Evans. „Souhlasím, Kate. Aspoň prozatím.“

Chlapci pak Forbese pevně svázali a uložili ho v jednom z výklenků v chodbě.

Potom dveře do haly zavřeli, zabarikádovali a všichni zůstali až do rána vzhůru.

XXVIII

FORBESŮV VÝSLECH – SITUACE – CHYSTANÝ PRŮZKUM – VYROVNÁNÍ SIL – ZBYTKY TÁBORA – BRIANT ZMIZEL – DONIPHAN MU JDE NA POMOC – VÁŽNÉ ZRANĚNÍ – KŘIK OD FRANCOUZOVY JESKYNĚ – OBJEVUJE SE FORBES – MOKŮV VÝSTŘEL Z DĚLA

Ačkoli byli po probdělé noci unaveni, nikdo nepomýšlel na odpočinek. Bylo jasné, že když se Walstonovi nepodařila lest, použije násilí. Rock, který unikl výstřelu lodního mistra, jistě dostihl Walstona a řekl mu, že jeho plány jsou prozrazeny a že se do Francouzovy jeskyně dostane jedině násilím.

Evans, Briant, Doniphan a Gordon vyšli ihned za svítání z haly a hlídali. Před východem slunce se ranní mlhy zvolna rozptýlily a odkryly jezero zčeřené východním větrem.

V okolí Francouzovy jeskyně byl všude klid, u řeky Zélandu stejně jako na okraji lesa Nástrah. Uvnitř ohrady pobíhala jako obvykle zvířata. Fan se potloukal na Sportovní louce a nejevil žádné známky neklidu.

Evans chtěl především zvědět, nejsou-li na zemi otisky nohou. A skutečně jich našel hodně, hlavně před Francouzovou jeskyní. Křížily se různými směry a dokazovaly, že Walston se svými společníky postoupil v noci až k řece, kde čekal, až se otevřou dveře do skladiště.

V písku však nenašli žádné stopy krve. Byl to důkaz, že Rock nebyl výstřelem z Evansovy pušky zasažen.

Ale byla tu další otázka: Dostal se sem Walston a jeho druhové jako falešní trosečníci od jižního cípu jezera, nebo sestoupil k Francouzově jeskyni od severu? V druhém případě musil Rock utíkat za Walstonem lesem Nástrah.

Protože tohle bylo třeba zjistit, rozhodli se vyslechnout Forbese, aby se od něho dověděli, kterou cestou sem Walston šel. Bude však chtít Forbes vypovídat? A bude-li, řekne jim pravdu? Probudí se v jeho srdci lepší city z vděčnosti za to, že mu Kate zachránila život? Nezapomene, že žádal o pohostinství ve Francouzově jeskyni jen proto, aby chlapce zradil?

Evans ho chtěl vyslechnout sám a vrátil se tedy do haly. Otevřel dveře výklenku, kde byl Forbes zavřen, uvolnil mu pouta a odvedl ho do haly.

„Forbesi," řekl mu tam, „tvá a Rockova lest se nepovedla. Já teď musím znát Walstonovy plány, o nichž jistě víš. Chceš vypovídat?"

Forbes sklopil hlavu. Neodvážil se pohlédnout ani na Evanse, ani na Kate, ani na chlapce.

Teď zakročila Kate.

„Forbesi," řekla, „už jednou jste projevil soucit, když jste přiměl své společníky k tomu, aby mě při vraždění na *Severnu* nezabíjeli. Nuže, nechcete udělat něco i pro záchranu těchto dětí před vražděním ještě strašnějším?"

Forbes neodpověděl.

„Forbesi," pokračovala Kate, „nechali vás naživu, ač jste si zasloužil smrt. Přece ve vás nevyhasly všechny lidské city! Když jste napáchal tolik zla, měl byste se obrátit k dobru. Pomyslete jen, jakým strašným zločinům jste napomáhal!"

Z Forbesovi hrudi unikl těžce dušený vzdech.

„Ale co mohu dělat?" odpověděl temným hlasem.

„Můžeš nám říci, co se mělo dnes v noci stát," pokračoval Evans, „a co se má stát později. Čekali jste na Walstona a na ostatní, kteří sem měli po otevření dveří vniknout?"

„Ano," řekl Forbes.

„A tyhle děti, které vás tak vlídně přijaly, jste chtěli zabít?"

Forbes sklonil hlavu ještě víc. Tentokrát neměl sílu odpovědět.

„A teď mi řekni, kudy se sem Walston a ti druzí dostali!"

„Od severního konce jezera," odpověděl Forbes.

„A ty s Rockem jste přišli od jihu?"

„Ano."

„Navštívili už jinou část ostrova? Na západě?"

„Ještě ne."

„Kde by teď mohli být?"

„To nevím…"

„Nemůžeš říci víc, Forbesi?"

„Ne, Evansi, ne…"

„Myslíš, že se Walston vrátí?"

„Ano."

Walston a jeho společníci byli určitě poděšeni výstřelem lodního mistra, pochopili, že lest selhala, a tak pokládali za lepší držet se stranou a čekat na vhodnější příležitost.

Evans už nevěřil, že toho dostane z Forbese víc, a proto ho odvedl zpět do výklenku a zavřel zvenčí dveře.

Situace byla stále stejně vážná. Kde byl teď Walston? Utábořil se v podrostu lesa Nástrah? To Forbes buď nevěděl, nebo to nechtěl říci. A přece právě v tomhle musili mít kolonisté jasno. Lodní mistr se tedy rozhodl provést průzkum v tomto směru, ač to mohlo být velmi nebezpečné.

K polednímu odnesl Moko vězni něco jídla. Sklíčený Forbes se ho sotva dotkl. Co se dělo v duši toho zločince? Probudily se v něm snad výčitky svědomí? Kdo ví.

Od Forbesova uvěznění bylo ve Walstonově tlupě jen šest mužů, kdežto malá kolonie se skládala z patnácti chlapců kromě Evanse a Kate. Celkem jich teď bylo sedmnáct. Nebylo ovšem možno počítat s nejmladšími chlapci, kteří se boje nemohou zúčastnit. Bylo rozhodnuto, že Iverson, Jenkins, Costar a Dole během Evansova průzkumu zůstanou v hale s Kate, s Mokem a s Jakubem pod Baxterovým dozorem. Velcí chlapci – Gordon, Briant, Doniphan, Cross, Service, Webb, Wilcox a Garnett – půjdou s Evansem. Osm chlapců se mělo postavit šesti mužům v plné síle! To nebude rovný boj! Je pravda, že všichni chlapci byli vyzbrojeni revolverem a nožem, kdežto Walston měl jen pět pušek ze *Severnu*. Za těchto podmínek byl pro chlapce výhodnější

boj na dálku, protože Doniphan, Wilcox a Cross byli dobří střelci, dokonce lepší než američtí námořníci. A měli také dost střeliva, kdežto Walston podle svědectví lodního mistra měl jen několik balíčků nábojů.

Byly dvě hodiny odpoledne, když se malá skupina pod Evansovým vedením seřadila. Baxter, Jakub, Moko, Kate a malí chlapci se hned vrátili do Francouzovy jeskyně. Dveře sice zavřeli, ale nezabarikádovali, aby se v nutném případě mohl Evans s chlapci uchýlit rychle do bezpečí.

Od jihu jim ostatně žádné nebezpečí nehrozilo. Aby se sem Walston dostal údolím řeky Zélandu, musel by napřed dojít k zálivu *Chrta* a to by ho stálo mnoho času. Podle Forbesovy výpovědi šel po západním břehu jezera a krajinu při zálivu *Chrta* vůbec neznal.

Mladí chlapci a lodní mistr postupovali opatrně při úpatí Aucklandské skály. Za ohradou už mohli krytem křovin a skupin stromů dosáhnout nepozorovaně okraje lesa.

Evans kráčel v čele. Musil přitom neustále krotit Doniphana, aby nepředbíhal. Když přešli malý rov s pozůstatky francouzského trosečníka, zamířil Evans z opatrnosti šikmo, aby se přiblížil k břehu Rodinného jezera.

Fan, kterého se Gordon marně snažil zadržet, zřejmě něco zvětřil. S napřímenými slechy a s nosem u země dával zřetelně najevo, že přišel na nějakou stopu.

„Pozor!“ zvolal Briant.

„Ano,“ odpověděl Evans. „To není stopa zvěře. Podívejte se, jak se chová!“

„Schovejme se v trávě!“ řekl Evans. „A ty, Doniphane, ať se jako dobrý střelec nechybíš, až se ti octne z těch lotrů některý v dostřelu! Už nikdy nevypálíš vhodnější kulku!“

Po několika minutách se všichni dostali k prvním stromům. Na okraji lesa Nástrah byly ještě stopy nedávného táboření: napolo opálené větve a sotva vychladlý popel.

„Tady určitě strávil Walston minulou noc,“ upozornil Gordon.

„A byl tu ještě před několika hodinami,“ odpověděl Evans. „Myslím, že bychom se měli držet při skalní stěně…“

Nedomluvil ještě, když se vpravo ozval výstřel. Kulka škrábla Brianta na hlavě a zaryla se do stromu, o nějž se opíral.

Téměř současně zahřměla druhá rána z pušky doprovázená ostrým výkřikem. Na padesát kroků před chlapci se prudce skácelo pod stromy nějaké tělo.

To Doniphan právě vystřelil tam, kde se objevil kouř první rány.

Psa teď už neudrželi. Jeho vzrušení strhlo i Doniphana, který se vrhl za psem.

„Vpřed!“ zvolal Evans. „Nesmíme ho nechat v boji samotného!“

Za okamžik Doniphana dostihli a shlukli se kolem těla v trávě. Nejevilo už známky života.

„To je Pike,“ řekl Evans. „Ten lotr je už mrtev. Vydal-li se dneska ďábel na lov, nevrátí se s prázdnou! O jednoho méně!“

„A ostatní nemohou být daleko,“ připomněl Baxter.

„Ne, chlapče. Však je najdeme. K zemi! K zemi!“

Třetí výstřel přišel tentokrát zleva. Service se nesklonil dost rychle a kulka ho škrábla na čele.

„Jsi zraněn?“ ptal se Gordon a rozběhl se k němu.

„To nic není, Gordone, to nic není!“ odpověděl Service. „Pouhé škrábnutí.“

Teď se chlapci nesměli rozdělovat. Po Pikeově smrti tu byl ještě Walston a čtyři jeho společníci, kteří jistě číhají nedaleko mezi stromy. Také Evans s chlapci se přikrčili do trávy a vytvořili semknutou skupinu, připraveni odrazit útok z kterékoli strany.

Náhle Garnett zvolal:

„Kde je Briant?“

„Nevidím ho,“ řekl Wilcox.

Briant opravdu zmizel. A protože se Fan rozštěkal ještě zuřivěji, dostali chlapci strach, že se Briant střetl s některým mužem z Walstonovy tlupy.

„Briante! Briante!“ vykřikl Doniphan.

A všichni se bezděky pustili za Fanem. Evans je už nemohl zadržet. Přebíhali od stromu ke stromu a získávali tak terén.

„Pozor, mistře Evansi, pozor!“ vykřikl náhle Cross a vrhl se na zem.

Lodní mistr se pudově sklonil právě ve chvíli, kdy mu několik centimetrů nad hlavou prolétla kulka.

Pak se napřímil a zahlédl jednoho v Walstonových společníků prchat lesem pryč.

Byl to právě Rock, který mu unikl už včera.

„To platí tobě, Rocku!“ vykřikl za ním a vystřelil.

Rock zmizel, jako by se pod ním země slehla.

„Že bych ho byl zase minul?“ zvolal Evans. „Tisíc ďáblů! Taková smůla!“

To vše se odehrálo v několika vteřinách. Hned poté zazněl nablízku štěkot psa. A zároveň se ozval Doniphanův hlas:

„Miř dobře, Briante! Miř dobře!“

Evans se s chlapci vrhl v tu stranu a o dvacet kroků dál narazili na Brianta, který zápasil s Copem.

Ten bídák právě přitiskl Brianta k zemi a chystal se ho probodnout nožem, když se tu objevil Doniphan – zrovna včas, aby mu srazil ruku. Neměl už čas vytáhnout revolver a vrhl se na Copea holýma rukama.

Nůž zasáhl Doniphana přímo do prsou a chlapec bez jediného výkřiku padl.

Když Cope viděl, že Evans, Garnett a Webb se mu snaží přetnout ústupovou cestu, rozběhl se k severu. Za ním zahřmělo současně několik ran. Cope zmizel a Fan se vrátil, aniž ho dostihl.

Sotva Briant vstal, běžel k Doniphanovi, zvedl mu hlavu a snažil se ho vzkřísit.

Evans a ostatní přiběhli za ním a nabili si rychle znovu pušky.

Začátek boje dopadl vlastně ve Walstonův neprospěch, protože Pike byl zabit a Cope s Rockem vyřazeni z boje.

Doniphan byl naneštěstí zasažen do hrudi a zdálo se, že smrtelně. Měl zavřené oči a byl bledý jako stěna. Vůbec se nepohnul a na Briantovo oslovení neodpověděl.

Evans se sklonil nad chlapcovo tělo. Rozepjal mu kabát a roztrhl košili zbrocenou krví. Ve výši čtvrtého levého žebra krvácela úzká trojboká rána. Zasáhl hrot nože srdce? Zřejmě ne, protože Doniphan dýchal. Byly však obavy, že jsou zasaženy plíce,

neboť zraněný dýchal velmi slabě.

„Přeneseme ho do Francouzovy jeskyně!“ řekl Gordon. „Jedině tam ho můžeme ošetřit.“

„A zachránit!“ zvolal Briant. „Ach, nešťastný kamarád! To kvůli mně nasadil život!“

Evans souhlasil s návrhem odnést Doniphana do Francouzovy jeskyně, tím spíš že v této chvíli stejně nastala v boji přestávka. Když Walston viděl, že to pro něho vypadá zle, stáhl se k ústupovému boji do hloubi lesa Nástrah.

Evanse nejvíc znepokojovalo, že dosud nezahlédl ani Walstona, ani Brandta, ani Cooka. A to byli ti nejhorší z tlupy.

Doniphanův stav vyžadoval, aby ho chlapci přenesli a vyhnuli se všem možným otřesům. Baxter a Service zhotovili rychle z větví nosítka a Doniphana na ně uložili. Byl stále v bezvědomí. Pak ho čtyři chlapci pozorně zvedli a ostatní ho s nabitými puškami a s revolvery v ruce obstoupili.

Průvod zamířil přímo k úpatí Aucklandské skály. Bylo to lepší než jít po břehu jezera. Cestou podle skalní stěny mohli dávat pozor jen doleva a dozadu. Smutný pochod však nebyl ničím přerušen. Doniphan občas vyrážel vzdech tak bolestný, že Briant dal znamení k zastávce, aby naslouchal jeho dechu. Za chvíli se pak zas vydali na cestu.

Tak ušli asi tři čtvrtiny celé vzdálenosti. Zbývalo jim ještě asi osm set až devět set kroků k Francouzově jeskyni, jejíž dveře dosud neviděli, protože byly zakryty skalním výčnělkem.

Náhle se od řeky Zélandu ozvaly výkřiky. Fan se tam ihned rozběhl.

Walston a jeho dva společníci přepadli Francouzovu jeskyni!

Jak se chlapci dověděli, odehrálo se tam toto:

Zatímco Rock, Cope a Pike skryti pod stromy lesa Nástrah zaměstnávali skupinu lodního mistra, Walston, Brandt a Cook vylezli vyschlým korytem Přehradního potoka na Aucklandskou skálu, přeběhli rychle horní plošinu a sestoupili strží na břeh řeky nedaleko dveří do skladiště. Jakmile se tam octli, podařilo se jim vyrazit nezabarikádované dveře a vniknout do Francouzovy jeskyně.

Vrátí se Evans včas, aby předešel katastrofě?

Lodní mistr se tam rychle rozběhl, aby zakročil. Zatímco Cross, Webb a Garnett zůstali u Doniphana, kterého nemohli nechat o samotě, Gordon, Briant, Service a Wilcox vyrazili co nejrychleji za Evansem k Francouzově jeskyni. Za několik minut dohlédli už na Sportovní louku, ale to, co tam spatřili, vzalo jim všechnu naději.

Walston právě vycházel dveřmi z haly, držel za ruku malého chlapce a vlekl ho k řece.

Byl to Jakub. Kate vyběhla za Walstonem a pokoušela se chlapce mu vyrvat, ale marně.

V dalším okamžiku se objevil Walstonův společník Brandt, který držel Costara a táhl ho stejným směrem.

Baxter se vrhl na Brandta, ale ten ho odstrčil tak prudce, že chlapec upadl.

Ostatní malé kamarády, Dolea, Jenkinse a Iversona, neviděli. Ani Moka ne.

Podlehli snad útoku už ve Francouzově jeskyni?

Walston a Brandt se zatím blížili rychle k řece. Musí ji snad přeplavat, aby se dostali na druhý břeh? Ne, protože tam na ně čekal Cook s jolou, kterou vytáhl ze skladiště.

Jakmile se dostanou na levý břeh, budou v bezpečí. Dříve než by jim chlapci přeťali cestu, dosáhli by tábora u Medvědí skály i s Jakubem a s Costarem, kteří jim padli do rukou jako rukojmí.

Evans, Briant, Gordon, Service a Wilcox běželi ze všech sil, aby se dostali na Sportovní louku, dříve než se Walston, Cook a Brandt zachrání na druhém břehu. Střílet na ně z této vzdálenosti nemohli, protože by byli zároveň ohrozili i Jakuba a Costara.

Ale byl tu Fan! Právě skočil na Brandta a chytil ho zuby za hrdlo. Ten se musel psu bránit, a tak pustil Costara, kdežto Walston vlekl rychle Jakuba k jole.

Náhle vyběhl z haly muž.

Byl to Forbes!

Chtěl se snad připojit ke svým bývalým společníkům, když vyrazil dveře svého vězení? Walston o tom aspoň nepochyboval.

„Sem, Forbesi! Poběž rychle!“ vykřikl na něj.

Evans se zastavil a chtěl vystřelit, když tu spatřil, že se Forbes vrhá na Walstona.

Ten byl nečekaným útokem tak překvapen, že pustil Jakuba. Pak se obrátil a bodl Forbese nožem.

Forbes se skácel Walstonovi k nohám.

Odehrálo se to tak rychle, že v té chvíli byli Evans, Briant, Gordon, Service a Wilcox ještě asi sto kroků od Sportovní louky.

Walston se chtěl znovu zmocnit Jakuba, aby ho surově odvlekl k jole, kde čekal Cook s Brandtem, jemuž se podařilo zbavit se dorážejícího psa.

Neměl však už čas. Jakub byl totiž ozbrojen revolverem a vypálil teď Walstonovi ránu přímo do prsou. Vážně zraněný pirát měl sotva sílu dovléci se ke svým druhům, kteří ho vzali do náruče, vsedli do člunu a prudce jolu odstrčili.

V této chvíli zahřměla silná rána. A na hladinu řeky se snesl dělový náboj.

To Moko právě odpálil malé dělo otvorem ve stěně skladiště.

Až na dva lotry, kteří se ztratili v podrostu lesa Nástrah, byl Chairmanův ostrov od vrahů ze *Severnu* osvobozen. Proud řeky Zélandu je teď unášel k moři.

XXIX

UKLIDNĚNÍ – HRDINOVÉ BOJE – NEŠŤASTNÍKŮV KONEC – VYCHÁZKA DO LESA – DONIPHAN SE UZDRAVUJE – V PŘÍSTAVU U MEDVĚDÍ SKÁLY – OPRAVA ČLUNU – ODJEZD 5. ÚNORA – PO ŘECE ZÉLANDU – POZDRAV ZÁLIVU *CHRTA* – POSLEDNÍ VÝSPA CHAIRMANOVA OSTROVA

Nyní nastaly kolonistům Chairmanova ostrova nové časy.

Až dosud bojovali o život za podmínek dost kritických, ale teď musili všechno své úsilí zaměřit k tomu, aby se mohli vrátit do vlasti ke svým rodinám.

Po vzrušení vyvolaném příhodami v boji nastalo zcela přirozené uklidnění. Všichni byli ještě jako omámeni vítězstvím, v něž nemohli uvěřit. Když nebezpečí pominulo, připadalo jim ještě větší, než ve skutečnosti bylo. Je pravda, že po prvním střetnutí na okraji lesa Nástrah jejich naděje trochu vzrostly, ale bez nečekaného Forbesova zásahu by jim byli Walston, Cook a Brandt unikli. Moko by se byl neodvážil vystřelit ze strachu, aby nezasáhl kromě únosců i Jakuba a Costara. Co by se pak bylo stalo? S jakým ujednáním by byli musili souhlasit, aby oba chlapce osvobodili?

Když Briant s kamarády o této situaci uvažovali docela chladně, pojala je ještě dodatečně hrůza. To však netrvalo dlouho. Ačkoli dosud nevěděli nic o osudu Rocka a Copea, přece jen už byli na Chairmanově ostrově o mnoho bezpečnější.

Co se hrdinů boje týče, těm všichni po zásluze blahopřáli. Mokovi za včasný výstřel z děla oknem skladiště, Jakubovi za chladnokrevnost, s jakou vypálil z revolveru na Walstona, a nakonec Costarovi, který „by byl udělal totéž, kdyby byl měl pistoli“. Ale on ji neměl.

Došli i na Fana, který se podílel značným dílem na všech lichotkách, nemluvě o hromadě kostí a morku, kterými ho odměnil Moko za napadení Brandta, když ten ničema odvlékal Costara.

Je samozřejmé, že Briant se po Mokově dělovém výstřelu vrátil spěšně ke kamarádům, kteří čekali u nosítek. Za několik minut byl Doniphan – stále v bezvědomí – uložen v hale, kdežto Forbese přenesl Evans na lůžko ve skladišti. U obou zraněných bděli po celou noc Kate, Gordon, Briant, Wilcox a lodní mistr.

Bylo jasné, že Doniphan je zraněn velmi těžce. Protože však dýchal celkem pravidelně, zdálo se, že Copeův nůž nezasáhl plíce. Kate při ošetřování jeho rány použila listů, kterých se běžně užívá na Dalekém západě a jež jim poskytly stromy na břehu řeky Zélandu. Byly to olšové listy, které po rozmačkání a slisování velmi účinně brání vnitřnímu hnisání. A to Doniphanovi právě hrozilo. Jinak tomu bylo s Forbesem. Walston ho totiž zasáhl přímo do břicha. Forbes věděl, že je zraněn smrtelně, a když přišel k sobě a viděl, že se nad jeho lůžkem sklání Kate, zašeptal:

„Děkuji vám, Kate, děkuji! Ale je to marné. Jsem ztracen!“

A z očí mu vytryskly slzy.

Probudily snad výčitky v tom nešťastníkovi vše dobré, co v jeho srdci ještě zbylo?

Ano. I když byl zlou radou a špatným příkladem sveden k účasti na vraždění, celá jeho bytost se vzbouřila proti strašnému osudu, který ohrožoval mladé kolonisty. Pro ně riskoval i život.

„Neztrácej naději, Forbesi," řekl mu Evans. „Vykoupil jsi své zločiny… Budeš žít!"

Ale ten nešťastník měl zemřít. Přes neúnavnou péči se jeho stav od hodiny k hodině zhoršoval. V několika krátkých přestávkách, kdy bolesti trochu polevily, obracel neklidný zrak ke Kate i k Evansovi. Prolil krev a teď odpykával svůj minulý život vlastní krví.

Ke čtvrté hodině ranní Forbes zemřel. Zemřel jako kajícník, jemuž lidé odpustili a jemuž osud ušetřil dlouhé umírání. V posledních okamžicích už ani netrpěl.

Chlapci ho druhý den pohřbili v hrobě vykopaném vedle hrobu francouzského trosečníka. Dva kříže tam nyní označovaly místa dvou rovů.

Ale Rock a Cope byli stále ještě postrachem. Bezpečí na ostrově nebude úplné, dokud i oni nebudou zneškodněni.

Evans se rozhodl skoncovat s nimi, dříve než se budou moci vrátit do přístavu u Medvědí skály.

Gordon, Briant, Baxter, Wilcox a on ještě téhož dne odešli s puškami v rukou, s revolvery za pasem a v doprovodu Fana, na jehož pud vyhledávat stopy se mohli právem spolehnout.

Nutno říci, že průzkum nebyl ani dlouhý, ani nebezpečný. Walstonových dvou společníků se už bát nemuseli. Copea sledovali podle krvavých stop v podrostu lesa Nástrah a našli ho mrtvého několik set kroků od místa, kde ho zasáhla kulka. Stejně objevili i mrtvolu Pikea zastřeleného hned na počátku boje. Zato po Rockovi, který tak záhadně zmizel, jako by se země slehla. Evans však brzy našel vysvětlení: Ten lotr spadl po smrtelném zásahu do jedné z jam vykopaných Wilcoxem. Chlapci pohřbili všechny tři mrtvoly do této jámy, která se stala společným hrobem těch zlosynů. Pak se lodní mistr i chlapci vrátili s dobrou zprávou, že už se kolonie nemá čeho bát.

Ve Francouzově jeskyni by byla zavládla všeobecná radost, nebýt Doniphanova zranění. Ale nemohli teď všichni aspoň doufat?

Nazítří Evans, Gordon, Briant a Baxter prohovořili plán, který musili okamžitě provést. Především se chtěli zmocnit šalupy ze *Severnu*. To znamenalo nezbytně vydat se na cestu a pobýt u Medvědí skály, kde by provedli všechny opravy a dali člun zas do pořádku.

Domluvili se, že Evans, Briant a Baxter se tam vydají přes jezero a po Východní řece. Bylo to nejjistější a nejkratší.

Jola, kterou našli v zákrutu řeky, nijak neutrpěla výstřelem z děla, protože náboj proletěl nad ní. Naložili na ni všechny nástroje potřebné k opravě, zásoby potravin a střeliva i zbraně a za příznivého větru ráno 6. prosince vypluli. Přes Rodinné jezero se dostali velmi rychle. Plachtová lana nemusili ani povolovat, ani utahovat, protože vanul trvalý a stejně silný vítr. Před půl dvanáctou označil Briant lodnímu mistru malou zátoku, z níž vytékala jezerní voda do řečiště Východní řeky. Jola se pak s

odlivem pustila mezi břehy řeky.

Nedaleko ústí ležela vytažená šalupa na písku u Medvědí skály. Po pečlivé prohlídce určil Evans všechny nutné opravy a řekl:

„Chlapci, máme sice potřebné nástroje, ale nemáme čím spravit žebroví a bok. A ve Francouzově jeskyni jsou prkna a obloukové trámce z *Chrta*. Kdybychom tak mohli člun dopravit do řeky Zélandu…“

„Na to jsem taky myslel,“ odpověděl Briant. „A je to snad nemožné, mistře Evansi?“

„Myslím, že ne,“ pokračoval Evans. „Když se šalupa dostala od útesů *Severnu* až k Medvědí skále, dostane se stejně od Medvědí skály až do řeky Zélandu. Tam budeme mít práci mnohem lehčí a od Francouzovy jeskyně pak odplujeme do zálivu *Chrta*, odkud se vydáme na moře!“

Tento plán se dal skutečně provést. Nic lepšího nemohli vymyslet. Rozhodli se proto využít nazítří přílivu a vyplout v jole proti toku Východní řeky se šalupou ve vleku.

Evans se především snažil co nejlépe ucpat všechny spáry šalupy koudelí přivezenou z Francouzovy jeskyně. Tato první práce trvala až do večera.

Klidnou noc strávili u zátoky, kde si Doniphan s kamarády vybral obydlí při své první výpravě k zálivu Zklamání.

Nazítří za svítání přivázali Evans, Briant a Baxter šalupu za jolu a s přílivem vypluli. Pokud proud stoupal, šlo všechno hladce. Ale jakmile zesílila zpětná vlna, mohli vléci člun zatížený vnikající vodou jen velmi obtížně. Tak dosáhla jola břehů Rodinného jezera až v pět hodin večer.

Lodní mistr usoudil, že by nebylo opatrné vydávat se za takových podmínek na noční plavbu.

Vítr ostatně kvečeru ulehl. Ale chlapci mohli doufat, že s prvními slunečními paprsky zase zesílí, jak se často v létě stává.

Utábořili se na místě, s chutí se najedli a usnuli tvrdým spánkem s hlavami opřenými o kmen mohutného buku a s nohama nataženýma k praskajícímu ohni, který hořel až do rána.

„Na loď!“ zněla první slova lodního mistra, když ranní svit ozářil vody jezera.

Podle očekávání se zvedl za svítání severovýchodní vítr. Lodní mistr si pro plavbu k Francouzově jeskyni nemohl přát lepší počasí.

Vytáhli plachtu a jola s těžkým, až po palubní pažení potopeným člunem ve vleku zamířila přídí k západu.

Cestou přes Rodinné jezero nedošlo k žádné nehodě. Evans byl z opatrnosti stále připraven přetnout tažné lano, kdyby se šalupa měla potopit. Byla by totiž strhla s sebou i jolu. To byla vskutku vážná starost. Kdyby se člun potopil, znamenalo by to odložit cestu na neurčito a strávit na Chairmanově ostrově možná velmi dlouhou dobu!

Konečně ke třetí hodině odpolední objevily se na západě vrcholy Aucklandské skály. V pět hodin vplula jola se šalupou do řeky Zélandu a zakotvila v malé zátoce. Evanse a jeho druhy přivítalo radostné volání. Vždyť je chlapci čekali až za několik dní!

Za jejich nepřítomnosti se Doniphanův stav trochu zlepšil. Statečný chlapec již mohl odpovědět na Briantův stisk ruky. Dýchal už volněji, protože nebyly zasaženy plíce. Ač musil dodržovat přísnou dietu, síly se mu pomalu vracely a pod listovými obklady, které Kate každé dvě hodiny vyměňovala, jeho rána se rychle zacelovala.

Jola se šalupou zastavily v zátoce

Uzdravování bude jistě trvat ještě dlouho, ale Doniphan měl tolik životní síly, že úplné zotavení bude už jen otázkou času.

Hned druhého dne počaly práce na opravě šalupy. Napřed ji musili chlapci s nesmírnou námahou vytáhnout na břeh. Byla devět metrů dlouhá, ve středu dva metry široká, a mohla tudíž pojmout sedmnáct cestujících – právě tolik, kolik jich bylo s Kate

a s Evansem.

Po tomto namáhavém výkonu následovaly postupně další práce. Evans byl stejně dobrý tesař jako námořník, věděl si se vším rady a oceňoval i Baxterovu obratnost. Materiál jim nechyběl a nástroje také ne. Zbytků z trupu *Chrta* použili k opravě zlomených žeber, proraženého pažení a prasklých příček. A staré ucpávky napustili pryskyřicí z borovic, takže spáry trupu byly zas dokonale vodotěsné.

Přídní kryt šalupy prodloužili až do dvou třetin její délky, což jim zajistilo přístřeší pro špatné počasí. Toho se však v druhé půli léta nemusili bát. Cestující tedy budou moci být buď pod touto palubou, nebo venku – podle libosti. Přední stěžeň z *Chrta* jim posloužil jako hlavní stožár a Kate podle Evansových pokynů vystřihla ze záložní brigantiny jachty hlavní plachtu. S tímto plachtovím bude člun vyváženější a bude moci využít větru všech směrů.

Práce trvaly třicet dní a byly skončeny 8. ledna. Teď už zbývalo dokončit jen některé drobnější úpravy.

Lodní mistr chtěl totiž věnovat opravě šalupy všechnu péči. Musila být schopna plavby nejen v průlivech Magalhãesových ostrovů, ale podle potřeby i plavby několik set kilometrů dlouhé, kdyby byli nuceni plout až do přístavu Punta Arenas na východním pobřeží poloostrova Brunswicku.

Nutno připomenout, že v té době oslavili chlapci s jistou okázalostí vánoce a první leden roku 1862. Konec tohoto roku mladí kolonisté už nechtěli strávit na Chairmanově ostrově.

Doniphanovo uzdravování teď už natolik pokročilo, že statečný chlapec mohl vycházet z haly, i když byl ještě dost slabý. Čerstvý vzduch a silnější strava mu však očividně vracely síly. Jeho kamarádi ostatně nepočítali s odjezdem, dokud nebude schopen snést několikatýdenní plavbu bez obav, že se jeho zdravotní stav zhorší.

Život ve Francouzově jeskyni zatím pokračoval obvyklým způsobem.

Jen učení, vycházky a besedy byly více nebo méně omezeny. Jenkins, Iverson, Dole a Costar se proto cítili jako o prázdninách.

Lze si snadno domyslit, že Wilcox, Cross a Webb pokračovali zas v lovu buď při okrajích Jižního močálu, nebo v podrostu lesa Nástrah. Teď opovrhovali všemi pastmi a lapacími jámami přes připomínky opatrného Gordona, který stále šetřil střelivem. Rány zněly na všech stranách a Mokova spíž se plnila čerstvou zvěřinou, což chlapcům umožnilo uchovat si konzervy na cestu.

Kdyby se tak byl mohl Doniphan ujmout své funkce hlavního lovce kolonie! S jakým zápalem by byl pronásledoval všechnu srstnatou i pernatou zvěř, kdyby nemusil výstřely šetřit! Jaké to bylo pro něho utrpení, že se nemohl ke kamarádům připojit! Musil se však střežit každé neopatrnosti.

Konečně v posledních deseti dnech měsíce ledna začal Evans nakládat člun. Briant i ostatní chlapci by byli nejraději naložili všechno, co zachránili při ztroskotání *Chrta*. Ale to nebylo možné, protože na to neměli dost místa. Musili se spokojit jen s výběrem.

Gordon dal stranou především peníze přinesené z paluby jachty. Mladí kolonisté je možná budou potřebovat k návratu do vlasti. Moko naložil do člunu dostatečné

množství potravin pro sedmnáct cestujících. Nepočítal jen s třítýdenní plavbou, ale i s možností, že je nějaká nehoda přinutí vystoupit na některý z ostrovů tohoto archipelu, dříve než doplují do Punta Arenas, Port Galantu nebo Port Tamaru.

Zbytek střeliva uložili do beden na šalupě a s ním i všechny pušky a revolvery z Francouzovy jeskyně. Doniphan žádal, aby nezapomněli ani na obě malá lodní děla z jachty. Budou-li šalupu příliš zatěžovat, mohou se jich vždy cestou zbavit.

Briant vybral obleky na převlečení, větší část knihovny, hlavní kuchyňské náčiní – s ním i sporák ze skladiště – a konečně přístroje nezbytné k plavbě, jako palubní hodiny, dalekohledy, kompasy, hloubkoměr, svítilny, a také gumový člun. Wilcox zas vybral ze sítí a udic nářadí, kterého mohli cestou výhodně použít k rybolovu.

Sladkou vodu načerpali z řeky Zélandu a Gordon jí naplnil dvanáct malých beček, které rozložil podle kýlového trámu na dně člunu. Nezapomněli ani na zbytek brandy, džinu a ostatních nápojů vyrobených z plodů trulky a algaroby.

Dne 3. února byl konečně celý náklad na místě. Stačilo jen určit den vyplutí, bude-li ovšem Doniphan dost silný, aby plavbu snesl.

Ten statečný chlapec však za sebe ručil. Jeho rána se dokonale zacelila a vrátila se mu taková chuť k jídlu, že si musil dávat pozor, aby se nepřejídal. Teď se procházel, zavěšen do Brianta a do Kate, každý den několik hodin po Sportovní louce.

„Odjeďme! Odjeďme!“ říkal. „Chtěl bych už být na cestě! Na moři se úplně zotavím.“

Odjezd byl stanoven na den 5. února.

Toho rána pustil Gordon všechna zvířata z ohrady na svobodu. Lamy huanako i vikuni, dropi a všechen opeřený národ se rozběhl a rozlétl na všechny strany, veden mocným pudem po svobodě, a ani neprojevil žádnou vděčnost za prokázanou péči.

„Nevděčníci!“ zvolal Garnett. „A to po všem, co jsme pro ně udělali.“

„Takový je svět!“ řekl Service tónem tak směšným, že jeho filozofická úvaha vyvolala všeobecný smích.

Nazítří vsedli mladí cestující do šalupy a vzali do vleku jolu, které chtěl Evans použít jako pomocného člunu.

Než však vypluli, chtěl se Briant se svými kamarády odebrat ještě k hrobům Françoise Baudoina a Forbese. Zastavili se tam a v hlubokém zamyšlení věnovali oběma nešťastníkům poslední vzpomínku.

Doniphan se usadil na zádi vedle Evanse, který se chopil kormidla. Na přídi si k plachtovým provazům sedli Briant a Moko, ač při plavbě po řece Zélandu počítali spíš s proudem než s větrem, jehož směr se při Aucklandské skále neustále měnil.

Ostatní s Fanem se rozesadili podle libosti na přední části paluby.

Potom odvázali lano a opřeli se vesly o vodu.

A trojí hurá pozdravilo pohostinné přístřeší, které po tolik měsíců sloužilo mladým kolonistům jako bezpečný útulek. S hlubokým dojetím pak pozorovali, jak za pobřežními stromy mizí celá Aucklandská skála. Jedině Gordon byl smutný, že opouští svůj ostrov.

Po řece Zélandu nemohla plout šalupa rychleji než proud, a ten nebyl příliš prudký. A v poledne musil Evans u Bažinatého lesa spustit kotvu.

Na tomto úseku nebylo řečiště příliš hluboké a plně naložený člun mohl lehce uvíznout. Bylo lepší počkat na příliv a pak s odlivem plout dál.

Zastávka se protáhla na šest hodin. Cestující toho využili, aby se posilnili jídlem, a pak Wilcox s Crossem odešli zastřelit několik sluk na okraj Jižního močálu.

I Doniphan ze zádi člunu sestřelil dvě nádherné tinamy, které přelétaly k pravému břehu. Tím byl rázem vyléčen.

Bylo už velmi pozdě, když se člun dostal k ústí řeky. Protože v nastalé tmě nemohli proplout pásem útesů, chtěl Evans jako opatrný námořník počkat s vyplutím na moře až na zítřek.

Snesla se klidná noc. Vítr večer utichl, a když mořští ptáci, rackové, buřňáci a chaluhy zmizeli ve svých skalních úkrytech, rozhostilo se nad zálivem *Chrta* hluboké ticho.

Nazítří vanul vítr od země a moře bylo až k posledním výběžkům Jižního močálu nádherné. Toho musili využít a přeplout aspoň úsek dlouhý pětatřicet kilometrů, kde za větru ze širého moře bývají vysoké vlny.

Evans dal hned za svítání vytáhnout hlavní plachtu i přední rohatku. Šalupa řízená jistou rukou lodního mistra vyplula z řeky Zélandu.

V této chvíli se všechny zraky obrátily k hřebenu Aucklandské skály a pak k poslednímu skalisku zálivu *Chrta,* které mizelo za ohbím Amerického mysu.

Ozvala se rána z děla a na přídi člunu se za trojího hurá zatřepetala anglická vlajka.

Za osm hodin vplula šalupa do průlivu lemovaného pobřežím ostrova Cambridge, obeplula Jižní mys a pustila se podle břehů ostrova královny Adelaidy.

Na severním obzoru právě zmizel poslední výběžek Chairmanova ostrova.

XXX

MEZI PRŮLIVY – ZPOŽDĚNÍ V NEPŘÍZNIVÉM VĚTRU – ÚŽINA – PARNÍK *GRAFTON* – NÁVRAT DO AUCKLANDU – PŘIJETÍ V HLAVNÍM MĚSTĚ NOVÉHO ZÉLANDU – EVANS A KATE – ZÁVĚR

Nebudeme nijak podrobně popisovat plavbu průlivy Magalhãesových ostrovů. Nestalo se při ní nic důležitého. Počasí bylo trvale pěkné. Ostatně v průlivech širokých deset až třináct kilometrů se nemohlo moře rozvlnit ani za bouře.

Všechny průlivy byly pusté. Bylo však dobře, že se naši cestující nesetkali s obyvateli tamních ostrovů, kteří nejsou vždy pohostinní. Několikrát za noc zahlédli chlapci na ostrovech ohně, ale na pobřeží se žádný domorodec neukázal.

Dne 11. února vplula šalupa za příznivého větru Smythovým kanálem do Magalhãesova průlivu mezi východním břehem ostrova královny Adelaidy a pahorky země krále Viléma. Vpravo se tyčila hora sv. Anny, vlevo v pozadí Beaufortova zálivu se táhly nádherné ledovce, z nichž nejvyšší spatřil Briant východně od ostrova Hanoveru, ostrova, jemuž mladí kolonisté stále říkali Chairmanův ostrov.

Na palubě bylo vše v pořádku. Nutno především uvést, že vzduch prosycený mořskou vůní působil výborně na Doniphana; dobře jedl, dobře spal a cítil se tak silný, že byl ochoten v případě nutnosti vystoupit a pokračovat se svými kamarády v robinzonském životě.

Dne 12. února se dostala šalupa na dohled země krále Viléma a ostrova Tamaru, jehož přístav – či spíš jen zátoka – byl teď opuštěný. Aniž se tam zastavil, obeplul Evans mys Tamar a zamířil k jihovýchodu napříč Magalhãesovým průlivem. Na jedné straně se táhlo ploché a pusté pobřeží Zpustošené země, kde nebyl žádný zelený porost jako na Chairmanově ostrově.

Na druhé straně se objevily rozeklané břehy Crookerova poloostrova. Tam chtěl Evans vyhledat jižní úžiny, aby jimi obeplul mys Forward a pustil se pak podle východního pobřeží poloostrova Brunswicku až ke zmíněnému přístavu Punta Arenas.

Ale tak daleko plout nemusil.

Ráno 13. února Service na přídi zvolal:

„Kouř na pravém boku!“

„Kouř z rybářského ohně?“ ptal se Gordon.

„Ne, je to spíš kouř z parníku!“ namítl Evans.

Tím směrem byla země opravdu příliš daleko, než aby odtud viděli kouř z rybářského tábora.

Briant se okamžitě zavěsil do lan hlavní plachty a vyšplhal na vrchol stěžně, odkud zvolal: „Loď! Loď!“

Parník se brzy objevil. Byla to loď o osmi až devíti tisících tun, plující rychlostí dvaadvaceti kilometrů za hodinu.

Ze šalupy se ozvaly hlasité výkřiky a zazněly rány z pušek.

Loď člun zahlédla a za deset minut přirazila šalupa k parníku *Graftonu,* který plul do Austrálie.

Za okamžik byl kapitán *Graftonu* zasvěcen do dobrodružství *Chrta.* Zmizení škuneru mělo totiž stejný ohlas v Anglii jako v Americe. Tom Long nemeškal a přijal ihned všechny cestující ze šalupy na parník. Dokonce se nabídl, že je odveze přímo do Aucklandu, čím se příliš nezdrží, protože plul do Melbournu, hlavního města provincie Adelaide v jižní Austrálii.

Plavba byla velmi rychlá. Dne 25. února přistál *Grafton* v aucklandském přístavu. Za několik dní měly uplynout právě dva roky ode dne, kdy bouře odnesla patnáct žáků Chairmanovy školy asi tři tisíce tři sta kilometrů od Nového Zélandu. Nebudeme popisovat radost všech rodin, kterým se vrátily ztracené děti – děti, které se podle obecného mínění utopily v Tichém oceánu. Nechybělo ani jedno z těch, které za bouře zmizely v jihoamerických vodách.

Zpráva, že *Grafton* přivezl mladé trosečníky do vlasti, rozlétla se okamžitě celým městem. Všechno obyvatelstvo se seběhlo a provolávalo dětem slávu, když se vrhly do náručí svých rodičů.

A jak dychtivě všichni toužili dovědět se podrobnosti o tom, co se odehrálo na Chairmanově ostrově! Veřejná zvědavost byla brzy uspokojena. Doniphan uspořádal několik přednášek, které měly obrovský úspěch, a chlapec na to byl patřičně hrdý. Pak byl vydán tiskem Baxterův *Deník Francouzovy jeskyně,* vedený doslova z hodiny na hodinu. Musil vyjít v mnoha tisících výtisků, aby byla uspokojena poptávka jen na Novém Zélandu. Pak jej otiskly všechny noviny Starého i Nového světa ve všech jazycích, protože o katastrofu *Chrta* se zajímali všichni. Gordonovu opatrnost, Briantovu obětavost, Doniphanovu statečnost a odevzdanost všech malých i velkých obdivoval celý svět.

Je také zbytečné líčit přijetí, jakého se dostalo Evansovi a Kate. Což neudělali vše pro záchranu dětí? Z veřejné sbírky byla Evansovi odevzdána darem obchodní loď *Chairman* a on se stal jejím majitelem a zároveň kapitánem – pod podmínkou, že mateřským přístavem lodi bude Auckland. A vždy, když ho plavba zavede k Novému Zélandu, dostane se mu v rodinách „jeho chlapců" nejupřímnějšího přijetí.

O Kate se rodiny Brianta, Garnetta, Wilcoxe a ostatních chlapců přímo pohádaly. Nakonec zůstala u Doniphana, kterému svou péčí zachránila život.

A jaké naučení vyplývá z tohoto vyprávění, které si právem zaslouží titul *Dva roky prázdnin*?

Snad už nikdy nebudou žáci žádné školy vystaveni o prázdninách podobným životním podmínkám. Ale všechny děti by měly vědět, že neexistují situace tak nebezpečné, aby se z nich nemohly dostat; nesmí jim jen chybět smysl pro pořádek, píle a statečnost. A především by neměly zapomínat, že mladí trosečníci z *Chrta* vyzráli všemi těmi zkouškami a přivykli tvrdé škole života natolik, že ti malí se vrátili téměř dospělí a ti starší skoro jako muži.

OBSAH

ÚVOD.....7

I BOUŘE – NEOVLADATELNÝ ŠKUNER – ČTYŘI CHLAPCI NA PALUBĚ CHRTA – ROZERVANÁ PŘEDNÍ PLACHTA – POHLED DO VNITŘKU JACHTY – NAPOLO ZADUŠENÝ PLAVČÍK – VLNA NA ZÁDI – ZEMĚ V RANNÍ MLZE – PÁSMO SKALISEK.....9

II V PŘÍBOJI – BRIANT A DONIPHAN – POZOROVÁNÍ POBŘEŽÍ – PŘÍPRAVY K ZÁCHRANĚ – HÁDKA O ČLUN – Z VRCHOLU PŘEDNÍHO STĚŽNĚ – ODVÁŽNÝ BRIANTŮV POKUS – ÚČINEK NÁHLÉHO PŘÍVALU MOŘE.....17

III CHAIRMANOVA ŠKOLA V AUCKLANDU – VELCÍ A MALÍ – PRÁZDNINY NA MOŘI – ŠKUNER CHRT – NOC 15. ÚNORA – JACHTA NA MOŘI – SRÁŽKA – BOUŘE – VYŠETŘOVÁNÍ V AUCKLANDU – CO ZBÝVÁ ZE ŠKUNERU.....24

IV PRVNÍ PRŮZKUM POBŘEŽÍ – BRIANT A GORDON V LESE – MARNÁ SNAHA NAJÍT JESKYNI – SOUPIS VĚCÍ – POTRAVINY, ZBRANĚ, STŘELIVO, ODĚVY, LOŽNÍ PRÁDLO, PŘÍSTROJE, NÁSTROJE A NÁŘADÍ – PRVNÍ SNÍDANĚ – PRVNÍ NOC.....32

V OSTROV, NEBO PEVNINA? – VÝPRAVA – BRIANT ODCHÁZÍ SÁM – PLOUTVONOŽCI – HEJNA TUČŇÁKŮ – SNÍDANĚ – Z VRCHOLU MYSU – TŘI OSTRŮVKY NA ŠIRÉM MOŘI – MODRÁ ČÁRA NA OBZORU – NÁVRAT K CHRTU 39

VI ROZHOVOR – NAVRŽENÁ A ODMÍTNUTÁ VÝPRAVA – NEPOHODA – RYBOLOV – OBROVSKÉ CHALUHY – COSTAR A DOLE NA NEPŘÍLIŠ RYCHLÉM KONI – PŘÍPRAVY K ODCHODU – POD JIŽNÍM KŘÍŽEM.....47

VII BŘEZOVÝ LES – Z VRCHOLU SRÁZU – CESTA LESEM – PŘEHRADA NA POTOCE – ŘÍČKA JAKO PRŮVODCE – NOČNÍ TÁBOR – CHATRČ – MODRAVÁ ČÁRA – FAN HASÍ ŽÍZEŇ.....54

VIII PRŮZKUM ZÁPADNÍHO BŘEHU JEZERA – CESTOU PODLE ŘEKY – CHLAPCI ZAHLÉDNOU PŠTROSY – ŘEKA VYTÉKAJÍCÍ Z JEZERA – KLIDNÁ NOC – VÝBĚŽEK SKALNÍ STĚNY – HRÁZ – TROSKY ČLUNU – NÁPIS – JESKYNĚ.....62

IX PROHLÍDKA JESKYNĚ – NÁBYTEK A NÁČINÍ – BOLA A LASO – HODINKY – SKORO NEČITELNÝ SEŠIT – TROSEČNÍKOVA MAPA – KDE JSOU – NÁVRAT DO TÁBORA – PRAVÝ BŘEH ŘEKY – BAHNISKO – GORDONOVY SIGNÁLY.....68

X ZPRÁVA O VÝPRAVĚ – ROZHODNUTÍ O ODCHODU Z CHRTA – VYLOŽENÍ LODNÍHO NÁKLADU A ROZEBRÁNÍ JACHTY – BOUŘE DOKONČUJE ZKÁZU – STANOVÝ TÁBOR – STAVBA PRÁMU – NAKLÁDÁNÍ A NALODĚNÍ – DVĚ NOCI NA ŘECE – PŘÍJEZD K FRANCOUZOVĚ JESKYNI 74

XI PRVNÍ ÚPRAVY VE FRANCOUZOVĚ JESKYNI – VYKLÁDÁNÍ PRÁMU – NÁVŠTĚVA TROSEČNÍKOVA HROBU – GORDON A DONIPHAN – KUCHYŇSKÁ KAMNA – PERNATÁ A SRSTNATÁ ZVĚR – NANDU – SERVICEŮV NÁPAD – PŘÍCHOD ZIMY.....84

XII ROZŠÍŘENÍ FRANCOUZOVY JESKYNĚ – PODEZŘELÝ ZVUK – FAN ZMIZEL – FAN SE ZASE OBJEVIL – ÚPRAVA A ZAŘÍZENÍ HALY – NEČAS – NÁZVOSLOVÍ – CHAIRMANŮV OSTROV – NAČELNÍK KOLONIE.....92

XIII STUDIJNÍ PROGRAM – NEDĚLNÍ VYCHÁZKA – KOULOVÁNÍ – DONIPHAN A BRIANT – VELKÉ MRAZY – OTÁZKA PALIVA – VÝPRAVA DO LESA NÁSTRAH – TULENI A TUČŇÁCI – VEŘEJNÉ POTRESTÁNÍ.....100

XIV POSLEDNÍ PROJEVY ZIMY – KÁRA – NÁVRAT JARA – SERVICE A JEHO NANDU – PŘÍPRAVY K CESTĚ NA SEVER – DOUPATA – ODDYCHOVÁ ŘEKA – ROSTLINSTVO A ZVÍŘECTVO – SEVERNÍ CÍP RODINNÉHO JEZERA – PÍSEČNÁ POUŠŤ.....110

XV ZPÁTEČNÍ CESTA – VÝPRAVA K ZÁPADU – TRULKY A ALGAROBY – ČAJOVÝ STROM – PEŘEJE PŘEHRADNÍHO POTOKA – LAMA VIKUŇA – NEKLIDNÁ NOC – LAMA HUANAKO – BAXTERŮV OBRATNÝ VRH BOLOU – NÁVRAT DO FRANCOUZOVY JESKYNĚ.....119

XVI BRIANT JE ZNEPOKOJEN JAKUBEM – STAVBA OHRADY A KURNÍKU – JAVOROVÝ CUKR – VYHUBENÍ LIŠEK – NOVÁ VÝPRAVA K ZÁLIVU CHRTA – KÁRA SE SPŘEŽENÍM – POBITÍ TULENŮ – VÁNOČNÍ SVÁTKY – SLÁVA BRIANTOVI.....127

XVII PŘÍPRAVY NA PŘÍŠTÍ ZIMU – BRIANTŮV NÁVRH – BRIANT, JAKUB A MOKO ODJÍŽDĚJÍ – PLAVBA PŘES RODINNÉ JEZERO – VÝCHODNÍ ŘEKA – MALÝ PŘÍSTAV U JEJÍHO ÚSTÍ – MOŘE NA VÝCHODĚ – JAKUB A BRIANT – NÁVRAT DO FRANCOUZOVY JESKYNĚ.....136

XVIII TĚŽBA SOLI – CHŮDY – NÁVŠTĚVA JIŽNÍHO MOČÁLU – PŘÍPRAVY NA ZIMU – RŮZNÉ HRY – DONIPHAN A BRIANT – GORDONŮV ZÁSAH – OBAVY Z BUDOUCNOSTI – VOLBY 10. ČERVNA.....146

XIX SIGNÁLNÍ STOŽÁR – VELKÉ MRAZY – PLAMEŇÁK – BRUSLENÍ – JAKUBOVA OBRATNOST – DONIPHANOVA A CROSSOVA NEPOSLUŠNOST – MLHA – JAKUB V MLZE – VÝSTŘELY Z DĚLA – ČERNÉ BODY – DONIPHANOVO CHOVÁNÍ.....154

XX ZASTÁVKA NA JIŽNÍM KONCI JEZERA – DONIPHAN, CROSS, WEBB A WILCOX – ROZKOL – OBLAST PŘESYPŮ – VÝCHODNÍ ŘEKA – CESTOU PO LEVÉM BŘEHU – PŘÍCHOD K ÚSTÍ.....163

XXI PRŮZKUM ZÁLIVU ZKLAMÁNÍ – PŘÍSTAV U MEDVĚDÍ SKÁLY – PLÁN NÁVRATU K FRANCOUZOVĚ JESKYNI – PRŮZKUM SEVERNÍ ČÁSTI OSTROVA – BUKOVÝ LES – STRAŠNÁ VICHŘICE – NOC PLNÁ PŘELUDŮ – ZA SVÍTÁNÍ.....169

XXII BRIANTŮV NÁPAD – RADOST MALÝCH CHLAPCŮ – STAVBA DRAKA – PŘERUŠENÝ POKUS – KATE – TI, KDO PŘEŽILI ZKÁZU SEVERNU – DONIPHANOVI A JEHO KAMARÁDŮM HROZÍ NEBEZPEČÍ – BRIANTOVA OBĚTAVOST – VŠICHNI ZASE SPOLU.....176

XXIII 186NYNĚJŠÍ SITUACE – PROVEDENÁ OPATŘENÍ – ZMĚNA ŽIVOTA – KRAVSKÝ STROM – CO BYLO NUTNO VĚDĚT – KATIN NÁVRH – BRIANTOVA MYŠLENKA – JEHO PLÁN – ROZPRAVA – DRUHÝ DEN.....186

XXIV PRVNÍ POKUS – ZVĚTŠENÍ DRAKA – VZLET ODLOŽEN NA DRUHÝ DEN – BRIANTŮV NÁVRH – NÁVRH JAKUBŮV – PŘIZNÁNÍ – BRIANTŮV NÁPAD – VE VZDUCHU UPROSTŘED NOCI – CO BRIANT VIDĚL – VÍTR SÍLÍ – ZÁVĚR.....193

XXV ŠALUPA ZE SEVERNU – NEMOCNÝ COSTAR – NÁVRAT VLAŠTOVEK – ZOUFALSTVÍ – DRAVÍ PTÁCI – LAMA ZASAŽENÁ KULKOU – TROUBEL DÝMKY – ZVÝŠENÁ BDĚLOST – PRUDKÁ BOUŘE – VÝSTŘEL – KATIN VÝKŘIK.....201

XXVI KATE A EVANS – EVANSŮV PŘÍBĚH – PO ZTROSKOTANÍ ŠALUPY – WALSTON V

PŘÍSTAVU U MEDVĚDÍ SKÁLY – DRAK – OBJEVENÍ FRANCOUZOVY JESKYNĚ – EVANSŮV ÚTĚK – PŘECHOD PŘES ŘEKU – GORDONŮV NÁVRH – ZEMĚ NA VÝCHODĚ – CHAIRMANŮV OSTROV – OSTROV HANOVER.....207

XXVII MAGALHÃESŮV PRŮLIV – ZEMĚ A OSTROVY KOLEM NĚHO – TAMNÍ PŘÍSTAVY – PLÁNY DO BUDOUCNA – NÁSILÍ NEBO LEST? – ROCK A FORBES – FALEŠNÍ TROSEČNÍCI – POHOSTINNÉ PŘIJETÍ – MEZI JEDENÁCTOU A PŮLNOCÍ – EVANSŮV VÝSTŘEL – KATE ZAKROČUJE.....215

XXVIII FORBESŮV VÝSLECH – SITUACE – CHYSTANÝ PRŮZKUM – VYROVNÁNÍ SIL – ZBYTKY TÁBORA – BRIANT ZMIZEL – DONIPHAN MU JDE NA POMOC – VÁŽNÉ ZRANĚNÍ – KŘIK OD FRANCOUZOVY JESKYNĚ – OBJEVUJE SE FORBES – MOKŮV VÝSTŘEL Z DĚLA.....223

XXIX UKLIDNĚNÍ – HRDINOVÉ BOJE – NEŠŤASTNÍKŮV KONEC – VYCHÁZKA DO LESA – DONIPHAN SE UZDRAVUJE – V PŘÍSTAVU U MEDVĚDÍ SKÁLY – OPRAVA ČLUNU – ODJEZD 5. ÚNORA – PO ŘECE ZÉLANDU – POZDRAV ZÁLIVU CHRTA – POSLEDNÍ VÝSPA CHAIRMANOVA OSTROVA.....229

XXX MEZI PRŮLIVY – ZPOŽDĚNÍ V NEPŘÍZNIVÉM VĚTRU – ÚŽINA – PARNÍK GRAFTON – NÁVRAT DO AUCKLANDU – PŘIJETÍ V HLAVNÍM MĚSTĚ NOVÉHO ZÉLANDU – EVANS A KATE – ZÁVĚR.....236

PRO ČTENÁŘE OD 9 LET
PODIVUHODNÉ CESTY

Svazek 2

Řídí dr. Arnoštka Kubelková

JULES VERNE

DVA ROKY PRÁZDNIN

Z francouzského originálu Deux ans de vacances, vydaného nakladatelstvím J. Hetzel et Cie v Paříži, přeložil Václav Netušil. Původní francouzské ilustrace L. Benneta. Mapku nakreslil Jaromír Vraštil. Obálku navrhl Josef Prchal. Graficky upravila Jitka Pavlíková. Vydal jako svou 6 951. publikaci Albatros, nakladatelství pro děti a mládež, v Praze roku 1985

Odpovědná redaktorka Jitka Minaříková
Výtvarný redaktor Jindřich Kovařík
Technická redaktorka Jitka Pavlíková

Ze sazby písma Bodoni vytiskla Stráž, n. p., závod Vimperk.
23,48 AA (text 18,04, ilustrace 5,44), 23,58 VA. Náklad 120 000 výtisků. 6. vydání.

13-782-85 14/54 Vázaný výtisk 40 Kčs